הארץ

1.10 ש"ח יום ד' כ"ה בכסלו תשמ"ח, 16 בדצמבר 1987 VOL.68/20860 DECEMBER 16 1987

צה"ל פעל נגד חיזבאללה מצפון לרצועת הביטחון

הפעולה בוצעה בגזרה המזרחית כ־3 ק"מ מצפון לגבול הרצועה • חייל נפצע קל • פעילות אווירית סורית זה יומיים בשמי הבקעא

מאת מנחם הורוביץ וסופר "הארץ" לענייני ערבים

כוח קטן של צה"ל הכה אמש את תוה ם אזור הביטחון בגזרה המזרחית ופעל במשך מרבית שעות היום נגד אנשי חיזבאללה בסמוך לכפר מידון, שמצפון לאזור הביטחון. בהיתקלות נפצע קל ברגלו חייל צה"ל ופונה לבית החולים. נמסר, כי מדובר בסיור שגרתי של צה"ל, שכלל חיל רגלים, שפעל בשטח טופוגרפי קשה ביותר. הכוח הכה את אזור הביטחון בשעות הבוקר ולאחר כמה שעות של פעילות נתקל בכוח מחבלים. רכב של המחבלים הושמד מידי חיילי צה"ל והמרכז נפגע מצבור

(סוף בעמוד 6)

3 נהרגו ברצועה; חשש מהסלמה במהומות; רגיעה יחסית בגדה

צעיר שנפצע שלשום מת בבית החולים • שביתות מסחר ברצועה, בשכם וברמאללה • מזכ"ל אונר"א מגיע לארץ • ראש אונר"א ברצועה התלונן לפני אלוף מרדכי על התעללויות

מאת איתן רבין ואורי ניר

גל ידיעה של ממש בהיקפן ובחומרתן של המהומות בגדה המערבית, נמשך גל המהומות והמשבר ברצועת עזה. אתמול נהרגו עוד שלושה צעירים מרצועת עזה, שנורו במהלך עימותים עם כוחות הביטחון ברצועה. פצוע אחד מת מפצעיו בבית החולים "ברזילי" באשקלון. מפגינים רבים נפצעו.

מקורות בטחוניים ברצועת עזה מעריכים, כי הפרות הסדר המתחוללות באיזור בשבוע האחרון ואתמול יימשכו עוד ימים רבים ואף יתעצמו. המקורות הבטחוניים ציינו כי יש מגמה להתיש את הצבא ולהמשיך בהפרות הסדר.

אתמול, למרות התבטאויות מוקדמות של גורמים צבאיים, לפיהן חלה כבר רגיעה ברצועה, עבר על הרצועה אתמול יום קשה. במהלך המהומות נהרגו שלושה מבין תושבי הרצועה ו־10 עד 12 אחרים נפצעו, ביניהם כמה פצועים קשים. על פי מקורות ערביים מדובר היה אתמול בעשרות פצועים.

ההפגנות והמהומות החלו אתמול בשעות הבוקר בעיר אל בלח, במחנה הפליטים ג'יבליה ובאזור בית החולים שיפא. עשרות צעירים יידו אבנים על חיילי צה"ל, הבעירו צמיגים, וזרקו בקבוקי תבערה תוך לפגוע בחיילים.

כוחות צה"ל, שהגיעו לאזור הניסו את המפגינים, תוך שימוש בגז מדמיע וביריו באוויר. מקורות ערביים ברצועה מסרו כי צה"ל השתמש במסוק כדי לפזר גז מדמיע, אך דובר צה"ל הכחיש ידיעה זו.

בשעות הבוקר החלו המהומות גם באיזור חאן יונס. כוחות צה"ל הניסו עשרות נערים שיידו עליהם אבנים. סמוך לדיר אל בלח הותקף סיור של צה"ל. מפקד הסיור הורה לפתוח באש ובתוצאה מהירי נהרג צעיר בן 17, טלל זוזו, תושב בית חנון.

המהומות נמשכו גם במחנה הפליטים ג'יבליה ובמוקדים רבים ברצועה.

שמועה שהופצה ברצועה על ידי מקורות ערביים סיפרה כי צעירים מקומיים חטפו את נשקו של אחד

(סוף בעמוד 2)

דובר צה"ל: צה"ל מתייחס ברצינות רבה לביקורת בדו"ח ולד

דובר צה"ל מסר אתמול את התגובה הבאה למכתבו של מבקר המדינה לשעבר ד"ר יצחק נבנצאל:

צה"ל מתייחס ברצינות רבה לביקורת, לניתוחים ולהמלצות לשיפורים במבנה מערכיו ובתהליכים המעצבים את יכולתו.

צה"ל רואה חשיבות רבה לכך שנושאים אלה יידונו בפורומים ובמסגרות חסויים המאפשרים דיון פתוח ויעיל ובקורת בגופי הציבור, לצד אבטחת הצורך החיוני בשמירת סודיות של נושאים בטחוניים רגישים.

ועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, בראשות ח"כ דן מרידור, בחנה בשנתיים האחרונות באורח מעמיק שורת

(סוף בעמוד 6)

לילי [illegible]: אשתו של שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, עם הגיעה אמש לחנוכת ביתם החדש ברובע המוסלמי שבעיר העתיקה בשהיא מוקפת באנשי משמר הגבול. (צילום: רחמים ישראלי)

שרון הדליק את הנר, שמיר לחץ ידיים, דוד לוי לא בא

גם נסים, ומודעי לא הגיעו לחנוכת ביתו של אריאל שרון ברובע המוסלמי בירושלים • ח"כי המערך ושריו נעדרו • עלות הבטחתו של הבית מוערכת ב־500 אלף דולר לשנה

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

כל הבריה, ממאיר הר־ציון מה־101 ועד יוסי גינוסר מהשב"כ התקבצו אמש בביתו החדש של שרון ברובע המוסלמי.

אריק בירך על נרות החנוכה וקבע מזוזה בדלת. לא היתה זו משימה קלה להיכנס אמש לביתם החדש של אריאל ולילי שרון ברובע המוסלמי של העיר העתיקה. קודם כל משום שאריק שרון לא הזמין אותי לאירוע הזה.

ברור היה שללא הזמנה רשמית לא ניתן יהיה להיכנס. אבל מבעוד מועד הצטיידתי בהזמנה (שניתנה ע"י השר שרון לאחד מעמיתי העיתונאים). עוד כמה מטרים לפני הכניסה לבית

(סוף בעמוד 2)

עדות ראיה / לילי גלילי
התגנבות יחידים

בשעה 7.30 בדיוק נכנס המארח אריאל שרון בפתח ביתו החדש ברובע המוסלמי. את העיתונאים המתגודדים בחוץ בירך ב"חג חנוכה שמח", ונעלם

(סוף בעמוד 2)

הרמטכ"ל הביא להסרת הצעת שמיר להגביל סיקור המהומות בשטחים

שמיר: ארה"ב משלמת לערבים באמצעות ביקורת על ישראל

בפגישה עם ראשי המפד"ל השווה את דיווחי התקשורת הזרה לתיאורים מזמן מלחמת לבנון • "אסור שמה עושים כוחות הביטחון ייהפך לסלע מחלוקת בינינו" • פרס ישיב לשמיר על התקפתו מיד כשישוב

מאת עקיבא אלדר ואילן שחורי

הביקורת האמריקאית כלפי ישראל נועדה להעניק תשלום לערבים, כיוון שארה"ב מצויה בתחרות עם בריה"מ על היחסים עם מדינות ערב — אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר בפגישה עם ראשי המפד"ל.

שמיר הביע את בטחונו ששר הביטחון יצחק רבין ידע להשיב לעמיתו שר החוץ, ריצ'רד מרפי, "כתלמה" על דברי הביקורת שהשמיע כלפי ישראל וסיפר לו "את האמת על המתרחש בשטחים". שמיר השווה את המצב למלחמת לבנון, כאשר הטלוויזיה האמריקאית שידרה "תמונות מעוותות" שהגיעו לשיאן בפרסום תמונתה של הילדה הפצועה, אשר עוררה תגובה חריפה של נשיא ארה"ב כנגד פגיעתה של ישראל באוכלוסייה לבנונים ואחר כך התברר כי היא היתה מבויימת".

פחות מיממה לאחר שתקף בוטריפ את המערך בגין תגובותיו על המתרחש בשטחים אמר שמיר לראשי המפד"ל, כי "אסור שמה שעושים כוחות הביטחון ייהפך לסלע מחלוקת בתוכנו, שהרי צה"ל שייך לכלל ישראל".

שמיר דן אתמול עם הרמטכ"ל על האפשרות להטיל הגבלות על הסיקור התקשורתי בשטחים, דבר שיבטא לדעתו במידה רבה את ההרדות בגדה וברצועה. ההצעה הוסרה לפי שעה לאחר שהרמטכ"ל הצביע על הקשיים בהגבלת כניסתם של עיתונאים לאיזור.

לשכת ראש הממשלה הכחישה ידיעות, על פיהן סיפר שמיר, בפגישה עם ראשי המפד"ל, כי הוא דן עם הרמטכ"ל בהצעה להכריז על השטחים כאיזור סגור לתקשורת. נמסר כי השניים דנו רק בדרכים לצמצם הנזק הבטחוני, שגורמת, לדעת שמיר, העתונות בדיווחיה מהשטחים.

ראש הממשלה אמר בפגישה עם המפד"ל, כי הביקורת שהטיח מרפי בישראל על התנהגותה בשטחים ניזונה מסיקורי רשתות הטלוויזיה האמריקאיות. ח"כ הרב חיים דרוקמן אמר כי השידור בטלוויזיה במבצ"ש פגע בחיילי משמר הגבול השי־

(סוף בעמוד 6)

גדעון בשארי קיבל תעודת הוקרה מאלוף פיקוד צפון

מאת מנחם הורוביץ

אלוף פיקוד הצפון, אלוף יוסי פלד, העניק אמש תעודת הוקרה לחייל צה"ל, גדעון בשארי, שהרג את המחבל בליל הגלשונים.

הטקס נערך בנוכחות בני משפחתו של החייל, שאף הדליק נר חנוכה בלשכת האלוף.

בתעודת ההוקרה עליה חתום אלוף פלד נכתב: "גדעון בשארי מילא תפקידו כחייל והוכיח לנו ערכי מורשת הגבורה, שעליהם חונכו אלפי לוחמים יוצאי משמר ההיסטוריה ועדי ימינו אלה. על יוזמתו, תושייתו וגבורתו שהביאה להריגת המחבל וזה לאחר שנפצע במעשה אמיץ זה הציל חיי אדם נוספים שהיו עלולים להיפגע."

ברונו לבל"ל: תנאי הפרישה של ישראל רויך נראים חריגים

מאת נחמיה שטרסלר

"תנאי הפרישה של ישראל רויך נראים על פניהם חריגים ובלתי מקובלים" הודיע לפני מספר ימים נגיד בנק ישראל להנהלת בנק לאומי. כמו כן הבהיר מיכאל ברונו לדירקטוריון הבנק, כי עליו לבצע את השינויים הדרושים בהסכם עם רויך.

רויך פרש מבנק לאומי עוד ב־1982, ולפי החוזה שנחתם איתו אז, הוא היה אמור לקבל כיום פנסיה חודשית של 18,000 שקלים. הנהלת בל"ל החדשה החליטה לקצץ לו את הפנסיה ל־11,000 ש' לחודש ורויך פנה לבית משפט. כיום עומד הסכסוך בפני הכרעת בית הדין לעבודה.

לפני כחודש שלח ח"כ רן כהן מכתב למיכאל ברונו ולמשה נסים ובו ביקש מהם לקבל פרטים על "הפיצויים האסטרונומיים שקיבלו בכירי הבנק, כולל ישראל רויך" ומה בדעת האוצר ובנק ישראל לעשות בנושא.

בתשובה לפנייתו, קיבל כהן השבוע מכתב מנגיד בנק ישראל, בו מפרט הנגיד את ההוראות הדרושות בנושא שכר בכירי הבנקים. המכתב מציין גם שהמפקח על הבנקים ביקש מהנהלת בל"ל "מידע נוסף בעניין שכר הבכירים בבל"ל ותנאי הפרישה של מר רויך בפרט" ובעקבות מידע נוסף זה הבהיר הנגיד לדירקטוריון בל"ל שיש לעשות כל מה שניתן כדי להביא לשינוי המצב.

רן כהן לא קיבל שום תגובה ממשה נסים.

מדד חודש נובמבר — 1.6%; תוספת היוקר הבאה צפויה רק באפריל 88'

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: האינפלציה ב־87' תנוע בין 15 ל־16 אחוזים • בכירים באוצר: לקראת אפריל יוצע לחתום על עסקת חבילה • הצעה לפיחות כדי לפצות היצואנים

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עקב עליית מדד חודש נובמבר ב־1.6%, תשולם תוספת היוקר הבאה באפריל 88'. באוצר קיוו, כי ניתן יהיה לדחות עד לחודש מאי את תשלום התוספת ולדחות את הפיצוי ליצואנים בגין תשלום תוספת יוקר לעובדים.

גורמים בכירים באוצר אמרו אתמול, כי לקראת אפריל 88', אז יפוגו הסכמי השכר במיגזר הציבורי ותשולם גם תוספת היוקר הבאה, יוצע לחתום על עסקת חבילה בין הממשלה להסתדרות. אחת ההצעות היא לבצע פיחות שיפצה את היצואנים על הירידה בריווחיות היצוא והפיחות יעוקר בחלקו מתוספת היוקר, כפי שבוצע בינואר '87.

(סוף בעמוד 6)

פרשנות כלכלית / נחמיה שטרסלר
מדד עצוב

מדד חודש נובמבר גילה את האמת העגומה. לא הצלחנו להוריד את רמת האינפלציה. אנו מדשדשים עדיין בקצב ממוצע של 1.5 אחוזים לחודש — בדיוק אותו הקצב זה כשנתיים.

(סוף בעמוד 6)

כל סניפי בנק לאומי ייפתחו הבוקר בעקבות החלטת בית הדין לעבודה

נציגי הוועד נעדרו מהדיון • ההסתדרות מבטיחה שהוועד לא ינקוט צעדים בניגוד לחוק

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

סניפי בנק לאומי ייפתחו היום לאחר שהושבתו יומיים בהחלטת מועצת המנהלים של הבנק. הפתיחה היא בעקבות החלטת בית הדין הארצי לעבודה שנענה לפניית ההסתדרות. שופט בית הדין לעבודה, דוד מורל, קבע בהחלטתו כי ההסתדרות תפעיל את מרותה כדי שלא יינקטו צעדים ארגוניים שלא בהתאם לחוקתה.

בדיון המשפטי שהתקיים אמש טען בא כוח הבנק עו"ד נחום פיינברג שאין בהצהרת נציג ההסתדרות כדי לפתוח את הבנק ויש צורך גם בנציג העובדים. השופט פסק שבהצהרת ההסתדרות יש יסוד מספיק לקבוע שהעובדים לא יחזרו

(סוף בעמוד 2)

7 חודשים אחרי שנאלץ לפרוש בעקבות שערוריה שחשף עיתון במיאמי על פרשת האהבים שלו

גארי הארט הפתיע: חוזר למירוץ

מאת יואב קרני

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). פרק חדש התחיל אמש בדראמה האישית והציבורית של הסנטור לשעבר גארי הארט, שהחליט לחזור אל המירוץ לנשיאות בארצות הברית. ביום חורף קשה, צעד הארט לעבר משרדי הממשלה המקומית במדינת ניו־האמפשייר, חתם על טופס ההשתתפות בבחירות המוקדמות לנשיאות בחודש פברואר והודיע לגדוד עיתונאים: "אני חוזר אל המירוץ".

שבעה חודשים ויותר לאחר מה שנראה כקץ הקריירה הפוליטית שלו, טרף אתמול הארט את הקלפים במערכת בחירות בלתי שגרתית ממילא. בסוף חודש אפריל חשף עיתון במיאמי מערכת יחסים בינו ובין דוגמנית צעירה מפלורידה, דונה רייס.

הכוונות הארט התקבלו באי־אמון כללי, וכשסתנה במאי הוא נאלץ להסתלק מן המירוץ. "אני מאמין שהייתי יכול להיות מועמד טוב ונשיא טוב", הוא הכריז, "אבל זה עניין שכבראה לא בא לעולם".

הארט חזר לפרקטיקה פרטית כעורך־דין, במדינת מגוריו קולורדו, והבטיח להתמסר למשפחה

(סוף בעמוד 6)

גארי הארט, שהיה סנטור דמוקרטי, נראה כאן מתנשק עם רעייתו בקונקורד שבניו האמפשייר, לאחר הודעתו אתמול על כוונתו לשוב למירוץ למועמדות מפלגתו לנשיאות. (תצלום איפ"י)

עורך את העמוד יצחק לאור

חדשות

"יד ושם": המוסד ייסגר תוך חודש אם לא יזרמו כספים (עמ' 5)

*

היום הבחירות בדרום קוריאה; הסגרה הושהתה בפיצוץ המטוס (עמ' 7)

*

12 מדינות אופ"ק סיכמו: 18 ד' לחבית נפט; עיראק לא חתמה (עמ' 7)

שרות הארץ

מזג האוויר

עננים בגובה רב ובינוני יכסו חלקית את השמים.
• ירושלים 9־17
• תל אביב 13־23
• חיפה 12־21
טבריה 12־21, צפת 10־18, עפולה 9־23, השומרון 10־19, נתב"ג 11־24, יריחו 11־25, באר שבע 9־24, אילת 14־27.

זכו בלוטו

אלה המספרים שזכו בהגרלת הלוטו 50/87 שנערכה אתמול: 39, 29, 26, 18, 8, 3. המספר הנוסף 28.

המילה האחרונה בעיבוד תמלילים
WORDMILL 4.5
להזמנת דיסקט הדגמה 02-699311

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5523	−0.0005
נוסעים	1.8450	−0.0006
שחור	1.6800	−

שער הסל

יציג	1.7095	−0.0022

בגליון זה 16 עמודים

Budget®

חברת השכרת הרכב הבינלאומית הגדולה בישראל. עובדה!

עובדת היותנו חברת השכרת הרכב הגדולה בישראל, מאפשרת לנו לתת את השירות המעולה ביותר למספר הלקוחות הגדול ביותר בישראל.

אנחנו ערוכים לשרת אותך. עובדה!

- צי כלי רכב ממוזגי אויר המונה מעל 1,800 מכוניות - עובדה!
- מגוון 25 סוגים שונים של כלי רכב - עובדה!
- צי של כ-80 ג'יפים (יותר מכל חברות ההשכרה בישראל גם-יחד) - עובדה!
- עשרות מכוניות יוקרתיות כגון אולדסמוביל ומרצדס המצויידות במיטב השכלולים (גם פלא-פון לחיוג ישיר בארץ ולחו"ל) - עובדה!
- פריסה של עשרות סניפים מהצפון ועד לאילת, כולם בבעלות חברת באדג'ט, בנוסף למאות סוכנויות וסוכני נסיעות דרכם אפשר לשכור באדג'ט - עובדה!
- מערכת הזמנות מודרנית וממוחשבת עם קשר ON-LINE לכל מרכזי המחשבים של באדג'ט בעולם - עובדה!
- שירותי חירום ותיקוני דרך עם צוותי סדנות המכסים את כל רחבי הארץ 24 שעות ביממה - עובדה!
- התואר "יתירון מצטיין בכירי" שהוענק לבאדג'ט ע"י נשיא המדינה כאות הערכה על שירות יעיל לתיירים ועל קידום התיירות למדינת ישראל.

משרד ראשי: טל. 03-333295
הזמנות: דרך פ"ת 74, טל. 03-335171
ובכל סניפי באדג'ט.

מבצע
סיטרואן בי.אקס 1.6 ממוזגת אוטומטית, הגה-כח, חלונות ונעילה חשמליים, במחיר שחברות השכרת רכב אחרות מציעות עבור דייהטסו שארמנט.
פורד סיירה ממוזגת במחיר שחברות השכרת רכב אחרות מציעות עבור פיאט איביזה.

Budget בודג'ט
rent a car השכרת רכב

דגש

صورة عن الاصل

ראיתי שמעתי

...קדים לקבל

בימים אלה לא איטליה המשמשי למכ[...]יטליה, פרנצ'סקו מותקי בכלי הגיע בסוף השבוע לסתו שלא להגי[...]בתי בישראל ויהי איש־ציבור ועי[...] שר החוץ. ג'דליו אין לציבור ב[...]. האורחים יתקבלו אלו הבליה[...]ות אצל הנשיא, ראש שבס ב[...]ממשלה ושר החוץ. שמעון פרס הוליט להקדים לצורך זה את שובו לארץ מביקורו בדרום־אמריקה.

בירושלים היו חששות שהביקור יבוטל עקב המשבר הממשלתי שהתחולל באיטליה באחרונה, ואולם ממשלת רומא יצאה בשלום מהמשבר והביקור מתקיים כמתוכנן. לעומת זאת, ביקור המתוכנן של שמיר ברומא נדחה למועד אחר, כנראה לחודש ינואר.

א. לם

פרופ' עזרא סדן מצטרף לתחיה

תנועת התחיה תולה תקוות רבות בהצטרפותו של כוכב חדש לשורותיה: הפרופ' עזרא סדן, שהיה מנכ"ל משרד האוצר בשנים 1981–1983, בתקופת כהונתו של יורם ארידור. סדן כבר החל בפעילות הסברתית למען עמדותיה של התנועה והוא יהיה אחראי לצד הכלכלי במצע תנועת התחיה לקראת הבחירות.

סדן: לתחיה הזהר־לצמצמת

פרופסור אחר, עזרה זוהר, עומד להצטרף בימים אלה בראש תנועתו לשעבר, תנועת עצמאות, לפלג של צומת, בראשות ח"כ רפאל איתן, המכנס מחר בערב במושב עין ורד את כנס היסוד הארצי של התנועה.

אילן שחורי

דולצ'ין שכח להתפטר

בעקבות פרישתו מתפקיד "ראש ממשלת העם היהודי", החליט אריה דולצ'ין לגזור על עצמו שתיקה ולא להביע את דעתו בעניינים הקשורים לסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית. "יש יושב־ראש חדש להנהלה ויש הנהלה חדשה, ואני רוצה לאפשר להם לפעול בחופשיות", אמר.

מסתבר שדולצ'ין לא הגיש עדיין את התפטרותו מתפקידו כיו"ר הנהלת הסוכנות. כי "שכחתי להגיש את התפטרותי". אמנם זה רק צעד פורמלי, שכן באופן אוטומטי כשקורוביץ ייבחר ליו"ר ההסתדרות הציונית הוא גם משמש כיו"ר הנהלת הסוכנות. "אבל מחר אגיש את התפטרותי".

בעקבות החלטת הקונגרס לדחות את בקשתו של דולצ'ין, להיבחר למשרת נשיא ההסתדרות הציונית, הוא יצטרך להסתפק עתה בתואר של נשיא בית התפוצות.

ג.ארם

ומי לא בא, מנחם

תערוכת בקבוקונים סיניים לטבק הרחה, מאוספו של יוסף סילבר, נפתחה אמש במוזיאון ישראל. אביו של בעל האוסף, ברוך סילבר, היה פעיל בעבר בשורות האצ"ל ובמסיבת הפתיחה אכן נראו רבים מבני "המשפחה הלוחמת". כלם כמובן עוזר כמובן מנחם בגין. כפיצוי, שלח בגין לסילבר מכתב ברכה, שהצטבר לכריכו הפנימית של הקטלוג שהפיק המוזיאון.

בין הבאים היו ח"כ אליהו בן אלישר, בנותיו של מנחם בגין, לאה וחסיה, ואשתו של בני בגין, לאה. מן הצד הסיני בלטו שני סטודנטים צעירים: צ'אן טין משנחאי, הלומד במכון מרומן ואבשלום פינג מפקינג, הרואה עצמו אחד מצאצאי היהודים בסין ולומד באוניברסיטה העברית.

האב, הבן והסבא

"מעולם לא ידעתי שאני פופולרי כאן כל־כך", אמר בשביעות־רצון לארסטרת מנכ"ל רשות השידור לשעבר, יוסף לפיד, שחזר אתמול לבניין הטלוויזיה לאחר היעדרות ארוכה. העילה לביקור היתה הקלטת התכנית "מדור לדור", שהשתתפו בה אתמול שלושה דורות: העיתונאי הוותיק דוד גלעדי, חמיו של לפיד, לפיד עצמו, והבן־הנבר יאיר. גלעדי, הרפורטר הראשון של "ידיעות אחרונות", עבר ל"מעריב" בפילוג הגדול; התנו ונכדו, אף הם, כידוע, באותו מקצוע. מרדכי פרימן, מנהל מחלקת הדת שבמסגרתה משודרת התכנית, לא רווה נחת מדהסתם מן הדיעות האפיקורסיות בעליל שמשמיע לפיד בתכנית. עם זאת, הופעתו המוצלחות של יאיר לפיד עודדו אותו להצהיר במקום ש"אם יסכים לחבוש כיפה לראשו, אשמח לקחת אותו לעבוד אצלי". נראה שלפי־שעה, "מעריב" אינו עומד לאבד את הכתב הצעיר.

לילי גלילי

מרווין האריס: קחו ספר מסובך

הפרופ' מרווין האריס, שספרו "פרות קדושות וחזירים משוקצים" יצא לאור בימים אלה, (הוצאת "מסדה"), נחשב ל"ילד הרע" של האנתרופולוגיה. האריס, פרופסור באוניברסיטת קולומביה שבארה"ב, נוהג לשגע את עמיתיו במחקרים מוזרים, כמו "למה מכשפות ימי־הביניים רכבו על מטאטא" או "מדוע אסרו היהודים והמוסלמים על אכילת חזיר וההודים — על אכילת הפרה".

אנשי אקדמיה הרבו להתלונן על האריס שאינו מקפיד על עריכת ספריו ומאמריו בהתאם לכללי הדקדקנות המדעית. אך הוא טען לא־פעם כי המדע נועד בעיקר לעם הפשוט ולא לפרופסורים מלומדים בלבד. עם זאת, נעתר פעם אחת וכתב ספר שאינו אלא פילוסופיה של האנתרופולוגיה ושמו "מטריאליזם תרבותי". לדברי הפרופ' חיים חזן, מן החוג לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, מעטים מאד הבינו את הכתוב באותו ספר.

בעריכת עירית רוזנבלום

הדולר לשפל חדש ביחס לין

התערבות מאסיווית של הבנק המרכזי של יפן לא מנעה את הידרדרות הדולר

שער הסגירה של המטבע היפני הגיע עם הסגירה ל־126.95 לעומת הדולר

מאת יהונתן שרמן
כותב "הארץ" לענייני כלכלה

הדולר הידרדר לשפל חדש ביחס לין היפני אתמול במסחר בטוקיו ושערו הגיע לרמתו הנמוכה ביותר מעולם — 126.80 ין לדולר, לפני שהתאושש במקצת. שער הסגירה של הין היה נמוך במקצת ונקבע ל־126.95 ין לדולר — שער הנמוך ב־1.05 ין משערו ביום שני.

הבנק המרכזי של יפן התערב באופן פעיל במסחר וניסה למנוע את הידרדרות הדולר באמצעות רכישת קרוב ל־300 מיליון דולר, אך הוא לא הצליח לבלום מגמה זו.

מאידך, הדולר התחזק במקצת ביחס למטבעות האירופאים ושערו עלה ביחס למארק לרמה של 1.6275 מארק לדולר בהשוואה לשער של 1.6236 יום קודם לכן. הדולר התחזק גם ביחס ללישט"ש ושערו נקבע ל־1.8355 בהשוואה לשער של 1.8390 ביום שני.

שינויים אלו הביאו לירידה של 79.55 במדד הניקי דאו של בורסת טוקיו, לאחר ירידה של 100.53 נקודות ביום שני ומדד הניקי נקבע אתמול ברמה של 22,846.73 נקודות.

בלונדון התחזק במקצת שערו של הדולר ביחס לתוצאות המסחר בטוקיו, אך עדיין היה הין נמוך מאשר ביום שני. שערו נקבע ל־127.20 ין לדולר ו־1.63 מארק לדולר.

מחיר הזהב ירד משמעותית אתמול, לאור גל של מימושי רווחים. מחירו בלונדון צנח מרמה של 499.50 דולר לאונקיה למחיר של 492.50 דולר בלבד. מחיר הסגירה בציריך היה 493.90 דולר לאונקיה בהשוואה למחיר של 502.50 דולר לאונקיה אתמול.

ירידת מחיר הזהב גררה עימה גם את ירידת מחיר הכסף ומחיר אונקיה נקבע אתמול ל־6.90 דולר בהשוואה ל־7.08 ביום שני.

הפנטגון מבקש מהקונגרס 100 מיליון ד' להוזלת 75 מטוסי אף 16 שישראל מבקשת לרכוש

מאת צבי בראל
וראובן פדהצור
סופרי "הארץ"

משרד ההגנה ביקש מן הקונגרס להקצות כ־100 מיליון דולר כדי לממן את ההוצאות הבלתי חוזרות עבור כ־75 מטוסי אף 16 שאותם מבקשת ישראל לרכוש מארה"ב. אם תאושר הקצאה זו יוזל כל מטוס בכ־מיליון ורבע דולר, אולם נראה כי אישור זה יתקבל רק בעוד כשלושה חודשים, שכן הקונגרס כבר אישר את הצעת התקציב החדשה לשנה הנוכחית ואת הבקשה החדשה אפשר יהא להצמיד להצעת חוק אחרת שתעלה לדיון כנראה בסוף פברואר.

בביקורו בוואשינגטון מצפה שר הביטחון יצחק רבין לשמוע את החלטת שר ההגנה פרנק קרלוצ'י הנוגעת לחלוקת הקצאות לטילי ה"חץ". רבין דורש כי הממשל ישתתף ב־90 אחוזים מעלות פיתוח הפרויקט ולדעת גורמים ישראלים צפוי שכך אמנם יוחלט.

בפגישותיו דן רבין על הוצאות בטול פרויקט הלביא ולדבריו התממש הערכת ישראל העומדת על כ־400 מליון דולר. על אופן התשלום הפיצוי מתנהל, במקביל, מו"מ עם החברות הקשורות בפרויקט.

אתמול נפגש רבין עם חברי קונגרס, לרבות ראשי ועדות השירותים המזוינים של בית הנבחרים והסנאט. רבין ביקש את עזרתם בהבטחת גובה הסיוע הניתן לישראל ואישור ההקצאות הנדרשות כדי לממן את פרויקט טילי "החץ" וטילי "פופאי". כן דן בשאלת בניית צוללות הדיזל אך נראה כי לא נערך על כך דיון מעמיק בשל אי הוולשה על סדרי העדיפויות של ישראל. בשיחותיו בוושינגטון התכוון רבין להשיג את הסכמת הממשל למימון כל עבודות בניית הצוללות עבור חיל הים בגרמניה מכספי התמרה.

במגעים שהתנהלו עד היום, הושגה הבנה לפיה תוכל ישראל לממן מחצית מעלות העבודות בגרמניה מכספי התמרה. המדובר הוא בעבודות שעלותן הכוללת תגיע לכ־300 מיליון דולר. סכום זה נועד לממן את בניית הצוללת הראשונה ואת גופי הגלמים של שתי הצוללות האחרות. שאר המרכיבים של שתי צוללות אלו ייבנו בישראל.

הקבינט ידון בקרוב בתוכנית העבודה הרב שנתית של צה"ל. הדרישה להעלות את הנושא לדיון באה מכיוון שרים בקבינט. במטה הכללי הושלמה עבודת ההכנה של עיקרי תוכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל. העיקרים יוצגו לפני שר הביטחון, יצחק רבין, לאחר שובו מארה"ב.

רבין יסיים היום את ביקורו בוואשינגטון ומכאן ימשיך לסיור בבסיסים של הצבא האמריקאי.

הסבר על המתרחש בשטחים

חברי הקונגרס שאתם נפגש שר הביטחון ביקשו שיבהיר את אופי פעילות צה"ל בשטחים, תוך הבעת דאגה מהתרחשויות האלימות הן מצד התושבים והן בדרך התגובה של צה"ל.

בשיחותיו עם הפקידים האמריקאים במחלקת המדינה עלה בעיקר נושא ההפגנות, הפרות הסדר וההרג בשטחים. אלה העלו שוב את בעיית גירוש תושבי השטחים, את הדרישה להרכיב פורום שיפוטי אזרחי ולא צבאי בשטחים, וניהול משפטים במקום מעצרים מנהליים. הוא התבקש להקל בנושא הפיתוח הכלכלי ואיכות החיים בשטחים ולאפשר ניצול הולם של הכספים המגיעים מירדן, ארה"ב ומדינות אירופה. בפגישה עם עתונאים ישראלים אמר רבין כי המצב בשטחים עלול להמשך בתקופה הנוכחית עד ינואר שבו יצויין יום השנה להקמתו של אש"ף.

מקור הסיפור ע"ל "חפרפרת" במוסד בשדולה הערבית בארה"ב

מאת עקיבא אלדר

השדולה הערבית בארה"ב עומדת מאחורי סיפור ה"חפרפרת" הרוסית, שחדרה כביכול לשורות המוסד הישראלי — כך אמרו מקורות מדיניים בירושלים.

על פי ידיעה של סוכנות ידיעות בילד אנשי הריגול הנגדי של הסי איי־איי כי מידע שהעביר ג'ונתן פולארד לישראל נמצא בידי הסובייטים. מכאן למדו האמריקאים כי הק.ג.ב החדיר סוכן לשורות המוסד וזה השיג, בין השאר, גם חלק משללו של פולארד.

מהומות

(סוף מעמוד 1)

החיילים הזיכו אותו באיזור בית החולים, אך גם לידיעה זו לא היה אישור מדובר צה"ל.

במהלך היום הגיעה ידיעה כי פצוע נוסף שאושפז בבית החולים "ברזילי" באשקלון, עבדאללה אבו אל אוסי, מת מפצעיו.

הוראות איפוק לחיילים

שביתת המסחר המתנהלת במחאה על האירועים האחרונים בעזה נמשכה גם אתמול בשכם וברמאללה. זה היום הרביעי ברציפות. ואת חרף נסיונות של המינהל האזרחי לאלץ סוחרים שובתים לפתוח את חנויותיהם.

לכוחות הביטחון בשטח ניתנה הוראה לגלות איפוק מירבי במגע עם התושבים בשטחים, ולהימנע בכל האפשר מהקלעות למצב שיחייב פתיחה באש.

ברצועת עזה נמשכה מגמת הרגיעה של המהומות. אתמול היו עדיין תקריות ספוראדיות של ידויי אבנים, הצבת מחסומים בכבישים והבערת צמיגים בקרבת מוקד הריבלות, והראשון במחנות הפליטים.

עדויות על התעללויות

ראשי סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א) מביעים דאגה עמוקה מההתרחשויות האחרונות בשטחים, ובעיקר ברצועת עזה. כך מסרו אתמול מקורות בכירים באו"ם.

היום יבוא לישראל המנהל הכללי של אונר"א, ג'ורג' גיאקומלי, וייפגש עם פקידים בכירים במשרדי החוץ והביטחון, בניסיון לתאם את הפעולות בשטחים, שמסאל גורן.

שלשום נפגש ראש אונר"א ברצועת עזה, ברנארד מילס, עם אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, והעלה באוזניו טענות קשות על פגיעה באוכלוסית הפליטים.

שיחת היום / ירח טל

עם: דוד ("דויקו") שטרית בעל תחנת טלוויזיה בכבלים פירטית בקרית־שמונה

על: מכרז משרד התקשורת להפעלת תחנות חוקיות לטלוויזיה בכבלים

הכבלים זה החמצן שלהם

קרית־שמונה היא בין הישובים הראשונים שבהן תופעל תחנת טלוויזיה בכבלים חוקית. האם תשתתף במכרז שפרסם אתמול משרד התקשורת?

ודאי. כבר מחר איפגש עם ראש העירייה כדי לקבל ממנו פרטים על המכרז. 28 שנה אני אוכל קש בקרית שמונה. מחבלים, קטיושות, אבטלה. רק שלא יביאו לנו מיליונר מבחוץ שיפתח תחנה ויקח את כל הקופה. איך אומרים? 'עניי עירך קודמים'. לי יש את כל הכישורים הדרושים להפעלת תחנה בכבלים. ידע בווידיאו, טלוויזיה, ידע טכני. שנתיים וחצי אני במקצוע ואת הכל אני עושה לבד. הזול מהחיבור ועד גביית הכסף.

משרד התקשורת הודיע שעם מתן הזיכיון לזוכה במכרז, הוא יפעל בתקיפות נגד תחנות פירטיות שתמשכנה לשדר. אם תפסיד, תפרוש מהעסק?

אני אסגור את התחנה שלי רק אם תושב קרית־שמונה כמוני יזכה במכרז. אם זה יהיה מישהו מבחוץ לא אסגור ואיאבק בו.

שמעתי שקיבוצים הם בין המתעניינים במכרז. זה נכון?

הקיבוצים, רק לא הם. לא ניתן להם להשתלט גם על הטלוויזיה בקרית־שמונה. חסר להם מה לאכול? לא מספיק שהם סגרו לנו את הירדן וסגרו עלינו בגדרות? אני מתכוון להכניס חדשות מקומיות בתחנה שלי ואז אלך כאסף על הקיבוצים.

הזכיה במכרז תוציא אותך מהמחתרת?

אני לא פועל במחתרת. כולם מכירים אותי בקרית־שמונה. יש לי 600 מנויים, שכל אחד משלם 15 שקלים בחודש. ברחוב כולם מברכים אותי. בשבילם אני המשיח. רצים אחרי כדי להתחבר לתחנה שלי אבל אני לא רוצה, כי יש לי מספיק. כאשר מנויים מפגרים בתשלום אני מודיע מעל גבי שקופית כי אני מנתק אותם ואז אתה צריך לראות איך כולם רצים אלי לשלם.

אתה היחידי שמשדר?

יש עוד שש תחנות. בסך־הכל מחוברים בקרית־שמונה כ־2,500 משפחות מתוך 5,000 תושבים. אני בעל התחנה הכי גדולה, אבל לכולם ברוך־השם יש פרנסה טובה.

הזכיה במכרז תחייב אותך בתשלום מס כחוק, בפיקוח על השידורים, באיסור הקרנת "סרטים כחולים" ועוד שורה של הגבלות נוספות. אתה מוכן לכך?

זה נכון אבל יש לזה יתרונות ותמורות. נכון שאצטרך לשלם מיסים אבל מצד שני כל המנויים יצטרכו לשלם על פי החוק ולא יהיו לי בעיות עם סרבני תשלום או עם כאלה שמחבלים בציוד. החוק יטפל בהם.

בשנתיים וחצי שאתה משדר ניסה משרד התקשורת להפסיק לך את השידורים?

אף פעם לא וגם אין סיבה לכך. להיפך, צריכים להודות לי על מה שאני עושה למען תושבי קרית־שמונה. הם "דפוקים" מכל הכיוונים, אפילו ערוץ 2 שחצי מדינה רואה לא קולטים פה. יש בית־קולנוע אחד. אנשים פוחדים להסתובב ברחובות ויושבים בבית. הכבלים זה החמצן שלהם. אני נותן למעשה גם שירות חיוני. יש לי קלטת להדרכה שאני מכניס לשידור בשעת חירום. כך היה ב"ליל הגלשונים". אפילו ראש העירייה עודד אותי להמשיך ואמר שאני מביא תועלת.

איזה סרט אתה מקרין בשבת?

ביום שלישי אני מקרין סרט טורקי. אחר־כך יש סרט מלחמה.

אתה משדר מהבית?

לא. יש לי מישהו שמשדר מהבית שלו. לא רציתי לשדר מהבית שלי כי זה מגביל אותי.

סיפוק בירושלים על אישור התיקון להפחתת הריבית בסנט

עם קבלת יוזמת אינוויי־קסטן שופרו סיכויי ישראל לחסוך מיליוני דולר בגין החזרת הלוואות לארה"ב

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

בירושלים קיבלו השבוע בסיפוק את ההודעה על אישור התיקון להפחתת הריבית שהתקבל בסנט. עם קבלת יוזמת אינוויי־קסטן בסוף השבוע במליאת הסנט האמריקאי שופרו במידה ניכרת סיכוייה של ישראל לחסוך מאות מיליוני דולרים בגין החזר הלוואות לארה"ב.

הנושא יידון בקרוב בוועדה משותפת לסנט ולבית הנבחרים ובימים אלה מפעילים שני הסנטורים לחצים על יו"ר ועדת ההקצבות של בית הנבחרים, דיוויד אובי, המתנגד לשינוי.

הסנט אישר בסוף השבוע, מתוך סעיפים אחרים הנלווים לתקציב החוץ, לישראל למצרים ולבעלות חוב נוספות להחזיר מראש את חובותיהן, שניתנו להן בריבית גבוהה שהיתה מקובלת בעת מתן ההלוואות (לישראל — עד 12 אחוזים). במקום זאת יוכלו אותן בריבית ללוות כספים בשוק הפרטי בריבית המקובלת כיום.

כל אחוז של הפרש בין שער הריבית הגבוה לנמוך יחסוך לישראל 55 מיליון דולר בשנה בכל אחת מ־15 השנים הבאות. הדיסקון הכולל לאוצר הישראלי, אם אכן יקבל התיקון גם בוועדה המשותפת לשני הבתים יכול להגיע לביליארד דולר.

סניפי בנק לאומי נפתחים

(סוף מעמוד 1)

על העיצומים אלא במסגרת חוקת ההסתדרות והחוק. השופט אמר שוועד העובדים היה חלק בלתי נפרד של ההסתדרות וכי ההצהרה של ההסתדרות מחייבת את ועד העובדים כאילו הצהיר זאת בעצמו. בסיום החלטתו אמר השופט "אנו תוהים ומרגישים כי החלטתנו ניתנה על בסיס אמונתנו שלא ינקטו עיצומים אלא במסגרת חוקת ההסתדרות והחוק."

חופש פעולה לוועד

בהנהלת בל"ל הביעו בקורת רוח על החלטת בית המשפט, בתקווה שהוועד יקיים את החלטות בית המשפט. בציבור העובדים נעורו מהדיון המשפטי. נציג מטעם עובדי בל"ל אמר אמש ל"הארץ" כי ההסתדרות היא זו שהתחייבה בפני בית הדין לעבודה והוא רמז בכך לחופש הפעולה שיש לוועד העובדים.

בתום הדיון המשפטי התכנסו ראשי הוועד לדיון בהשתתפות נציג ההסתדרות, שהסביר להם את עמדתה של הולצת בית הדין לעבודה. יו"ר הוועד לאזי רוט אמר שהוא מציג בפניהם את כישלונה של ההנהלה בהשתלטות הבנק ועל כך שהיא נאלצה לפתוח את הבנק לעבודה סדירה מיידית. הוועד השובת הוא לדבריו שהוועד ימשיך במאבקו להשגת ההסכם שנחתם ע"י הנהלת הבנק. עם זאת אמר רוט שהוועד רשם לפניו את הודעת ההסתדרות כי היא תומכת בהמשך המאבק.

נזקי השביתה

בנק ישראל אישר אתמול את בקשת בנק לאומי להכריז על בל"ל כעל בנק שאינו מסוגל לספק שירותים. בכך קיבל בל"ל הגנה מפני תביעות לנזקים שנגרמו כתוצאה מהשביתה.

אתמול היו תקריות בין ההנהלה לוועד. הוועד ניסה לשבש את פעולת המוקדים שהפעיל הבנק לפתיחת בעיות דחופות. מרבית הבנקים האחרים איפשרו משיכת כספים באמצעות המחאות של בנק לאומי בסכום של עד 300 שקל. בבנק הבין־לאומי סירבו בדרך כלל העובדים לכבד המחאות אלו ובכך נענו לפניית הסיעת עובדי הבנקים בהסתדרות. הסכמת הבנק גרמה לכך שלקוחות מסויימים הודיעו אמש ל"הארץ" על כוונתם לסגור את חשבונותיהם בבנק. בכמה סניפים ובכלל זה סניף סלמה והסניף ברמת אביב היו התארגנויות של לקוחות, שמיחו על ההשבתה.

שרון הדליק נרות

(סוף מעמוד 1)

שהיה מאובטח בעשרות שוטרים, ניסה אחד השוטרים למנוע את כניסתי. הוא בדק בקפידה את ההזמנה ואת תעודת העיתונאי שבידי ואחרי היסוסים, איפשר לי לעבור את "המשוכה" הראשונה. ליד הכניסה לבניין ניסו שומר סף ואיש בטחון לעכב את כניסתי, בשום שלא הייתי מוכר לגברת שהיתה מופקדת על זיהוי הקרואים. רק בעזרתו של ח"כ בני שליטא, שעמד לצידי, הצלחתי להשתחל פנימה.

באולם הכניסה עמדו אריק ולילי שרון ולחצו בחום את ידיו של כל אחד משלוש מאות המוזמנים. אריק בחליפה כהה נראה נרגש מאד כאילו ביום כלולותיו. לילי פיזרה חיוכים לכל עבר. להוצאתי את ידיהם והם היו אלי בנימוס כאילו היינו ידידים ותיקים.

בחדרים הגדולים של הבית העתיק, עמוס הקשתות, כבר המתינו קומץ ח"כים מסיעת הליכוד. ניתן היה להבחין באליעזר שוסטק ויהושע מצא, פסח גרופר עם המיגור הבצוע ופנחס גולדשטיין, שהזמין אותו להצטרף אליו ולטעום מן התקרובת הרבה שכללה מגוון של בשרים ובורקס, שתיה קרה וחריפה וכמובן מתגבינות לרוב. אט אט החלו המוזמנים להגיע.

ראשון השרים היה יגאל הורוביץ ובעקבותיו באו גם משה קצב, חיים קופמן ואברהם שריר. לעומת זאת את דוד לוי, משה נסים ויצחק מודעי לא ראיתי. גם אף אחד משרי או ח"כי המערך לא היה בקבלת הפנים. אפילו לא משה שחל (שסיפר באחרונה על ידידותו עם שכנו לשולחן הממשלה).

לאט לאט נעשה צפוף בדירה המרווחת. כשהגיע ראש הממשלה יצחק שמיר בלווית רעייתו, מיהרו השרים והח"כים מהליכוד ללחוץ את ידו בחום. שמיר נראה במצב רוח טוב. הוא לחץ בחום את ידו של כל מי שנקרה בדרכו.

במבט מן הצד ניתן היה להבחין בגלריה מעניינת מאד של מוזמנים, שהמכנה המשותף לכולם שהם נמנים (או נימנו) על ידידיו הקרובים של שר התעשיה והמסחר. כך למשל היה ייצוג נכבד ליוצאי יחידה 101 (מאיר הר־ציון, קצ'ה המווקן ושלמה באום), היתה נציגות נאה לאנשי מתנועת של שרון בתנועת הנוער (דוד מגן, גדעון גרוס, אלי לנדאו), היו אנשי ארץ ישראל השלמה (גאולה כהן, הרב לוינגר, מאיר הקדאבידב, חיים דרוקמן, עו"ד אהרן פאפו וגרשון סלומון, העומד בראש המאבק לקיום תפילות על הר־הבית) באו אנשי תעשיה (נשיא התאחדות התעשיינים לשעבר אלי הורביץ, בנימין ג'יבלי) וכמובן, ידידיו הקרובים של שרון, איש השב"כ לשעבר יוסי גינוסר שהוצנח ע"י שרון למכון היצוא ופרקליטו המסור שייצג אותו בוועדת החקירה, דב וייסגלס, שחקרה את אירועי סברה ושתילה ובמשפט תביעת הדיבה נגד השבועון "טיים".

אחרי שכולם התחככו עם כולם, לחצו ידים, החליפו נשיקות וחיבוקים החל הטקס הרשמי. אריק עם כיפה שחורה לראשו ולילי ניצבו ליד החנוכיה. בסמוך להם עמד "כמפקח" הרב הראשי לשעבר שלמה גורן. בדירה הגדולה היה הס. השר הדליק נר ראשון של חנוכה ובירך על הנרות. הוא לא זכר בעל־פה את כל הברכה ולילי כ"לוחשת" בהצגה לחשה באוזנו את מילות הברכה. כל הקרואים אמרו "אמן" ופצחו בשירת "מעוז צור ישועתי" ו"על הנסים ועל הנפלאות".

לפני שהצלחתי לפלס לעצמי דרך החוצה עוד הספקתי לראות את הרב גורן קובע מזוזה על דלתות הדירה ומעניק לשר ולבעל הבית עצמו את הזכות לברך עליה.

ראובן שפירא כותב "הארץ" מוסר: עלות אבטחת ביתו של השר אריאל שרון ברובע המוסלמי שבעיר העתיקה מוערכת ב־500 אלף דולאר לשנה. מבחינת התקציב שידרש לתשלום שכר והוצאות נילוות לשוטרים המאבטחים את המקום.

לצורך אבטחת הבית בעיר העתיקה הוחות השר שרון בדרום — על פי הנחיות גורמי הביטחון — דרושים כמה עשרות שוטרים ואנשי משמר הגבול (ולאיזיב שלוש משמרות), על פי חישובים שנעשו על ידי הגורמים המקצועיים הממשלתיים המצויים בנושא, מסתכמת עלות השוטרים לאבטחת הדירה של השר שרון ב־500 אלף דולאר נוספים לשנה. זאת בנוסף להוצאות אחרות על רכב, כלכלה, קשר ואחזקה.

על פי הנתונים האלה בתכנון, כי עלות האבטחה הכספית על השר שרון והיקפה, ובמספר השוטרים הנדרשים לביצוע האבטחה שווים בערך בגודלם להוצאות משטרה בערים בינוניות כמו קרית גת, ברמאל חיינה שבכל אחת מהן כ־45 שוטרים בכל התחנה.

לשכת ההוצאה לפועל עפולה

הודעה בדבר מכירה של מטלטלים

מוצאים בזאת למכירה פומבית המטלטלין המתוארים להלן של חייבים שונים לכיסוי חובות המגיעים לזוכים שונים בתיקי הוצאה לפועל במחוז הצפון.

המכירה תתקיים ביום 30.12.87 החל מהשעה 11.00 בכתובת: מוסך ארכיבי הצפון בע"מ איזור התעשיה ג' בנצרת עילית.

תיאור המטלטלין: מכשירי חשמל, טלוויזיות, רדיו, מחשבים, ציוד ביתי ואחרים. הערכת המטלטלין נעשתה ע"י שמאי מוסמך.

אין המוציא לפועל אחראי על טיב המטלטלין.

המכירה במזומנים בלבד.

רפי טימן
המוציא לפועל עפולה

לשכת ההוצאה לפועל עפולה

הודעה

בדבר מכירה פומבית של מטלטלים

מוצע בזאת למכירה פומבית מיטלטלין המתוארים להלן: תיק הוצאה לפועל עפולה 1434/87 — רנו 4 פרטית שנת ייצור 1975 המכירה תתקיים ביום 30.12.87 בשעה 11.00 במוסכי ארכיבי הצפון בע"מ אזור התעשיה ג' בנצרת עילית. ההערכה נעשתה ע"י שמאי מוסמך.

אין המוציא לפועל אחראי על טיב המטלטלין.

המכירה במזומנים בלבד.

רפי טימן
המוציא לפועל עפולה

היום מצורף לעתון מוסף מיוחד עיצוב פנים מס' 2

פרשנות / פרופ' ברוך ברכה

תזכורת בשולי פרשת הבית של שרון

השופט שמגר בפרשת בורקאן ב־1978: המגורים בעיר העתיקה מחולקים לפי עדות, כל עדה והרובע שלה

עם זאת אין איסור על יהודי להתגורר ברובע לא יהודי

"יש רגלים לסברה כי המגורים בעיר העתיקה מחולקים לרבעים לפי עדות, עדה עדה והרובע שלה, מראשית המאה ה־11". כך קבע השופט שמגר, בפסק הדין הידוע בפרשת בורקאן, שניתן בחודש יולי 1978, שבו דחה בית המשפט העליון את עתירתו של מוסלמי, כנגד החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, שסירבה להחכיר אחת הדירות מבין אלה שהוצאו להחכרה לציבור.

החברה קבעה שהציע הדירות פתוח רק ל"אזרח ישראל שהוא תושב בה ושירת בצה"ל (או קיבל פטור משירות בצה"ל, או שירת באחד הארגונים העבריים שמלפני 14.5.1948), או עולה חדש שהוא תושב ישראל". פרקליטה של החברה לשיקום הרובע היהודי, הודה כי הזכות שכונת הדברים היא לאפשר רק ליהודים אזרחי ישראל להחכיר דירות ברובע היהודי. טענת העותר כנגד החברה, שהיא פוגעת בעיקרון השיוויון וגורמת לאפלייתו לרעה לעומת יהודים הרשאים להחכיר דירות ברובע נדחתה בבג"ץ, תוך שהשופט חיים כהן — אחד משלושת שופטי ההרכב — קובע, בהתייחסו לרבעים השונים בעיר העתיקה של ירושלים: "אין כל אפלייה פסולה בייחודם של הרבעים הללו, רובע רובע ועדתו".

עם זאת, יש לשים לב לכך שעיקר ההתמקה של בית המשפט העליון מבוססת על כך, שהרובע היהודי (שראשיתו בירושלים עוד לפני הרבעים האחרים), הזול מהמאה השביעית לספירה) נהרס על ידי צבא ירדן בראשית 1948 ולכן אין כל פסול בכך שהוקמה החברה ולעיל במטרה לשקם את הרובע היהודי, כרובע יהודי, ולהחזיר לו את המעמד ממנו נהנים הרבעים האחרים. על רקע נסיבות מיוחדות אלה, אין לראות בסירוב החברה להחכיר דירה למי שאינו יהודי משום אפלייה פסולה, שכן המטרה הציבורית שביסוד מדיניותה היא "שיקומו של הרובע וקימומו מחדש", וכן "איכלוס באוכלוסיה יהודית, כדי שישוב וישתבץ מחדש בפסיפס של יתר הרובעים העתיקים אשר בעיר העתיקה, כפי שהיה במשך המאות הרבות של שנים, עד לגירוש האוכלוסיה היהודית על ידי הירדנים בשנת 1948".

מהאמור לעיל עולה שבית המשפט סבר בכך, שבשל האופי המיוחד של העיר העתיקה על ההיסטוריה בת מאות השנים של חלוקה לרבעים, אין פסול שגוף ציבורי, שהוקם כדי לשקם את הרובע היהודי ולהחזיר לו המעמד של הרבעים האחרים, יסרב להחכיר דירות ברובע למי שאינו יהודי. אין ללמוד מפסק הדין על איסור מגורים של יהודי באחד הרבעים האחרים בירושלים (כשם שאין ללמוד על איסור המוטל על לא יהודי לגור ברובע היהודי), בכל הנוגע לרבעים האחרים, ורכישת הדירה נעשית מגורמים פרטיים ללא מעורבות של גורם ציבורי כלשהו ועיסקת הרכישה הינה חוקית לכל דבר. זאת ועוד, לגבי הרבעים האחרים לא קיים הרקע לשיקום, כפי שקיים לגבי הרובע היהודי שנהרס על ידי הירדנים ותושביו היהודים גורשו הימנו.

התגנבות יחידים

(סוף מעמוד 1)

בפתח הבית, עליו נקבע שלט לבן קטן: "מוטב שאיכשל באהבת חינם, מאשר בשנאת חינם".

הרבה "אהבה", לא היתה שם, בערב חנוכת ביתו החדש של שרון. על פי מראה המולצות שעטו "כשרתיתן שלי" לכבוד האירוע, גם לא היה דבר חינם. בתחושת סיפוק מסויימת יכלו לציין לעצמם המפגינים הנסערים, כי הוליכה על עקבים דקיקים לאורך רחוב הגיא, הפכה את המסלול למין "ויה דולורוזה" מסוג חדש.

מאות ממפגיני "שלום עכשיו" שהתקבצו ברחבת שער שכם התפזרו בזוגות נושאי שלטים לאורך המסלול המוביל אל הבית ברחוב הגיא 35. שמו להם אתמול יעד מרכזי אחד: למרר את חייהם של האורחים המגיעים לבית שרון, או, לפחות, לעורר בם רגשי בושה. סיסמאות "הפאשיזם לא יעבור", התחלפו במהרה בעלבונות אישיים וכינויי גנאי שהוצמדו לבאים, הכל על פי האיש והמקרה. "שביל הקלון", הגדיר מאן דהו את המסלול הצר המגודר שבו צעדו בחשיכה האורחים של שרון. אולי בגלל העלטה והסמטה הצרה, נראו האורחים כמבצעים התגנבות יחידים. אפילו העיתונאים שהוזמנו זכו למטחים של עלבונות מעמיתיהם שבחוץ. רוח של אוביקטיביות מקצועית, לא שרתה על האירוע.

שעה ארוכה לפני בוא האורחים, נאספו בפתח הבית שלושה — שונים זה מזה. משה עמירב, במטאת יחיד, שביקש להעביר לשרון מכתב מחאה בשמם של "חברי מרכז חירות שלא כולם חושבים כמו שרון". השומרים מנעו ממנו להיכנס בפתח הבית, ואת המכתב הפקיד בידי שוטר שהבטיחו להעביר. השני — ח"כ רן כהן (רצ), שערך ביקור מוקדם אצל המשפחות הערביות השכנות. השלישי — מאיר כהנא, בא להודיע, אמר. לא הוזמן, אבל קיווה להיכנס.

ייעודו המוצהר של שרון, להוכיח אפשרות של "דו קיום", לבש אמש צורה מוזרה במקצת. רחוב הגיא שמם מדיירי הערבים, שהעדיפו להסתגר בבתיהם. משפחה ערבית שהתגודדה על מדרגות ביתה וצפתה ברחמה במתרחש, גורשה לביתה פנימה. צעיר אחר ממשמר הגבול, לחש בחצי קול: "אבל זה הבית שלהם".

את הבאים קיבלה בקריאות בוז הפגנת "שלום עכשיו" שברחבת שער שכם, ובה גם ח"כ מיעארי, ח"כ אמירה סרטני, ח"כ יאיר צבן. "לך תוחל לשרון", צעקו לעבר ח"כ יהושע מצא. "תגיד למשוגע לרדת מהגג", צירדו את השר יגאל הורוביץ בברכת הדרך. "בוז", צעקו לח"כ דב שילנסקי, שהקפיד לשמור על חיוך רחב: "זה כבוד בשבילי כשאלה קוראים לי בוז, כשאני בא לביתו של יהודי המתיישב בכל חלקי ארץ ישראל", הסביר.

השר שריר, מתקבל בקריאות ציניות: "תראו, הוא בארץ". אלי לנדאו, חבר ותיק, מגיע מצוייד בחנוכיה, שעשו חיילים מ־48 תרמילים של כדורים בעיר העתיקה. את מתנתו דרובלס, מקבלת צעקה של אחת המפגינות "בן זונה". דרובלס, בניגוד לאחרים, דווקא מגיב, ואפילו מגיש תלונה.

דני גילרמן ובנימין ג'יבלי מתקבלים כבוגדים ממש.

נציגי הליברלים, שרה דורון ובני שליטא, זוכים למנות בוז מיוחדת. לרפאל איתן מזכירים את לבנון, והוא מחייך חיוך רחב. בסופו של דבר, לא נכנס כלל אל הבית, אחרי שנמנעה כניסתם של זוג אורחים לא מוזמנים שהביא עמו. גם כמה מן העובדים עם שרון, שלא הוזמנו, אינם מצליחים להכנס. מוכיחות הדאמנה של שרון לא מרשה. והם רוטנים בינם לבין עצמם על "הנזק שזה יגרום לו".

בדרך החוצה, מתעכבים ח"כ פנחס גולדשטיין ופסח גרופר ליד העיתונאים שבחוץ. גרופר מתאר בהתלהבות את הבית פנימה, את גודלו של הסלון, את צורתו של חדר השינה, וצביעה של האמבטיה.

מאות השוטרים ואנשי מג"ב, קיטרו פה ושם על כי כך הם נאלצים לבלות את ערב חנוכה. אחד השוטרים הבכירים שהופקד על האירוע, סיפר כי לרגל המצב חגג את חג החנוכה עם משפחתו ערב קודם. לקראת 9 התפזרו המפגינים. זוג ערבי עם תינוק פילס דרכו לבית הסמוך לבית של שרון. "קצת מפחיד" אמר אבי המשפחה; "אבל אם נפחד, איך נוכל להיות?"

ערך את העמוד יצחק לאור

ה מ ע ל ו ת ש ל

אל על

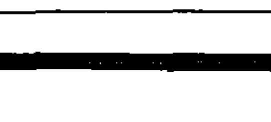

ELAL אלעל

	מטמ' מינימום	מטמ' מכסימום		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	2	4	גשום	0	-3
אתונה	6	14	גשום	4	10
בוקארשט	-4	-1	מעונן	0	-8
ברלין	4	9	גשום	1	-2
וינה	-3	2	מעונן	2	-4
ז'נבה	5	8	מעונן	4	2
לונדון	4	9	גשום	6	2
ליסבון	13	16	מעונן	18	14
מדריד	9	15	מעונן	13	8
ניו־יורק	1	3	גשום	8	4
פאריס	6	11	גשום	4	2
פרנקפורט	-3	0	מעונן	2	-7
ציריך	-3	2	מעונן	2	-6
קהיר	12	22	בהיר	20	15
קופנהאגן	0	3	מעונן	0	-2
רומא	0	14	מעונן	11	8
שטוקהולם	-7	-5	שלג	1	0

על אחי ודודנו האהוב

שמחה אוריאלי ז"ל

אבלים וכואבים
אריה וצפורה אוריאלי
יוסי ויעל אוריאלי וב"ב
לאה ואברמיק תירוש וב"ב
נילי ויוסי הרלב וב"ב

למשפחת אוריאלי היקרה

אתכם באבלכם הכבד
על מותו של אבי המשפחה

שמחה

יהודה, שמואל ואורי שטאנג

בכנסת

באולם המליאה / עמוס בדרור

"אין סעיף אחד ממגילת האו"ם שאינו מופר ע"י כוחות צה"ל ומשמר הגבול"

טען מוחמד מיעארי במסגרת הדיון על זכויות האדם, במרכזו עמד המצב בשטחים ● ח"כ גאולה כהן: אש"ף אינו ארגון של לוחמי חירות, אלא ארגון המנסה להקים מדינה פלשתינית פאשיסטית

"במדינות הנאורות המאבק על זכויות אדם מתנהל על נושאים כגון חופש ההתארגנות, חופש הביטוי, חופש הדיבור והכתיבה וכיו"ב - ואילו בשטחים שבהם שולטת ישראל מדובר בדברים בסיסיים הרבה יותר: הזכות לחיות ולא להרצח, הזכות לגור במקום ולא להיות מגורש, הזכות להמצא בבית שלם ולא בבית הצפוי להריסה" - דברים אלה של מוחמד מיעארי (המתקדמת) שיקפו את גישתם של הח"כים מן השמאל בדיון על זכויות האדם אתמול.

מיעארי אמר שאין זכות אחת מבין הזכויות שנתקבלו באו"ם בשנת 1948, שאינה מופרת על ידי המשטרה, צה"ל ומשמר הגבול. מגילת האו"ם מכירה גם בזכותו של אדם למרוד במשטר עריץ. ממשלת ישראל קיבלה על עצמה את עקרונות המגילה, אך משתמטת מליישם אותם הלכה למעשה.

יאיר צבן (מפ"ם) אמר בפתיחת הדיון שהמאורעות האחרונים בשטחים הכבושים סיפקו תזכורת מרה על הפרת הזכויות של תושבי השטחים האלה. הוא ציין כי "בוודאי לא ניתן לזהות את העיתונאי של ריצ'ארד מארפי בתור אנטישמיות".

הנואם תקף בחריפות את מדיניות שר הבטחון, שהיא לדבריו "אטומת לב ומוח", וסימניה הם גירושים, פיצוץ בתים, מעצרים מינהליים ועונשים קולקטיביים.

שולמית אלוני (רצ) ניסתה להשוות בין הערבים בשטחים לבין לוחמי המחתרת היהודיים בימי המנדט: כיצד היו נוהגים הם אילו היו חיים 20 תחת כיבוש בשכם? היא ביקרה את השר שרון, שהחוקא ביום בו נערך הדיון בכנסת הוא חונך בית ברובע המוסלמי. על פי פסיקת בית המשפט העליון משנת 1978, נקבע כי שיקום הרובעים בעיר העתיקה בא לשמר את המיוחד לכל עדה - היהודים, המוסלמים, הנוצרים והארמנים. לכן נדחתה בקשת זוג שהודי לשכור דירה ברובע היהודי. "ייחודם של הרבעים אינו אפלייה", היא אמרה.

תופיק טובי (חד"ש) אמר כי יום יום נופלים ילדים ונשים פלשתינאים מכדורי כוחות הכיבוש. בעבר הוגדר הכיבוש בתור "נאור"; כיום אפילו הציניים שבין מפלגות הימין אינן אומרות זאת. התלמידות המפגינות בעזה ובמקומות אחרים רוצות להיות עם חופשי בארצן. גם בתחום מדינת ישראל אין מקיימים את זכויות האדם במלואן; אין שוויון זכויות לנשים ומתגברת הכפייה הדתית.

שבח וייס (מערך) הבהיר שיש בסך הכל 58 מדינות בעולם המקיימות "סל" כלשהו של זכויות, מתוך 170 חברות או"ם. לכן יש לשמור על פרופורציות במהלך הדיון בנושא. קיום של זכויות אדם בשטחים יתכן רק אם יהיה שלום, וזו עוד סיבה לבקש אותו.

גאולה כהן (התחיה) גינתה את המגנים של חנוכת בית שרון בעיר העתיקה. תנועת שלום עכשיו היא, לדבריה, גורם הרסני שדרישתה להרוס היום עוד בית יהודי בארץ ישראל מצטרפת לעשייה העקרה של תנועה, אשר לא הצליחה לבנות אפילו בית אחד בגליל או בנגב. התביעה לסילוק שרון היא גזענית, אמרה.

אין להשוות את צה"ל לצבא כיבוש זר שהגיע הנה ממרחקים. אש"ף אינו ארגון של לוחמי חירות, אלא ארגון המנסה להקים מדינה פאשיסטית. השוואת מרפי את איחוד המשפחות בשטחים עם הדרישה של יציאת יהודים מברית המועצות מראה שאין הוא יודע את העובדות. כפי שאמר שליך בנושא זה, איש אינו מונע מערבים לצאת מן המדינה, כפי שמונעים מיהודים לצאת מרוסיה.

הנואמת גם הביעה את צערה על שראש הממשלה הוליס להתיר לצוותי טלוויזיה, ובמיוחד לזרים שבהם, לסקר את האירועים בשטחים למרות שעת הזירוז. "אילו מלחמת העצמאות היתה מצולמת ומעותרת בכיסוי טלוויזיוני כפי שזה נעשה היום - אינני בטוחה אם המדינה היתה קמה", היא אמרה.

מיכאל איתן (ליכוד - חרות) הזכיר למליאה, שבסעיף הראשון של מגילת זכויות האדם נזכרת זכותו לחיים ולבטחון אישי. זו זכות שמותר להגן עליה. ואילו הערבים שיושבים בבלאטה, בדהיישה ובג'בליה לא הגיעו לשם בשנת 1967, כי אם אחרי החלטת או"ם להקים את מדינת ישראל. הם ברחו ממקומותיהם על פי עצת מנהיגים, וחשבו לשוב כמנצחים. גם עד 1967 לא עשו מאמצים להתיישב בתחום יהודה ושומרון. עדיין מטרתם היא להשמיד את מדינת היהודים. אם יצליחו בכך נוכל במקרה הטוב להגר, במקרה הגרוע יטביעו את כולנו בים.

שר המשפטים, אברהם שריר, הסתייג מדברי מארפי שנאמרו, כנראה, מתוך תמימות, מתוך ריגשה, מתוך חוסר ידיעת העובדות בנושא שעליו דיבר.

עוד אמר כי אין זה מתאים לדיפלומאט אמריקאי בכיר לערבב נושאים ולהשוות בין דברים שאינם דומים. באשר לאפשרות להשלים את החוקה במרוצת השנה הקרובה - ולכלול בה פרק על זכויות האדם - יש להביא בחשבון את המציאות בישראל שבה יש יהודים, ויש יהודים דתיים. אם לא תושלם החוקה בשנה הקרובה תוך התחשבות בעמדות, היא עלולה להרחות לשנים רבות.

בשיתוף האגודה למען העיוור הדליקו אתמול ילדות עיוורות ושאינן עיוורות נר ראשון של חנוכה במלון הילטון בתל-אביב. (תצלום ישראל סימיונסקי)

חובות החוץ של ישראל ללא שינוי: 25.731 מיליארד ד' בסוף ספטמבר

מאת צבי זרחיה

חובות החוץ של ישראל ברבע השלישי של 1987 היו ללא שינוי לעומת הרבע השני. בסוף ספטמבר הסתכמה מצבת חובות החוץ של המשק הישראלי ב־25,731 מיליארדי דולרים.

מנתוני בנק ישראל עולה כי היציבות בחוב החיצוני בחודשים יולי־ספטמבר 87', לוותה בעליית החוב של הסקטור הפרטי הלא פיננסי בשיעור 139 מיליון דולר, ובירידת החוב נטו של מערכת הבנקאות לחו"ל בשיעור 163 מיליון דולר. בחוב הממשלתי חלה עליה קלה של 27 מיליון דולר.

מתחילת השנה עלתה מצבת חובות החוץ של המשק ב־2.8% שהם כ־706 מיליוני דולרים. היחד לשות הדולר לעומת המטבעות האירופאיים תרמה לעלייה של 195 מיליון דולר בחובות החוץ.

במשך שנת 88', יפרע המשק הישראלי לחוץ לארץ 4,2 מיליארד דולר, כהחזרי הלוואות לזמן בינוני וארוך.

התפלגות החוב החיצוני לפי מועדי הפרעון מראה כי בסוף ספטמבר היו 70% מהחוב לזמן ארוך, 15% לזמן בינוני ו־15% לזמן קצר.

השוואת הרכב החוב להרכבו בסוף 86', מצביעה על עליה קלה (כ־1.3%) במשקל החוב הקצר וירידה קלה (כאחוז) במשקל החוב הארוך.

התפלגות החוב החיצוני לפי סקטורים מראה כי בין דצמבר 86' לספטמבר 87', ירד משקל הסקטור הציבורי בחוב החיצוני מ־65% ל־63% ובמקביל חלה עליה במשקל החוב של הסקטור הפרטי הלא־פיננסי.

חוסיין ומובארק יצפו באימונים משותפים לצבאותיהם בחודש הבא

ריאד (ע"מ). שר ההגנה המצרי אבו־גזאלה הודיע על עריכת תמרונים משותפים למצרים ולירדן בחודש הבא, וצפוי שהמלך חוסיין והנשיא מובארק יצפו בתמרונים. כך מוסר העיתון הסעודי "אלשרק אלאוסט".

מטרת התמרונים היא להשיג סולידריות ערבית בכל התחומים, ולעבור לשלב של אימונים משותפים להעלאת כושרם של שני הצבאות, כותב העיתון.

הוועדה העליונה המצרית־ירדנית המשותפת סיימה פעולותיה בקהיר. הושג הסכם לגבי מספר החלטות כלכליות שמטרתן הגברת סחר החליפין בין שתי המדינות. צפוי שהפגישות הבאות יתקיימו באפריל ברבת־עמון.

בוועדות ובסיעות / דן מרגלית

המשטרה דורשת עוד 40 מיליון ד'

כדי שתוכל להערך לביצוע משימות בתחום השלטת הסדר הציבורי, מלחמה בסמים ותאונות דרכים

מפכ"ל המשטרה דוד קראוס תובע מהאוצר עוד 40 מיליון דולרים, כדי שהמשטרה תוכל להערך לביצוע משימותיה בתחום השלטת הסדר הציבורי והמלחמה בסמים ובתאונות הדרכים.

על כך מסר קראוס בפגישה עם ועדת המשנה לענייני משטרה, בראשות סגן יו"ר הכנסת, אהרן נחמיאס (מערך). נחמיאס הבטיח את סיועה של הוועדה.

ממליצים שמכללות יעניקו ב.א.

ועדת החינוך והתרבות בראשות נחמן רז (מערך) המליצה אתמול שמכללות אזוריות יוסמכו להעניק לבוגריהן תעודות אקדמיות ב.א.

ח"כ אהרן הראל (מערך) הסביר כי "הכשרת סטודנט לתואר בוגר במכללות זולה מזו שבאוניברסיטאות בשיעור ניכר. מורה במכללה מלמד 16 שעות בשבוע ואינו נתבע משכתוב אף כי אותם מרצים מכהנים בדרך כלל בשני המוסדות - במיכלות ובאוניברסיטאות." האחראי לנושא זה במשרד החינוך אבנר שליו אמר כי השיקול הכלכלי עשוי להכריע בסופו של דבר לטובת מתן הסמכות המבוקשת למכללות.

דיניץ משהה התפטרותו מהכנסת

יו"ר הנבחר של הנהלת הסוכנות היהודית שמחה דיניץ קרא אתמול להתאזר בסבלנות ולהקפיא את הלחץ עליו שיוותר על מקומו בכנסת. "הנושא הוא פנים־מפלגתי וכך יוכרע," אמר דיניץ נוכח הלחץ המופעל עליו לוותר על מקומו לטובת הבא אחריו יעקב גיל (במקרה זה יפרוש מיד גם ויקטור שם־טוב ממפ"ם כדי לאפשר את כניסתו לכנסת של עמיתו גד יציב). יעקב גיל שנכח אתמול במשכן הכנסת טען כי חוקת מפלגת העבודה אוסרת על כפל תפקידים.

התנגדות לבחינות רופאים

יושבת ראש ועדת העליה והקליטה מרים גלזר־תעסה (ליכוד) סיכמה אתמול דיון בפקודת הרופאים שתקבע כי רופאים שיעלו לארץ יפטרו כאן מבחינות מיד חות.

מצד אחר נמתחה ביקורת על החוק. מנכ"ל משרד הקליטה מאיר שמיר ראה בו פגיעה בעליה ולדעת עוזי לנדאו (ליכוד), ספק אם רופאים ישראלים מקודמים יכלו לעמוד בבחינה כזאת. מאידך הסביר סגן יו"ר המועצה המדעית, פרופ' שנקר, כי הצורך לעמוד בבחינות רישוי נובע מהרמות השונות ברפואה שהתחום בארץ. "הרגנה מופנית בעיקר לרווחת הציבור ולשמירה על רמה סבירה של הרופאים," טען שנקר. לדעת הח"כ גלזר־תעסה יש לגשר על ניגוד האינטרסים בין שתי המגמות.

הגבלת האזנות סתר

ח"כ מרדכי וירשובסקי (רצ) הציע אתמול, בעקבות מה שהתגלה על פעולות גורמי הבטחון בדו"ח לנדוי, כי האזנות־סתר בתחום חקירות הביטחון יהיו טעונות אישור של בית המשפט כפי שהדבר חל גם במקרים אזרחיים פליליים רגילים.

נחתם הסכם כלכלי ומסחרי בין ישראל לשוק המשותף

מאת דניאל דגן
כתב "הארץ" באירופה

בריסל (מיוחד ל"הארץ"). בכירי השוק המשותף וישראל חתמו אתמול בבריסל על ארבעה הסכמים המסדירים את היחסים הכלכליים והמסחריים בין שני הצדדים בעקבות צירוף ספרד ופורטוגל לקהילה האירופית. החתימה התעכבה במשך זמן רב בשל סיבות פוליטיות וטכניות, הדבר גרם אובדן הכנסות ליצואנים ישראליים.

ההסכמים, המכונים "פרוטוקולים", וטעונים אישור של הפרלמנט האירופי, עוסקים בהסדרת יחסי הסחר עם הקהילה בצורה שתבטיח שיחרור מלא ממכס ליצוא תעשייתי מישראל, והקלות מרחיקות לכת לייצוא החקלאי. עם זאת, ההקלות לייצוא החקלאי הן במסגרת של מכסות המבוססות בדרך כלל על היקף היצוא לפני הצטרפות ספרד ופורטוגל לשוק.

כן מסדירים ההסכמים את היחסים הכלכליים המסחריים עם ספרד ופורטוגל. התחייבות מסוימת להעניק לייצוא הישראלי (גם כי בהדרגה) את ההקלות שמהן הוא נהנה בשאר מדינות השוק.

בהסכמים הובטחה הלוואה של 60 מליון יחידות חישוב אירופאיות (קצת יותר משישים מליון דולר) לישראל למשך חמש השנים הקרובות. ההלוואה באה מן הקרן האירופית להשקעות, שמרכזה בשטרסבורג, וניתנת בתנאים מסחריים רגילים.

אחד הנושאים שעיכבו את חתימת ההסכמים בחודשים האחרונים היה היצוא החקלאי מן השטחים. הסדר בנושא הושג עוד לפני שבועות אחדים, אך הצד האירופי הוסיף לחזור לכך, שהפלשתינאים ייצאו בעצמם את תוצרתם, ולא באמצעות מערכות שיווק ישראליות.

ירושלים הסכימה עקרונית, אך מבחינה מעשית יוסיף היצוא הפלשתיני להיות משווק באמצעות חברות ישראליות - לפחות בשלב הנוכחי. התוצרת הפלשתינית המשווקת באירופה מצויידת עתה בתעודות מקור ובתוויות הנושאות שמות של ערים בגדה וברצועת עזה.

החתימה על ההסכמים יכולה להיחשב כהישג באופן מיוחד לאור הדיווחים על המשך המהומות בשטחים המעוררים במערב אירופה דעת קהל ביקורתית ביותר כלפי ישראל.

שמיר: הליכוד יתמוך בהצעת חוק ההסמכה

מאת עקיבא אלדר
מוסר המדיני של "הארץ"

הליכוד יתמוך בהצעת חוק ההסמכה, שנועד לאפשר לרשויות המקומיות למנוע חילול שבת באמצעות חוקי העזר - כך הבטיח אתמול ראש הממשלה, יצחק שמיר, לראשי המפד"ל שביקשו את עזרתו בנושא זה. שמיר הבטיח כי יוסיף לתמוך בשמירה על הסטטוס קוו בתחום הדתי ויפעל להבאת הצעת חוק ממשלתי לעניין ההסמכה כבר בימים הקרובים. שר הדתות, זבולון המר, אמר בתום הפגישה כי שמיר היטבה אותו גם למלא מקומו, שמעון פרס, על מנת לקבל את הסכמתו ליוזמה ממשלתית בנושא חוק ההסמכה.

משפט דמיאניוק

"לאנשים שונים נראים חלקי גוף מסויימים באופן שונה"

טען עד ההגנה האנתרופולוג פרופ' יאסר מחמת איסקאן

(ע). לאחר שעות ארוכות בהן השמיע את עדותו בחקירה הראשית ביום ג' לפני הצהרים הוזל האנתרופולוג, פרופ' יאסר מחמת איסקאן, להתייחס ישירות יותר לנושא אשר בגינו הוזמן להעיד מטעם ההגנה - ניסיון להוכיח קביעתם של כמה עדים מומחים מטעם התביעה, כי הנאשם איוון דמיאניוק הוא האדם שתמונתו מופיעה במסמך טרווניקי אשר ביצע את הפשעים המיוחסים לו בכתב האישום.

במהלך עדותו־הרצאתו קבע הפרופ' מארה"ב, אשר נולד בטורקיה, כי למעשה אין שני אנשים אשר קומתם זהה בדיוק, יש הבדל של לפחות חלקי המילימטר. נוסף לכך, אם נמדוד אוכלוסיה בבוקר ובערב - יהיו הבדלים בגובה, שהרי קומת האדם מתכווצת במשך היום, במקצת. העד ציין עוד, כי לבני אדם שונים נראים חלקי גוף מסויימים באופן שונה.

לדבריו, יש כאלה, הרואים אצל פלוני אף קטן ואילו אחרים רואים אותו אף כשר או זקוף. פרופ' איסקאן אמר עוד, כי ישנם איפיונים שונים אצל הגזעים השונים. כך למשל, יהיה מוזר לראות אף צרוך אצל אפריקאים, כמו שמוזר לראות אדם לבן אשר שפתיו מופשלות ועובייהן דומה לעובי השפה אצל אפריקאים.

ההבדלים הביולוגים אצל בני אדם, הוסיף העד, מסבירים רבות גם תופעות טרנסהורמתיות שונות.

הסניגור שאל את העד: אנו מעוניינים במשפט זה באירועים משנות ה־40, לכן אבקש פרטים אודות השוני בגזעים השונים ובעיקר במיקרוגנע אצל האדם.

העד: המיקרוגנע משמעו - איפיונים גנטיים באזור גיאוגרפי מצומצם. הדימיון בין בני האדם יגדל, ככל שהמקום בו חיה קבוצת אנשים קטן יותר. כן אמר, כי גופו של האדם אינו מאופיין רק על ידי הגורמים הגנטיים, אלא ישנו השפעות של גורמים נוספים חיצוניים כמו תזונה, תרבות, תעסוקה, לחץ פסיכולוגי וכדומה.

העד ציין עוד, כי צמיחתו של האדם נפסקת בגיל מסויים, אולם לא בכל סוגי הצמיחה בבת אחת - ישנה צמיחה שרירית, צמיחה מינית, צמיחה פסיכולוגית, צמיחות הלימפת ולכל סוג, משך צמיחה שונה במקצת.

כאשר הסביר פרופ' איסקאן את התכונות הגנטיות של האדם, הנקבעות על ידי גן אחד או כמה גנים האחראים לתופעה זו או אחרת של מבנה מסויים בגוף, הוסיף, כי "אם אתם רוצים, אביא דוגמאות לכך". אך אב בית הדין דב לוין הגיב: זו לא שאלה אם אנחנו רוצים - זה עניינה של הסניגוריה. מצידנו, בכלל אפשר היה לפסוח על חלק גדול מן ההרצאה הזו. אבל לא אנו מכוונים את החקירה ואם עו"ד צ'ומק רוצה להמשיך באשת - בבקשה.

יותר קרוב
יותר גבוה
בדיסקונט

ריבית שיא
עד פריים+6%
בפקדון ריבית ניידת.
ריבית גבוהה
כבר מ־1,000 ש"ח.

רק בדיסקונט איך צריך להתחייב לתקופת השקעה ארוכה של שנה שלמה, כדי לזכות בריבית שיא.
פתח פקדון מסוג פר"נ, מ־1,000 ש"ח ומעלה לשלושה חודשים, עם חידוש אוטומטי - ותקבל תוספת של 1% בריבית (בסך הכל - עד פריים+6%).
לפרטים מלאים שאל את הדיסקונטאים.

יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

פיאט טובה יותר

גם השנה זכתה פיאט בתארים:
המוצר הנבחר 1988
הקניה הטובה ביותר 1988

דעת הקהל קובעת:

פיאט טובה יותר
גם השנה הוכתרה פיאט כ"קניה הטובה ביותר 1988" בקטגוריה של מכוניות בנפח מנוע של עד 1300 סמ"ק.
אבל זה לא הכל: פיאט זכתה גם בתואר "המוצר הנבחר 1988" מה שהופך אותה שוב ושוב למכונית המבוקשת ביותר, לאוהד של המכוניות.
הצטרף להצלחה הגדולה של פיאט, רכוש מכונית אמינה, יוקרתית, פופולרית ובמחירים נוחים.

Duna

Fiat Uno 70 SL
1300 סמ"ק
ירחון אוטו קבע:
"סופר מיני הטובה ביותר"

Uno

לבחירתך 8 דגמי מפתח עד 1300 סמ"ק:
אונו סטינג 903 סמ"ק
אונו פייר 1000 סמ"ק
אונו 60 1100 סמ"ק
אונו 70SL 1300 סמ"ק
אונו טורבו 1300 סמ"ק
דונה 60 1100 סמ"ק (סלון, סטיישן)
דונה 70 1300 סמ"ק (סלון, סטיישן)
רגאטה 70 1300 סמ"ק גם אוטומטית (סלון, סטיישן)

אשראי עד 50% ממחיר הרכב הכולל בתנאים מצויינים.

FIAT

פיאט. מילת מפתח

Regata

صكنا من الاصل

صورة عن الأصل

ניתוח נדיר ביותר בוצע בבי"ח ברזילי באשקלון

כריתת חלקים מהוושט ומהקיבה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

ניתוח מורכב ראשון מסוגו בישראל ושני בעולם, בוצע בבית החולים ברזילי באשקלון. הניתוח כלל כריתת החלק התחתון של הוושט והחלק מן הקיבה, בגלל גוש קיבה שהתפתח אצל סעודה מעלם בת 68 מאשקלון.

"זוהי דלקת מוגלתית חריפה בחלל שבין הריאות לוושט וזהי בהלה קטלנית שהדלקת התפתחה באברים החיוניים ביותר". אמר ד"ר בוריס יופה המנתח. נאלצנו לכרות חלק מהוושט וחלק מהקיבה. העברנו לבית החזה בפעולת השקה. על הדלקת התגברנו בשלב ראשון, והחולה יצאה מכלל סכנה אך נשארה עם דלף בקצה הוושט. עשינו פעולת הגברה והניתוח עבר בהצלחה. העיתון המקומי "השבוע באשקלון" אשר מסר על כך, מציין כי החולה מרגישה טוב ומדובר בניתוח ראשון מסוגו.

250 נהגים צבאיים נשפטים בחודש על מהירות מופרזת

הרוב: חיילים סדירים ואנשי קבע בכל הדרגות כולל אלוף מישנה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

250 נהגים צבאיים הנעים בכבישי הדרום, נשפטים בבתי הדין הצבאיים מדי חודש, בעקבות נסיעה במהירות מופרזת. החיילים הסדירים נידונים בדרך כלל לעונשי מאסר בפועל. מקורות צבאיים מסרו ל"הארץ", כי הנהגים העבריינים הם לרוב חיילים סדירים ואנשי קבע בכל הדרגות, כולל אלוף מישנה.

באחרונה הגבירה המשטרה הצבאית בפיקוד הדרום, את נושא אכיפת תנועות הבטיחות. אולם בנושא זה רמת המשמעת של הנהגים היא גבוהה יותר, ועד כה נלכדו מספר מועט של נהגים.

תוצאת פיתוח במרפאת "לין": מיתקן מיוחד השואב אינסולין אצל חולי סכרת עיוורים

מאת ירדה טל
סופר "הארץ" בחיפה

מיתקן לשאיבה עצמית של אינסולין לחולי סכרת עיוורים, פותח על ידי ד"ר אלכסנדר רבינא ממחלקת הסכרת במרפאת "לין", של קופת-חולים הכללית בחיפה.

המיתקן הוא כדיד עץ שיש בו חורים, הממוקמים בגובה כמות האינסולין אותו צריך העיוור לשאוב לגופו. על ידי מישוש יוכל העיוור לוודא בבהונות עצמו, את המינון שנקבע לו על ידי הרופא, ובכך להקל על בני משפחתו, או אחות בית חולים שנאלצה עד כה להזריק את האינסולין לחולה.

נמסר גם, כי המיתקן מתאים לחולים המקבלים שני סוגי אינסולין במנות שונות בשעות שונות של היממה. במרפאת לין, שם פותח המיתקן, מטופלים כיום כ־30 חולי סכרת.

1.5 מיליון ד' — תרומת משפ' רקנטי למוזיאון למדע בחיפה

מאת ירדה טל סופר "הארץ" בחיפה

משפחת רקנטי תרמה 1.5 מיליון דולר לשיפוץ הבניין ההיסטורי של הטכניון בשכונת הדר הכרמל בחיפה והסבתו למישכן הקבע של המוזיאון הלאומי למדע, תכנון וטכנולוגיה. בתמורה ייקרא המוזיאון על שמם של שניים מבני המשפחה, דניאל ומטילדה רקנטי.

מנהל המוזיאון פרופסור צבי רודי שמסר על כך אתמול, הוסיף כי לאחר דיונים ממושכים נאותה הנהלת הטכניון להעביר את זכויות חכירת הקרקע עליה ממוקם קמפוס הטכניון הישן, לרשות המוזיאון למדע. משפחת רקנטי היתנתה העברת התרומה באישור הנהלת הטכניון להחכיר הקרקע לתקופה ארוכה.

בתמורה להתנעת העברת זכויות החכירה על הקרקע, שהיא מהיקרות ביותר כיום בחיפה, בקבלת פיצויי הולם ממשלת ישראל, שהכירה במוזיאון כמוסד לאומי. לבסוף ויתרה הנהלת הטכניון בנושא הפיצוי הכספי והקרקע תועמד לרשות המוזיאון לתקופה של 25 שנה.

בימים אלה הולכות ומושלמות עבודות השיפוץ של הבניין ההיסטורי של הטכניון והתאמתו לשמש כמוזיאון למדע. הבניין יוחזר למתכונתו המקורית, כפי שתכננו הארכיטקט ברוולד בתחילת המאה. בחלק מהאולמות נפתחה אתמול תערוכת "25 שנות אדם בחלל". זוהי תערוכה שהושאלה למוזיאון המדע הישראלי על ידי מכון "סמיתסוניאן" מוושינגטון.

ערך את העמוד: חיים טל

מרכז הידידים בישראל בע"מ
(מיסודו של ידיד המזרח)
מודיעה
שהאסיפה הכללית של החברה
שאמורה להתקיים בתאריך 24.12.87
נידחת
ליום רביעי 30.12.87 בשעה 18.30 במרכז הקונגרסים, בגני התערוכה.
סדר היום – ללא שינוי
ההנהלה

הופיע גיליון
כותרת ראשית
5 שנים לכותרת ראשית
האיש שקיבל במתנה שוהה-מוקשים ■ הפיל-בוקס של אריאל שרון ■ הישראלי שניהל את מבצע-מגלה ■ תנ"צ חנה הידעו: אשת-הברזל של המשטרה

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

מסמך עקרונות לקראת הצטיידות אגד ל־10 שנים נחתם עם הממשלה

אגד תרכוש 200 אוטובוסים לשנה, שיורכבו במפעלי הארגז ומרכבים • הממשלה תישא ב־80% מהוצאות הקרן על ההצטיידות בעבר

מאת ישעה נבו

מסמך העקרונות שיהווה בסיס להסכם בין ממשלת ישראל במר"ם עם אגד, לקראת תחילת חוזה חדש, נחתם אתמול על ידי שרי האוצר והתחבורה. תוקף החוזה בין אגד לממשלה פג בספטמבר אשתקד.

דובר משרד התחבורה מסר, כי לאגד יוצע חוזה לעשר שנים, שיכלול מסגרת לסל תשומות חדש. כמו כן, מוללים העקרונות הסדרי הצטיידות לעשר שנים. במהלכם תרכוש אגד 200 אוטובוסים לשנה, שיורכבו במפעלי הארגז ומרכבים.

על פי ההסכם המוצע, תישא הממשלה ב־80% מהוצאות הקרן על ההצטיידות בעבר, ואילו אגד תשא ביתרת הקרן ובהוצאות הריבית על הסכום כולו. בתמורה לכך תידרש אגד לבטל את כל תביעותיה הקודמות בגין ההצטיידות.

לפי מסמך העקרונות, תידרש אגד לבצע הפרדה מוחלטת בין הקואופרטיב לבין חברות החברים, למעט אותן התקשרויות הנוגעות לשירותי תחבורה ציבורית, כגון התחנות ושירותי הרווחה של החברים. כמו כן קובע המסמך מסגרת להעלאת שכר החברים.

במסמך ניתנו למפקח הארצי על התעבורה להרחיב או לצמצם את התחבורה הציבורית, משיקולים תעבורתיים. פעולות אלה, נאמר במסמך, ייעשו "תוך התחשבות מתאימה".

קשישים רבים נכשלים בהפעלת מכשירי השמיעה

מאת סופרת "הארץ"

קשישים רבים אינם יודעים כיצד להשתמש במכשירי השמיעה המותקנים באוזניהם ובכך מנציחים את בעייתם — כך אומרת ד"ר מינקה הילדסהיימר, העומדת בראש בית הספר להפרעות בתקשורת באוניברסיטת תל אביב.

במאמר המופיע בבטאון "האוניברסיטה" אומרת ד"ר הילדסהימר כי חלק גדול מהפרעות השמיעה אצל קשישים ניתנות לשיקום בעיקר בעזרת מכשירי שמיעה. לפיכך יש ללמד את הקשיש כיצד להשתמש במכשיר חיוני זה. ניתן גם להשתמש בחושים אחרים כדי לפצות על פגם השמיעה כקריאת שפתיים ועוד.

תלמידי בית הספר להפרעות בתקשורת באוניברסיטת תל אביב עוסקים באחרונה בבדיקות שמיעה לקשישים באוכלוסיה עירונית ובבתי אבות.

פרופ' גושן־גוטשטיין והרב עדין שטיינזלץ — חתני פרס ישראל במדעי יהדות תשמ"ח

הרב עדין שטיינזלץ

פרופ' משה גושן־גוטשטיין

מאת סופר "הארץ"

פרופ' משה גושן־גוטשטיין והרב עדין שטיינזלץ נקבעו על־ידי משרד החינוך והתרבות כחתני פרס ישראל במדעי היהדות לשנת תשמ"ח. סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון הודיע אתמול, לחתני הפרס על זכייתם ובירכם בשם הממשלה על מפעליהם בתחום מדעי היהדות.

חתני פרס ישראל במדעי היהדות יקבלו את הפרס מידי ראשי המדינה בטקס ממלכתי שיתקיים ביום העצמאות בירושלים.

על הענקת הפרס לפרופ' מ. גושן־גוטשטיין ולרב ע. שטיינזלץ המליצה בפני שר החינוך והתרבות ועדת שופטים מיוחדת שכללה את פרופ' מנחם אלון (יו"ר), פרופ' עזרא ציון מלמד ופרופ' אוריאל סימון ובהשתתפות הממונה על פרסי ישראל במשרד החינוך והתרבות ד"ר דב גולדברגר. על־פי תקנון פרסי ישראל, אישר השר נבון את המלצת השופטים.

על מפעליו בחקר המקרא

פרופ' משה גושן־גוטשטיין יקבל את פרס ישראל על מפעליו בחקר המקרא, תרגומיו ומפרשיו, בחקר הבלשנות השמית לענפיה וחקר הלשון העברית לתקופותיה ומילונאות עברית וערבית. מ. גושן־גוטשטיין נולד בברלין, גרמניה 1925; עלה לארץ ב־1939. למד באוניברסיטה העברית בשנים 1942־1950. מאז 1950 מלמד באוניברסיטה העברית ומשנת 1967 מרצה מן המניין לבלשנות שמית ולפילולוגיה מקראית.

פרופ' גושן־גוטשטיין הוא פוסט־דוקטורט באוניברסיטת אוקספורד. בשנת 1960־1961 היה פרופסור אורח באוניברסיטת ברנדייס ובשנת 1969־1970 כיהן כפרופסור אורח בסמינר התאולוגי היהודי בניו־יורק ובאוניברסיטת ניו־יורק; מאז 1970 הוא משמש גם כפרופסור למקרא ולעברית באוניברסיטת בר־אילן; בשנת 1976־1977 היה פרופסור אורח באוניברסיטת ברנדייס ובאוניברסיטת הרווארד. מר גושן־גוטשטיין הוא מנהל ועורך ראשי של מפעל המקרא היהודי באוניברסיטת בר־אילן. משמש כסגן נשיא האיגוד העולמי למדעי היהדות.

על "התלמוד הבבלי המתורגם והמבואר"

הרב עדין שטיינזלץ יקבל את פרס ישראל על מפעלו "התלמוד הבבלי המתורגם והמבואר" שפתח את שערי התלמוד הבבלי בפני שכבות רחבות של לומדי תורה בישראל.

הרב עדין שטיינזלץ, יליד ותושב ירושלים בן 50, בוגר האוניברסיטה העברית במדעי הטבע, חזר בתשובה בגיל 12. מפעלו הגדול הוא פרוש התלמוד הבבלי, שעד כה הוציא 19 כרכים שלו. לאחרונה החל במפעל מקביל של פירוש התלמוד הירושלמי והשבוע הופיע הכרך הראשון מסידרה זו.

הרב שטיינזלץ הוא ראש ישיבת "מקור חיים". ומרבה להופיע בכלי התקשורת, בפורומים חילוניים וגם בקיבוצים, במטרה לגשר בין דתיים לחילוניים.

נדחתה הכרעה על מעצר המורה שמעון יפרח, החשוד בהריגת הצעירה מדיר אל־באלח

ההגנה: לשחררו, מדובר באדם חיובי • התביעה: יש לעצרו עד תום משפט; היתה רשלנות פושעת

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

בית המשפט המחוזי בבאר שבע דחה אתמול ביומיים, את ההכרעה אם לעצור עד תום ההליכים המשפטיים את שמעון יפרח, המורה מנווה דקלים החשוד בהריגתה של הצעירה מדיר אל־באלח. אתמול שוב הגיעו לבית המשפט המחוזי, עשרות מתנחלים ובני משפחתו של שמעון יפרח, וכן ראש המועצה האזורית של גוש קטיף, ראובן רוזבלט.

בא כוחו של יפרח ביקש מהשופט אפרים לוין, לשחרר את מרשו, מאחר ומדובר באדם חיובי ששחרורו בערבות לא יפגע במהלך המשפט. התובעת, עורכת הדין צילה קינן, התנגדה לשחרור וטענה כי מדובר בהריגה תוך רשלנות פושעת.

עורכי הדין של יפרח שוקלים פניה ליועץ המשפטי לממשלה כדי לבקש עיכוב הליכים. עוד נודע כי בכוונת משטרת עזה להגיש כתב אישום נגד שלושת המתנחלים שהיו ברכב יחד עם שמעון יפרח ובכתב האישום תיוחס להם סיוע, העלמת ראיות ואי מניעת עבירה.

משרד החינוך גיבש רפורמה במבנה הלימודים בתיכונים טכנולוגיים

יבוטלו שלושת המסלולים הקיימים היום • יצומצם מספר המגמות מ־91 ל־25 ויוגמשו אפשרויות הלימודים • יועמק החינוך המדעי על חשבון ההכשרה המקצועית • התוכנית תופעל באורח נסיוני ב־10 בתי"ס ותורחב לכל המערכת בתוך 5–6 שנים

מאת נילי מנדלר סופרת "הארץ" לענייני חינוך

משרד החינוך גיבש תוכנית מרחיקת-לכת לשינוי בתי הספר העל־יסודיים בישראל, שתופעל באורח נסיוני בשנת הלימודים הבאה, בעשרה בתי ספר. היא תורחב לכלל בתי הספר, בתוך 5־6 שנים.

במסיבת עיתונאים בירושלים, מסרו השר נבון והבכירים במשרדו, על אופי השינוי שיתמקד, בשלב ראשון, בעל־יסודיים הטכנולוגיים, שם לומדים יותר ממחצית התלמידים בחינוך העל יסודי. התוכנית כוללת גם העמקת החינוך המדעי ביסודיים, בחטיבות הביניים ובתיכונים עיוניים.

יבוטלו המסלולים

במסגרת הרפורמה, יבוטלו המסלולים בבתי הספר הטכנולוגיים (מסלול מקצועי-תיכוני, המקנה תעודת בגרות מלאה או חלקית, מסלול מקצועי-רגיל בלי תעודת בגרות ומסלול מקצועי-מעשי, לאוכלוסיית התלמידים החלשה ביותר). מנהל האגף למדע וטכנולוגיה במשרד החינוך, עוזי צוק, אמר, כי ביטול המסלולים, יאפשר לכל תלמיד לנסות לגשת לבחינת בגרות במקצועות שאותם ילמד. בעוד כיום, תלמידי שניים מתוך שלושת המסלולים, אינם יכולים לגשת לבחינות בגרות.

בין השינויים הנוספים שעליהם מסר צוק: יצומצם מספר המגמות הקיימות במסגרת שלושת המסלולים, מ־91 ל־25. השלב בו יבחר תלמיד במגמה, יידחה בשנה: במקום בסוף כתה ט', בסוף כתה י' (כלומר, ההתמחות במגמה תתחיל בכתה י"א במקום י'). שינוי זה, יאפשר לתלמיד להתנסות בטווח רחב של מקצועות, לפני שיבחר במגמה הנראית לו. תלמיד י"א שמבקש לעבור מגמה, חייב כיום לחזור שוב על י"א במגמה החדשה.

העמקת החינוך המדעי

החינוך המדעי בכל המגמות יועמק על חשבון ההכשרה המקצועית. אופייה של ההכשרה לתלמידים החזקים, ישתנה, מתוך הנחה שהם ימשיכו בלימודים על תיכוניים. במקביל, יורחבו אפשרויות הבחירה וההתמחות המקצועית לתלמידים החלשים. תיעשה פעולה מקפת למשוך בנות ללימודי מדע וטכנולוגיה.

במסגרת הרפורמה, יוכל תלמיד לבחור במגמה, שהרכב המקצועות בה הוא בעיקר טכנולוגי, בתוספת הכשרה לעסוק בתחום מסויים במקצוע. תלמיד אחר, יוכל לעומת זאת, לבחור במגמה שתקנה לו השכלה עיונית כללית, בתוספת השכלה טכנולוגית מתחום אחד, למשל אלקטרוניקה, ללא הכשרה מקצועית.

השר נבון אמר כי הוחלט לאמץ את עקרונות התוכנית, מתוך ראיית הצרכים והשינויים של המשק בארץ ובעולם. הוא ציין, כי השינויים האחרונים שחלו בבחינות הבגרות, הביאו בחשבון את הרפורמה בחינוך הטכנולוגי, שתאפשר לכל תלמיד לגשת לבחינות בגרות. מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני אמר כי דחיית מועד הבחירה במגמות, מעלה את סיכויי ההצלחה של התלמידים, בעצם הבחירה והלימודים. הוא ציין כי המיון הנעשה היום בכתה ט', מוקדם מדי ולעתים מטעה. עוד אמר כי הרפורמה תשפר את אופי החינוך בתיכונים המקיפים (המשלבים תיכון עיוני ותיכון מקצועי). "היום בית הספר המקיף, הוא דוגמא למחיצה בין תלמיד חזק לחלש. תלמיד שלומד בנתיב מקצועי, לא יכול להשתלב בנתיב עיוני".

לכל תלמיד לפי יכולתו

יו"ר המזכירות הפדגוגית, דוד פה, ציין כי שינוי התפישה של החינוך הטכנולוגי, ישפיע על כל מערכת החינוך וכי מדובר בבית ספר מסוג חדש, שימלא במשך הזמן את מקומם של בית הספר המקצועי, העיוני והמקיף. עוד אמר, כי משמעות הרפורמה בחינוך הטכנולוגי, היא שהלימודים והמקצועות יותאמו לצרכי התלמיד ולכשרונותיו. לדבריו, בתי הספר הטכנולוגיים והמקיפים היום, מתייגים תלמידים חלשים ואוכלוסיות חלשות, ואילו הרפורמה תאפשר לכל אחד ללמוד לפי יכולתו, ללא תוויות.

תחרות ארצית לקראת פסטיוואל הפרסום של ניו יורק ב־1988

מאת אבי בנאור סופר "הארץ"

האיגוד הישראלי לפרסום הכריז אתמול, על תחרות שנתית בין משרדי הפרסום, כהכנה לקראת בחירת המשתתפים בפסטיוואל הפרסום של ניו יורק, שייערך בשנה הבאה.

התחרות תישא את שמו של יוחנן גולדברג כהן ז"ל, ממקימי משרד הפרסום גיתם, והיא פתוחה בפני פירסומאים, מפרסמים, צלמים, מעצבים וגרפיקאים, שיוכלו להציג עבודות שנעשו בשנה האחרונה.

צוות השיפוט של התחרות יכלול עשרות אנשי ציבור, נציגי האקדמיה והמדיה, אנשי פירסום ושיווק וחברי איגוד המפרסמים. בתחילת פברואר 1988 יוכרזו כל העבודות במקום אחד, וידורגו אותם בסולם ציונים מ־1 עד 10. חמשת העבודות המצטיינות יזכו במדליות זהב, כסף.

הכנסת
כוס תנחומים ליו"ר הכנסת
שלמה הלל
ביגונו הכפול על מות אחיו
מנשה הלל וכדורי הלל
שהלכו לעולמם בגולה
מי יתן ולא יוסיפו לדאבה עוד
סגני יו"ר הכנסת
על־פי בקשת יו"ר הכנסת אנא להימנע מביקורי תנחומים

למשפחת הלל
אתכם באבלכם הכבד על
פטירת האחים
כדורי ומנשה הלל ז"ל
יוסף יעקב טוינה וב"ב
תל־אביב – טורונטו – ניו־יורק

לשכת רואי חשבון
סניף מחוז חיפה
אבלה על מותו הפתאומי של חבר ועד הסניף
רו"ח **אליעזר בן־דוד**
ז"ל
ומביעה תנחומים לאשתו
זהבה ולילדיו
ועד מחוז חיפה

אלכ"א — האגודה לפיתוח ולקידום כח אדם בשירותים החברתיים בישראל
משתתפת באבלו של
דר' **אורי גלוסקינוס** ומשפחתו
במות עליו
אמו ז"ל

לרבקה בינגלשטיין ומשפחתה
איתכם באבלכם הכבד במות
האם
בית מקסימה

משתתפים בצערם הרב של
משפ' קרם
על מותו של אביהם
יעקב ז"ל
איש הספר ורב הפעלים
חב' ויוצרים בע"מ
המנהלים והעובדים

לשכת רואי חשבון בישראל
אבלה על פטירת חברה היקר
אליעזר יהויקים בן דוד
(מגהיימר) ז"ל
ומשתתפת בצער המשפחה

ליצחק שרם ובני ביתו
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
הנהלת ח.י.ל.ן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו
טוני אזניה
ההלויה תתקיים היום יום רביעי כ"ה בכסלו תשמ"ח 16.12.87 בשעה 15.30 בבית העלמין בקיבוצנו
המשפחה
ובית גבעת חיים איחוד

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
אליעזר פורטנוי
ההלויה תתקיים בבית העלמין בנחלת יצחק היום יום רביעי כ"ה בכסלו תשמ"ח 16.12.87 בשעה 13.00
האבלים: אשתו: בתיה פורטנוי
בנו וכלתו: זלמן ורותי פורטנוי
בנו וכלתו: מאיר וניצה פורטנוי
נכדיו: אורית, תמי, מיכל, שרון, נטע, עירית וצחי.
נא להמנע מביקורי תנחומים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברנו
אברהם אבישי ז"ל
ההלויה התקיימה ביום שלישי, כ"ד כסלו תשמ"ח 15.12.87
המשפחה
ובית השיטה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של ראש משפחתנו, יקירנו
יעקב לניר (לנקין) ז"ל
ההלויה תצא מבית הלויות בסנהדריה ותמשך להר המנוחות ירושלים היום יום ד' 16.12.87 בשעה 13.00
בית לניר
משפחות: לנקין
אלרן
מישורי

במלאת ארבעים שנה לנפילתו של יקירנו
אסף שכנאי ז"ל
איש הפלמ"ח מראשוני הנופלים בנגב במלחמת השחרור
נעלה לקברו יום ו' (18.12.87) בשעה 12.00 בבית העלמין בחיפה
המשפחה

ליצחק שרם
משתתפים בצערך במות
אמך ז"ל
אורדן תעשיות בע"מ

לידידנו **איציק שרם**
אתך באבלך על מות אמך
מלכה ז"ל
רחל ויעקב שיינין
רחל ודני לובין
יוסי ניצני
רות ואפרים ליניאל

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הרשות להגנת הצרכן: תנורי חימום התייקרו עד 100% בשנה

מאת לאה מזרחי

מחיריהם של תנורי החימום מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ, התייקרו השנה בין 22% ל־100%, בהשוואה למחירים בנובמבר 1986. ייתכן שזאת תוצאה של הסרת הפיקוח על מחירי התנורים באוגוסט השנה — כך עולה מסקר שערכה הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות.

מתוך הסקר מתברר עוד, כי הד־חימום בחשמל התייקר ב־16% בהשוואה למחירו בנובמבר 1986, בעוד שמחירי שאר מקורות האנרגיה לא השתנו מאז מאי 1986. עלה אישא, כי מחיר החימום בחשמל השנה, יקר במידה ניכרת בהשוואה לחימום במקורות אנרגיה אחרים.

סדר העלויות

לפי חישוב שעשתה הרשות, החשמל יקר ב־105% מן הסולר והנפט, ב־58% ממחיר גז במיכלים וב־31% ממחיר גז מרכזי. מחיר גז מרכזי יקר ב־20% ממחיר הגז במיכלים דירתיים. החימום באמצעות מזגן הוא הזול ביותר בתנאי שהמזגן ממילא מותקן בדירה (לקירור).

עם זאת צריך לזכור, כי במכשירי החשמל ניתן לחסוך באמצעות בקרה תרמוסטטית ודרגות חום, והכך שאין צורך לאחזר חדר המוסק בתנור חשמל כלשהו. לעומת זאת קיימת בעיה של עומס על מערכת החשמל הדירתית.

החימום בתנור נפט נייד מסוכן ביותר באותו חדר, בגלל צריכת החמצן מן החדר תוך כדי פעולת החימום ופליטת גזים רעילים. לכן יש לאוורר היטב חדר מוסק בתנור כזה. החימום בתנור גז נייד גם הוא צורך חמצן מן החדר המוסק ופולט גזים רעילים, ולכן יש לאוורר היטב חדר מוסק בתנור גז.

הפגינו באוניב' תל־אביב, בגלל מצוקת מקום במעונות הסטודנטים

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

סטודנטים באוניברסיטת תל אביב הפגינו אתמול בחזית שער 7 של המוסד, במחאה על מחסור במקומות מגורים במעונות הסטודנטים.

הסטודנטים מוחים על כך, שהאוניברסיטה דוחה ביצוע הקמת מגורים לסטודנטים זה שנים רבות, למרות המלצות ועדה שהוקמה לבדוק את הנושא, והציעה להגדיל את מספר מקומות המגורים לסטודנטים, במסגרת המעונות.

כיום יש כ־1090 מקומות מגורים במעונות הסטודנטים באוניברסיטת תל אביב, כשמחציתם מיועדים למגורי סטודנטים ישראלים.

מודי שקיב מכפר חורפיש, הלומד באוניברסיטת תל אביב, אמר אתמול כי בעיית המגורים לסטודנטים, בעיקר אלה הזקוקים למגורים קרובים, התריפה בשנתיים האחרונות, בעקבות העליה החדה במחירי הדירות להשכרה בגוש דן. בשבוע הבא יחריפו הסטודנטים את מאבקם.

האוניברסיטה: פליאה

בתגובה מסר דובר אוניברסיטת תל־אביב כי עניין ההפגנה עורר פליאה באוניברסיטת תל־אביב. הדובר טען: "אין ביקוש גדול למעונות, ומתוך 870 פניות אושרו השנה 570 מקומות חיד לחודש 87 ש"ח".

מפקד כלא נפחא שממנו ברחו אסירים בטחוניים יתמנה סגן מפקד כלא שכם

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

רב כלאי חיים זוהר, מפקד כלא נפחא שממנו נמלטו לפני חודשים אחדים שלושה אסירים בטחוניים, יועבר לתפקיד נחות יותר ויתמנה סגן מפקד כלא שכם.

במקומו יתמנה כמפקד כלא נפחא רב כלאי פנחס איפרגן, שהיה קצין המודיעין של כלא איילון. המינויים יכנסו לתוקף בחודש פברואר. חילופי המפקדים בכלא נפחא, הם חלק משורה של מינויים חדשים, עליהם נמסר אתמול בהודעה רשמית של שב"ס.

העברת מפקד כלא נפחא מתפקידו מוצגת כשלב בשינויים הפרסונליים, בהיקף נרחב, המבוצעים עתה בשירות בתי הסוהר, אך היא קשורה בין השאר, גם לממצאים החמורים שהתגלו בכלא נפחא לאחר בריחת האסירים.

במקומו של דובר שירות בתי הסוהר סגן גונדר שמעון מלכה, העובר לנהל את בית הספר הארצי לקצינים וסוהרים של שב"ס, מונה כדובר סגן גונדר ג'וני טסטר, קצין משטרה לשעבר, שהובא לפני כשנה וחצי לשמש כדובר שב"ס. אך בגלל צו בג"צ שהורה בשעתו להחזיר לתפקידו את הדובר הקודם שמעון מלכה, שהועבר מתפקידו על ידי הנציב לשעבר רפי סויסה, נאלץ טסטר לפנות את תפקיד כדובר ושימש בשנה האחרונה כעוזר ראש מינהל המשק בשב"ס.

מנהל בית הספר באייל עד כה סגן גונדר אורי ביטון התמנה כעוזר לראש מטה שב"ס תת גונדר יצחק גיז. מפקד כלא השרון מנהל סגן גונדר בני פריינבך התמנה לתפקיד ראש מחלקת הביטחון בשב"ס, הנחשב לאחד התפקידים החשובים והרגישים במערכת.

פריינבך הוא בעל ותק של 11 שנים בשירות, החל כסוהר על מיגדל שמירה ומילא שורה של תפקידי פיקוד ובטחון. כמנהל כלא מעשיהו התמנה גונדר משנה אשר כהן, שהיה עד כה מנהל כלא באר שבע. על אף שרשרת המינויים החדשה בשב"ס עדיין לא נקבע מי ישמש כראש מינהל הבטחון, שהוא אחד מתפקידי המפתח במערכת.

חולת סרטן מחולון בעתירה לבג"צ:

"קופ"ח סרבה לשולחני לבדיקה במשך שנה — והמחלה התפשטה"

(עו). תושבת חולון [illegible] תירה לבג"צ, כי במשך שנה התלוננה על כאבים בחזה בפני רופאת המשפחה של קופת חולים, אולם זו סירבה לשלוח אותה לבדיקות לגילוי סרטן השד.

רק לאחר שנה, בעקבות ה[illegible] רופאה לבקשת האשה ואז התגלה אצלה מחלת הסרטן שכ[illegible] האשה ובגופה יש עדיין גרורות סרטן.

האשה טוענת עוד בעתירתה, כי הגישה תלונה נגד הרופאה למנכ"ל משרד הבריאות וביקשה שינקטו בצעדים משמעתיים, אולם ועדה של משרד הבריאות מצאה, כי הרופאה פעלה כדין.

לטענת העותרת הרופאה פעלה שלא כדין, מאחר ולא שמעה את טענותיה [illegible] את עמדת הרופאה.

האשה מבקשת מבג"צ להורות על הקמת ועדה חדשה שתבחון את העובדות ותנקוט בצעדים נגד הרופאה. העתירה הועברה לדיון בפני הרכב של שלושה שופטים וטרם נקבע מועד לדיון.

במש' הבריאות מתנגדים לתוכנית ביטוח משלים בקופות החולים

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

במשרד הבריאות מתנגדים לכל תוכנית של ביטוח משלים בקופות החולים, שמושתת על עיקרון של הכנסת שרותי רפואה פרטית בבתי החולים. במשרד בוחנים תוכנית להנהגת ביטוח משלים למספר טיפולים יקרים כתשובה לתוכנית שהגישו נציגי חברת ביטוח מבריטניה "פי.פי.פי" (פריבט פישאנץ פלאן) ונציגם בארץ. יזמים אלו הציעו לקופת חולים הכללית להקים גוף משותף לשיווק הביטוח המשלים שיתבסס על הפעלת שרותי רפואה פרטית במשמרת שניה בבתי חולים.

יצויין, כי הנושא של הנהגת ביטוח משלים בקופות החולים הועלה לא פעם במסגרת הדיונים סביב ביטוח בריאות ממלכתי. במשרד הבריאות שוקלים לעגן בחקיקה דמי ביטוח לסל בריאות בסיסי ולאפשר למבוטחים לרכוש ביטוח משלים לאותם שרותים שלא יכללו בסל.

בטרמפיאדות שבצומת באר־שבע — רעננה והקאנטרי קלאב, מתקיים במשך שבוע החנוכה מבצע "סופגניות למען החייל". (צילום: יוחנן סליגר, ישראל סאן)

חיג'אזי מישראל וג'ראר מהגדה יואשמו ברצח החייל סטיב דנמן

המשטרה: לא נתגלה קשר בין החשודים לארגון חבלה. משפחת הנרצח רוצה לבוא למשפט

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

משטרת מרחב הגליל תגיש בקרוב כתבי אישום נגד שני החשודים ברצח החייל סטיב דנמן, בחודש ספטמבר האחרון. החשוד הראשון הוא לוטפי חיג'אזי מכפר תמרה, העצור זה 30 יום כחשוד ברצח החייל. ביום א' נעצר חשוד נוסף ניזאר ג'מיל ג'ראר, תושב הכפר פנדקומיה שליד ג'נין. עם מעצרם של השניים רואה משטרת מרחב הגליל את הפרשה כמפוענחת.

במסיבת עיתונאים אתמול, לאחר שבו תוקף איסור פרסום ברנשא, הריע מפקד מרחב הגליל ניצב משנה יעקב גנות, כי בשלב זה לא נתגלה קשר בין שני החשודים עם ארגון חבלה כלשהו.

גופתו של סטיב דנמן נמצאה באדמות קיבוץ כפר מסריק, שמונה ימים לאחר שיצא מביתו בעכו, בדרכו לבסיסו ברמת הגולן. בתחילת חודש אוקטובר חלה תפנית בחקירה, אשר הובילה למעצרו של חיג'אזי, שהיה רשום כעבריין נמלט במשטרת מרחבי חיפה והעמקים. הוא הסתתר במשך תקופה ארוכה ונלכד על ידי בלשי משטרת מרחב הגליל, בתוך גנבייה במפרץ חיפה. העצור השני, ג'מיל ג'ראר מג'נין הכיר את חיג'אזי וביחד תכננו לרצוח חייל כדי לגנוב ממנו את נשקו. את חיג'אזי הוא הכיר עמו.

עוד חמישה חשודים נותרו במעצר, רובם בני משפחת חיג'אזי. היום יוארך מעצרה של גרושתו של חיג'אזי בחשד של סיוע בידיעה על המקרה.

עליו. אחיו הבכור של חיג'אזי, סיפר אתמול: "לוטפי ביקש שאמכור את המונית ממנה אני מתפרנס כבנה, ושטח של חצי דונם בבעלותי. אמרתי לו שגם אני שקוע בחובות וכי לאחר שיתן את הדין על הרשעות קודמות אעזור לו להחלץ מחובותיו. כשביקרתי אותו במעצר אמר לי כי זו התוצאה שלא נתתי לו כסף, אבל אין לו כל קשר לרצח־ הוא אינו מסוגל להרוג ציפור" אמר עליו.

בשיחה עם "הארץ" הביעו בני האנק דנמן, הוריו של החייל סטיב ז"ל ואחותו אורית, שביעות רצון מן הידיעה על פיענוח רצח בנם. "אבל למה היה צריך להרוג אותו?". האחות אמרה: "הייתי רוצה לראות את זה שהרג את אחי". "אם יתאפשר לנו — נבוא לראות את משפט רוצחו של סטיב בארץ. אך זו בעיה יקרה" אמרו בני המשפחה. ההורים ביקרו באחרונה את בנם בארץ בחודש אוגוסט.

הממונה על החינוך הדרוזי במשרד החינוך סלמאן פלאח — יועץ לתפקידים מיוחדים

בפעם הראשונה מתמנה דרוזי לתפקיד בכיר במש' החינוך

(עו"מ). הממונה על החינוך הדרוזי במשרד החינוך סלמאן פלאח, מונה אתמול גם כיועץ לתפקידים מיוחדים במשרד. על כך מסר דובר משרד החינוך שציין כי זו הפעם הראשונה ששר החינוך ממנה יועץ דרוזי לתפקיד בכיר.

סלמאן פלאח קיבל על עצמו את התפקיד החדש בהתערבות בנוסף לתפקידו הנוכחי, כשר הפלים על המינוי באות הוקרה והערכה לפעילותו של פלאח — לקידום החינוך והתרבות בעדה הדרוזית.

פלאח נולד בכפר סמיע בגליל המערבי ב־1935, בוגר בית הספר הריאלי בחיפה, למד היסטוריה ומזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים והשתלם באוניברסיטת פרינסטון שבארה"ב. מזה כ־25 שנים ממלא מר פלאח תפקידי פיקוח והדרכה מרכזיים במשרד החינוך והתרבות ומשנת 1975 הוא מכהן כממונה על החינוך הדרוזי.

מספר הפונים לרופא ב"מכבי" פחת ב־12% עקב הנהגת תשלום

נחסכו 13 מיליון שקל מתקציב הקופה

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

הנהגת דמי ביקור אצל רופאי קופת חולים "מכבי", גרמה במהלך ארבע השנים האחרונות לירידה של 12% במספר הפונים לרופאים ולחיסכון של 13 מיליון שקל מתקציב הקופה. על פי תחשיבי הקופה, ייחסך סכום נוסף של שבעה מיליון שקלים בשנת התקציב הקרובה. ידיחה מנכ"ל קופת חולים "מכבי" רפי רוטר, הדגיש כי הנסיון של קופת חולים מכבי בהנהגת דמי ביקור אצל רופא התבסס על נסיון שנרכש במדינות מערביות שהנהיגו שיטת גבייה דומה. לדבריו, הנהגת דמי הביקור לא פגעו בשכבה החלשה של חברי הקופה, שכן חברים שהם מעוטי יכולת מקבלים החזר מלא לתשלומים שנדרשו להם.

כל ביקור ראשון אצל רופא בתחילת רבעון חייב בתשלום של שלושה שקלים. כל משפחה מחוייבת עד שישה תשלומים בביקורים אצל רופאים מקצועיים שונים, ובמידה ונערכו יותר משישה ביקורים ראשונים אצל רופא, מוחזרים לה דמי הביקור החל מהביקור השביעי.

"יד ושם": המוסד ייסגר תוך חודש אם לא יוזרמו כספים

מאת סופר "הארץ" בירושלים

הנהלת יד ושם החליטה אתמול בתום ישיבת חרום, שאם משרדי הממשלה לא יזרימו כספים בתוך־ פת, ייסגר המוסד תוך חודש ימים. בשבוע הבא תכונס ישיבת חירום נוספת כדי להחליט על המשך הצעדים.

בישיבת ההנהלה אתמול מסר יושב ראש הנהלת יד ושם ד"ר יצחק ארד, על פגישותיו עם שר החינוך ופניותיו למשרדי החינוך האוצר וכן ועדת הכספים של הכנסת, כדי לבקש סיוע בנושא התקציב השוטף של יד ושם.

ד"ר ארד ציין ששר החינוך וגם נציגי האוצר שבדקו את דרישות המוסד הכירו בצדקתם. עם זאת יש חילוקי דיעות בין משרדי החינוך והאוצר על מי מוטלת החובה לממש את התביעות של יד ושם.

עד כה הופסקו כל התשלומים השוטפים וכן פעילויות כגון ריכוז ארכיוני, גביית עדויות ועוד.

תצוגת יונים מחר באשקלון

(עו). תצוגת יונים ארצית תיפתח מחר בבית העם באשקלון. התצוגה תימשך עד מוצאי שבת ויוצגו בה כ־550 יונים של כ־60 מגדלים, חברי האיגוד הארצי של מגדלי יונים בישראל. השיפוט בתצוגה יהיה בידי שופט בינלאומי, שיגיע במיוחד לאירוע זה.

קנס לתנובה בשל יתר־חיידקים

(עו). מחלבת תנובה בחיפה הורשעה בשיווק גביע שמנת שהכילה חיידקי קולי מעל המותר וכן בשיווק גבינה שלא הוטבע על אריזתה היום האחרון המותר לשיווק. שופט שלום חיפה הטיל בעקבות זאת על תנובה קנס בסך של 250 שקלים.

פחות תאונות קטלניות בת"א

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

ירידה במספר הנפגעים בתאונות דרכים בתל אביב. בין החודשים ינואר אוקטובר נספו 24 אנשים לעומת 33 בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל ארעו 2620 תאונות דרכים באזור תל אביב בחודשים ינואר — אוקטובר לעומת 2708 תאונות בתקופה זו אשתקד.

ערך את העמוד: חיים מל

רבבה של חיילים וקצינים במבצע "בעקבות המכבים" במשך ימי החג

מסלולי הסיורים — בנתיבי הקרבות של החשמונאים

(עו). כעשרת אלפים חיילים וקצינים ישתתפו במבצע "בעקבות המכבים", שיחל ויימשך בימי חג החנוכה. המבצע נערך על ידי הרבנות הצבאית הראשית, והחיילים יסיירו בארבעה מסלולי סיורים, שיסתיימו כולם במודיעין, ליד קברות המכבים.

מסלולי הסיורים כוללים את נתיבי הקרבות של החשמונאים. מדריכים יסבירו לחיילים על הקרבות ומניעי מלחמתם של החשמונאים, תוך שילוב הסברים על נתיבי הקרבות של צה"ל במערכותיו לעצמאות ישראל. כל הסיורים, שיכוונו בני של מאות אוטובוסים, יסתיימו בטקסי הדלקת נרות חנוכה, בהופעות צוותי הווי של מקהלת הרבנות הראשית והכיבוד סופגניות למשתתפי הסיורים. הרב הצבאי הראשי האלוף הרב גד נבון והאלופי צה"ל ישתתפו בטקסים.

מירוץ הלפיד המסורתי

ביום חמישי יחל מרוץ הלפיד המסורתי הנערך 43 שנים ברציפות בישראל ובתפוצות. הלפיד יודלק מקברות המכבים שבמודיעין וישא אותו המאמן הזושע רחין מותיקי ענף הכדורסל בישראל. על כך נמסר במסיבת עיתונאים אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב.

במירוץ הלפיד ישתתפו השנה 20 אלף איש מכל רחבי הארץ. בשעה 4 אחר הצהריים יגיע הלפיד למשכן הכנסת בירושלים, שם יקבל אותו ראש הממשלה יצחק שמיר ויושב ראש הכנסת שלמה הלל.

ביום ראשון יצא הלפיד בדרכו לארה"ב כשהוא נישא על ידי בוגרת מכבי הצעיר אופירה שור. מנהל אגף הספורט העממי במכבי אילן אלון מסר כי השנה יוכפלו תכניות הספורט העממי ויערכו יותר מ־35 אירועים.

מנחם הורוביץ מסופר "הארץ" בצפון מוסר, כי ברמת הגולן ובגליל התקיימו אתמול מירוצים וצעדות מסורתיים לקראת חג החנוכה. עוצבת געש ברמת הגולן קיימה את המירוץ המסורתי במרומי החרמון ועד לגמלא. החיילים עברו בין ישובי רמת הגולן שם הצטרפו אליהם מאות ילדים. באצבע הגליל התקיימה צעדה ונוספת שבה השתתפו מאות חיילים ותלמידים ומירוץ לפידים. בערך אתמול בגליל העליון לפידים של בני המושבה יסוד המעלה.

עשרות מעיירות הפיתוח ושכונות — בפתיחת מסע הבחירות של מ.ע.ש.

מאת סופר "הארץ" בצפון

עשרות תושבים מעיירות הפיתוח, שכונות וראשי ערי פיתוח בצפון, השתתפו אמש בפתיחת מסע הבחירות של תנועת מ.ע.ש. המתמודדת לראשונה לבחירות הקרובות לכנסת. ראשי התנועה אומרים, כי מטרת התנועה היא לעורר כיווני מחשבה חדשים שיסייעו לשים קץ לעשרות שנים של קיפוח, תחת הכותרת המטעה — "פיתוח".

ראשי התנועה אומרים להיות פעילים שנמצא בעיר הפיתוח, בשכונות, במושבים ובמיגזר הערבי.

בנק ישראל
המפקח על הבנקים
פקודת הבנקאות, 1941
אכרזה על הפסקה במתן שרותים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 8 טו לפקודת הבנקאות 1941, ולאחר שנוכחתי כי בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן-הבנק) אינו יכול לנהל את עסקיו באורח תקין מחמת שביתה, אני מכריז בזה, כי החל מיום ראשון כב' בכסלו (13 בדצמבר 1987) שעה 16:00, עד יום שלישי כד' בכסלו (15 בדצמבר 1987) הבנק הפסיק למתן שרותים ללקוחותיו.

ד"ר אמנון גולדשמידט
המפקח על הבנקים

ירושלים, כד' בכסלו התשמ"ח (15 בדצמבר 1987)

בנק לאומי

קופת חולים "מכבי"
מודיעה
על העברת משרדי מרכז הקופה למשכנם החדש בבניין "היכל הסיטי", רחוב המרד 27 בתל־אביב.
במשרדים החדשים רוכזו משרדי ההנהלה הארצית, האגף הרפואי, אגף הרוקחות, אגף ארגון ומינהל, אגף הכספים ומחלקת חשבונות רופאים ומחלקת הגבייה.
מספר הטלפון החדש של משרדי מרכז קופ"ח "מכבי":
03-5103711

קופת חולים של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ההנהלה המרכזית
המוסד לביטוח לאומי
טקס הענקת פרס יצחק קנב
לעידוד המחקר בביטוח הסוציאלי וביטוח בריאות
במלאת ארבע שנים למותו
ייערך ביום ראשון 20.12.87 כ"ט בכסלו תשמ"ח בשעה 16.30, באולם הישיבות הגדול בית ההנהלה המרכזית
רח' ארלוזורוב 101, קומה 7, תל־אביב
מוקירי זכרו מוזמנים

בנק אמריקאי ישראלי
הודעה ללקוחותינו
עידכון שעורי הריבית בפר"י
1. החל מיום ה' 17.12.87 משתנים שעורי הריבית בפר"י לעסקות קיימות עפ"י המפורט להלן:

היתרה שקלים חדשים	% ריבית שנתית נומינלית	% ריבית שנתית מתואמת
מ־50 עד 9,999	11	11.61
מ־10,000 עד 49,999	12.50	13.30
מ־50,000 עד 99,999	13	13.86
מ־100,000 ומעלה	13.50	14.43

2. שינוי בקטגורית הפר"י (מעבר ממדרגה למדרגה) יגרום לשינוי הריבית בהתאם.
3. הודעה זו מתפרסמת במקום הודעות אישיות ללקוחות.
4. פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

המכללה הפיננסית

לא תמיד יש זמן לקרוא ספרות מקצועית

קלטת המנויים עם הפתרונות העסקיים

שירות חדש למנהלים ולאנשי עסקים עסוקים: "התדר העסקי" - קלטת חודשית מעודכנת, ערוכה ע"י צוות המכללה הפיננסית בראשותו של אשר קניפל, המשמש כיועץ לארגונים כלכליים וחברות מובילות במשק.

בקלטת סקירה חודשית של חידושים בתחומי המיסים, הפיננסים, המשפט המסחרי, הסחר הבינלאומי והשלכותיהם על ההתארגנות העסקית.
רק מנוי ל"תדר העסקי" יאפשר לך להאזין לסקירות וניתוחים אלו בביתך במשרדך ואפילו ברכבך בכל שעה ומקום הנוחים לך.

ניתן לבטל את המנוי בכל עת ולקבל בחזרה את יתרת התשלום.

הצטרף גם אתה למנויי "התדר העסקי" באמצעות הספח המצ"ב
שם
מקום עבודה
כתובת
מעוניין במנוי ☐ שנתי 285 שקל (כולל מע"מ) ☐ חצי שנתי 159 שקל (כולל מע"מ)
רצ"ב המחאה ע"ס
המכללה הפיננסית, ת.ד. 22361, תל־אביב
מיקוד 61223, טלפונים: 249390, 03-5449603.

هكذا عن الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

הערב (20.00) ברמת־גן, בגומלין נגד שוייץ

מיה'יץ' מהמר על פביאן ובראל, מצפה למהפך בזכות אבי וסיני

בין־ארצי

מאת משה הריינגנס
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורגל של ישראל בנים קיבלה באחרונה שתי סטירות לחי מבלבלות (התבוסה בדאבלין 5–0 לאירלנד והתיקו 1–1 עם מלטה בחיפה) אך למרות האכזבות — ואולי דווקא בגללן — יהיה כדאי לבוא הערב (20.00) לאיצטדיון רמת־גן, כדי לחזות במיבחן הבין־ארצי השלישי בעונה זו, הפעם נגד שוייץ.

ראשית, מפני שחניכיו של המאמן מילינקו מיה'יץ' ודאי יבקשו לתקן את רושם הכשלונות האחרונים. אך הסיבה העיקרית נעוצה במהפכה בהרכב שערך מאמן הנבחרת. לעופר פביאן, השוער הצעיר של מכבי פתח־תקוה, תהיה הערב בכורה בין־ארצית בעקבות שחרורו הבפתע מהסגל של בוני גינצבורג, שנחשב לשוער מספר 1. צעיר אחר, שחר בראל, שצורף לסגל רק לפני כשבועיים וכבר עבר טבילת אש נגד מלטה — ייכלל לראשונה בהרכב הפותח. אל חוליית הקישור יחזור לאחר הפוגה ממושכת משה סיני, ששב לא מכבר מבלגיה והוחזר לסגל רק בשבוע שעבר. בחוליה העורפית שוב נראה את הבלם הור־תיק אבי כהן, שבא במיוחד מסקוט־לנד. אבי זכה למחווה מצד הוותיק אורי מלמיליאן, שהחזיר לו את תפקיד הקפטן למישחק זה. אבי יתופקד בין חוליית הקישור והבל־מים. כוונתו של המאמן מיה'יץ' לנצל את ניסיונו הרב ואת מסירותיו המדוייקות למרחקים ארוכים.

שינוי פנימי נוסף: אפרים דוידי, שהתפקד בדרך כלל כבלם או בחו־ליית הקישור, יוצב בעמדת המגן הימני.

ההרכב המלא של נבחרת ישראל: שוער — עופר פביאן; חוליית הגנה — אפרים דוידי, ירון פרסלר, מנשה שמעונוב, ניר קלינגר; קשרים — אבי כהן, אבינועם עובדיה, אורי מלמיליאן ומשה סיני; חלוצים — דניאל ברייליבסקי ושחר בראל.

על ספסל המחליפים יהיו השוער אבי ורד, שצורף לראשונה לסגל רק שלשום; המגן אבי כהן מבית"ר ירושלים, הקשר מוטי איווניר שחזר מהולנד, החלוצים משה אייזנברג ויגאל מנחם.

מיה'יץ' הסביר כי אינו מעוניין להטיל את איווניר כבר עתה למערכה. הוא רוצה לשלב אותו בהדרגה ולגבי יגאל מנחם הלה לא החלים לגמרי מפציעתו ובנוסף לכך הוא העדיף את בראל בגלל ששחר חלוץ שמאלי בעוד מנחם משחק בתפקיד שבו מוצב דניאל ברייליבסקי.

מיה'יץ' אמר כי הוא מצטער, שהנבחרת אינה מופיעה בהרכבה החזק ביותר. הוא לא התכוון רק לרוני רוזנטל ואלי אוחנה, שלא שוחררו מבלגיה, אלא גם ליהודה עמר ושלום תקוה הפצועים. בכל מקרה, מיה'יץ' מודע לכך כי נבחרת שוייץ היא נבחרת אירופית טיפ־סית, העולה עלינו בכוח ובמהירות. הוא מקווה כי שחקניו ישיגו הפעם תוצאה מכובדת, ולו רק כדי לשפר את האווירה בנבחרת ולשחררה מלחץ ההפסדים האחרונים.

גם נבחרת שוייץ ערכה אמש אימון קל, לאור זרקורי איצטדיון רמת־גן. מאמנה דניאל ז'אנדופו קבע כבר שלשום את ההרכב הפותח.

בשער — ברונר; בהגנה — מאריני, שליבאום, וובר, גייגר; בקישור — קולר, סוטר, הרמן; החלוצים — צוויקר, ביקל ובונווין.

השוייצים שומרים אמנם על פרו־פיל נמוך בכל הקשור למישחק, אך הם מודעים היטב לעובדה שבמיפגש הקודם במאי בציריך היתה להם הזדמנות להביס את ישראל ורק יכולת מצויינת של השוער אבי רן ז"ל מנעה מהם ניצחון גבוה מ־1–0. הם ייתקלו הערב ביריב שונה, המסוגל בהחלט להפתיע גם בסיוע הביתיות ומגן האוהדים.

ישפוט האיטלקי רוזריו לו בלו.

בחזרה לנבחרת: משה סיני (מימין) שחזר מבלגיה ואבי כהן, שבא במיוחד מסקוטלנד. אמורים להוסיף הערב ניסיון ומרץ במיפגש עם שוייץ ברמת־גן. (צילום: עודי קרן)

הפיגור אחרי אירופה מתחיל אצלנו בעתודה

ישראל לא ניצלה יכולת מוגבלת של שוייץ במיפגש נבחרות המישנה בכפר־סבא (1–1)

מאת אילן פיש

ישראל — שוייץ 1–1 (0–1)

השער לישראל: רוני לוי (15), השער לשוייץ: פטריק סילווסטרה (64).

★ המצטיין: בני קושווילי.

● עתודה ישראלית: בל־דב, קושווילי, רבינוביץ', עמר, אלעד קורן, צרפתי, לולו (גאאטה), גורדנה, הילל, רוני לוי, ביטון. המאמן: מילינקו מיה'יץ'.

● עתודה שוייצית: סטיל, באמפרלה, פישר, וידמר, צ'אקר־וני, מוריסה, שאטו (פלורי), סי־לווסטרה, קנוע, רים, שאפויסה (סוריבן). המאמן: דניאל ז'אנדופו.

שפט עובדיה צבי, 500 צופים בכפר־סבא.

אין כנראה צורך לבחון את העתודה הישראלית על־ידי נבחרת מבריקה מהדרג הראשון, כדי להוכיח ולחשוף כמה הבדלים בסיסיים בין הכדורגל האירופי לכדורגל הישרא־לי, המצוי בעיצומה של נפילה מתמשכת וחסרת מעצורים.

ההבדלים טמונים בכושר הגופני, בטיפול האישי בכדור, בתנועה על המיגרש. וזה במישחק בינוני מאד של השוייצים, שהיה אפילו חלש במחצית הראשונה. אבל מול עתודה ישראלית אפורה, חסרת ברק, נע־דרת תיחכום — זה הספיק. ישראל הציגה אלמנט חיובי אחד — רצון.

היה זה מיפגש גומלין בין שתי הנבחרות, אחרי שישראל נוצחה 1–3 במאי השנה בשוייץ.

פתיחת המישחק עוררה תקוות. דוד גורדנה ומאיר צרפתי השתלטו על מרכז השדה תיווסו בהצלחה ניכרת את חבריהם. גורדנה, המשחק דרך קבע בבני־יהודה כחלוץ, גילה שמלאכת הקישור אינה זרה לו. הוא ידע מתי להאט את הקצב, לשחרר את הכדור מרגלו בתיזמון נכון. גם פיקחות היתה במישחקו. דברים דו־מים אפשר לומר על מאיר צרפתי.

נסיונותיהם של גורדנה וצרפתי לדחוף את חבריהם קדימה עלו בתוהו. לא באשמתם, שכן בתקופה תפקדו רוני לוי (כבד ואיטי בת־נועתו) ושמעון ביטון (כלל לא הורגש). שער היתרון לישראל, שנכ־בש בדקה ה־15, שיפר במעט את המאמץ שלהם במישחק. גורדנה נע עם הכדור ומסר לביטון, שניצב על קו 16 המטרים. ביטון הבחין בלוי הבלתי מכוסה, שמול השוער ג'ודב' סטיל לא נכשל ובעט פנימה. השער נתן רוחיפה לישראל, שהציגה כ־10 דקות כדורגל נאה. לא יותר.

השוייצים התאוששו קמעה ואיימו בדקות 35 ו־36 על שער ישראל, שניצל במזל מהבקעה.

ירידה דראסטית ביכולתם של גורדנה וצרפתי, שמה את הקץ לסי־כוי ישראלי לניצחון. היו אמנם כמה התקפות על שער שוייץ, אך אלה חסרו תכנון ונבעו יותר מיוזמות אישיות. דווקא בני קושווילי, שה־משיך להצטיין ולבלום בצורה נקיה את היריב, שגה בדקה ה־64. הוא איבד כדור סמוך לרחבה לחלוץ האורחים סטפן שאפויסה. זה הוציר את הכדור לעבר השני של הרחבה ופטריק סילווסטרה בעט מ־8 מ'. בלדב אמנם הזדקר, אך רק לתוך שערו הוא. למיה'יץ' היו בסיום טענות קשות על השער. לטענתו, נעשתה עבירה על קושווילי בטרם איבד את הכדור.

בנבחרת שוייץ בלטו האירלר באמפרלה, מגן ימני יעיל התומך בהתקפה, והקשר סילווסטרה שכבש את השער.

כיוון שנבחרת העתודה אינה פעילה דרך קבע, ומספר מישחקי המיבחן מועט ביותר, לא ברור מדוע לא שיתף מיה'יץ' את מירב השח־קנים כדי להעניק להם נסיון. מדוע היה רק חילוף אחד, בדקה ה־20, שנכפה בגלל פציעה? האם לנוכח החולשה במחצית השניה לא היה מקום לחילופים נוספים? לטענת המאמן, לא התאפשר לו לעשות חי־לופים נוספים, בגלל התפתחויות שחלו במהלך המישחק.

מנהלי בית"ר י"ם ייפגשו היום עם המאמן לבקוביץ'

מאת רוני דיאמן
סופר "ספורט הארץ" בירושלים

יו"ר הנהלת בית"ר ירושלים בני בומוחיה ומנהל הקבוצה אברהם לוי ייפגשו היום בצהריים עם המאמן אמציה לבקוביץ' במטרה לבדוק את האפשרות להתמנותו כמאמן הקבוצה, במקומו של מרדכי שפיגלר שה־תפטר.

לבקוביץ' עדיין משמש כמאמן בבופוטצאנה, מדינת החסות של דרא"פ ובימים אלה הוא מצוי בחו־פשה בארץ. לבקוביץ' אמור לשוב לאפריקה בעוד כשבועיים כדי להדריך את נבחרתו בטורניר בין־לאומי המסתיים ב־15 בינואר. יום בו גם פג מועד החוזה בינו לבין ההתאחדות המקומית.

נוכח התחייבויותיו אלו של לבקוביץ' קיים ספק רב, אם יו־אפשר לו להיענות להצעת הנהלת בית"ר לשמש כמאמן הקבוצה, אפילו באופן זמני, בשני המישחקים הקרובים. אמש אמר לבקוביץ' כי עקרונית היה מוכן להיענות להצעה אך הוסיף: "עם כל הרצון הטוב, זה לא יהיה רציני אם אבוא לבית"ר כדי לעזוב אותם כבר לאחר שבועיים".

אפשרות נוספת היא שלקבוצה יומנה מאמן זמני למשך חודש ימים, ובמקביל יושג הסכם עם לבקוביץ' לגבי תחילת עבודתו בבית"ר מייד עם חזרתו ארצה בעוד כחודש. בשלב זה ממשיך להעביר את האי־מונים מאמן הכושר יגאל לוי, ועדיין לא ברור מי ידריך את הקבוצה בשבת הקרובה במשחק נגד מכבי ת"א.

רוני לוי בדרכו לכבוש שער היתרון של ישראל נגד שוייץ, במיפגש נבחרות העתודה בכפר סבא, שהסתיים אתמול 1–1. (צילום: עודי קרן)

ניצחון באדלונה בגליל (101–91) יחסום כנראה את הדרך לחצי הגמר

מחזיקות גביע

הפועל גליל עליון נכנע אמש לקבוצה שהיתה עדיפה עליו, בעיקר בזכות הרכב הספסל שלה. חובנטוד באדלונה ניצחה 101–91, וגליל עליון איבד למעשה את הסיכוי להעפיל לחצי גמר גביע אירופה למחזיקות אירופה.

הפועל עלה למישחק אמש מותש מהמאמץ הגדול של השבועות האחרונים. אמש, בניגוד למישחקים האחרונים מול מאריאנץ בבלגיה והפועל תל־אביב, לא הציגו כל שח־קני הקבוצה יכולת טובה. עם זאת, היה לגליל יתרון בחלקים מסויימים של המישחק.

ויין פרימן היה המאכזב ביותר. הוא לא הצליח לרכז היטב את קבוצתו, היה מבולבל מאד ולא מרוכז. הוא גם איבד 4 כדורים. את הסל הראשון שלו קלע רק בדקה ה־22. שני הגבוהים של הקבוצה, טרי מרטין ועופר פליישר, קלעו אמנם את הנקודות שלהם, אך לא הצליחו לעצור את רג'י ג'ונסון — הגבוה המצטיין של באדלונה. ברד ליף היה הבולט בגליל עם 28 נקודות. גרג הפלד תרם חלקו, אך סבל מפגיעה בשריר וזה גימל אותו במידה רבה. בדקה ה־33 יצא לנוח בגלל פציעה ואז איבד הגליל רצף מסויים לחזור לתמונה.

הקבוצה הספרדית גילתה מישחק קבוצתי מאד, עם מישחק הגנה טוב מאד, וזה היה בסופו של דבר המפתח לניצחון. אחוז הקליעה של הקבוצה היה טוב מאד: 39 מתוך 57, כלומר 72 אחוז מהשדה. אחוז הקליעה של הגליל היה נמוך יותר: 52 אחוזים.

הפתיחה היתה של באדלונה, שהובילה 6–13 בדקה החמישית. מאוחר יותר, תוך מישחק טוב של הפלד וליף, התאוששו כדורסלני הגליל. בדקה ה־14 הובילו אפילו הישראלים 28–33, אך במחצית היה שוויון 48–48.

בדקה ה־26 עוד הוליך הגליל 64–63, וזה היה היתרון האחרון של הקבוצה. שבע נקודות רצופות של באדלונה — והמישחק הסתיים, למעשה. לקראת הסיום יצאו פרימן וליף בחמש עבירות. גם הנוכה או גם באדלונה, לא קרה אמש לגליל.

יצחק ברתנא

חובנטוד באדלונה — הפועל גליל עליון 101–91 (48–48)

● המצטיין: רג'י ג'ונסון.

● לבאדלונה קלעו: ג'ונסון 26, ויאקמפה 22, גופרסה 14, מארגל 13, מוראלס 10, מונטרו 7, מריוזות' 6, קירסטו 3.

● לגליל קלעו: ליף 28, הפלד 21, מרטין 17, פליישר 15, פרימן 10.

● שופטים: קוסלובה (צ'כיה) ולימון (שוויץ), 1600 צופים בכפר גלעדי.

ניצחון לפזארו בבלגיה

במישחק נוסף בבית ב' גברה אמש סקאווליני פזארו על מאריאנץ 81–96 באנטן, בלגיה. מאגיפיקו (31 נק') ואלכסנדר פטרוביץ' (20) היו הבולטים בפזארו. בראש הבית באדלונה עם 6 נקו־דות, לפני פזארו 5, גליל 4 ומארי־אנץ 3 נקודות.

אחר שטאנס הישווה עם השריקה ל־77–77

הפועל נכנע בספליט רק 83–86 בהארכה

גביע קוראץ'

ספליט (שירות "ספורט הארץ"). הפועל תל־אביב החמיץ אמש ניצחון סנסציוני באולם של יוגופלסטיקה ספליט. הקבוצה הישראלית נוצחה 83–86 ע"י מוליכת הליגה היוגוס־לבית רק לאחר הארכה. בסיום הזמן החוקי הורה לוח התוצאות 77–77. המישחק היה ברבע גמר גביע קוראץ'.

הפועל תל־אביב היטיב אמש לשחק והצליח לנהל התמודדות שקולה עם קבוצה הנחשבת כעת לטובה ביוגוסלביה. במיוחד היה טוב מישחק ההגנה של הפועל ת"א. השחקן המצטיין בהפועל היה לינטון מאונס שקלע 29 נקודות. גם לאון מרסר היה טוב מאד.

יוגופלסטיקה ספליט פתחה את המישחק היטב, 9–0. לאחר מכן הצ־ליח הפועל להתאושש ולחזור לתמונה. במהלך המחצית הראשונה אף נטל הפועל את היתרון והוליך 31–35 (דקה 16). במחצית הוליכה ספליט 40–41.

היוגוסלבים המשיכו לשמור על יתרונם לאורך כל דקות המחצית השניה, אך בשניות הסיום של המישחק הצליח לינטון מאונס, בסל של שלוש נקודות להשוות את התוצאה ל־77–77. ספליט פתחה את הארכה בסל עם עוד נקודה נוספת, 80–77, ואת הפער הזה כבר לא הצ־ליח הפועל לסגור. בשניות הסיום של הארכה ניסה חיים ולוסיקמן להשוות בסל של שלוש נקודות, אך החטיא. "זה היה מישחק מצויין של שתי הקבוצות. למרות שהפסדנו, היה זה מישחק טוב מאד שלנו", אמר מאמן הפועל ת"א משה ויינקרנץ.

● להפועל ת"א קלעו: מאונס 29, רלול 22, מרסר 14, אייזנס 6, ולר 5, טיקמן 5, לאסף 4, פרישמן 3.

● לספליט הירבו לקלוע: פרטוביץ' 18, איוואנוביץ' 17, ראדה 16.

הערב (21.30) נגד ברונמונטי ווילאלטה

אליצור ינצל המישחק בבולוניה להכנה לליגה

גביע קוראץ'

בולוניה (שירות "ספורט הארץ"). צבי שרף, מאמן אליצור נתניה, מכיר היטב את האולם בבולוניה. לפני שנתיים הוא הגיע לשם עם מכבי תל־אביב, היה זקוק לניצחון כדי להעפיל לגמר גביע אירופה, אך נוצח. הערב (21.30), מול דיישר בו־לוניה, אין לשרף הרבה ציפיות. הוא מעוניין לסיים את המישחק מול הקבוצה האיטלקית החזקה בתוצאה מכובדת. לא יותר.

הקבוצה הנתנייתית הגיעה לבו־לוניה אתמול אחר הצהריים לאחר מסע תלאות. בבוקר כמעט שאיחרו שלושה שחקנים — קרמן, מאלוביץ ונורמן — לטיסה בגלל פקקי התנועה בדרך לנתב"ג. בצהריים נתקעה הקבוצה בשביתה בנמל התעופה של רומא.

אתמול התאמנה הקבוצה באולם המישחק. מצב הרוח טוב אחרי הניצחון ביום ראשון על מכבי חיפה ולאור היכולת המעודדת במחצית השניה. למרות המישחק הערב רובם כבר חושבים על הדרבי הנתנייתי ביום שני ומישחק הגביע מול הפועל תל־אביב בתחילת ינואר. אומר שרף: "בסך הכל בולוניה טובה מאיתנו. אנחנו מעוניינים לצאת בשר לם מהמישחק עם תוצאה מכובדת כמה שיותר. המישחק הזה יהווה לגבינו הכנה לקראת המישחקים החשובים בהמשך הליגה והגביע בארץ".

מתיקי בולוניה נותרו בהרכב שניים: הרכז מספר אחד של איטליה רוברטו ברונאמונטי (1.91) והפור־וורד רנאטו וילאלטה (2.03). ותיק אחר הוא האמריקאי־איטלקי מייק סילווסטר (1.98) בן ה־36. שחקני הזינוק הם גרג סטוקס (2.04) ופי־ליד אלן (2.06). כדורסלן זה, בן 35, נבחן ב־1976 ע"י מכבי ת"א אבל ברגע האחרון הועדף עליו אולסי־פר.

החידוש המעניין בבולוניה — מאמן נבחרת יוגוסלביה באליפות אירופה האחרונה, קרשימיר צוסיץ'.

במישחק נוסף בבית א' הערב מארחת ריאל מאדריד את מונאקו.

טבלת בית א'

1. ריאל	2	129–156	4
2. בולוניה	2	162–156	3
3. מונאקו	2	176–174	3
2. אליצור	2	168–149	2

המאמן כהנא פוטר מהפועל ירושלים

סופר "ספורט הארץ"

דני כהנא פוטר אתמול מתפקידו כמאמן הפועל ירושלים — הודיעה הנהלת הקבוצה, שלדבריה מימשה בזה את הדעות והתפטרות שהגיש כהנא לפני כשלושה שבועות.

בשלב זה עדיין לא ברור מי יאמן את הקבוצה. חברי ההנהלה מקווים שההחלטה תיפול כבר היום. המוע־מדים שהועלו: שימי ריגר, פיני גרשון, יוסי הדרי, אריה מליניאק, גרשון דקל ואריה דוידסקו. כל המאמנים הפנויים בשוק.

מאמן טריישר, קאוליני: סימס — ההבדל העיקרי במכבי העונה

גביע האלופות

מאת יוסי לוין
סופר "ספורט הארץ"

טריישר מילאנו, אלופת אירופה, הגיעה אתמול בערב לארץ. הרכבה מאד פנים ותיקות ומוכרות, אבל יש גם כמה חדשים, כמו ריקי בראון, הזר החדש של הקבוצה ופיירו מונטקי מנבחרת איטליה. טריישר לא התאמנה אמש. היום מתוכנן טיול לירושלים ובערב, בשעת המישחק, אימון בהיכל.

מאמן הקבוצה הוא פראנקו קאוליני. לא פנים חדשות, כי כבר ביקר כאן פעמים אחדות כעוזרו של המאמן דן פטרסון. העונה הוא המאמן הראשי.

קאוליני: "יש הרבה שינויים בסו־ייסר של העונה. החלפתו של קן בארלו בריקי בראון היא במובן שינוי גדול. היו עוד כמה שחקנים שעזבו אותנו וחדשים שהצטרפו אלינו. אנחנו קבוצה חדשה. בדיוק כמו שמכבי היא קבוצה חדשה".

המאמן האיטלקי סיפר, שראה שני סרטי וידאו של מכבי במישח־קים מול ברצלונה ואריס סאלוניקי: "מכבי של השנה שונה לא רק בגלל בארלו שהצטרף. ווילי סימס הוא ההבדל העיקרי. הוא רכז היכול לקלוע, לרוץ וגם לשמור בהגנה. אנחנו חייבים להצליח לסגור אותו. זה המפתח לניצחון. סימס, לדעתי, שחקן מסוכן יותר מבוטי ארואסטי וחן ליפין".

לגבי גביע אירופה העונה אמר קאוליני: "כל מישחקים חזקים וקר־בים מאד. ההפסד שלנו בקלן נבע מכך, שקצת זלזלנו בקבוצה הג־רמנית".

קאוליני הסכים להמר על ה־תוצאה נגד מכבי מחר: 95–98 לטריישר.

● כדורסלני מכבי תל־אביב ראו אתמול את טריישר מילאנו בפעולה. היה זה ביום הסרט השבועי של הקבוצה, בו חזתה בוידאו במהלך המישחק של טריישר מול קלן. בנוסף גם אימון. קווין מגי נח לאחר שלשום, אחרי המישחק נגד רמלה הוא, חש כאבים ברגלו. הוא אמור לחזור להתאמן הערב.

לפיד מודיעין יובא מחר למישחק נגד האיטלקים

מאת סופר "ספורט הארץ"

"אני מופתע מאד. זה קורה פעם בחיים; אך באימונים אני מסוגל לרוץ רק 20 או 30 מטרים", כך הגיב מאמן הכדורסל הוותיק יהושע רוזין על בחירתו להיות הרץ הראשון של מירוץ הלפיד ה־43. הלפיד יוצת מחר בטכס המסורתי במודיעין.

חידוש נוסף: הקטע שיתווסף השנה מעניין במיוחד, כי אחד מנושאי הלפיד יגיע מחר בערב הישר להיכל הספורט ביד אליהו, לפני המישחק המסקרן על גביע אירופה בין מכבי תל־אביב לטריישר מילאנו.

במסיבת עיתונאים שהיתה אתמול נמסר, כי בוגרת תנועת המכבי אופירה שור כבר יצאה עם הלפיד לארה"ב ותתקבל עם הלפיד על־ידי ראש עיריית ניו־יורק אד קוץ'.

יצחק כספי, יו"ר מכבי ישראל, אמר כי לאגודות הספורט אין לא המשאבים ולא הכוח לעמוד בתנאי חייבויות לרשויות המס. הוא גם קבל על התמיכה הממשלתית המועטת לספורט הישראלי. בנושא אחר אמר, שעוסק הספורט אינו מטפל בכל הבעיות שהיה צריך לטפל בהן, ואחד מתפקידיו להבטיח שההשתתפות הממשלתית בספורט תהיה גדולה יותר וקבועה.

טניס

ניצחון לישראליות על יוגוסלוויה 3–0

דלריי־ביץ', פלורידה (ע"צ). טני־סאיות ישראל ניצחו את יוגוסלוויה 3–0, בסיבוב השני בגביע קונ־טיננטאל הנערך כאן.

בין היתר התוצאות: בריה"מ — ספרד 2–1, הולנד — יפאן 2–1, בר־זיל — פינלנד 2–1, מערב־גרמניה — דרום־קוריאה 3–0, ארה"ב — אוסטריה 3–0, קנדה — הונגריה 2–1, שוודיה — ג'מייקה 3–0.

אדברג בספק לגמר גביע דייוויס

גטבורג (ע"ר). הטניסאי מספר אחד של שוודיה, סטפאן אדברג עדיין בספק להופעה במישחק גמר גביע דייוויס נגד הודו שיחל כאן ביום שישי. אדברג נפגע בקרסולו הימני בעת האימונים כאן. "רגלי נפוחה כרגע ומה שנותר לי עתה — מנוחה", אמר אדברג, "דבר כזה לא קרה לי בשמונה השנים האחרונות".

עופר פביאן, שוער מכבי פתח תקוה, שיערוך הערב בכורה בין־ארצית נגד שוייץ. (צילום: עודי קרן)

אליצור נתניה מוכר כרטיסי גביע לאוהדי מכבי ת"א

מאת סופר "ספורט הארץ"

אליצור נתניה כבר מת־כוננים למישחק רבע גמר גביע המדינה מול הפועל תל־אביב ב־3 בינואר. למישחק, שיהיה באולם אליצור בנתניה, יימכרו כרטיסים לאוהדי אליצור ומכבי תל־אביב בלבד.

הנוסחה של מכירת הכרטיסים דומה לזו שהיתה מתוכננת בדרבי הגביע באוסישקין. רק אוהדים מזוהים של אליצור יקבלו כרטיסים, ויידרשו לשלם את המחיר הנקוב בתוספת תרומה לאגודה. חלק מהכרטי־סים יימכרו בתל־אביב לאוהדים מזוהים של מכבי, כדי שגם הם יבואו לעודד את אליצור במיש־חקו נגד הפועל תל־אביב.

למכירה הוצאו 1,100 כרטי־סים. עד כה נמכרו כ־350 כרטיסים.

הערב בבית הגמר:

פרטיזן בברצלונה דרבוס נגד אורתז

ברצלונה (שרות "ספורט הארץ"). אחרי שלושה הפסדים, מקווים כדורסלני ברצלונה לזכות הערב בניצחון הראשון שלהם בבית הגמר של גביע אירופה לאלופות, כש־יארחו את פרטיזן בלגראד.

מישחק נוסף יהיה הערב בהולנד, שם תארח נאשואה דרבוס את אורתז.

שני המישחקים האחרים במחזור הרביעי יתקיימו מחר בערב: מכבי תל־אביב — טרייסר מילאנו, אריס סלוניקי — סאטורן קלן.

טבלת בית הגמר (אחרי 3 מחזורים)

1. מכבי ת"א	301–305	5
2. סאטורן	281–300	5
3. אריס	269–272	5
4. פרטיזן	276–278	5
5. מילאנו	277–267	5
6. אורתז	281–280	4
7. דרבוס	299–289	4
8. ברצלונה	300–293	3

מאראדונה נגד מערב־גרמניה הערב בבואנוס־איירס

בואנוס־איירס (ע"צ). שיחזור מי־שחק גמר הגביע העולמי 1986, יהיה כאן הערב כאשר ארגנטינה תארח את מערב־גרמניה.

על אף שיהיה זה מישחק רעים, העוקף דייגו מאראדונה מנאפולי, חורחה ואלדאנו מריאל מאדריד וחוזה־לואיס בראון מטורסיה לחזק את ההרכב של אלופי העולם. בנוסף להם יופיעו עוד ארבעה מהרכב שזכה בגביע העולמי: השוער פומ־פידו, המגן רוג'רי, הקשר בטיסטה והחלוץ בורוצ'אגה שהבקיע את שער הניצחון (2–3).

בשורות מערב־גרמניה נותרו רק שלושה מהגמר במכסיקו: המגן בר־כהולד והקשרים ברמה ומתאוס.

קדם־אירופי

מישחקים פורמאליים ברודוס ובטורקיה

רודוס (שרות "ספורט הארץ"). נבחרות יוון והולנד יתמודדו כאן היום במישחק האחרון בבית 5 של מוקדמות אליפות אירופה. תוצאת המישחק לא ישנו דבר, מאחר והו־לנד כבר הבטיחה עלייתה מבית זה.

במישחק נוסף תארח טורקיה את יוגוסלוויה בבית 4. מבית זה כבר הבטיחה אנגליה את עלייתה לשלב הגמר, שיהיה בקיץ 1988 במערב גרמניה.

נבחרת הנוער הביסה 6–0 את קרית מלאכי

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנוער, המצויה בסופה אימונים בשפיים, הביסה אתמול את הפועל קרית־מלאכי מליגה א' 6–0.

● הפועל תל־אביב סיים בתיקו 1–1 מישחק אימון עם הפועל בת־ים מהליגה הארצית.

● הפועל חולון. שחקני הקבוצה גילו כושר הבקעה מצויין כאשר הביסו 10–0, במישחק אימון, את הפועל רמלה מליגה א'.

● מכבי פתח־תקוה גבר במישחק אימון על הפועל כפר־קאסם 3–0.

מחפשים פתרון בפרשת לנדאו

הנהלת הגג של הפועל תל־אביב החליטה אמש לחפש דרך מידית להחזיר את החלוץ גיל לנדאו לסגל הקבוצה, מבלי לפגוע במעמדו של המאמן יצחק שניאור.

ההנהלה דנה גם באפשרות לשלב את יעקב חודרוב, שוער העבר של האגודה ושל נבחרת ישראל בפעי־לות המועדון.

רק הבוקר יוחלט מי יתמודד עם הקבוצה המערב־גרמנית באייר ל־ווקוזן שהגיעה לישראל למחנה אימונים כאורחת הפועל תל־אביב. האפשרויות הן הפועל תל־אביב או נבחרת תל־אביב.

קולומביה תשתתף בטורניר ע"ש ראוס

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). סגנית אלופת דרום־אמריקה, נבחרת קולומביה, תשתתף במאי 1988 בטורניר השנתי על גביע סר סטנלי ראוס.

קולומביה תשחק ב־18 או ב־19 במאי באיצטדיון האמפדן נגד סקוטלנד, וב־24 בו באיצטדיון ומבלי נגד אנגליה.

● אמש בליגה הלאומית בכדורעף: הפועל המעפיל — א.ס. רמת השרון 3–0, הפועל כפר־סבא — הפועל העמק 3–0, הפועל מטה אשר — איחוד עידון 3–0, הפועל קרית־אתא — רמת־אביב 3–0, הפועל בת־ים — מכבי פ"ת 3–1, מכבי חיפה — הפועל שריד 3–2.

המשכים מעמוד 1

שמיר: ארה"ב משלמת

(סוף מעמוד 1)

דורים גרועים, לדעתו, לעתים מידי אבנים.

במפלגת העבודה טענו אתמול, כי דברי שמיר חמורים ביותר ומחייבים תגובה מפלגתית הולמת.

סוכם כי פרס ישיב לשמיר מיד עם חזרתו לישראל. גורמים במערך טענו, כי שמיר פתח באורח הבוטה ביותר את מערכת הבחירות ומעתה הוא חדל להיות ראש ממשלה והפך למנהיג הליכוד הנמצא במערכת בחירות.

שמיר דן עם הרמטכ"ל

לילי גליל, סופרת "הארץ", מוסרת כי בפגישה שקיים אתמול עם הרמטכ"ל, דן עמו ראש הממש־לה, יצחק שמיר, באפשרות להכריז על הגדה ועל הרצועה כאיזור צבאי סגור, ולמנוע בכך את כניסת העי־תונאים לשטח. הנושא עלה במסגרת דיון בדרכים להרגעת הרוחות בשטחים.

בין השאר, אמר שמיר, כי עיקר הנזק נגרם על ידי הדיווחים והת־מונות שמעבירים הכתבים הזרים לחו"ל. יועץ ראש הממשלה לתק־שורת, אבי פזנר, אמר בתגובה כי "בשום שלב לא הועלתה הצעה אופרטיבית לסגור את האיזור לעי־תונאים. בין שאר הדברים, נדונה גם השפעת נוכחותם בשטח של כלי התקשורת כגורם מלבה, אך הנושא הוא השבת הסדר על כנו, ולא מניעת סיקור".

בתגובה על דבריו אלה של שמיר, אמר אתמול דן פישר, סופר "לוס אנג'לס טיימס" בישראל, כי "צעד שכזה, יזיק לאמינותה של ישראל ויעורר את הטענה כי יש לטפל בה כמשהו מיוחד באיזור הזה. זה מזכיר לי את שלוש שנות כהונתי ככתב בריה"מ. גם שם, נוקטים צעדים מסוג זה בכל עת שאין רוצים שחד־שות רעות ייצאו החוצה. לא שם, ולא בדרום אפריקה, הביאו מהלכים מסוג זה לשיפור במצב. מקור הנזק הוא בסכסוך, ולא בעיתונות המסק־רת אותו".

ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ", מוסר כי "העתונות והתקשורת הם בלב השמירה של צה"ל" — אמר סגן הרמטכ"ל, האלוף אהוד ברק, בסרט הסברה הנושא את השם "צה"ל והתקשורת", שהוכן על ידי דובר צה"ל. הסרט מוקרן כאחד מעזרי ההסברה בפני יחידות צה"ל, ובפורומים של דיונים מסבירים על מערכת היחסים בין העתונות לצ־ה"ל.

האלוף ברק, שרואיין בתפקידו הקודם כאלוף פיקוד המרכז, על רקע כתבות טלוויזיה המסקרות מהומות בגדה המערבית, הדגיש עם זאת, כי אין לאפשר לצלם פעילויות שעצם הסיקור שלהן יפריע לביצו־עו.

מדד חודש נובמבר

(סוף מעמוד 1)

באוצר אין שביעות רצון מהעליה הגבוהה, יחסית, במדד חודש נוב־מבר. שר האוצר משה נסים אמר אתמול בתגובה לנתוני המדד, כי מדד המחירים לצרכן הוא ביטוי נוסף לכך שהאינפלציה בשנת '87 תהיה נמוכה מזו שנרשמה במשק בשנה שעברה. מאידך גיסא, עוד ארוכה הדרך להביס את האינפלציה וזו תארך עוד כשנה עד שנתיים. חובה על הממשלה ועל כל הגורמים הכלכליים במשק, לפעול למען השגת מטרה זו שתובילנו למסלול בריא יותר במשק.

על פי הערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תנוע האינפלציה ב־שנת '87, בין 15 ל־16 אחוזים, לעומת אינפלציה שנתית של 19.8 בשנת '86. ב־11 החודשים הראשו־נים של שנת '87, עלה המדד ב־14.7 אחוזים, לעומת עלייתו ב־17.7 אחוז בתקופה המקבילה אשתקד.

העלייה במדד נובמבר משקפת במיוחד את ההתייקרות העונתית של סעיף ההלבשה וההנעלה בסך של 9.5 אחוזים. מדד מחירי ההלבשה עלה בחודש שעבר ב־10.9 אחוזים ומדד מחירי ההנעלה ב־4.3 אחוזים. העליה בסעיף זה בחודש שעבר היא גבוהה מהרגיל. סעיף ההלבשה וההנעלה תרם לעלייה של 0.4 אחוז במדד הכללי.

עליה גבוהה יחסית נרשמה גם במדד הדיור שעלה ב־2.3 אחוז ותרם לעליה של חצי אחוז במדד הכללי. מדד מחירי המזון עלה בחודש שעבר באחוז אחד. מדד מחירי הירקות והפירות עלה ב־0.4 אחוז ועליה זו היא קטנה מהעליה העונתית הרגילה מאוקטובר לנובמ־בר.

"עליית מדד המחירים לצרכן בשיעור של 1.6 אחוזים בנובמבר 87 היא גבוהה יחסית ומוכיחה שוב שהיציבות המשקית עדיין איננה בהישג יד ויש לעשות עוד מאמצים משותפים כדי להגיע לרמת אינפ־לציה מקובלת במדינה מתוקנת" — אמר מנכ"ל התאחדות התעשיינים ישראל קיסר בתגובת ההתאחדות לעליית מדד המחירים לצרכן בנובמבר 1987.

פרשנות: מדד עצוב

(סוף מעמוד 1)

ניתן לראות זאת ביתר בהירות אם מסתכלים על התפתחות מדד המחירים הסיטונאים או על קצב עליית מדד המחירים לצרכן כשהוא מנוטרל מירקות ופירות.

חלק מכלכלני בנק ישראל האמינו עד לאחרונה שאנו מצויים בקצב אינפלציה שנתי של כ־10 אחוז לשנה אך מתברר שטעות בידם. גם עצם הצמדת השקל לסל לא הורידה את רמת האינפלציה כמו שחשבו. מתברר שגורמים ריאליים משפיעים על המדד. ראשית, התקציב עדיין לא מאוזן, יש גרעון של כמיליארד שקל מה שתורם לגידול בביקוש. שנית, עליית השכר השנה גרמה להתייקרות מצד גידול העלויות. ושלישית, האשראי השקלי המתמשך את הצלילה לזמן הקצר עלה בצורה מסחררת בשנתיים האחרונות ... כשיש יותר כסף קלים היצרנים להרשות לעצמם לעלות למחירים כי לציבור יהיה איך לשלם.

שאלה: האם מדד נובמבר מקרב את בוא הפיחות?

תשובה: בקצב הנוכחי תשלום תוספת היוקר הבאה באפריל 88 מה שיגרום להורדה נוספת ברווחיות היצוא. כלומר לא תהיה לנו ברירה אלא לפחת את השקל בחודשים הקרובים. רצוי שזה יהיה מלווה בעיסקת חבילה עם ההסתדרות.

גארי הארט רץ

(סוף מעמוד 1)

תו. באוגוסט פירסם שבועון ניו יורקי סקר דעת קהל שהראה, כי הארט מוסיף ליהנות מיתרון ניכר בין מצביעי המפלגה הדמוקרטית. הסנאטור לשעבר בילה באותו הזמן חופשה באירלנד והכחיש שמועות שהוא עומד להודיע על חזרה למירוץ.

נסיונו להישאר בזירה הציבורית בדרכים אחרות לא עלה יפה. תכניתו לשאת סידרה של נאומים פומביים על עתיד אמריקה לא עוררה שום עניין. לפני ימים אחדים לא הצליחו מארחיו, במכללה קטנה במדינת ניו ג'רסי, למכור את מלוא הכרטיסים להופעתו.

באותו הזמן הצטיירה המפלגה הדמוקרטית במלוא התפוררותה. שש המתחרים על מועמדותה לנשיאות, עוררו לעג בכל הופעה ציבורית. הם לא נפטרו מן הכינוי "הגמדים", שהודבק להם אחרי פרישת הארט.

חרף התוהו ובוהו בתוך המפלגה הדמוקרטית וחרף הפופולאריות ש־לו מלפני כמה חודשים, להארט לא צפוי מסע בחירות קל. "אין לי משרדים ואין לי סוקרים ואין לי כסף, אבל יש לי כוח רעיונות ואני יכול למשול בארץ הזו" אמר אתמול.

אפשר להניח, שסקרי דעת הקהל הראשונים ישקפו אהדה אינטנסי־בית. האמריקאים אוהבים אנדרדו־גים. הבוססים בסנדליהם בשלג כבד, ומנסים לכבוש את ההר. בכל זאת, הרושם הראשון אתמול היה שכניסת הארט שימחה ביחוד את לב המפלגה הרפובליקנית.

דו"ח ולד

(סוף מעמוד 1)

נושאי־יסוד הקשורים לתפיסת הביטחון ובניין הכוח כולל עקרי הנושאים שעלו בהתייחסותם של מבקרים ואנשי מקצוע בת־חומים שונים כולל אל"מ (מיל.) ד"ר עמנואל ולד.

הוועדה זכתה, כמובן, בשיתוף פעולה מצד צה"ל וחלק ממימ־צאיה אף הובאו לידיעת הציבור.

בחודשים אלה עוסק צה"ל בעדכון ובגיבוש התכנון הרב־שנתי בתחומי בניין הכוח, הארגון ודפוסי הפעולה שלו. בין שאר המקורות לעדכון התכנון נמצאת לפני גופי התכנון גם עבודתו של הד"ר ולד בגרסתה המלאה והמזורה.

ועדת המשנה האמורה של ועדת החוץ והביטחון תעריכן עם התקדמות העבודה הן ב־עיקרי התכנית הרב שנתית והן בצעדים נוספים הננקטים בה־קשר לנושאים שהועלו בדו"ח שלה.

צה"ל נגד חיזבאללה

(סוף מעמוד 1)

תחמושת של המחבלים. לאחר תום הסריקות חזרו חיילי צה"ל בשלום לבסיסם באזור הביטחון.

רשאיה (ע"צ). מקורות הלבנונים מסרו, כי בקרב אלפי החיילים הסו־רים באיזור הוכרזה כוננות עליונה. אך הם לא היו מעורבים בקרבות. תושבים מסרו כי גוייסו עשרות אנשי חיזבאללה והמיליציה השיעית אמל.

רשאיה (ע"צ) - שני חיילים של צבא לבנון ושני אנשי מיליציה של חיזבאללה נפצעו ביום ג' במהלך הפשיטה של יחידת צה"ל ושל צד"ל לחלק הדרומי של עמק הבקעה - נאמר בדיווח ראשון מן המקום. מקור צבאי לבנוני דיווח כי שני החיילים נפצעו על־ידי טיל אוויר־קרקע שנורה על־ידי מטוסים ישר־אליים לעבר עמדה של צבא לבנון, הסמוכה למעין אליזנה, 87 ק"מ דרו־מית־מזרחית מבירות. בתקרית זו התלקח טנק.

"ההתנגדות האיסלאמית", זרוע של החיזבאללה, הודיעה כי שניים מבין לוחמיה נפצעו במהלך העימות עם היחידה המשוריינת הישראלית, שחדרה מרחק של שלושה ק"מ צפונית מאזור הבטחון.

כוננות בבסיסי החיילים הסוריים

בתוך כך נמסר, כי חיל האוויר הסורי מקיים זה יומיים פעילות אווירית לא רק בשמי סוריה, אלא גם בשמי הגזרה המרכזית של הבקאע הלבנוני לכיוון צפון ולעבר הגבול הסורי. מקורות ערביים בביירות, שמסרו על כך אמש, ציינו כי הפעילות האווירית באה בעקבות מצב כוננות שהוכרז, לדבריהם, בבסי־סי החיילים הסוריים בבקאע הסמוכים לגבול הלבנוני בבקאע.

שר ההגנה הסורי הגנרל מוסטפא טלאס שוב הבהיר אתמול, כי סוריה מסייעת ועוזרת באמצעי "המאבק המזויין הפלסטיני". בנאום שנשא בפני מסיימי הקולג' הצבאי הפלסטיני אמר טלאס כי סוריה מתייצבת לימין "המאבק המזויין" הלכה למעשה במטרה להביא "לי־שחרורה המלא של פלסטין". עוד ציין כי סוריה מניחה לארגוני אש"ף את כל הסיוע בכל האמצעים.

העתון הבביירותי הפרו־סורי "אל־כיפאח אל־ערבי" מסר בגליונו השבוע כי סוריה קיבלה השבוע 300 מליון דולר כתשלום ראשון מכספי "העמידה הצבאית נגד האויב הציוני" שאישרה הפיסגה הערבית האחרונה שהתכנסה בחודש שעבר ברבת־עמון. לדברי העתון הגיעו מדינות המפרץ בעקבות אותה פיסגה למצרים 67 מליון דולר כדי לאפשר לה לשלם את חובה לבנק הבין־לאומי.

חשש בדרום קוריאה מזיוף תוצאות הבחירות לנשיאות הנערכות היום

המאבק בין שלושת המועמדים כה צמוד שלא יידרשו זיופים רבים כדי להטות את התוצאה

סיאול (עי"ד וע"צ). רבים בדרום קוריאה סבורים כי תוצאות הבחירות לנשיאות שייערכו היום ברחבי המדינה יזויפו. משקיפים זרים ואנשי אופוזיציה יעקבו מקרוב אחר סימנים של תרמיות במהלך ההצבעה וספירת הקולות.

הממשלה, הנתמכת על־ידי הצבא, הבטיחה לבוחרים כי לא תתערב כדי לסייע למועמד של מפלגת השלטון, אך במהלך מערכת הבחירות כבר הועלו האשמות לרוב בעניין זה.

משקיפים פוליטיים אומרים כי המאבק בין שלושת המועמדים העיקריים הוא כה צמוד, שאפילו מספר קטן של זיופים עשוי להשפיע על התוצאה הסופית.

המועמדים המבקשים לכבוש את "הבית הכחול", מעונו של נשיא דרום קוריאה, הם מועמד מפלגת השלטון, הגנראל לשעבר רוה טאי וואו, והמועמדים היריבים של האופוזיציה קים יונג־סאם וקים דאי־ג'ונג.

האופוזיציה האשימה את הממשלה בניצול לרעה של כספים ובהפעלת לחצים על עובדי מדינה ואחרים כדי שיתמכו ברוה. הממשלה הגיבה בהאשמות כי מנהיגי האופוזיציה מתכננים אלימות כדי לשבש את ההצבעה.

תחום אחר אשר בו, לדברי האופוזיציה, יש אפשרויות רבות לזיופים, הוא ההצבעה של 600 אלף אנשי הצבא, שכבר הצביעו. נמסר כי מפקדים מסויימים דרשו שחיילים ימלאו את פתקי ההצבעה בנוכחותם.

דיפלומט מערבי אמר כי החשיבות של שאלת הזיופים תהיה רבה מאוד, אם ההצבעה אכן תהיה כה צמודה כפי שמצפים.

צוות של משקיפים מארגון משפטנים למען זכויות האדם, שהגיע מוואשינגטון, מסר כי נראה שהסידורים לקראת הבחירות היו הוגנים.

על הבחירות הוחלט רק בעקבות המהומות שהיו ביוני השנה, וכנראה מחשש שהמשך המהומות יפגע במשחקים האולימפיים שיהיו בשנה הבאה בסיאול.

הנשיא החדש יצטרך להשיג לכל היותר 40 אחוז של הקולות, מבין 25.8 מיליון בעלי זכות הצבעה, בבחירות הנערכות בסיבוב אחד.

בחריין הסגירה לדרום־קוריאה את החשודה בפיצוץ המטוס

סיאול (ע"צ וע"ד). שלטונות בחריין הסגירו אשה אסיאתית, החשודה כי הניחה פצצה במטוס דרום קוריאני, שנעלם עם 115 אנשים שנספו בו. האשה הגיעה אתמול לסיאול. כך מסרה תחנת השידור הלאומית הדרום־קוריאנית.

החשודה הועברה מיד למקום לא־ידוע, לאחר שהגיעה לשדה התעופה קימפו בטיסה מיוחדת של חברת התעופה הקוריאנית.

ממשלת דרום קוריאה האשימה את צפון קוריאה כי היא אחראית לאסון שפקד את המטוס, שעקבותיו נעלמו בקרבת בורמה, כאשר היה בטיסה מבגדאד לסיאול לפני 15 ימים. ממשלת צפון קוריאה הודיעה כי לא היתה קשורה כלל לאירוע זה.

במטוס הקוריאני היתה גם נוסעת של הגבר שליווה לצעירה. האיש מת לאחר שבלע ציאניד. גם האשה ניסתה לשים קץ לחייה באותה דרך אך ניצלה.

העיתונים פירסמו ידיעות שלפיהן אמרה האשה הצעירה כי שמה האמיתי הוא באי הואחוי, ושהיא סינית ממוצא צפון קוריאני. הדרכון היפאני המזוייף שהיה בידיה הוצא על שם מאיומי האצ'יה.

שר החוץ הדרום־קוריאני הודה לבחריין על שהסגירה את החשודה במסגרת אמנה בינלאומית נגד השוד האווירי. זו הפעם הראשונה שחשוד מוסגר מארץ המוצא של מטוס שנפגע, מציינת דרום קוריאה.

בין דרום קוריאה לבחריין אין הסכם הסגרה.

החשודה בפיצוץ המטוס הדרום־קוריאני, בתצלום שפירסם משרד החוץ הדרום־קוריאני. (צילום איפי)

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס הגיע אתמול לביקור בברזיל. מימין: פרס בדרכו לבניין בית המשפט העליון בברזיליה, מלווה במנכ"ל בית המשפט סבסטיאנו דוארטה קאוויירו. משמאל: פרו־פלשתינאיים מפגינים ליד בית הקונגרס הברזילי בברזיליה נגד ביקורו של פרס, שעמד להיכנס לבניין. פרס חמק לבניין בדלת האחורית, מבלי שנתקל במפגינים. דובר משרד החוץ הברזילי מסר כי בשיחות שקיים פרס עם עמיתו ודברו אברו סודרה מתח פרס ביקורת על שמנהיגי מעצמות־העל לא שוחחו על בעיות המזרח התיכון במפגשם בוואשינגטון. "אנו סובלים מתוצאות המריבות של מעצמות העל, והיינו רוצים להיות מחוץ תלויים בהן". אמר פרס, כפי שצוטט על ידי עמיתו הברזילי. סודרה אמר לשר החוץ הישראלי כי ברזיל עוקבת בתשומת לב רבה אחר בעיות המזרח התיכון. פרס הוא שר החוץ הישראלי הראשון המבקר בברזיל מזה 14 שנה. (צילומי איפי)

12 מדינות אופ"ק סיכמו: 18 ד' לחבית נפט; עיראק לא חתמה

שר החוץ של ונצואלה: "ההסכם הטוב ביותר שיכולנו להשיג"

וינה (עי"ד וע"צ). 12 מתוך 13 מדינות החברות באופ"ק הגיעו אמש להסכם פשרה ביניהן שיבטיח את המשך המחיר הנוכחי של 18 דולר לחבית נפט לשישה חודשים נוספים.

בתום הדיונים נקבע כי התקרה של תפוקת הנפט במדינות אופ"ק תהיה 15.06 מיליון חביות ליום. עיראק, שדרשה שהקרטל יאפשר לה תפוקת נפט שווה לזו של איראן, סירבה לחתום על ההסכם, והיא חופשית להפיק נפט כאוות נפשה.

"אני שבע רצון מההסכם", אמר שר הנפט הסעודי הישאם נאזר לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית. "אני סבור כי זהו ההסכם הטוב ביותר שיכולנו להשיג בנסיבות המדיניות שבהן שרוייה אופ"ק", אמר שר הנפט של ונצואלה ארטורו הרננדז גריזאנטי.

ההסכם הסופי הוא פשרה בין עמדת איראן, שביקשה להעלות את מחיר הנפט ל־20 דולר לחבית כפיצוי לירידת ערך הדולר, ועמדת הגוש שבראשו התייצבה ערב הסעודית, החושש שאם יועלה המחיר, יחליטו הצרכנים להעדיף מקורות אנרגיה חלופיים.

על אף ההסכם שהושג בוועידת אופ"ק אמרו סוחרים כי הם סבורים שהקרטל יציף את שוקי העולם בנפט בכמויות גדולות משהשוק מסוגל לקלוט עתה.

התפתחות זו הופכת לסבירה יותר, מאחר שעיראק, שלא הצטרפה להסכם, תוכל עתה לשווק כמויות נפט בהתאם ליכולתה. עיראק דרשה שאופ"ק ישווה את המכסה שלה לזו של איראן, הרשאית לשווק מדי יום 2.369 מיליון חביות.

אין נפגעים, אין נזקים ברעידת אדמה במצרים

קאהיר (עי"ד וע"צ). רעידת אדמה בעוצמה של 4.5 מעלות בסולם ריכטר נרשמה אתמול בשעות הבוקר המוקדמות בקאהיר, מדבר סיני ואיסמעיליה. כך הודיעו פקידים מצריים.

הזעזוע, שנמשך שלוש שניות, לא גרם לאבידות בנפש ואף לא לנזק ברכוש. זעזועים דומים נרשמו בקאהיר גם בשנה שעברה.

סוכנות הידיעות הצרפתית מדווחת מקאהיר כי רעידת האדמה הורגשה בבירת מצרים זמן מה לפני חצות וכי הבתים רעדו במשך כמה שניות.

אישור לרעידת האדמה התקבל אתמול בבוקר מתחנת המעקב בחולואן, שמסרה כי עוצמת הזעזוע היתה 4.1 מעלות בסולם ריכטר. על רעידת האדמה דיווחו מחמישה מחוזות במצרים: קאהיר, גיזה, איסמעאיליה, שארקיה וסיני.

משרד האנרגיה: הזעזוע בעוצמה של 4.7

(עש"ת). משרד האנרגיה והתשתית מסר אתמול כי רעידת אדמה בעוצמה של 4.7 בסולם ריכטר אירעה שלשום, סמוך לחצות, במצרים.

ראש האגף הסייסמוגרפי במשרד האנרגיה והתשתית, ד"ר אבי שפירא, מסר כי מוקד הזעזוע היה בין קהיר לפורט סעיד. מידע על הזעזוע הועבר למרכז הסייסמוגרפי של אירופה בשטרסבורג ולמרכז הסייסמוגרפי הבינלאומי באנגליה.

העיתון הכוויתי "אלסיאסה":

נביה ברי יתפטר; יוגבר שיתוף הפעולה אמל–חיזבאללה

כוויית (ע"מ). מנהיג "אמל" נביה ברי יתפטר ואת מקומו יתפוס עקאף חידר, ויתחדש שיתוף הפעולה בין "אמל" לבין "חיזבאללה" בלבנון. כך מוסר העיתון "אלסיאסה" המופיע בכוויית.

באחד הפרוטוקולים מפגישות נביה ברי בפאריס הוא מצוטט כפסימי ביותר לגבי עתידו הפוליטי, בגלל הלחצים שבהם הוא נתון, מתוך תנועת "אמל" ומחוצה לה. הלחצים אינם מאפשרים לו להמשיך בתפקידו.

תנועת "אמל" סובלת מהעדר משאבים כספיים, לעומת בזבוז ראוותני בארגון "חיזבאללה", המקבל סיוע מאיראן. עובדה זו גרמה להצטרפות אנשי "אמל" ל"חיזבאללה".

יש לציין כי נציגו של חומייני במחלקת הביטוי האיראנית, חג'ת אלאסלאם נורי, ביקר באחרונה בבקעת הלבנון והוציא כמה מיליוני דולרים לצורכי בינוי ותשלום לקאדרים.

רדיו טהראן: חומייני חי, נועד עם משפחות חללים

פאריס (ע"צ). רדיו טהראן מסר כי האיאטוללה חומייני נועד אתמול בבוקר, במסגד ליד מעונו בצפון טהראן, עם בני משפחות של חללים, לוחמים ושבויי מלחמה איראניים.

הרדיו הוסיף כי חומייני "השיב על תשואות" הקהל, אך ציין כי מאחרי קאמרי, המנהל את קרן החללים הקדושים, הוא שבירך בשמו את המבקרים.

בימים האחרונים נפוצו שמועות כי מצב בריאותו של חומייני החמיר מאוד. ה"טיימס" הלונדוני טען כי הוא שרוי בחוסר הכרה, וכי צוות רופאים אנגלי־אוסטרי טס ביום ראשון מווינה לטהרן כדי לטפל בו.

תושבים בשכונת ג'מאראן, שם נמצא מעונו של חומייני, מסרו טלפונית לפאריס כי ראו אנשים רבים יוצאים מפגישה עם חומייני, וכי לא נראו במקום כוחות ביטחון מתוגברים או אישים איראניים.

שכונת ג'מאראן מבודדת מיתר חלקי העיר, והמנהיגים האיראנים הראשיים השתכנו בה. שומרים עליה כ־300 אנשי משמר המהפכה.

חומייני הוא כיום בן 87. מאז 1980 הוא חי בחווילה בג'מאראן, לאחר התקף לב שבעקבותיו עזב את העיר הקדושה קום, הנמצאת כ־100 ק"מ מדרום לעיר הבירה. בבר עונו הוקם לפני מספר שנים חדר ניתוח, וצוות של רופאים נמצא שם מעת לעת.

חומייני

מועצת הביטחון האריכה את מנדט כוח השלום בקפריסין ב־6 חודשים

מרכז האו"ם, ניו יורק (ע"ה, ע"צ). מועצת הביטחון האריכה את מנדט כוח האו"ם לשמירת השלום בקפריסין בשישה חודשים נוספים, עד ל־15 ביוני 1988.

הכח, המונה עתה 2,122 אנשי־צבא משמונה מדינות, הוקם בנובמבר 1964 מתוך כוונה להבטיח את השלום בין היוונים־הקפריסאים והטורקים־הקפריסאים המתגוררים באי.

קפריסין מחולקת למעשה מאז 1974 לאחר שהפיכה צבאית של קצינים יוונים הביאה בעקבותיה פלישה של חיילים טורקים לאי, שעדיין שולטים בחלק הצפוני של האי.

בדו"ח שהוגש למועצה במהלך החודש הזה הביע המזכיר הכללי פרס דה קואיאר את דאגתו נוכח העובדה שהמשא והמתן המעוקר, שמטרתו לחדש את אחדות קפריסין, נמצא במבוי סתום מזה 18 חודשים. הוא מציין כי המתיחות בין שני הצדדים נמשכת, בעיקר בגלל ריכוז כוחות צבאיים באי.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

שביתה נרחבת ביוון במחאה נגד המדיניות הכלכלית של ממשלתם

1.6 מיליון עובדים מחו נגד "מדיניות הימנית" של פפנדריאו, הקפאת שכרם ואינפלציה שנתית של 16 אחוז

אתונה (ע"ד). יותר מ־1.6 מיליון עובדים שבתו אתמול ברחבי יוון למען העלאת שכרם, כך מסרו נציגים של איגודים מקצועיים.

כל טיסות הפנים של חברת התעופה "אולימפיק" בוטלו. שירותי האוטובוסים והרכבות קוצצו, ואפילו המוניות הצהובות נעדרו מחוצות אתונה.

עדי ראייה מסרו כי שוטרים ניפצו את חלונותיהן של המכוניות המעטות שביקשו להפר את השביתה.

"אנו מעריכים כי השביתה היתה מוצלחת מאוד. היתה לנו תמיכה של כ־80 אחוז מכוח העבודה", אמר דובר של מרכז העבודה באתונה, החולש על איגודים מקצועיים רבים.

בתי הספר, הבנקים הממשלתיים, בתי החרושת ומשרדי הממשלה היו סגורים ובבתי־החולים הופעלו רק שירותי חירום. אפילו עובדי האמבולנסים שבתו.

כ־40 אלף שובתים התכנסו בכיכר המרכזית של אתונה. בנאומים הכריזו כי ראש הממשלה הסוציאליסטי פאפאנדריאו מנהל מדיניות ימנית ותומך בתעשיינים על חשבון הפועלים.

ראש הממשלה הבטיח כי ב־1 בינואר תחול הקלה בהקפאת השכר הנמשכת מזה שנתיים. אך נציגים של האיגודים המקצועיים אמרו כי העלאות השכר הצפויות, של לפחות ארבעה אחוזים, לא יוכלו לפצות את הפועלים על האינפלציה המגיעה כיום ל־16 אחוז בשנה.

"אפילו משפחה של שלוש נפשות, שבה עובדים שני ההורים, בקושי מסוגלת לגמור את החודש", אמר נציג של איגוד מקצועי.

פועלים יוונים בהפגנה אתמול (תצלום איפי)

המחבל מנמל התעופה ברומא: המאבטחים הישראלים אחראים גם הם למות הנוסעים

"אנשי הביטחון ירו 72 יריות כדי להרוג ארבעה אנשים", טען הניצול היחיד מחוליית המחבלים של אבו־נידאל בהיפתח משפטו ברומא ● אבו־נידאל ועוזרו נשפטים שלא בפניהם

רומא (ע"ד). הניצול היחיד מחוליה בת ארבעה מחבלים ערבים שביצעו טבח בנמל התעופה של רומא, שבמהלכו נהרגו 13 איש ושלושה מחבלים, אמר בהיפתח משפטו אתמול, כי אנשי ביטחון ישראלים היו אחראים במידה שווה להרג.

"לא באתי הנה כדי לבקש סליחה", אמר איברהים מוחמד האלד (20). "באתי הנה כדי להסביר איך אירע הטבח".

רב־המחבלים אבו־נידאל וראשי אל־תאמירה, הנחשב כאחד מעוזריו הבכירים של אבו־נידאל, עומדים למשפט שלא בפניהם על־פי אותם סעיפי אישום כמו האלד, בביצוע טבח והחזקת כלי נשק למטרות טרור.

האלד נפצע קשה בקרב היריות לפני שנתיים, כאשר ארבעה מחבלים תקפו את הדוכנים של אל־על וחברת תעופה אמריקאית, בנשק אוטומטי וברימוני יד. שלושה מהמחבלים נהרגו בידי אנשי ביטחון ישראלים.

בדו"ח של התובע הכללי דומניקו סיקה, המבוסס על הודאות שמסר האלד, נאמר כי ארגונו של אבו־נידאל היה אחראי לשני הפיגועים.

האלד אמר היום "לא רק אנחנו ביצענו את הטבח. כן, אני מודה שאני אשם. אך גם האחרים אשמים. הישראלים ירו 72 יריות כדי להרוג ארבעה אנשים. אני מצטער שהטבח הסתיים בצורה זו. אני באמת לא רציתי לעשות זאת וגם חברי לא רצו בכך, ואפילו לא אלה שעשו את התוכניות. הם לא רצו זאת. באלצנו לעשות זאת משום שהיו חילופי ירי בינינו לבין הישראלים", הוסיף.

נשיא בית המשפט הפסיק את דברי האלד, ואמר לו כי יהיה לו די זמן כדי לתאר את ההתקפה את מניעיו, בישיבות הבאות.

האלד, לבוש במכנסי ג'ינס ובמעיל לבן ומוקף ארבעה שוטרים במדים, דיבר איטלקית מתוך כלוב שהוצב באולם בתוך הכלא הביטחוני רביביה ברומא.

המשך המשפט נדחה ליום שני.

(ע"צ). לפי דיווח של המשטרה, ירו המחבלים 102 יריות, הישראלים 62 ומשטרת איטליה 16. כמה נוסעים שנפצעו עומדים למשפט כנפגעים אזרחים, דרשו שבמהלך הדיונים תיקבע מידת האחריות של אנשי הביטחון הישראלים.

במהלך החקירה מסר אברהים האלד תחילה הצהרות שהחוקרים חשבו לשקריות, אך אחר כך החל לשתף פעולה עמם והסיפק להם מידע רב על כנופית אבו־נידאל. עם זאת, לא נמצא מענה לשאלה חשובה מאין בא הנשק שבו השתמשו המחבלים.

אברהים האלד

הטלוויזיה הדנית טוענת: שלוש פצצות מימן מונחות על קרקע הים סמוך לחופי גרינלנד

מאת אליהו זהבי
כותב "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). הטלוויזיה הדנית טוענת בכתבת תחקיר כי מאז 1968 מונחות שלוש פצצות מימן בקרקע הים, סמוך לחופי גרינלנד.

לטענת הטלוויזיה, ב־1968 התרסק מפציץ אמריקאי כבד מדגם בי־52 שהיה בטיסה אסטרטגית באזור שבין גרינלנד לחופי ים הקרח הצפוני. התרסקות המטוס, שהיה טעון בפצצות גרעיניות, ליד בסיס טולה בצפון גרינלנד, עוררה התרגשות בין תושבי גרינלנד, למרות הבטחות הפנטגון כי לא צפויה סכנה להתפוצצות גרעינית.

כדי להרגיע את הרוחות, הושקעו כספים רבים לאיסוף שכבת השלג סביב אזור התרסקות המטוס, מחשש כי לשלג חדרה דליפה רדיו־אקטיווית.

לטענת הטלוויזיה הדנית, מצוי בידי הפנטגון סרט וידיאו העשוי להוכיח כי בקרקע הים סמוך לחופי גרינלנד מונחות שלוש פצצות מימן. תיאורטית, עשוי פיצוצן של שלוש הפצצות להמיס את קרחוני גרינלנד ולגרום להצפת חופי יבשת אירופה בגלי הים.

שגרירות ארה"ב בקופנהאגן סירבה להגיב על השידור. לכתבי הטלוויזיה נמסר כי תשובה מוסמכת תימסר רק בעוד מספר שבועות.

הפרלמנט האירופי מעכב הסכם סחר עם טורקיה במחאה נגד מעצרם של שני מנהיגים קומוניסטים

שטרסבורג (ע"ד). הפרלמנט האירופי החליט היום לעכב אישורו של הסכם סחר עם טורקיה. זהו צעד חסר תקדים, ועשויות להיות לו השלכות על יחסי הקהילייה האירופית עם מדינות רבות שאינן חברות בגוף זה.

ברוב של 131 נגד 123 קולות החליט הפרלמנט לדחות את אישור ההסכם, כדי למחות נגד מעצרם של שני מנהיגים קומוניסטים לפני הבחירות שנערכו בחודש שעבר בטורקיה.

החברים הסוציאליסטים בפרלמנט התייצבו בראש המהלך לעכב את אישור ההסכם, כדי ללחוץ על טורקיה להחיל יותר דמוקרטיזציה בממשלה.

"הגענו למסקנה שהבחירות בטורקיה היו חופשיות והוגנות", אמר הסוציאליסט הבריטי ריצ'ארד באלף, אך הוא הוסיף: "אין זה מתקבל על הדעת שאנשים יושלכו לבית כלא בעוון מה שאינו אלא פשע שבמחשבה".

לפרלמנט האירופי הוענקו באחרונה סמכויות חדשות. כל הסכם עם מדינה שאינה חברה בקהילייה האירופית טעון את אישורו.

איראן תקפה מיכלית יוונית; אין נפגעים

דובאי (עי"ד וע"צ). שתי ספינות תותחים איראניות פתחו היום באש מקלעים לעבר מיכלית יוונית בדרום המפרץ. מקורות ימיים אמרו שאיש לא נפגע.

האנייה "אריארנה", בת 102 אלף טונות, הותקפה שעה שנכנסה למפרץ. המקורות ציינו כי כי פרצה דליקה, אך היא כובתה בידי אנשי הצוות.

המיכלית, ללא מטען, היתה בדרכה לעבר דובאי.

שלשום מסרו פקידים נורווגים כי בהתקפה אווירית עיראקית על מיכלית איראנית בשבוע שעבר נהרגו 21 אנשים.

45 הרוגים באסון מכרות בסין

פקין (ע"ד). מספר ההרוגים באסון מכרות שאירע בשבוע שעבר בסין עלה ל־45. כך מסרו אתמול פקידים בפקין.

מנהל המשרד במכרה הפחם אנהוי ציין כי ציוד מתוצרת ארה"ב אמנם אותת על כך שגאז דליק ממלא את מכרה פאנג'י במחוז חבל אנהוי, אך כשהעובדים הבחינו באזהרה היה כבר מאוחר מדי.

ההתפוצצות במכרה גרמה להתלקחותו של פחם נע ולהתמוטטות הגג של מנהרה ארוכה. בסיכום הסופי נרשמו 45 הרוגים.

פרט לגילויי תמיכה באקינו, תוצאות דלות לפסגה של ברית דרום־מזרח אסיה

מאנילה (ע"צ וע"ד). התוצאות הדלות של ועידת הפסגה של שש מדינות דרום־מזרח אסיה עוררו את הרושם בקרב המשקיפים, כי מטרתה העיקרית, ואולי היחידה, היתה לאפשר את כינוסה במאנילה ולתרום בכך להשתלבות משטר אקינו בזירה הבינלאומית.

ועידת הפסגה השלישית של דרום־מזרח אסיה ננעלה אתמול בחתימת ארבעה הסכמים כלכליים, ומקווים כי היא תגבש את האחדות הכלכלית של הברית. באירגון מדינות דרום־מזרח אסיה חברות מאלזיה, אינדונזיה, סינגפור, תאילנד, ברוניי והפיליפינים.

המנהיגים גם הבטיחו להנהיג ליבראליזציה בשימוש במטבעות של שש המדינות. בהצהרה שפורסמה בתום הפסגה נאמר גם כי וייטנאם חייבת לפנות את כוחותיה מקאמפוצ'יה.

ראש ממשלת סינגפור, לי קואן יו אמר אמש בסעודה חגיגית כי "ועידת הפיסגה הוכיחה את יכולתו של משטר אקינו לשמור על החוק והסדר".

אקינו עצמה הביעה בטקס הנעילה כי התרשמה מהחלטתם הנחושה של המנהיגים הסכנים "לקבל עליהם את הסיכונים".

בשבוע שעבר היו בפיליפינים מספר פיצוצים, תמסר כי אנשי גרילה קומוניסטים היו אחראים להם.

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

"אגד" מתגבר את השירות לחופשת חג החנוכה
ביום ה' 17.12.87 ועד יום ד' 23.12.87 יתוגברו קווי אגד לכל היעדים ויופעלו בתדירות גבוהה יותר, לנוחותך.
פרטים ולוחות זמנים בכל לשכות המודיעין ובמוקדי המידע של "אגד".
תל־אביב 03-432777
ירושלים 02-304304
חיפה 04-549121
חג אורים שמח
אגד התנועה של המדינה

מדור מחשבים ותקשורת
מתפרסם ב־25.12.87
במוסף שבת
לפרטים: זאגי רון 9־03-5121116

ליהודה שרוני
מזל טוב ואיחולים לבביים
להולדת הבת
מאחלים
מנהלי לאומי־פיא
חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ

יש לנו מאגר פתרונות איכות עבורך:
מבצע
מחשבים ומדפסות - לתקופה מוגבלת, ב־$69 לחודש ב־12 תשלומים.
• 18 חודשי אחריות למחשב.
• תשלומים באמצעות כרטיסי אשראי.
• מבחר תוכנות וציוד היקפי.
• המחיר אינו כולל מע"מ.
SUPER-COM/PROTECH
- מחשב אישי איכותי
תואם ה־PC שזכה במכרז החשב הכללי 1987/8,
לבחירתך במבחר דגמים.
דגם בסיסי - זיכרון פנימי 256K, כונן דיסקטים TEAC
יפני; BIOS חוקי 'פניקס', מסך דואלי ומותאם לפי
בחירה, מקלדת עברית/אנגלית; GW BASIC מדריך
הפעלה למשתמש.
IBM
מאגרי איכות
מקבוצת כלל
רח' היצירה 19, ר"ג 52521, טל: 7520485, 03-7520499, פקס: 03-245191/2/3, טלקס: 35317

هكذا من الاصل

هكذا عن الاصل

חדשות כלכלה

סיכוי שוורטהיימר ירכוש את מפעל מנועי בית שמש

גם "אורמת טורבינות" הביעה התעניינות ברכישת המפעל

מאת יהונתן שרמן

עדיין יש סיכוי שסטף ורטהיימר ירכוש את מפעל מנועי בית שמש, כך העריכו באוצר, בעקבות הסכמתו של ורטהיימר להפגש עם ויקטור מדינה, מנכ"ל האוצר, לדיון בענין זה בשבוע הבא.

ורטהיימר שוהה בחו"ל ואמור לחזור לארץ בסוף השבוע. על פי תוצאות הפגישה יחליטו ראשי האוצר אם יש אפשרות להעביר את המפעל לבעלות ורטהיימר או תצטרך ועדת השרים לנושא זה, שבראשה עומד השר פרס, לקבל החלטה חדשה בנושא. באוצר מעריכים, כי ורטהיימר ירכוש את המפעל בתנאים שסוכמו על ידי הממשלה ולא תתקבל החלטת ביניים כמו המשך ניהול המפעל על ידי הממשלה.

יהודה ברוניצקי, מנכ"ל "אורמת טורבינות" שוב מתעניין באפשרות של רכישת מפעל מנועי בית שמש. לפני שנה התעניין ברכישתו וכעת הוא מבקש לבדוק מהם התנאים שסוכמו עם ורטהיימר ואם יוצעו גם עליו.

ההחלטה בשלב זה היא, שהמשא ומתן עם ברוניצקי או משקיעים נוספים יידחה עד להשלמת המשא ומתן עם ורטהיימר.

מפעל מנועי בית שמש צבר הפסדים של כ־20 מיליון דולר מתחילת השנה, על פי נתונים שהגיעו לידיו של ח"כ אוריאל לין ממשרד האוצר, והוא צפוי להפסד גדול עוד יותר בחודשים הבאים.

מעסיקים מגישים כ־90 בקשות בחודש להיתר להזמין פועלים זרים לישראל

מרבית הפועלים הזרים הם בלתי מקצועיים ומועסקים במפעלי טכסטיל, בחקלאות, במלונאות ובענף המזון

מאת ידה גל

כ־9,000 פועלים מארצות חוץ — רובם מפורטוגל, טורקיה הפיליפינים ותאילנד — מועסקים בארץ, ומדי חודש מגישים מעסיקים ישראליים בממוצע כ־80־90 בקשות חדשות למתן היתר להזמין פועלים זרים נוספים — כך אתמול עו"ד דוד מנע, המשנה למנכ"ל שירות התעסוקה במסיבת עיתונאים על מימדי האבטלה בצפון.

בין אלה המעסיקים זרים, מפעלי חברת העובדים וקופת החולים של ההסתדרות. מתחום הסקטור הפרטי ביקשה באחרונה חברת "פולגת" להזמין 300 עובדים זרים למפעלה בקרית־גת; מפעל "ארגמן" ביבנה מעסיק כ־100 פועלים מפורטוגל, יצרן מזגני־האויר לרכב "אלכס אורגינל", לא מצליח לגייס כוח עבודה מקומי; קרימה, מושב חקלאי, פנה בבקשה לאשר לו להזמין פועלים מטורקיה לעבודות קטיף.

מנע הדגיש כי שירות התעסוקה מאשר הבקשות לייבוא עובדים מחו"ל רק לאחר שהפונים מוכיחים כי ניסו לגייס בארץ את כוח האדם הדרוש להם ונכשלו. נציג שירות התעסוקה מסר כי מעסיקים ישראליים מתקשים לגייס כוח אדם מקומי בעיקר למשרות הדורשות עבודה במשמרות ובשבתות ובחגים, אפילו מבין המובטלים. הדובר ציין כי השכר שמשלמים המעסיקים לפועלים מחו"ל נמוך מהשכר שהם מציעים לישראלים.

רבע מהימאים זרים

מרבית הפועלים הזרים הם בלתי מקצועיים ומועסקים במפעלי טכסטיל, בחקלאות ובענף המלונות והמזון. ענף נוסף שמודגש בו באחרונה שפע עובדים זרים, הוא צי הסוחר הישראלי שרבע מימאיו, קציניו ומלחיו, זרים. מדובר בכ־450 ימאים זרים שכ־320 מתוכם נקלטו בשנים האחרונות. אנשי שירות התעסוקה הודיעו כי על כל ימאי ישראלי מובטל ידרשו לפטר ימאי זר. המשנה למנכ"ל שירות התעסוקה קרא להסתדרות ולמשרד העבודה והרווחה לשתף פעולה עם שירות התעסוקה בהגברת הפיקוח על הבאת פועלים זרים לארץ.

יותר עובדים מלבנון

נוסף ל־9,000 הזרים, מועסקים בארץ כ־94,000 פועלים מהשטחים, מהם רק 54,000 בהיתר. מפקד צבא דרום לבנון, גנרל אנטואן להד, ביקש באחרונה להגדיל את מספר תושבי דרום־לבנון המועסקים בארץ מ־1,200 כיום ל־3,000 והנטייה היא לאשר את מבוקשו, נוכח מחסור בידיים עובדות בעיקר במלונאות ובמפעלי מתכת בצפון.

נציגי שירות התעסוקה מסרו כי בצפון הארץ שאוכלוסייתו כ־850 אלף נפש, המהווים כ־20% מכלל האוכלוסייה בארץ, הגיעה כ־40% מכלל האבטלה הארצית. בשנת 1987 חלה ירידה במספר המובטלים בצפון הארץ ועליה בביקוש לעובדים. אולם עדיין על כל פניית מעסיק לאיש משרה מתחרים בצפון 2.8 דורשי עבודה לעומת 1.7 בממוצע הארצי.

בשנת 1987 פנו ללשכות התעסוקה למובטלים בצפון הארץ 18% מכלל כוח העבודה האזרחי באיזור (לעומת 12% הממוצע הארצי) ומספרם הסתכם בכ־46 אלף איש.

בממוצע חודשי נרשמו 6,240 דורשי עבודה בצפון כמי ששוהים באבטלה של שישה ימים ויותר, לאחר שלא נמצאה עבורם עבודה מתאימה (לא כולל כ־500 אישורי אבטלה שמוצאים בלשכות התעסוקה לאקדמאים בצפון).

כמחצית מכלל האבטלה בצפון מרוכזת בחיפה וסביבתה.

בנובמבר נרשמו באיזור חיפה כ־3,300 מובטלים. 90% מכלל המובטלים צברו תקופת הכשרה ולכן היו זכאים לדמי אבטלה.

Lotus®
123 GAASH® 123

גירסה חדשה לתוכנת GAASH
1. הקשת טקסט בעברית במקרו.
2. אין צורך בהכנסת דיסקט בזמן הפעלה.
3. הצגה והדפסת טבלאות.
4. הפעלת תוכנית ה־GRAASH עם קובץ הגדרות (set) משתנה.
5. driver נוסף למסך AT&T הקיים במחשבי Olivetti

משווק לוטוס בישראל
גאש שרותי תוכנה בע"מ
רח' ארבע ארצות 15,
ת"א 62486
טל: 234976, 03-237055

האוצר ישלח לקרן "מקפת" מבקר מיוחד כדי לאמת פרטי דוחותיה

המבקר נשלח לאחר שאקטואר האוצר נמנע מאישור הדוחות שערך אקטואר ההסתדרות, בטענה שבחלק מהם נתגלו סתירות

מאת יהודה שרוני

האוצר החליט באחרונה לשלוח מבקר מיוחד לאמת את הנתונים המופיעים בדוחות האקטואריים של קרן הפנסיה "מקפת". המבקר, רוה בצר שמו, נשלח מטעם נחום ורמוס, אקטואר האוצר. לאחר שאקטואר האוצר נמנע מאישור הדוחות הקודמים שערך אקטואר ההסתדרות יעקב אנטלר, בנימוק זאת בכך שהם לא היו מושלמים, ושבחלק מהנתונים התגלו סתירות.

נציג משרד האוצר בודק את הדוח האקטוארי החדש שהוכן על ידי יצחק בלאס, ולצורך הענין הוא שוהה במשרדי "מקפת".

האוצר עורך בדרך כלל בדיקות כלליות על מצבן האקטוארי של קרנות הפנסיה, אך זו פעם ראשונה שמבקר מטעם האוצר נשלח על מנת לאמת הנתונים המופיעים בדוח ספציפי, וזוהי על כן החלטה חריגה.

נחום ורמוס אקטואר האוצר סירב להתייחס לבדיקה הספציפית הנערכת ב"מקפת" והסתפק בתגובה כללית כי אגף שוק ההון במשרד האוצר עורך מעת לעת בדיקות בקרנות הפנסיה, וכי בשנתיים האחרונות נבדקו באופן זה כ־80 אחוז מקרנות הפנסיה. בבדיקות אלה נבדקת מערכת ההתחשבנות בקרנות, ובכלל זה המצב האקטוארי.

המכרזים הראשונים להקמת מערכות טלוויזיה בכבלים פורסמו אתמול, מטעם המועצה לשידורי כבלים, שהיו"ר שלה הוא דוד הרניק (משמאל). מנכ"ל משרד התקשורת, בן עמי גוב (במרכז), צופה שבתוך שש שנים תהיה כל הארץ מרושתת בטלוויזיה בכבלים שישודרו ב־18 עד 24 ערוצי טלוויזיה. בחמש השנים הראשונות יאושרו שידורי פירסומת. תחנות הטלוויזיה בכבלים ישדרו, מלבד תוכניות וסרטים קניים, מהדורות חדשות מקומיות ותכניות בענייני האיזור. גוף סטטוטורי, כגון חברה ממשלתית או רשות מקומית - לא יוכלו להשתתף במכרזים, כדי לאפשר תחרות חופשית של יזמים פרטיים. מימין דב גבע מנהל השירות לטלוויזיה בכבלים. (תצלום: יצחק אלהרר, "סקופ")

לחיצה בכפתור ואנו באים לעזור

לחיצה על לחצן המצוקה של מוקד 99 מזעיקה מיד לביתך שומרים חמושים, אשר יסכלו כל פגיעה בך או ברכושך, ויסייעו לך בכל מקרה בו נדרשת לך עזרה מיידית.

פרטים והרשמה
מוקד 99 - רח' כנרת 15, בני ברק
טל. 03-707131-2

מוקד 99
מקבוצת "השמירה" בע"מ

התעשיינים: מחיר המזוט לתעשיה גבוה ב־40 אחוזים מבאירופה

מאת יהונתן שרמן

בהתאחדות התעשיינים מוסרים, כי מחיר המזוט לתעשיה בארץ גבוה בכ־40 אחוזים ממחיר המזוט לתעשיה באירופה. התעשיינים טוענים, כי מדיניות משרד האנרגיה פוגעת בהם.

ערכה את העמוד עדה ארושפיז

חברת טמבור מודיעה
ב־23.12.87 יוחלפו מספרי הטלפון של החברה
מספר הטלפון הראשי יהיה
04-853611
(במקום 04-919911)
מספר הפקסימיליה יהיה
04-853629
(במקום 04-919929)
כל השלוחות הפנימיות שהיו מחוברות בחיוג ישיר מהסידרה 9199xx
יהיו
8536xx
בשתי הספרות האחרונות לא יחול שינוי
לדוגמא: שלוחה 919955
תהיה: 853655

16% ריבית למיכרז על הלוואה מוניטארית של 700 מיליון ש'

את המיכרז הוציא אתמול בנק ישראל לבנקים

מאת צבי זרחיה

ריבית בשיעור 16% לשנה נקבעה אתמול בשיטת המכרז על ההלוואה המוניטרית שהוציא בנק ישראל לבנקים בהיקף 700 מיליון ש"ח. הריבית הממוצעת במכרז היתה 17.2% וזהו שיעור נמוך של ריבית בהשוואה למכרז המוניטרי שהנהיג הבנק המרכזי לפני שבועיים שבו הגיע שעור הריבית ל־37 אחוז.

ההלוואה העומדת לבנקים הול מאתמול ומועד פרעונה יהיה ביום ג' הבא.

מבנק ישראל נמסר שהקצאת הסכום הכולל בין הבנקים נעשתה בריביות שונות, בהתאם לריביות שהוצעו על ידי הבנקים שהשתתפו במכרז. ההלוואה המוניטרית פטורה מחובת נזילות בבנק ישראל, ומשום כך עלותה לבנקים נמוכה מגיוס כספים באמצעות פקדונות מהציבור, החייבים בנזילות.

המכרז המוניטרי שנערך אתמול הוא חלק שני במסגרת הלוואה מוניטרית במכרז בשלושה נתחים, במשך דצמבר. אתמול החזירו הבנקים לבנק המרכזי את ההלוואה המוניטרית הראשונה בהיקף 300 מיליון ש"ח, שהועמדה להם במכרז לפני שבוע.

במכרז מוניטרי זה הציעו הבנקים 64 מיליון ש"ח ללא ריבית, על פי כללי המכרז. הבנקים המציעים התחייבו לקבל סכום זה בריבית הממוצעת שתיקבע, שהיתה כאמור 17.2% לשנה.

בבנק ישראל אמרו אתמול כי נוכח ההלוואות הגדולות שניתנו לבנקים בתקופה האחרונה אין סיבה שימצאו בגרעונות נזילות, כפי שקרו בשבועות האחרונים.

ייבדק מיזוג הבנק לפיתוח התעשייה עם הבנק לחקלאות

תביעה לחקור הזרמת כספים לעמותת "אל המעיין" המקורבת לש"ס

מאת צבי זרחיה

מבקר המדינה יגיש לוועדה לביקורת המדינה חוות דעת מיוחדת בנושא המיזוג בין בנק החקלאות והבנק לפיתוח תעשייה, כך הוחלט אתמול בוועדה.

ח"כ דן תיכון (ליכוד) אמר כי ההחלטה על המיזוג בין בנק בשליטה מלאה של הממשלה, לבין בנק שבבעלות ממשלתית משותפת עם הבנקים, נתקבלה באופן חפוז ומתמיה.

ח"כ יהושע מצא (ליכוד) אמר כי מאחורי המיזוג עומדים זכות בלתי ידועים ורמז כי מדובר במאות מיליוני ש"ח. לדעתו, על הוועדה לקבל דו"ח מוסמך על הנסיבות שהביאו למיזוג.

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) ביקש ממבקר המדינה לבדוק האם המידע שהועמד לרשות חברי ועדת הכספים, שהחליטה על המיזוג היה מדוייק ומצה דיו.

בעניין אחר תבע אתמול ח"כ צבן דיון וחוות דעת ממבקר המדינה על הזרמת כספים לעמותת "אל המעיין", המקורבת לש"ס. לדבריו, "אל המעיין" מציעה שירותי חינוך שונים במעונות יום וגני ילדים במחירים מוזלים מאוד וראשי רשויות מקומיות מתלוננים כי מנכ"ל משרד הדתות מתנה העברת כספים המגיעים לרשויות, בהעברת כספים מהן לעמותה.

יו"ר הוועדה ח"כ דוד ליבאי הודיע כי הנושא יועלה בשבוע הבא במסגרת דיוני הוועדה בדו"חות מבקר המדינה על תמיכות בעמותות, באמצעות משרדי הפנים והדתות. לישיבה יוזמנו שר הדתות ומנכ"ל משרד הפנים.

גידול של 91% ברווחי "טמבור" במחצית 1987

מסתבר מתשקיף אגרות חוב של אי.די.בי. פיתוח

מאת יהונתן שרמן

תשקיף הנפקת אגרות החוב של חברת אי.די.בי פיתוח מקבוצת דיסקונט, חשף את התוצאות הכספיות של כמה חברות, המנפקות מלפרסמן: הרווח הנקי של "טמבור" גדל במחצית הראשונה של '87 ב־91 אחוזים והגיע ל־4.2 מיליון שקל, לעומת 4.8 מיליון שקל בכל שנת 1986.

קבוצת "דיסקונט" מחזיקה ב־50 אחוזים ממניות "טמבור" והיתרה מוחזקת בידי "כור".

גם בחברת "ישקר" היה גידול משמעותי ברווחים במחצית השנה הראשונה. החברה המייצרת להבות, אבקות וכלים לעיבוד מתכת ועץ, סיימה את חצי השנה הראשונה ברווח של 7.8 מיליון שקלים — גידול של 73 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

רווח "ישקר" בכל שנת '86 הגיע ל־9.4 מיליון שקל. קבוצת דיסקונט מחזיקה ב־46 אחוזים מהון המניות ו־49 אחוזים מזכויות ההצבעה בחברה.

ביהמ"ש איפשר ל־3 חקלאים שיווק ביצים באופן עצמאי

ולא דרך האגודה השיתופית של המושב

מאת אבי גנאור

שלושה חקלאים ממושב חוסן שבגליל המערבי השיגו בבית המשפט המחוזי בחיפה צו מניעה נגד האגודה השיתופית של המושב, המאפשר להם לשווק ביצים במישרין ולקבל את התמורה במישרין ולא דרך האגודה השיתופית של המושב.

בספטמבר החולף באסיפה שקיים ועד האגודה השיתופית של חוסן הוחלט שהחברים באגודה יוכלו לשווק את תוצרתם לשווקים באופן עצמאי, שלא דרך האגודה. ההחלטה נועדה לאפשר לכמה מהחקלאים במושב, שמצבם הכלכלי היה טוב יחסית ושהיו במצב של זכות באגודה, לשווק את תוצרתם בלי שינוכו סכומים שונים בשל חובות שאר החברים באגודה מהתמורה עבור התוצרת. כעבור חודש התכנסו ראשי ועד האגודה והחליטו על ביטול ההחלטה תוך איסור השיווק הישיר.

שלושת החקלאים — דני רשף, יוסף גור אריה ויחיאל נוגנים — שביקשו לשווק את תוצרת הביצים שלהם באמצעות חברת "טנא" פנו לבית המשפט המחוזי בחיפה והגישו באמצעות עו"ד משה פרנצ'בסקי בקשה לצו מניעה האוסר את מימוש ההחלטה השניה של האגודה. השופט המחוזי א. ד בר, שדן בעתירתם קיבל את הטענה שההחלטה השניה של האגודה, זו המבטלת את ההיתר לשווק הישיר, התקבלה בניגוד לתקנות והכיר בזכותו של החקלאי להתקיים מפרי עמלו. בפסק הדין ציין השופט שהאיסור לשווק ישיר מטיל על החקלאים המצליחים נטל כבד לטובת החקלאים הכושלים ואסר על האגודה לבטל את ההיתר לשווק הישיר של השלושה עד שהעניין יובא שוב לדיון בבית המשפט.

בעקבות המלצת בית המשפט המחוזי

בעלי מניות פרטיים של חברת דנות יפוצו בשני מיליון ד'

ההחלטה התקבלה בניגוד למקובל בטרם נפרעו מלוא חובות החברה לנושים

מאת אריה לביא

בעלי המניות הפרטיים בחברת ההשקעות דנות יקבלו שני מיליון דולר מתוך הסכום שמומש על ידי מפרקי החברה. ההחלטה שהתקבלה היא חריגה, שכן לא מקובל שבעלי מניות מקבלים תשלום ממפרק בטרם פרע את מלוא חובות החברה. מדובר בתשלום לבעלי המניות הפרטיים ולא ל־12 "המופלאים" שהקימו את דנות שהיה צורך לפרקה בגלל צבירת חובות של עשרות מיליוני דולר. נשיאת בית המשפט המחוזי בתל אביב, אישרה אתמול את בקשת מפרקי חברת דנות, עו"ד ישראל קנטור ויהודה אלחראי ודר"ח יוסי שוק, לבצע את התשלום על פי הסדרים שנקבעו.

את רעיון פיצוי בעלי המניות הגתה נשיאת בית המשפט המחוזי השופטת אבנור, שקבעה שיש להתייחס לבעלי המניות מהציבור. הסכום שיחולק יהיה לפנים משורת הדין והתשלום יתאפשר בעקבות השגת הסכמתם של נושי דנות להסדר.

במסגרת ההסדר יבוטלו כל מניות דנות על כל הזכויות הצמודות להן. לצורך זה תוזמן אסיפת בעלי מניות, על פי כל סוג של מניה. המפרקים יעבירו את שני מיליון הדולר לחברה לנאמנות וזו תבצע את התשלום תוך 30 יום לאחר שההסדר יאושר על ידי בעלי המניות.

מחברות יתייקרו ב־8% ונורות ליבון ב־4%

מאת צבי זרחיה

מחברות, בלוקים לציור הפרשת, יתייקרו מהיום בשיעור 8% ונורות ליבון ב־4%.

מחיר מחברת בת 16 דפים יהיה 18 אגורות; 40 דפים, 45 אגורות. נורת ליבון רגילה "תדירך" 40 ואט, 1 ש"ח; 60 ואט, 1.28 ש"ח. נורת ליבון "לונג לייף" 40 ואט, 1.12 ש"ח, "לונג לייף" 100 ואט — 1.5 ש"ח.

"לא מכרת לא שילמת"
"לוח העיר"
פרסום און
885-885

מקום בצמרת
שכונת היוקרה בלב ירושלים
ברחוב ש"י עגנון

הזמנה לביקור בדירה לדוגמא בשכונה הטובה ביותר בירושלים

קוטגיים, פנטהאוזים ודירות יוקרה 4,5,6 חד'.

השכונה הטובה ביותר אוכלוסיה נבחרת — בין 70 המשפחות המתגוררות בשכונה — מנכ"לים של משרדי ממשלה; שגרירים ואנשי משרד החוץ; פרופסורים ואנשי הסגל האקדמי; אנשי עסקים ותעשיינים; אנשי תקשורת ובעלי מקצועות חופשיים.
השכונה הטובה ביותר השקעה כדאית — עליית ערך הנכס הגבוהה ביותר בשנתיים האחרונות בירושלים.
השכונה הטובה ביותר בעלות פרטית — 21 דונם בלב ירושלים עם פיתוח סביבתי מפואר.
השכונה הטובה ביותר נוף מרהיב — הנוף המשקף — מוזיאון ישראל, הכנסת, והמצלבה.
השכונה הטובה ביותר בטחון מירבי — גישה ישירה מהמכוניות למעלית בחניה מקורה ומוארת 24 שעות ביממה, עם שער כניסה חשמלי המופעל בשלט רחוק.
השכונה הטובה ביותר שמירת ערך הנכס — חברת אחזקה לטיפוח השכונה ואחזקתה התקינה.
השכונה הטובה ביותר איכות חיים — חדרי מגורים עד 50 מ"ר עם חלונות צרפתיים אל הנוף; רצפת שיש, תריסי אלומיניום עם בידוד פוליאריטן
השכונה הטובה ביותר שכלולי שנת 2000 — מערכת לקליטת 4 ערוצים, קליטת T.V. מלויינים, תקשורת מחשבים.
השכונה הטובה ביותר עיצוב לפי דרישה — תכנון ועיצוב פנים לפי דרישה לרוכשי קוטגיים או פנטהאוזים ע"י ארכיטקט החברה.
ערבות בנקאית צמודה לכל דורש.

בהרשמה נמשכת

מקום בצמרת — אתה רוכש דירה ומקבל שכונה יוקרתית שלמה.

הדירה לדוגמא: הכניסה מרח' כצנלסון לחניה המקורה (ראה שלטי ההכוונה)
שעות הפתיחה: 11.00—16.00 וביום ו' 13.00—20.00

מכירות:
אמבסדור מלו"ן והשקעות,
רח' רמב"ן 23 טל. 02—668101
אמבסדור ambassador
משרד ראשי:
מקום בצמרת
ש"י עגנון 14/2
טל' 02-699531

מציגים בדירה לדוגמא:
ויסמן — תצוגת רהיטים בע"מ דרך בית לחם 118 • אמישראגז, המלך ג'ורג' 33 • זהבה ב', אמנית, ת.ד. 7262/115 רם • קלדן מערכות בע"מ, ת.ד. 119 נתניה • אמקור בע"מ, יפו 19 • שסרן, נברשות, שטראוס 16 • מתנוף עפע־כל, וילונות, אבר ישראל 3 • החנות היפה, מרכז מסחרי רמות • נעמי מורג, ציירת • אורי קפלן, ארכיטקט פנים • פוליש השרות בע"מ, , שאול המלך 41. • מטבחי רגבה •

מדוע באמת בוערים השטחים?

משום שממשלת "שיתוק לאומי" לא נותנת כל תקוה להסדר של כבוד לאוכלוסיה הערבית תחת שלטונה.

משום שראש הממשלה חוסם במזיד כל סיכוי לתהליך מדיני.

הם התבוסתנים האמיתיים—אחוזי חיל ופחד מהסדר ופשרה.

הם "הוועדה לקפאון מדיני" אחראים למחיר הכבד שמשלמים אנו, ולמחיר הכבד עוד יותר שישלמו בננו ונכדנו.

כוחות הבטחון יכולים רק לבלום זמנית את התפשטות האש— התשובה היחידה לתבערה בשטחים היא משא ומתן, הידברות, ופשרה.

הפגנה

ברחבת מוזיאון תל אביב
במוצ"ש 19.12.87, נר חמישי לחנוכה בשעה: 18.00

בואו לדרוש שישראל תעדיף את השלום על השטחים

אוטובוסים מירושלים: בנייני האומה — 16.00

שלום עכשיו

הארץ

יום ד' כ"ה בכסלו תשמ"ח
16 בדצמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21; טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001
פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 97002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן . עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה זהרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחוייבת בהן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

ראש קטן, פה גדול

ראש הממשלה, יצחק שמיר, אינו מרבה לדבר. כשהוא פותח את פיו נקל להבין מדוע: אין לו מה לומר ואין לו מה להציע. ואת מה שאין לו לומר ולהציע הוא אומר בצורה היותר ברוטאלית והיותר פרימיטיבית — בדרך כלל במיזוג גרוטסקי בין שתי הצורות.

יש לו לשמיר, על־פי רוב, שתי דרכי התייחסות מילוליות לבעיות הלאומיות הבוערות. האחת היא על־ידי ביטול חשיבותן, והשנייה על־ידי הטלת האשמה בעצם קיומן של הבעיות על התקשורת ועל מפלגת העבודה, שאיתן שעיר לעזאזל פופולארי ביותר בעיניו. הפעם, נוכח התגברות המהומות בשטחים, נקט בעת ובעונה אחת בשתי הדרכים ולא חש שהאחת סותרת את רעותה.

שהרי אם מה שקורה בשטחים "איננו מרי אזרחי", אלא סתם "השתוללות של כמה פרחחים" שבעצם אינם אלא "חסרי תעוזה", והכל יירגע תוך כמה ימים — על מה יצא קצפו נגד התקשורת והעבודה כמי שאחראים להידרדרות המצב וכמי ש"מסכנים את גבולות הביטחון שהושגו בששת הימים"? עליו להחליט: או שה־מצב חמור או שהוא עניין חולף. הוא לא יכול להיות שניהם.

דוברו של ראש הממשלה הכחיש אתמול ששמיר העלה בשיחתו עם הרמטכ"ל הצעה אופרטיבית לסגירת השטחים בפני התקשורת — אך לא הכחיש ששמיר, כדבריו בצמרת מפלגתו, מבקשים לתלות את קולר האירועים האחרונים על התקשורת ועל העבודה. הטלת האשמה למה שקורה על "הריאקציה התבוסתנית" בעבודה, על "האינטרסים הצרים הכיתתיים" שלה ועל "תאוותה לשלטון יחיד" היא לא רק עלבון לאינטליגנציה, אלא גם וולגריזציה של הוויכוח הציבורי. אבוי לנו אם כך מתכוון הליכוד לנהל את מערכת הבחירות.

שמיר טוען שהוועידה הבינלאומית לא הוזכרה בהסכם הקואליציוני ובקווי־היסוד של הממשלה. זו אמת. אך גם הוויתור על כל סיני והריסת ימית לא הוזכרו בקווי־היסוד של ממשלת בגין כשם שמלחמת לבנון לא הוזכרה בקווי היסוד של ממשלת בגין השנייה. מדינאים אמורים להתמודד עם בעיות השעה ולתת להם פתרונות ארוכי־טווח ולא להטמין ראשם בחול בתואנה של דבקות לאותיות מתות שנרשמו לפני שלוש שנים. ועל אלו "גבולות ביטחון" מדבר שמיר? וכי מה שקורה בשטחים בעיקר מה שיקרה בעוד שנה, עשר ועשרים שנה, הם הגבולות הבטוחים ששמיר מייעד לעם ישראל?

התבטאויותיו האחרונות של שמיר כמותן כהודאה בפשיטת־הרגל של מדיניות השב ואל תעשה שלו ושל מפלגתו. כל התנצחויותיו לא ימחקו את העובדה שלפתח ביתנו מונחת בעיה סבוכה שעיני כל העולם, ביחוד זו של ידידתנו הגדולה ארה"ב, מתמקדות בה ושלא ניחלץ ממנה בלי הידברות לקראת הסדר מדיני.

לפני כמה ימים האשים הליכוד בהודעה רשמית את העבודה ב"ראש קטן". הרי אשפי הניסוח הללו ממש הוציאו לנו את המלים מהפה. זהו בדיוק התיאור המתאים לראש הממשלה, שלא קיבל בכל הקריירה שלו בממשלה שום החלטה, ורוצה לשמור על הרקורד הזה עד סוף כהונתו. קשה להאמין איך לראש כזה קטן יכול להיות פה כזה גדול.

הסכם מפוקפק באופ"ק

ועידת ארגון מדינות המייצאות נפט (אופ"ק) ננעלה בווינה עם חתימת הסכם שהוצג כניצחון לרוב השמרני. ואולם קשה להגדיר כניצחון הסכם שאחת מ־13 החברות (עיראק) סירבה לחתום עליו, ושאיש אינו מאמין כי יתר החברות יכבדו אותו. לפי הסיכום, יישמר המחיר הרשמי של 18 דולר לחבית לעוד חצי שנה, והתפוקה הכוללת של כל החברות תיקבע ב־15 מיליון חביות ליום. למעשה הפיק אופ"ק במחצית השנה האחרונה יותר מ־16 מיליון חביות, ומכר חלק ניכר מזה מתחת למחיר הרשמי. אין שום סיבה שהמצב העובדתי ישתנה אלא לרעת קרטל המפיקים.

כרגיל מאז מלחמת המפרץ, עמדה מלחמת איראן־עיראק ביסוד המחלוקת. האיראנים, שנתמכו על־ידי לוב ואלג'יריה, דרשו את העלאת המחיר ל־20 דולר לחבית, בהצביעם על ירידת ערך הדולר. (לאיראנים לא הפריעה העובדה שהם מוכרים "מתחת לשולחן" בשוק החופשי הרווי נפט ב־16 דולר לחבית.)

בעבר גרם החשש מהפרעות אספקה עקב מלחמת המפרץ לקניות מוגברות למטרות אגירה, וסעודיה היתה מוכנה להפיק פחות מהמיכסה שלה — שני דברים שהבטיחו ביקוש סביר לנפט. אך בחודשים האחרונים יש נטייה להיפטר מהמאגרים המוגזמים, ובשל פרשת המהומות האיראניות במכה מסרבת סעודיה להקטין את תפוקתה, דבר שלמעשה עוזר לטהראן. הציפייה בשווקים העולמיים היא לעודפים נוספים, וכבר במוצאי ועידת אופ"ק ירדו המחירים בניו־יורק בדולר לחבית.

פיחות או ייעול

פיחות עלול לדחות את תהליך הייעול, ייעול עשוי לדחות את הצורך בפיחות

מאת אברהם טל

בסופו של דבר יהיה צורך לבצע את הפיחות, על כך אין ויכוח. השאלה העיקרית היא כיצד ומתי לבצעו כך שלא ייבלע בעליות שכר ומחירים. מבחינה זו, מצבם של המתכננים אינו נוח. כדי לנטרל השפעות שליליות של הפיחות נחוץ שיתקיימו תנאים לעיסקה עם ההסתדרות. אין בטחון כי מזכיר ההסתדרות יסכים — בכלל, ובמועד זה בפרט — "למכור" תוספת שכר, בין כלליות ובין תוספת יוקר, כפי שעשה בתחילת השנה. אם האוצר ובנק ישראל ירצו לשמור על הכלל שאין פיחות בלי ביטול השפעותיו הפנימיות — הפיחות עלול להידחות לזמן מה.

האם זה אסון על־פי התעשיינים והאוצרים? בממשלה (שר התעשיה והמסחר ומנכ"ל משרדו) הגיעו מים עד נפש. לא ניתן להמשיך ולסחוב בתנאים הקיימים. אם הממשלה לא תבצע פיחות או תגדיל את תמיכות היצוא לגוש הדולרי (אלה מוסוות כ"ביטוח שער" ואחרות), מפעלים רבים יתמוטטו, וחלקים שלמים מהתעשיה יגיעו אל עברי־פי־פחת. הבו לנו תמיכות או פיחות, ולא — מתים אנחנו, זועקים התעשיינים.

מצבם של מקצת מפעלי התעשיה מן הסתם באמת אינו קל, וזעקותיהם של התעשיינים־יצואנים באות ממעמקי הלב (מה שלא מוכיח בהכרח כי הן מוצדקות). למשמע, לבבות קשוחים בבנק ישראל וכי־משרד האוצר עלולים להתרכך. בטרם יתרככו הלבבות ראוי להזכיר את כלל הברזל, שהתעשיינים (ובשטעיים המחייבים מן העניין, לא רק הם) יעדיפו תמיד עבודה על הממשלה מאשר על המתחרות. משום שבסופו של דבר הממשלה קורצה מחומר רך יותר. וגם זאת כדאי להבהיר: שפיחות בעיתו הוא דבר חשוב — אבל דחיית הפיחות מייצגת גם היא ערך לא מבוטל.

לסוס שיתפגר

במה דברים אמורים? כתמריץ האחד לייעול הסמוך במצוקה שנגרמת עקב ירידת תמורות היצוא. נכון, סוס שאינו זוכה במזון סופו להתפגר, אבל עד שיתפגר יעשה מאמצים גדולים לכלכל את עצמו. הוא הדין במפעל עסקי: בסופו של דבר עלולות התחזיות הקודרות של התעשיינים להתאמת, אבל עד שיתאמתו, הם יעשו מאמצים על־אנושיים כדי להוסיף ולקיים את מפעליהם. איך? בדרך הקשה: צמצום אבטלה סמויה, הקפאה או הפחתה של השכר, שיפור תהליכי הייצור, הקטנת הבזבוז של חומרי גלם ועוד, ניצול יותר טוב של המיכון והחידוש — ועוד אלף דרכים שרק המשמה יוכל להצביע עליהן.

אני רואה את פניהם של תעשיינים רבים מתכרכמות למקרא דברים אלה. באיזו זכות, יאמרו, מטיף לנו מישהו, שמעולם לא ייצר דבר פרט למלים, על ייעול וחיסכון בייצור? אילו היה במקומנו, היה מבין את הבעיות שאנו נתקלים בהן בייצור וביצוא, היה מרים זעקת פרזות ביותר כמונו.

נגד טענות כאלו אפשר להתגונן בעזרת הטבלה הסמוכה. היא אינה מכילה נתונים חדשים ובלתי־ידועים — מה שלא עושה אותם פחות נכונים ומשכנעים. מה אומרת הטבלה (המבוססת על נתוני המכון לפיתוח העבודה והייצור)? שבמשך עשר שנים, לא זו בלבד שלא הדבקנו את פריון הייצור במדינות מתועשות במערב, אלא שביחס לאחרות מהן לא הצלחנו אפילו לשמור על נחיתותנו היחסית (כלומר, נחיתותנו גדלה אבסולוטית ויחסית כאחת).

לדוגמה: בעוד שב־1975 היה התוצר הלאומי לנפש בגרמניה גבוה ב־45% מאשר בישראל, ב־1985 היה גבוה ב־68%; שלא להזכיר את יפן, שב־1975 עמד בה התל"ג לנפש על 93% מן התל"ג הישראלי, ואילו כעבור עשור היה בה התל"ג לנפש גבוה ב־40% מאשר בישראל.

לחכות למן מהשמיים

המספרים ממחישים בצורה משורטטת ואולי קצת פשטנית דבר שידוע למומחים: המשק הישראלי בכללותו (יש יוצאים מהכלל) פיגר בעשור השנים 1975—1985 במידה מדאיגה אחרי המשקים של מדינות מתועשות אחרות מבחינת הפריון. אינני יודע אם האשם העיקרי מוטל על העובדים, על המנהלים, או על הציוד — עובדה היא, שרמת הפריון היחסי ירדה, והיא רחוקה מרמת היעילות הנדרשת לתחרות אפקטיווית עם משקים תעשייתיים אחרים.

מה הם עשו שם, בגרמניה, יפן וארצות אחרות, שלא עשו אצלנו? כנראה שכולם התאמצו יותר. ואיך בכל זאת מצליחים אנו להתחרות בהם? בקושי ובעזרת השם — כל מיני פרמיות, סיבסודים, ביטוחים, תמריצים ועידודים הבאים במישרין או בעקיפין מקופת המדינה.

הפרמיות, הסיבסודים, הביטוחים, התמריצים והעידודים — וגם הפיחותים — הם אויבם הגדול של תהליך הייעול. כל זמן שהיצואנים יכולים לצפות למן הממשלתי הזה, יעדיפו אותו בדרך הטבע על עבודת הייעול המפרכת והמתישה.

אם ידעו שהמן עומד לרדת עליהם בקרוב — ידחו את עבודת הייעול. לעומת זאת אם יוכחו שהשמים יבשים ויישארו יבשים עוד זמן בלתי־ידוע — יתמסרו בלית ברירה לייעול. שם סוס אינו מתפגר כל עוד יש לו ברירה.

זו הסיבה שבעטייה אין להצטער יותר על המידה אם לא נוצרו עדיין נסיבות המאפשרות לבצע פיחות יעיל. אדרבא, ככל שיידחה, כן ייטב יוקשה — אבל ישתלם בטווח ארוך. על כן בבקשה מכם, נסים וברונו: אל תיכנעו ללחץ. הפיחות — יבוא בטוח; הייעול — לא כל־כך בטוח. כל יום החולף ללא תמריץ פיחות מוסיף תמריץ ייעול.

נ.ב. גורמים שונים — ביניהם תעשיינים — מבצעים בימים אלה כל מיני תימרונים־סמך בנבואה שהפיחות מעבר לדלת (מעכבים תמורות יצוא בחו"ל, מקדימים פירעון הלוואות צמודות וכו"ב). יש להזכיר להם שההימור על פיחות משתלם פחות מאשר הימור על ייעול. למזלנו עומדות היום לרשות המשק יתרות המאפשרות לספוג את הנזקים (הזמניים) של תימרונים אלה.

תוצר לאומי גולמי לנפש — ישראל והמדינות מתועשות

	1975 $ תל"ג למועסק	1975 % ביחס לישראל	1975 $ פיגור ישראל	1985 $ תל"ג למועסק	1985 % ביחס לישראל	1985 $ פיגור ישראל
ישראל	13,700	100		16,100	100	
יפן	12,700	93	(—) 1,000	22,500	140	6,400
ארה"ב	26,900	196	13,200	36,100	224	20,000
שוודיה	26,500	193	12,800	28,900	179	12,700
גרמניה	20,000	145	6,300	24,500	168	8,400
בריטניה	17,000	124	3,400	18,200	113	2,100
איטליה	13,200	96	(—) 500	15,400	96	(—) 700

הפגנות השבוע: לפזר בלי לירות אש חיה

לנצור את האש

גם התפרעויות והפגנות אלימות ניתן לפזר ללא הרג

מאת אמנון רובינשטיין

קציר הדמים של אירועי השבועות האחרונים חייב להדאיג ולזעזע כל ישראלי ששכלו ולבו לא נשחק במעגל האלימות, הטרור וההרג.

המהומות המתפשטות כאש בשדה קוצים מוכיחות — למי שזקוק עדיין להוכחה — כמה גדול הצורך לחפש כל סדק כדי לצאת מתוך המצוקה של שליטה בעם ששנאתו אלינו הולכת וגדלה. הקפאון המדיני שהליכוד נאחז בו ודבק בו בכל כוח אמונתו, הוא מרשם בדוק להסלמה ולשקיעה: הסלמת מעגל האלימות ושקיעה לביצתה המבאישה של חברה דו־לאומית, המאבדת את צלמה היהודי הדמוקרטי.

מי שמתעקש, למשל, להחזיק התנחלויות יהודיות ברצועת עזה, מבקש להעילנו בבעלי עופרת ולמנוע את יכולתנו להמריא ולהיות חברה מתוקנת מבחינה פוליטית ומשגשגת מבחינה כלכלית וסבירה לוגית. לקיצוני הימין יש, כמובן, תשובות־מוכן: הם, אכן, מאמינים כי עוד התנחלויות, עוד עונשים, עוד גירושים, עוד הרוגים, ישלימו את המלאכה ויביאו גאולה לארץ ישראל השלמה. אך באמונתם זו הם מעידים על עיוורונם ועל חוסר הטעם בהתדיינות עמם.

אך יש לנו ויכוח קשה עם אלה הממונים על שמירת החוק והסדר בשטחים: השבים, שר הביטחון ושר המשטרה, מצויים במתנה הרצה בפשרה. להימנע מהריגת מפגינים ומתפרעים — גם אם הם אלימים. הרג זה חייב היה להעיק ולהקומם את ראשי מערכת הביטחון. אינני בא בטענות לחיילי צה"ל, המפעילים נשק חם ויורים באש חיה, בשל תחושת הסכנה לחייהם. אני נוזף כלפי שעניין מתן ציוד יעיל ליחידות הצבא ומשמר הגבול לפיזור הפגנות מתקדם באיטיות עשיה, ובלי תחושת דחיפות.

אפשר לפזר הפגנות ומהומות בלי לירות אש חיה, אם יש אמצעים אחרים. הייתי מרחיק לכת ואומר שמוטב שיחידת צבא, הבאה להשליט סדר, תחזור על עקבותיה ותביא תגבורת, מאשר להסתכן בירי שקורבנותיו הם גם נשים וילדים.

איסור זה נובע מסיבות ברורות מאליהן, אך מי שזקוק לסיוע תועלתני יתן דעתו על העניינים הבאים:

● כל הרג נוסף מדליק מדורת שנאה חדשה, שבעקבותיה באות עוד הפגנות אלימות ועוד הרוגים וחוזר חלילה. מקור בכיר בממשל אמר ל"הארץ" (13.12.87): "ההרוגים והפצועים הם עזובה להסלמה בשטחים, וצריך פשוט לקצור את האש".

● הרוב הגדול בממשלת ישראל מתנגד לעונש מוות, בין השאר, בטענה כי אלה שיוצא דינם ייהפכו לקדושים פלשתינאים. אך מה דינם של ילדים שנהרגו בהפגנות? ושל אם לשמונה ילדים שנהרגה באורח מקרי?

● השימוש בנשק חם והרג מפגינים יוצר נורמה. הוא נותן היתר, כביכול, לאותם מתנחלים שבלאו הכי ששים ללחוץ על ההדק. מעגל האלימות ייגבר — המורה הרודף אחר נערה בת 17 והורג אותה, הוא רק סמל אחד לה. ומי שיש לו מעט נסיון היסטורי יודע לאן הוא עלול לגלוש.

● השימוש בנשק חם שולל מצה"ל את "הנשק האחרון" שיש לו כלפי מפגינים ומתפרעים בשטחים. למעשה, השימוש בנשק זה, והיעדר מכוניות שיטור מיוחדות מהסוג שמייצר ומייצא לחו"ל קיבוץ בית־אלפא, הביא לכך שלצה"ל ולמשמר הגבול אין עוד אמצעי הרתעה נגד התפרעויות.

● ישראל אינה יכולה להסביר את פשר ההרג הזה. הפגנות והתפרעויות אלימות מתרחשות היום בעולם המערבי כולו — מסיאול ועד בלפאסט — וחלקן מלווה בהמתותה, בזריקת אבנים ובהסתערויות על שוטרים. אך העולם המערבי למד להתמודד עם תופעות אלו בלי לירות במפגינים. לישראל יש בעיות ביטחון מיוחדות, אך עניין זה — של מהומות המסתיים בהרג כה מופרז — פשוט אינו ניתן להסברה.

ולבסוף, כדאי אולי לומר דווקא באוזניהם של ראשי העבודה, הדוגלים בפשרה טריטוריאלית וביחסי שלום: הרי כולנו מקווים כי יום אחד, אף אם ירחק, נזכה לראות שכר לעמלנו ונצליח לחלץ את ישראל ממעגל המלחמה והרצח. כולנו מקווים שבאחרית הימים נעשה שלום. עם מי נעשה שלום? עם אלה המפגינים את שנאתם ונהרגים עליה? עם קרוביהם של נשים וילדים שנועד למות בידינו?

רק עיוור לא יראה לאן אנו מידרדרים.

עם הארץ / מאיר שלו

אוכל

כמה מעט תענוגות נותרו לי. אסור לעשן, אסור לטגן מהר, מסוכן לפזול לצדדין, לא בריא לטייל ביער בלי חיפוי גדודי. נשארים בבית ולא נושמים. כאן, בחמימות השמיכה, אני מקדיש את עתותי לעינוגים מסוג חדש.

קריאת מדורי עיתונים שבהם אינני מבין ולא כלום. במדור הבריג' אני מוצא משפט כמו: "מזרח ראה הזדמנות באותה להכפיל בתיאור יד טובה בשתי סדרות המאוזר". במדור הכלכלה אני מגלה "הסדר כולל בניגוד לקיזוז השולי של ההגבלים העיסקיים". משם אני מתאבק לאטי אל ביקורת המוסיקה הקלאסית: "קלילות מגע אוורירית שהתחלפה בפרשנות רעננה אך סנטימנטאלית".

המדורים החביבים הללו הם עיר מקלט נעימה ובטוחה. מפלט מאבני הבליסטראות המתעופפות מסימטאות שכם, ממאה שערים, ומלועותיהם הפעורים של מנהיגי העם. הם מביכים אותי במשכבות הראויה לי. והיינו — בוז והיום, אויל שמסוגל לו לקרוא, להתרשם ולהחריש.

אבל בזמן האחרון אני מגלה שגם מדורי המזון הופכים להיות כתבי־סתר פיוטיים ליודעי סוד הח"ן. כאן אני רג להנאתי צירופי־מלים חדשים, כמו — "אוורירית נימוחה", "צימותות מצהילה", "תבשיל נמחזיר", "רבמוצמות נחמותית", ומגלה בהמשך שכל התחומים והסלסולים הללו אינם אלא סופרלטיבים לעגבת הגרין הידועה בשמה העממי "טוחינה".

מדורי המזון הו... ימשתם וגדלו בשטחם. היום ...ר לכסות במדור ממוצע שולחן אוכל של שישה סועדים. הם המשובחיות המצעידות את העדר אל שוקת אופנתית חדשה שנפתחה כאן או אל שדה מרעה שנתגלה שם. אני קורא את יומני המסע של מבקרי המסעדות, הבאים, והאבים, והדכבים המעריביות.

ליוינגסטונים ואמונדסנים של סכו"ם חוצים את הסאוואנות של דרום תל אביב בחפשם את מקורות הנומוס הכחול. פה — הם מגלים קורת נייר "פרגיות" חבוי בשולי התרבות, כאן — תמחוי פועלים עלום־שם ובו רק שני שולחנות ומרק "שקמבה צ'ורבה" מהביל, ושם — עורקי טאסה "ממותמחים" במכרה אותים שאסכולת הערים הלבן טרם דרכה בו.

ואני עמם. גולש במורדות הגליל התחתון אל שבט נידח של יצרני גבינות סתר "חלומלומית", אורב לליכוז הסוכר הגנוז בעמקי גולן "כושמיים", לועס מטריות בדומיות "שהרהויות" בכינוס בשלגים של חצות, ומתגולל בקצפות אלואסיות "אוורירייות במתיקותן ומתוקות ברהגיותן".

פרט לסיפורי התרחשות המודרכים יש גם מדורי בישול עצמי, אם כי באופן אישי, הם מביכים אותי במקצת.

זיכרון עז שמור עמי מימי נעורי. אחת לשבוע, ביום חמישי, הייתי מגלה קרפיון מסתבן ושר באמבטיה של הורי. כאן אני דוגל בחביותיות של האוכל. אינני רוצה לראותו, לדעת מה שמו, מה הוא אהב היכן חי ופעל לפני שנחת בצלחתי. לא רוצה להכיר אותו אלא על השולחן.

היום רוגלים מדורי המזון בקשר אישי הדוק עם הבשר. לפי מדורי הכולסטרול קל יותר למצוא אופר ראויה מאשר אומצה משובחת. יחד עם בשלני סוף השבוע אני מיטלטל לחבל שארולה בצרפת, כדי להכיר את הורייו של העגל העתיד לעלות על שולחני.

ראשית אנו שוכרים חדר ב"פונדק" שבו מגישים רטבים "אלוהיים", מאכל שיש לאוכלו רק אצל אותו "פונדקאי", ורק בחודש דצמבר, כי אז מגיע אותו הגיד באזרחת הגבעות לאופטימום הנדרש לפעולתן של חומצות שורשי הערער. אחר כך אנו יוצאים אל האחו, מרחרחים את האספסת שהפרים נוהגין לאכול, וממששים את בשרם בתמרוקים. אחרי הקטילה מגיע השלב הלוהט ביותר במוספי המזון — יישון הבשר. מתברר כי תורת יישון הבשר עניין למבינים היא, שבועות אנו מבלים בחדרי קירור ממוזגים, מזמזמים שירי ערש לנתחי בהמות מתות ואפילו מיישבים את הבלות על ברכינו.

הכל בתחושת IN ובתחושה כמקפא. עומונים בסמיכמיכותה, ובדבשי שיכות למעדון תרתיים אצלולי כקלאורות. בערב גריה פקקים של יין הבורגום אלכבויות "או להיפך", שכולו כבוגדו "שטופסופת השמש" של עמק הלואר הקסום (סוג). עובש רך של סירות עיפדלית יתפשט בעורקים ורחוש רגלי משרתות מעומלנות יתגנב אל המציאות העגומה ולשלל תיבוליה הלחלוחיים. באותה הזדמנות אף נפטיר משהו בדבר מבצעי הכשרות המחבלים בפקקיות הטעם, ולא נמצא מנוח. עד יגיש אותו "פונדקאי" את מנתו המשמרה לאורחים שכמוני — פיסוני בחלים מעוטרים בתמאצה וברוב נידה של מודרי ריזלן.

השבוע חגגתי את נקמתי. אל מדורי המזון פרצו ברגל גסה מפלצות האולפס הידועות בשם "סופגניות". המטבח היהודי מכה שב. במשפחה המעוררת שלי לא נתפק בפונצ'יקעס. הזהרות של הצד השני מביאות גם את גירסה שלהן — בומבאלוס — פצלי שמן בלקאניים. שפגיעתם רעה.

שום "צבל קוויזין" ושום טעמי מצ'אקן הכל לפי המסורת. מיד אחרי נר ראשון, כמנהג אבותי, אני מתקין בגרוני פילטר שמן של משאית, וניגש לזלילה, זכר לצרבת החשמונאית שבערה שמונה ימים מחמת שימוש לא זהיר בפך השמן. אחר כך "מעוז צור" ולבסוף הלביבות, כתיתות התפוחים המכספות, זכר לאלעזר המכבי אחרי שנפל עליו הפיל.

ההתחרדות (ו')

עולם הישיבות של הרב שך

מאת רן כסלו

ההבדל המסורתי בין שני המחנות הגדולים בעולם החרדי — החסידים והמתנגדים — הוא ביחסם לרבי. במחנה החסידי — המחולק גם הוא בין חצרות שונים של האדמו"רים למיניהם — שליטתו של הרבי היא כמעט בלתי מוגבלת, כולל השפעתו על חייו הפרטיים של החסיד, שידוכיו, מגוריו, טיפול בבריאותו (ראה כתבה קודמת על חסידי חב"ד). ברוב החצרות הגדולות — כמו סאטמר, חב"ד, גור ובעלז — הרבי הוא גם הסמכות הפוליטית, המכתיבה את יחסו של החסיד לישראל, לבעיות מדיניות, להצבעה לכנסת.

נגד התלות הזאת, נגד משטר החצרות ופולחן האדמו"רים, עמד במשך מאתיים שנה מחנה ה"מתנגדים", או "הליטאים" — כבינויים המסורתי. למתנגדים אין חצר ואין רבי והם שמים לא פעם ללעג את אמונתם של החסידים בכוחותיהם המופלאים של האדמו"רים. מכאן גם התנגשויות, תחרות ושנאות — לאורך ההסטוריה, בין חסידי חצר זו או אחרת, ובין המתנגדים. היום היריבות החריפה ביותר היא בין הליטאים ובין חסידי הרבי מליובביץ'.

אלא שבשנים האחרונות השתבש דבר מה בחלוקה המסורתית הזאת. התהליך החל אחרי מלחמת העולם השנייה (יש טוענים — כתוצאה מהשואה) והתפתח במשך השנים. תוך התהליך הזה תפס יותר ויותר ראש הישיבה — לגבי יהודי־חרדי מהזרם הליטאי — מקום מקביל למקומו של הרבי אצל יהודי־חרדי מהזרם החסידי. היום בישראל, וכנראה לא בישראל בלבד, אין כבר כל הבדל. תלמיד ישיבה מבקש את דעתו של ראש הישיבה לא בדברי הלכה בלבד, אלא גם בענייני יום יום — פרנסה, חתונה, מגורים, טיפול רפואי. התלות הזאת איננה נפסקת עם עזיבתו של האברך את הישיבה, אלא — ברוב רובם של המקרים — נמשכת לאורך כל חייו של האברך לשעבר.

כך נוצר מצב חדש בחלוקה בין החסידים והליטאים: החלוקה המסורתית אמנם נשארה, אך ההבדלים המהותיים כמעט נמחקו. בכך גם מקור הכוח האדיר של הרב אליעזר מנחם שך.

לכאורה מוגבל מעמדו של הרב שך — שעבר כבר את גיל ה־80, כמו רוב הרבנים החשובים — בהיותו ראש ישיבה אחת: ישיבת פוניבז', בבני־ברק. הישיבה הוקמה ב־1945 על ידי הרב יוסף שלמה כהנמן, רבה של העיירה פוניבז' שבליטא. המייסד העמיד בראש הישיבה שלושה רבנים: הרב שמואל רוזובסקי, שהלך בינתיים לעולמו, הרב דוד פוברסקי והרב שך. אישיותו החזקה והתקיפה של שך הובילה להשתלטותו המוחלטת על הישיבה, תוך זמן קצר.

ישיבת פוניבז' נחשבת לחשובה ביותר בזרם הליטאי, אך לא בכך בלבד כוחו של הרב שך. בישיבה לומדים אמנם רק 400 אברכים, אך משך שנות קיומה עברו דרכה כשש אלפים איש. לפחות 80 אחוז מהם נשארו נאמנים לראש ישיבתם — הרב אליעזר מנחם שך. בחלקם — הם אנשים בעלי השפעה בעולם החרדי. לפחות 100 ממסיימי ישיבת פוניבז' משמשים היום כרבני ישובים, או דיינים. מספר דומה עומד בראש ישיבות או תופס משרות מפתח בהן.

האחרונים — ראשי הישיבות שמוצאם מישיבת פוניבז' — חשובים במיוחד להבנת כוחו של הרב שך. כתלמידי ישיבת פוניבז' לשעבר הם נשארו — רובם ככולם — נאמנים לרב שך. תלמידיהם נאמנים להם — לפי אותו העיקרון של נאמנות מתמשכת של בוגרי ישיבות לראש הישיבה שלהם ודרכם — קשורים לרב שך בנאמנות עקיפה. כל המבנה המסועף הזה, שבמרכזו ישיבת פוניבז', נקרא "עולם הישיבות" — רשת ישיבות ליטאיות, אליה קשורים עשרות אלפים תלמידים ובוגרים. יש בהן ישיבות חשובות בפני עצמן, כמו ישיבת חברון, או ישיבת פורת יוסף, הישיבה החשובה ביותר במגזר החרדי־הספרדי, ששני ראשיה, הרב עזרא עטיה והרב יהודה צדקה למדו בישיבת פוניבז' ונשארו נאמנים לרב שך. הרב עובדיה יוסף, רבה הראשי של ישראל בעבר והסמכות הרבנית הרשמית של ש"ס, למד בישיבת פורת יוסף, ומכאן שגם הוא קשור לרב שך.

אין משמעות העניין שבמחנה הליטאי הכל שפיר ומלוכד. לרב שך קמו בשנים האחרונות מתנגדים חריפים בתוך ממלכתו. הקו המפריד העיקרי עובר בין הרב שך ובין קבוצת בריסק, הטוענת להגמוניה במחנה הליטאי. המאבק החריף לאחר שהרב שך הביא לפרידה בין אחד מקרובי משפחתו, הרב מלכיאל קוטלר, ובין בתו של אחד מרבני בריסק, הרב פיינשטיין. לאחר שהאשה סירבה לתת גט לבעלה הרב, הפעיל הרב שך את השפעתו בארה"ב ובישראל ושליחיו גייסו חתימותיהם של 100 רבנים שהעניקו לבעל זכות לשאת אשה שנייה. בזמנו נחשבה החתונה בין "מלכיאל'ה" מפוניבז' לבית קוטלר־שך, ובין "שיינדל'ה" לבית פיינשטיין מבריסק כאקט האיחוד של המחנה הליטאי כולו, ובאותה מידה נחשבת הפרידה בין השניים כאות המלחמה בתוך המחנה.

גם בתוך ישיבת פוניבז' לא הכל שקט. לפחות מבחינה פורמלית עומד בראש הישיבה, במקביל לרב שך, הרב פוברסקי. זה האחרון ביקש להעביר את חלקו בניהולה לחתנו פינייה, אך שך התנגד בתוקף. הסיבה: פינייה אינו מספיק דתי, הוא קורא עתונים חילוניים, ואפילו רואה טלוויזיה. המתח בין שני המחנות הנצים הגיע בחודשים אחרונים לשיא, וגם, כפי שזה קורה לעתים קרובות בעולם החרדי, לתגרות ידיים.

* * *

למרות המלחמות הפנימיות כוחו של הרב שך עדיין עצום. לפני שהחרים את מועצת גדולי התורה, גוף־העל של אגודת ישראל, שימש שך כאחד משני ראשי המועצה — ליד הרבי מגור. הוא אמנם החרים את המועצה, אך לא פרש ממנה — השאיר בה כנציגו הראשי נציג אחר של "עולם הישיבות". עם זאת לרב שך השפעה מכרעת בש"ס, המפלגה שהוא שהקים אותה בעצם ושראשיה הרשמיים נתונים לחסותו.

כך שומר הרב שך על מעמד בלתי רגיל בעולם המפלגתי־פוליטי בישראל: הוא בעל השפעה בשתי מפלגות חרדיות מתחרות, לוחם נגד אגודת ישראל, אך גם שומר על ההשפעה בה. אך עיקר מפעלו הפוליטי הוא בהקמת ש"ס, מפלגה חרדית־ספרדית, ששינתה במידה רבה את המערך החרדי כולו.

זירו Xerox

כשבעולם הגדול אומרים "זירוקס", זוהי מילה נרדפת לצילום משרדי ברמה הגבוהה ביותר. זירוקס, החברה שהמציאה את מכונת הצילום המשרדית.
זירוקס, החברה שהמציאה את הפקסימיליה. פקסימיליה מושלמת נבחנת, קודם כל, באיכות הצילום. מכתבים, שרטוטים, כתבי יד, דברי דואר - אלה יוצאים מן ה-7010 של זירוקס, כאילו היו המקור עצמו, ואת-שניות ספורות אחרי השידור.
פקסימיליה מושלמת נבחנת גם בפשטות ההפעלה וברב-גוניות הביצועים.
ביצועי ה-7010 של זירוקס עולים פי כמה על אלה של מערכות,הכפולות ממנה בגודל ובמחיר.

- צג אינטראקטיבי,המנחה את המשתמש להפעלה פשוטה של המכשיר.
- ממדים קומפקטיים (10×37×30 ס"מ) - שטח העבודה הנדרש קטן ביותר.
- משקל זעיר (10 ק"ג) עם אופציה לנשיאה- לניוד ממקום למקום.
- פעולה חרישית - תורמת לאווירה שקטה ורגועה במשרד.
- שידור מסמכים בכל אורך שהוא.
- קליטת מסמכים אוטומטית. משך 24 שעות ביממה.
- חייגן אוטומטי,כאופציה.
- צילום מסמכים (מתפקד כמכונת צילום).

נוסף לכל אלה, הפקסימיליה המושלמת של זירוקס נתמכת ע"י מערכת שירות ואחזקה מן היעילות ביותר בעולם.

RANK XEROX

מבצע! עד סוף דצמבר.

איתן מחשבים בע"מ
מקבוצת לדגו אחזקות
רח' אפעל 3 קרית אריה, ת.ד. 3005, פתח-תקוה, מיקוד 49130.
טל: 03-9229541, יעוץ: 03-9234145, פקס: 03-9234143

זירוX. אין אפס.

هكذا من الأصل

האם יש באמת אהבות כאלו?

מאת עדנה לוינשטיין

"אינני רואה את עצמי סופרת. המלה 'סופר' גדולה עלי. יש לי יראת כבוד בפני סופרים ואילו את עצמי אני מגדירה: מחברת־סיפורים. אני כותבת מאז ומעולם, כן היום שבו אני זוכרת את עצמי, אבל רק לעתים רחוקות אני מרגישה שהבשיל משהו שראוי לראות אור". כך אומרת רבקה רהט החיפאית, שהרומן השלישי שלה, "אהבת חיים" יצא לאור באחרונה בהוצאת "גוטליט".

זהו סיפור אהבתם היפה והמתמשך של צעירה, העומדת על סף הדוקטוראט שלה, ושל פרופסור להיסטוריה שהיא מתוודעת אליו. הם נקשרים זה בזה בתוך סיטואציה ערפילית, ספק מציאותית, ספק הזויה. כך גם ספריה הקודמים של רבקה רהט — "צמחי המטה" ו"המסע הגדול של חבצלת החוף" — שעיקרם תיאורי מסעות אל עולמות קסומים. לפרנסתה היא עובדת כעורכת ראשית ומתרגמת בהוצאה החיפאית שהוציאה את ספרה.

"אין לי כללים לגבי כתיבה", היא אומרת. "כל אחד משלושת ספרי נכתב בצורה אחרת. מה שמעניין לגבי הספר האחרון, "אהבת חיים", הוא בכך שנכתב לפני 20 שנה. כתבתי אותו בטראנס, כשהילדים היו קטנים, הייתי מחפשת כל רגע וכל שעה פנויים כדי להסתגר ולכתוב. הספר היה קודם סיפור, שהייתי מספרת אותו לעצמי בהמשכים. במשך זמן רב, ואחר כך נותר לי רק להעלות אותו על הנייר בשטף. מספר הוצאות ספרים שאליהן פניתי סירבו לקבל על עצמן לפרסם אותו. הוא נכנס למגירה. ואז נכתב הספר השני, שהתקבל מיד, ולאחריו הספר השלישי. לפני שנים אחדות התעורר אצלי געגוע אל הספר הזה ואז כתבתי אותו מחדש. פה ושם הוספתי דברים, כדי שהסיפור 'יעבור'. כשכותבים ספר נקשרים לכל מלה כתובה, בדרך־כלל. אבל בטווח של שנים רבות אתה נעשה הרבה יותר אובייקטיווי, וכך יכולתי להיות העורכת של עצמי".

האם יש בספר סממנים אוטוביוגרפיים? רבקה רהט שוללת את האפשרות בכל תוקף: "יש אימרה מאוד מפורסמת של טולסטוי", היא אומרת, "כל הגיבורים בספרי הם אני. גם נטאשה היא אני". כל אדם שכותב או מצייר או מחבר — זה הוא. אלה הם הסיפורים שלו וההלומות שלו. אני כל הזמן ממציאה לעצמי סיפורים, מאז ילדותי. אני לא יודעת איך אנשים יכולים להירדם בלילה מבלי שיספרו לעצמם קודם כל סיפורים. גם בנסיעה ארוכה, במנוחה או בשינה אני מספרת לעצמי ובשלב כלשהו אני מחליטה שהסיפור הזה, המסויים, הוא מגובש מספיק כדי להעלותו על הכתב".

"בסיפורים ישנו" — אומרת רבקה רהט על ספרה החדש "אהבת חיים" ★ המחברת השכילה למזג בספרה מציאות ודמיון עד כדי אי־יכולת חציצה ביניהם

רבקה רהט: תמיד באמצע סיפור

ארבעה קירות, שני ילדים

רבקה מודה שהמצאת הסיפורים ממלאת אצלה צורך של בריחה מן המציאות הקיימת שבה יש ארבעה קירות, שני ילדים, עבודה, משפחה וחובות החיים. בעולם שאליו היא בורחת היא יכולה למצוא אהבות חדשות, לשחר להרפתקאות ולנסוע לכל העולם ("המסע של חבצלת החוף" הוא בריחה אפילו מחוקי המציאות). לגבי דידה הדבר משול לקולנוע, שאדם נכנס באמצעותו אל עולמות אחרים. לכל מקום שהיא באה היא מביאה אתה אמנם את עצמה, אך עם פחות מיגבלות ומוסרות מאלו שהיא רתוקה אליהן בחיים. אבל כמו בסרט או בחלום אמיתי — היא אינה יודעת מעולם לאיזה כיוון יתגלגל הסיפור. היא סקרנית לגבי השלבים הבאים לא פחות משעשוי הקורא שלה להיות.

היא אינה מעוניינת לראות את הספר הנכתב והולך כפי שהוא יצטייר בעיניו של הקורא הפוטנציאלי. "אני כותבת איך שמספר לי", היא אומרת, ומתכוונת לומר שהיא אינה משתדלת להקל עליו או למצוא חן בעיניו. הנושא המרכזי בכתיבתה הוא תמיד הקו המעורפל בין המציאות והדמיון. אין אף פעם קו ברור וחותך. "אני לא יודעת אם קוראים רבים הבחינו ב'אהבת חיים' שוזרי עלילה בתוך עלילה, ושיש רמזים לתפיסה לא על מישור אחד של הסיפור: מצד אחד המציאות, התפסת את הגיבורה בבדידותה ובמסכנותה ומצד שני — הרומנטיזציה והאידיאליזציה שהיא עושה מיזוגה הדמיוניים עם חיים, יחסים מלאי אהבה וריגוש. מישהי שאלה אותי: הגידי, יש באמת אהבות כאלה? ועניתי לה: בסיפורים יש! ככל שגיבורת הסיפור נכנסת יותר ויותר לסיפור — כך היא היה פחות ופחות במציאות. הכל קיים בחיי הנפש שלה, ובמקום לעשות את הדוקטוראט היא מנתקת את הקשרים עם העולם וחיה כמו בעולם של סמים. דמיון הוא טוב כל זמן שאינך נותן לו להשתלט עליך. הוא לא רק יפה ומעניין, אלא הוא גם גורם חשוב מאוד במציאות עצמה. כי מה קובע את המציאות? יש גורמים ביולוגיים, אך יש שאיפות, חלומות, תקוות, אידיאליזציות ודימויים, ואדם שניזון בכל העושר הזה פועל במציאות לאור הדברים שהוא מדמייך".

תמיד באמצע סיפור

רבקה רהט, נשואה ואם לבן נשוי ולבת סטודנטית, סיימה לימודי סוציולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים ובאמצע שנות החמישים עבדה בשטח, בעיקר במושבי עולים, מטעם מחלקת ההתיישבות, וכן גם במחקר. "חשבנו אז שאנחנו יכולים לעזור למדינה החדשה לפתור את בעיית קליטת העליה", היא אומרת. רבקה התמנתה להיות הסוציולוגית של חבל הצפון, אך היה בעבודתה גם משום תסכול רב, שכן המחקרים, למרות היותם מעניינים, לא יושמו לפי ההצעות.

בחיפה, שבה נולדה וממנה נפרדה רק לתקופות קצרות, החלה מאוחר יותר במחקר בתקשורת, אצל הפרופסור אליהוא כץ, ממקימי הטלוויזיה הישראלית ומנהלה הראשון, וערכה גם מחקרים משולבים על חינוך מבוגרים. היא כתבה במשך ארבע שנים קורס על דפוסי הזבורה בישראל באוניברסיטה הפתוחה וכשהרגישה שהגיעה לנקודת רוויה, והחליטה שלא היא ולא המדע פורצים דרך חדשה, ברוכיה, החליטה לעבור לתחום שהיא אוהבת: עבודה בהוצאת ספרים. כך הגיעה להוצאת "גוטליט" החיפאית, שבה היא משמשת כעורכת ראשית וכאחראית על הפירסום והשיווק.

בשנים האחרונות, היא מודה, היא מאוהבת בספרות הדרום־אמריקאית. "מאה שנים של בדידות" מאת מארקס השאיר אותה מוקסמת. ומה לגבי ספר חדש משלה? יש תמיד משהו ברקע. "אני תמיד באמצע סיפור", היא אומרת, "אבל אני לא יודעת עדיין אם בסופו של דבר יהיה מזה ספר. בינתיים הסיפור מותח מאוד, אך אינני רוצה להרבות עליו דברים, כי כל זמן שהוא בראש שלי — הוא בגדר סוד פרטי שלי".

הפרפרית

הרעיון הוא משום לפורי. כמו כל ההמצאות הגאוניות: שמלה שחורה קטנה באורך מיני, לפי האופנה האחרונה, וירידת בד עקנית המקשרת מאחורי הגב ויוצרת פרפר עצום ממדים. הרעיון הוא של פייר קארדין לחורף 88. אבל מדוע לא לאמץ את הרעיון לנשפי חנוכה?

הבה נתחכמה

מאת אברהם טל

העמלות המופרזות שגובים הבנקים תמורת מכירת שיקים במטבע חוץ לשם תשלום לספקים בחו"ל (שעליהן נכתב באחרונה בטור זה בצירוף דוגמאות) יצרו — איך לקרוא לזה? — מעקפים, שתכליתם לחסוך את הסיוע הבנקאי בקבלת שירות זה.

אחת הדרכים היא לשלוח לספק בחו"ל את מספר כרטיס האשראי הבין־לאומי ומועד פקיעת תוקפו אגב הזמנת המוצר (לפי קטלוג או מידע כללי). עמיתי נתן דונביץ הביא לא מכבר בטור התקליטים שלו דוגמה: ישראלים מזמינים תקליטים ודיסקים מחנויות בלונדון — וחשבונם מחויב כאילו רכשו את הסחורה בעת שהייה בחו"ל. כך חוסכים לא רק עמלות בנקאיות — אלא לפעמים גם את המירווח השמן של היבואן, הסיטונאי, הסוכן, הקמעונאי והזבן בחנות המקומית (אם כי לא בהכרח את מסי היבוא, שכן המשלוח מגיע בדואר). החיסכון עשוי להיות ממשי ביותר, למשל בענף הספרים, בהתחשב בשער הדמיוני שלפיו מחשבים יבואני ספרים וכתבי־עת מקומיים את מחיר הסחורה בארץ.

דיברתי על עניין זה עם ארהארד טייטלמן, מיוזמת המפקח על מטבע חוץ בבנק ישראל. אם הבנתי נכונה, התרגיל המתוכם כנראה תקין (מבחינת הפיקוח על מטבע חוץ), אם מדובר בבעל כרטיס אשראי בין־לאומי אשר קיבל בבנק "מיכסה" בגין הכרטיס לצורך נסיעה לחו"ל, ולא ניצל אותה שם במלואה. ומה באשר למישהו שלא קיבל "מיכסה" או ניצל אותה במלואה בחו"ל, אך מזמין מוצר מספק בחו"ל על סמך כרטיס האשראי הבין־לאומי שלו? אני מבין שזה אינו תקין מבחינת חוקי מטבע חוץ, אבל נראה שמנגנון הפיקוח לא כל־כך פועל — בכלל או לגבי הסכומים הקטנים יחסית, שבהם מדובר.

הפתעה זומנה לי למקרא מכתב שקיבלתי מקורא בירושלים, התוהם על כתבית אמריקאי הנמאס לו לשלם עמלות בנקאיות מנופחות בעד השיקים במטבע חוץ, שהיה שולח לירחון כדמי מנוי. באחרונה — כך כתב לי — שלח לירחון דמי החתימה לשנתיים בהמחאה בשקלים לחיוב חשבונו בבנק ירושלמי, לפי מחיר החתימה הדולרי כפול השער היציג. בימים אלה קיבל את אישור המשך החתימה, מהמכתב לא ברור אם הבנק הירושלמי כיבד את ההמחאה.

טייטלמן אומר לי שתשלום בחו"ל בשיק בשקלים משוך על בנק ישראלי, מהווה עבירה על החוק. הוא בכלל מופתע שהירחון האמריקאי הסכים לקבל את השיק, בהתחשב בשערו הנוחות של השקל בחו"ל (אינני בטוח שהשער נוחות כל־כך). מכל מקום, הוא הבטיח לי לברר אם קיימת פירצה המאפשרת את התרגיל הפשוט הזה. זה היה לפני כ־10 ימים.

תלך־תבוא בפוגז

לפני חודשים אחדים קיבלו דיירי הבית המשותף שלנו הודעה מחברת פוגז שלפיה יש לשפץ חלק ממרכזת הגז והצנרת למניעת דליפות. ניתנה לדיירים אפשרות לבצע את השיפוץ באמצעות החברה או באופן עצמאי; אם תבוצע העבודה באמצעות החברה, תחולק העלות בין הדיירים בחלקים שווים. החלטנו לסמוך על החברה ולתת לה לבצע את העבודה. בימים אלה קיבלנו חשבון גז דו־חודשי, וכמעט נפלתי מהכיסא: במקום 10 או 20 שקלים — למעלה מ־170 שקל. ההפרש הוא חלקנו בעלות השיפוץ.

164.86 שקל לדירה בעבור שיפוץ חלקי של המתקן והצנרת — האם זה הרבה או מעט? התנחמתי בכך, שבאותה מידה יכלה פוגז לחייב אותי ב־264.86 שקל, ועלי להיות אסיר תודה שלא עשתה כן. אבל מיד נתגנבה ללבי מחשבה זדונית: אולי היה מוצדק לחייב אותי רק ב־64.86 שקל — ואינני אלא אחד מעשרות פרייארים המשלמים בשתיקה כל חשבון הנשלח להם?

אשר על כן טילפנתי למר נחמן אברון, איש החברה, וביקשתי לדעת למה דווקא

חור בכיס

164.86 שקל. עלי להודות, שמר אברון הוציא לי במהירות את הרוח מהמפרשים. "תראה אדוני" הוא אמר. "כל הספרים פתוחים בפניך. אנא בטובך תסור למשרדנו, תיכנס אלי, אראה לך את תיק העבודה: מה הכמויות, מה מחירי החומרים, מה השכר שנזקף וכולי וכולי, הכל מוכן ומזומן לביקורת של כל לקוח המעוניין לדעת".

לפי מיטב המסורת הצרכנית הגרועה עניתי לו "לא תודה. אני בטוח שהכל בסדר, אבל גם אם זה לא בסדר — מי אני ומה אני שאערוך ביקורת עלויות של משימה סבוכה שכזאת? עם זאת, 164.86 שקל זה הרבה כסף..."

"רגע, רגע" אמר מר אברון שיש בפיו תשובה לכל קושייה. "התכוונו לפזר את החיוב על פני שלושה תשלומים, אבל בגלל טעות נזקף כולו על תשלום אחד. ומי שיבוא אלינו עם החשבון, נסדיר לו את העניין. לצערי, לא ניתן לעצור את החיוב למי שמשלם לפי הוראת קבע בבנק. לאלה יש לנו עצה אחרת: שישלחו לנו שני שיקים מעותדים לתאריכי החשבונות הבאים, כל שיק על שליש הסכום, ואנו נחזיר להם בדואר שיק בסכום הזה. מי שרוצה לפשט את העניין, יוכל לבוא אלינו ונסדיר את העניין במקום".

יפה, נכון אלא שטוב לא מצאתי לכדאי לנצל את ההצעה האריכה: תלך־תבוא, תשלוך תקבל. יש לי שאלה פשוטה לפוגז: מדוע חייב הלקוח לשרבל, לרוץ, לכתוב, לשלוח?

ביתר פירוט: א. מדוע לא צירפתם פירוט, ולו כללי ביותר, של עלות העבודה לחשבון? ב. אם טעיתם וחייבתם בכלל החשבון, מדוע לא הודעתם ללקוחות שנפלה טעות וקיימת אפשרות לשלם בתשלומים? ג. מדוע לא תשלחו ביוזמתכם ללקוחות, שנתנו בכם אמון בצורת הוראת קבע לבנק, החזר של שני שליטים מהחיוב המוטעה, ותגבו אותם כחשבונות הדו־חודשיים הבאים?

ככל שחשבתי על העניין כך השתכנעתי, שמר אברון היה מאוד־מאוד אדיב אבל פוגז מאוד־מאוד לא בסדר.

השכלה — סגולה לאריכות ימים

הגיל הכרונולוגי חשוב פחות, מבחינת ההשפעה על קצב ההזדקנות, מאשר האווירה, אורח החיים, המצב הכלכלי במדינה ועוד ● אחד מהממצאים שהועלו ביום עיון על "האשה המזדקנת"

מאת מרים גורן

בעצם אין כיום דבר כזה ששמו זיקנה, אומר פרופ' יואל שנן, מן החוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. כיום גם אדם בן שבעים אינו נחשב עוד זקן. אתה יכול להגיע לגיל כרונולוגי מופלג ולהיות צעיר בנפשך ובתפקודך ואתה יכול לסיים את חייך מבחינה פסיכולוגית כבר בגיל 20.

במסגרת מחקר על הזיקנה עוקב פרופ' שנן, מזה 21 שנה, אחר 220 בני אדם. המחקר, שהוא מן היחידים מסוגו בעולם, מעלה כמה ממצאים שאותם הביא החוקר לפני המשתתפים בערב שהוקדש לנושא "האשה המזדקנת". את האירוע אירגנה התוכנית להבדלי־המינים של הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית והוא התקיים במכון ואן־ליר בירושלים. מחקרו של שנן נתמך גם בממצאי חוקרים בעולם והוא מעלה כי הדמיון בין נשים וגברים מזדקנים עולה על השוני ביניהם. נשים נעשות מגברים וגברים זקנים [illegible]

הדמיון בין המינים רב יותר לעת זיקנה מאשר בגיל צעיר. הגבר הצעיר הוא הישגי ונמרץ והאשה הצעירה נוטה יותר לעדינות ורוך וזאת כתוצאה מחלוקת התפקידים במשפחה ובחינוך הילדים. כאשר הילדים מתבגרים והזוג נשאר לבדו, מתחילה האשה להשתמש יותר בכישורים שהדחיקה בצעירותה. בשלב היציאה הסופית ממעגל העבודה שוב יש שינוי, כי אז מתגלים ההבדלים הנובעים מן הפונקציה של המסלול המקצועי. מי שלמד יותר והשקיע יותר בעבודה ובלימודים, וצבר משאבים, סיכוייו גדולים יותר לעבוד גם אחרי גיל הפרישה הפורמלי, או בכלל, למצוא לו עיסוק. גם כמתנדב הוא יתפקד טוב יותר.

יכולת ההתמודדות של הנשים עם בעיות ההזדקנות דומה לזו של הגברים, אולם אין הן חשות בשוויון משום שלא השתחררו מסטריאוטיפים הכרוכים בדמות האשה הזקנה. לאורך ההסטוריה ובכל התרבויות נתפסו נשים זקנות כדמויות שליליות: מכשפות זקנות, בעלות כוחות מאגיים או הרסניים. הגבר הזקן, לעומתו, נתפס כחכם, כגיבור וכמצ'ו. במציאות פועל הגבר הזקן במקרים רבים פחות טוב מן האשה, אבל יש לו מכאניזם המפצה אותו ושומר על דימוי עצמי חיובי יותר מהדימוי שיש לאשה, על עצמה.

אשה זקנה — אשה בודדה

פרופ' שנן מדגיש כי השתנות דפוסי החיים במכנו השפיעה על דפוסי ההזדקנות. השינוי מתבטא יותר אצל נשים מאשר אצל גברים מבחינת הסטטוס הלגאלי. אך גם מבחינה ביולוגית חלו שינויים מפליגים אצל האשה. ירד גיל הופעת הווסת הראשונה, מגיל 17 בממוצע לגיל 10—11, בשכבות המעמד הבינוני, ועלה גיל הפסקת הווסת, מגיל 40 לערך, עד לפני כמה עשרות שנים, לסביבות גיל 50.

ממצא בולט במחקר על הזיקנה מעלה כי כבר באמצע החיים ניתן להבחין בין טיפוסים שונים של אנשים ולנבא מי ימות קודם ומי אחר כך. ההבדלים נובעים מיכולת הישרדות הקשורה במידת החוסן. ידוע כי כשרים אינטלקטואליים, השכלה, חינוך, השתייכות למעמד חברתי גבוה ומשאבים חומריים מאפשרים התמודדות עם מצבים חדשים, כמו גם מחלות קשות. כלומר, תוחלת החיים של בני אדם שהשכלתם נמוכה ומעמדם החברתי נמוך אף הוא — נמוכה יותר. כך היה כבר ביוון וברומא העתיקות.

במחקרים בשנים האחרונות נמצאו הבדלים ניכרים בין בני אדם שהגיעו לגיל 85 ובין אלה שהגיעו לגיל המוות הממוצע, כ־70 שנה. טיפוס סטאבילי שומר יותר על רמת תיפקוד בגיל ההזדקנות ומתמודד ביתר קלות עם בעיות — כך נמצא בכל התרבויות שנחקרו. לדברי פרופ' שנן, ניתן לומר כי כמו שהיית כל חייך כך גם תזדקן, להוציא הפתעות שאינן בשליטתנו.

החוקרים מצאו גם, כי הגיל הכרונולוגי חשוב פחות מאשר למשל האווירה ואורח החיים, ההסטוריה של החברה שבקרבה חי האדם, המצב הכלכלי במדינה, מלחמות וכדומה.

את המומנט הנשי הביאה ד"ר מרג'ורי פיינסון מאוניברסיטת רטגרס בניו ג'רזי, שקיימה ראיונות עם נשים זקנות בארה"ב, רובן יהודיות שחיו בבתי אבות או במרכזים קהילתיים. התמונה העולה מן השיחות היא שאשה זקנה היא בודדה, מדוכאת, חולנית, אך עם זאת שואפת בכל כוחה לעצמאות תיפקודית, קשורה לסביבתה, אינה מוכנה לשינויים, ועם זאת רואה עצמה חזקה. הבעיה של האשה הזקנה בארה"ב, היא הפער, לטובתה, בתוחלת החיים. הפער הוא כשמונה שנים לטובת הנשים (הגורם לכך אינו ידוע בבירור והחוקרים כי גם יד העישון בעניין). בארה"ב מבחינים בין זקנים סתם, בגילאי 70 לערך, ובין "הזקנים ביותר", בני 85 ומעלה. האחרונים הם קבוצה ההולכת וגדלה וגם בישראל מצפים שתוך עשר שנים היא תגדל ב־85%. בארה"ב, רק 10% מן הנשים בגיל 85 עדיין נשואות ומספר האלמנות גדול כפליים ממספר האלמנים.

בישראל המספרים שונים: תוחלת החיים הממוצעת של האשה עולה על זו של הגבר ב־3.4 שנים בממוצע (73.9 לגבר, 77.3 לאשה). מעל גיל 85 יש לגברים תוחלת חיים גדולה מזו של הנשים. אפשרי לנשים זקנות שהן חיות יותר לבדן ואילו גברים זקנים חיים עם בניהם או בבתי אבות: 25% מהנשים לעומת 60% מהגברים חיים בבתי אבות.

ד"ר פיינסון מצאה את הנשים יושבות, בבנים הציבוריים, במחיצת בנות מינן בלבד. הגברים יושבים לחוד. גם נושאי השיחות היו שונים. הגברים שוחחו על נושאים פילוסופיים, נושאים העומדים ברומו של עולם: דת, כלכלה וכדומה. נשים שוחחו על דברים העומדים ברומו של עולמן: ילדים, מחלות, אהבות, סקנדלים. ובכל זאת טוען פרופ' שנן כי הדמיון בין נשים וגברים מזדקנים מגיע לכ־60%—70% והחינוך השוויוני יביא לפער קטן עוד יותר. אבל עדיין התדמית של אשה צעירה חיובית יותר מאשר של זקנה.

באדיבות פרסום אלרון • דפוס מאיר

כולם בלב אחד

יתרון האיכות של צה"ל הוא השאיפה של קרן לב"י:
חיילים אשר לא קיבלו השכלה בסיסית בסרם גיוסם — זוכים לסיכוי נוסף במיתקני הלימוד המיוחדים בצה"ל.
לב"י משקיעה בציוד הצלה ובמיתקנים רפואיים, לטיפול בחיילים נפגעים ובפצועים.
לב"י מממנת מחקר, פיתוח וייצור של אמצעי לחימה מתוחכמים, להתעצמותו של צה"ל.
כל אלה הן הפעולות של לב"י. כל אלה הן המטרות שלך.

קח את לבך־3 ה"ל תורם לב והתרומה לליבי היא התרומה שלך.

לבי למען בטחון ישראל

לכבוד קרן לב"י
רח' ארניא 17, הקריה מיקוד 64734 תל־אביב
במענה לפניתכם אנו מעלים תרומה בסך ___ ש"ח (במילים) ___
□ מצ"ב המחאה מספר ___ משוכה על בנק ___ סניף ___
□ מצ"ב העתק הודעת זכוי מבנק ___ טלפון ___
שם התורם וחתימתו ___ כתובת ___
התרומה על שם ___
קבלה על הסכום הנתרם תשלח בהקדם. תרומה לקרן לב"י מוכרת לצרכי מס. תרומתך מועברת במלואה ובישירות למטרות הקרן ללא ניכוי הוצאות.

גם בטוח וגם דק

בחנות ובשוק

הנושא הזה המדובר ביותר בתקשורת ובמקולינים בימינו אלה הוא מוצר קטן עשוי גומי — הקונדום. שפע המאמרים אף הם מעידים על התעניינות הציבור, הנובעת לא כל כך מאהבת מוליכי כמו משכבת המן — האיידס, במקרה זה. עכשיו מתחילה התחרות על לב הקהל: מי מוצלח יותר, מי צבעוני יותר, מי מתפקד טוב יותר.

זו היתה הקדמה שנועדה להביאנו לקונדום חדש בשם "מנטור", תוצרת ארה"ב, שמפיצה בארץ חברת "גוריות". חברת "מנטור" התמחתה בייצור תכשירים רפואיים ולדברי מנהליה השיגה בקונדום שלה את מלוא הביטחון מפני הידבקות ממחלות מין שונות והאיידס בראשן. בבסיס הפנימי נמצא אטם בטיחות מיוחד בצורת טבעת, הנצמד היטב לפין ואינו מאפשר לו להחליק. האטם יוצר גם מעין חומת הגנה הסוגרת כל אפשרות למעבר נוזלים, שהם מפיצי המחלות וגורמי ההריונות הבלתי רצויים. ל"מנטור" שכבת גומי נוספת המבטיחה הגנה על הקונדום עד השימוש, ולמרות זאת הוא דק יותר מן האחרים. המחיר לצרכן: 14.95 שקל לאריזה בת שלוש יחידות.

שמלות במהדורה הרזוק

מי שזקוקה לשמלה לנשף חנוכה, יהיה עדיין סיפק בידה לרוץ ולרכוש שמלות מן המהדורה הרזוק בבזאר מטעם מיח"א (מחנכי ילדים חירשים) שיתקיים במוצאי שבת, 19.12, בשעות 17.30 — 22.00 וביום א', 20.12, בשעות 10.00 — 20.00 בבית מיח"א, רחוב רידינג 23, ברמת־אביב. פרט לשמלות (במידות קטנות), יוצעו למכירה במקום בריות, ציורי מישה, צעצועים ועבודות יד של מתנדבות מיח"א. המוצרים הם מתוצרת הארץ ומאמריקה הלטינית. הילדים שיתלוו להורים יזכו בהפתעות קוסם שיהיה במקום במשך היומיים.

מתחכמים לחגורת הבטיחות

השאלה בה מתחבטים הנהגים היא איך להיות חגור וגם שלא ילחץ על הבטן. הראשונים שמצאו את הפתרון היו נהגי המוניות שהתחילו להשתמש באטב כביסה. עכשיו מציעים לנו "קלוג קלאס" מאנגליה — [illegible] עצר המורכב על חגורת הבטיחות, מרשה אותה למידה הנוחה לנהג או לנוסע וננעל אוטומטית בזמן תאונה או בלימת פתע. היבואן הוא חברת ארד, והמחיר 7.90 ש"ח ליחידה אחת. ניתן להשיג בחנויות לאביזרי רכב ומוסכים ובקרוב גם בתחנות דלק, בתוניים ורשתות שיווק.

● יבואן אחר מייבא את "פריי קלאפ" לאותה מטרה בדיוק. המחיר 15 ש"ח לזוג והרי זה כמעט אותו מחיר. ניתן להשיג אצל ג.ר.א. אביזרי בטיחות לרכב, דוד ריבל 9, תל אביב. אצל ג.ר.א. אפשר גם להשיג חגורות בטיחות מיוחדות לילדים המורכבות מזוג חגורות על הכתפיים וחגורה מסביב למתניים. המחיר, ללא התקנה 71.30 ש"ח. לרך הנולד מציעים מושב מיוחד עשוי פלסטיק המשמש גם כעריסל וגם כסלקל. המחיר 145 ש"ח.

פריי־קלאפ: שלא ילחץ על הבטן

היגיינה נשית

חברת "חוגלה" הוציאה לשוק תחבושת היגיינית חדשה בשם "לילי סופר סופט", מקופלת, דקה ובעלת כושר ספיגה רב. בכל תחבושת חמישה פסי הדבקה המצמידים אותה לתחתונים. התחבושת נמכרת באריזה המכילה 20 יחידות, וכל תחבושת מקופלת ועטופה באריזת ניילון אטומה ונפרדת. מחיר החבילה — 4.25 שקל.

● חברת סטפנדורט הבינלאומית, יצרנית "טמפקס", מציעה לנשים את "טמפר", תחבושת היגיינית שיש בה שכבה העשויה חומר סופג במיוחד, המרכז את הנוזלים במרכזו ומשאיר את השכבה העליונה יבשה. לתחבושת טמפר שלושה פסי הדבקה וקצוות מעוגלים המתאימים למבנה הגוף הנשי. כל תחבושת ארוזה באריזה היגיינית אישית, ומחיר האריזה בת 20 היחידות — 3.85 ש"ח (רגיל) ו־3.95 שקל (סופר).

שיהיה לבריאות

תשלובת רגשר ליבוא, ייצור ושיווק מוצרי קוסמטיקה היגיינה, הוציאה לאור דפי מידע לכל המשפחה המכילים 101 שימושים ל"וזאלין פטרוליום ג'לי", שפותח במאה ה־19 ובעזרתו טיפלו בכוויות ובחתכים. אחרי זיקוק ועיבוד נוסף פותח ג'לי ואזאלין, שהוא חומר הגנה [illegible] נגד תיפרות היתולים אצל התינוק, נגד קילוף עור הקרקפת, אף מגורה, הסרת פלאסטר ללא כאבים, הסרת צבעים שנדבקו בעור, ריכוך נעליים שנרטבו, ברז חורק, מגירות תקועות, הסרת טבעות מן האצבע ועוד.

● "הוגיין" הוא תכשיר המופק מצמחים ויוצר סביבה בלתי נוחה להתפתחות הכינים על שיער הראש. הנטורולוג, ד"ר יעקב עצמון, מפתח התכשיר, מצא שיש הבדל בין ראש לראש באשר להומוציות העור, הפרשות הקרקפת ועוד, ובעקבות ממצאים אלה פיתח את התכשיר החדש, שפעילותו היא ביצירת שינוי בהומוציות העור ובאיזון פעולת בלוטות החלב. השינויים הללו במערכת שיער־קרקפת יוצרים סביבה ביולוגית בלתי מתאימה לכינה ומביאים להתנתקותה מן הראש המטופל. השמן האתרי שבתכשיר מפרק את מעטפת ביצת הכינה, חודר פנימה ומנטרל את חיותה. המחיר — 11.65 שקל.

● "הקוסמופוליטנה" הוא מכשיר ביתי, מתקפל וניד, העוזר בשמירת הגיזרה והכושר הגופני, והמיובא ארצה על ידי חברת "אשר אורתופדיה". עשר דקות קפיצות מדי יום מספיקות כדי לתת את הגמישות הנחוצה לגוף. לכל "קוסמופוליטנה" מלווה סידרת תרגילים יומית. ניתן להשיג בכל חנויות הספורט. המחיר 169 שקל.

● "גואר גם" הוא סוג של מוצר דיאטטי, המורכב מפחמימה המופקת מזרעי השיח ההודי גואר. הוא אינו מתעכל כפחמימות אחרות אלא סופג מים ומתנפח בדרכי העיכול, עובדה המאפיינת את סוגי התאית הפייבר למיניהם. ה"גואר גם" מעכב את תכולת הקיבה ומשהה את התרוקנותה, מוריד את רמת הסוכר מן המזון ומקטין את הפרשת האינסולין — ההורמון הקשור בהשמנה. נוסף על כל התכונות הנפלאות הללו אפשר לרדת בעזרתו 3־4 ק"ג תוך שבועיים ללא דיאטה.

עיצוב 88 — בחנוכה

"אות חריש" — "אות המוצר המעוצב" יוענק בטקס פתיחת התערוכה "עיצוב 88", שתתקיים בחנוכה (17—25 בדצמבר) במרכז הירידים שבגני התערוכה בתל אביב. האות יוענק לכל המוצרים מייצור מקומי ומיבוא, שיעמדו באמות המידה לעיצוב המוצר, שהוצבו על־ידי המרכז הישראלי לאריזה ולעיצוב המוצר. המוצרים המוצגים בתערוכה אינם עומדים להתחרות בינם לבין עצמם, אלא נשפטים על־פי אמות המידה המוגדרות, ולראשונה יתמודדו על התואר גם מוצרים שאינם מיוצרים בישראל. תערוכת "עיצוב 88", המאורגנת על־ידי חברת "אילון לקידום ושיווק תערוכות", בחסות איגוד לשכות המסחר בישראל, תעוצב בכללה על־ידי אדריכל, כשכל חברה תדאג לעיצוב המיוחד של הביתן שלה.

משהו קל

חברת פרומין הולה לשוק באחרונה שלושה מוצרים חדשים המצטרפים לסדרת מוצרי הבריאות והטבע של פרומין: פת פרומין עם חיטה מלאה — קרקר קל ופריך במיוחד יעודי המתאים במיוחד לשומרי משקל (18 קלוריות לפרוסה) — 1.50 שקל לחבילה. המוצר השני: "פורמה 1" — טבליות סיבים מפירות הדר ודגנים (100 טבליות — 14 שקל) ופריכיות העשויות מאורז קלוי (חבילה בת 100 גרם — 1.80 שקל).

● משהו קל וטעים אך לא מיועד דווקא לשומרי משקל — מעדן־גבינה בשם "גבינאה" של שטראוס המופק עשוי מגבינה מוקצפת ותוי שמנה (5%) עם פרי טבעי. המשווק בגביעים בני 125 גרם (150 קלוריות הגביע), טעמנו בשלושה הטעמים שיצאו עד כה — מישמש, תות שדה ואוכמניות ומצאנו שהגאש הזה באמת טעים. המחיר לצרכן — 1.05 שקל.

ויצו תל־אביב
שד' דוד המלך 38

שוק חנוכה

גלריה לתמונות, אמנויות מקסיקו
בחסות הגב' הלנה גלזר
ס/יו"ר ויצו ישראל, ויו"ר איסוף כספים

הפתיחה החגיגית במוצאי־שבת 15.12.87 משעה 6.30 בערב; ביום ראשון 20.12.87 משעה 10.00 בבוקר עד 20.00; וביום שני 21.12.87 מ־9.00 בבוקר עד 15.00

* לבוש אופנתי לכל המשפחה מהארץ ומחו"ל
* מתנות לחג — עבודות יד, ביתן הספר, צעצועים, קוסמטיקה, מוצרים לבית, עבודות יד ועוד.
* בית קפה, ארוחות צהרים וערב — תקרובת מטעים

הכניסה חופשית

הילדים כבשו את הכנסת

מאת אסתר בלווה

חברה בלי פגמים, בלי עבריינים, יחסי שכנות טובים בין יהודים לערבים ובין דתיים לחילוניים, סיפוח כל השטחים ושוויון זכויות מלא לערבים — זו החברה האידיאלית שבה רוצים חברי פרלמנט הילדים, שהתכנסו ובאו לכנסת ביום שני למושב מיוחד בנושא "חברה אידיאלית — חלום ומציאות". הילדים נשאו נאומים, "שמרו" על הכיסאות והאשימו — את מי אם לא את התקשורת, בצרות של המדינה...

ח"כ אבא אבן נתן את חסותו ל־31 תלמידי כיתות הי"ד מנצרת עלית, שייצגו 3000 תלמידים. עוד בראשית שנות ה־70, בהיותו שר החינוך והתרבות, הוא עודד את הרעיון להקים פרלמנטים לנוער.

לפרלמנט הילדים ועדות המקבילות לוועדות הכנסת, בתוספת ועדה חשובה מאוד שאין בכנסת — ועדת הסביבה ועיתונות. מטרת הפרלמנט היא לעודד ילדים להיות מודעים ומעורבים בעשיה ובמתרחש בארץ ובחברה, להביא אותם לידי חשיבה מקורית וללמדם את תרבות הדיון והוויכוח. כמו כן להעמיק גם את מודעותם לנושאים שמעולם לא הובאו לדיון דרך הפריזמה שלהם.

פרלמנטים לנוער התחילו לפעול בארץ בתחילת שנות ה־70. הם בנמצא ב־132 נקודות ישוב. אז דובר אפילו על תנועת פרלמנטים שפעלה ב־27 ארצות בעולם. מדי שנה פתחו הפרלמנטים את כל הגינות הכנסת ודנו בנושאים שעניינם נוער וחברה. מפגשים אלו היו בחסות גולדה מאיר ז"ל ויו"ר הכנסת, ראובן בריקת ז"ל.

בין האורחים הרבים שפקדו את משכן הכנסת ביום שני היו שר החינוך והתרבות, יצחק נבון וח"כים רבים, וכן הזמרת עופרה חזה. ראש הממשלה, יצחק שמיר, שלח מכתב ברכה ובוגרי פרלמנטים, כמה מהם אנשי תקשורת בכירים, הביעו נכונות לסייע ולעודד בהפעלת פרלמנטים מסוג זה בכל רחבי הארץ.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מבוא העמקים
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית, מבוא העמקים, נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 116/86 מוגש ע"י אנור אבו־טאייע מיפיע, גוש 16874 חלקה 11.
מהות ההקלה 11/ב/2, אי שמירת מירווח מינימלי מהגבול.
את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 2/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פירסום הודעה זו.
י. קניג
יו"ר הועדה

מודעה בדבר מכירת זכות שכירות מוגנת במקרקעין

מוזמנות בזאת הצעות לרכישת זכות שכירות מוגנת במקרקעין המתוארים להלן. על המעוניין בכך להגיש הצעה בכתב תוך 21 יום מפרסום הודעה זו אל עוה"ד י. ילוס ו/ה. מוריץ, משדרות רוטשילד 105, תל־אביב 65271.
ההצעה תפרט שם, מענו ומספר זהותו של המציע ואת הסכום המוצע.
להצעה יצורף עירבון בסכום שלא יפחת מ־10% מהמחיר המוצע.

פירוט המקרקעין:

המקום	מספר הרישום	השטח
ת"א, צ'לנוב 20 פינת רחוב מטלון	גוש 6947 חלקה 160 (חלק)	1048 מ"ר

תאור המקרקעין, סוגי שימוש השימוש בהם:
הנכס הנדון מהווה חלק מבנין מסחרי המשתרע בין הרחובות צ'לנוב ומטלון בתל־אביב הידוע כבנין שוק "עליה" שבבעלות עיריית תל־אביב.
המבנין בנוי לאורך הרחובות הנ"ל סביב חצר פנימית לפריקה וטעינה עם גישה לכלי רכב (משאיות) מרחוב מטלון ורחוב צ'לנוב. ישנה אפשרות לבנות קומת משרדים נוספת מעל קומת המשרדים הקיימת בשטח נוסף של 550 מ"ר.
שטח הנכס הנדון כפי שמתואר בחוות דעת שמאי מוסמך מטעם עיריית תל־אביב מפורט להלן:

1. קומת מרתף (מחסן)	200 מ"ר
2. קומת קרקע (חנות)	205 מ"ר
3. קומת משרדים מעל קומת החנויות	643 מ"ר
	1048 מ"ר

פרטים נוספים
1. הנכס הוא בבעלות עיריית תל־אביב.
2. גובה דמי מפתח מלאים (3/3) נקבעו על ידי שמאי מוסמך מטעם עיריית תל־אביב בסך $255,000.
3. המכירה כפופה להסכמת עיריית תל־אביב.
4. המוכרים מרשים לעצמם לנהל משא ומתן על כל אחד מהמציעים, לפני קבלת כל הצעה.
5. אין המוכרים מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא והם שומרים לעצמם הזכות לנהל משא ומתן עם כל אחד מהמציעים, אף לאחר קבלת ההצעות.
6. על המציע לבדוק את פרטי הנכס וכל הקשור אליו ואין המוכרים אחראים בכל צורה שהיא לתאור הנכס והפרטים כפי שמופיעים במודעה זו.

יהודה מוריץ, עו"ד (כונס נכסים זמני) — יעקב ילוס, עו"ד (מפרק)
המפרקה חברת מרכזת לפקלאים בע"מ (בפירוק)

מאת נדב שרגאי

חוזרים הביתה מנצחים

אחרי 90 שנה ו־30 קונגרסים ציוניים, הגיעה לקונגרס האחרון, בראשונה ככוח הפוליטי — היהדות הקונסרווטיווית. מנהיג התנועה בארה"ב פרופ' שורש: "באנו להפוך מוסד מיושן ומנופח לכלי יעיל להפעלת לחץ כביר על מנהיגי ישראל להתמודד עם ההקצנה הדתית"

"הקונגרס הציוני, המייצג את העם היהודי בכללותו, קורא להעניק שוויון זכויות מלא לכל זרמי הדת היהודית, ולתת לרבנים שלהם זכות חוקית לבצע את הטקסים הקשורים למחזור החיים היהודיים, ותפקידים רבניים אחרים". ההחלטה התקדימית הזאת, שהתקבלה ביום חמישי בלילה על־ידי הקונגרס הציוני הל"א, היתה במהותה הצהרתית וב־טולת ערך מעשי.

למרות זאת לימדו תגובות שני הצדדים — המנצח והמפסיד — על המשמעות הרבה שיוחסה לה. רק מי שראה את שמחת הצירים הרפורמים והקונסרווטיביים, הבין עד כמה חשובה היתה ההחלטה לדידם. הם חזרו הביתה עם ניצחון, ועוד במשחק חוץ. קשה היה גם שלא להתרשם מהתגובה הקיצונית של הצירים והאורתודוקסים של המזרחי על תוצאות ההצבעה. רק בקושי כבעו ראשי הסיעה מרד חברים, שקראו לפרישה מיידית מ־ההסתדרות הציונית העולמית ומה־קונגרס הל"א.

בניגוד למישור המעשי, היתה השפעת ההחלטה במישור הפוליטי הפנים־ישראלי — מיידית. שר הדתות זבולון המר הספיק כבר להזהיר את המערך שלא לפעול למימוש ההחלטה בכנסת, מחשש של "קרע להמיד" עם המפד"ל. הוא אף הגדיר את ההחלטה התערבות שאינה במקומה, בחיים הפנימיים של מדינת ישראל. חבר הרבנים של המפד"ל פירסם הודעה ברוח דומה.

מדינת ישראל כגורם מפלג

גוש המפלגות והתנועות שהצביע בעד ההחלטה הורכב מצירי תנועת העבודה, מפ"ם, הרפורמים והקונסרווטיבים, לאומיים — חברי התנועה ליהדות מסורתית — היה זה קונגרס ציוני ראשון, כמו גם לראש המשלחת, מי שעומד כיום בראש התנועה הקונסרווטיווית בארה"ב, פרופ' איסמר שורש.

לפרופ' שורש לא היו מלכתחילה ציפיות מהקונגרס, ומהלכי האספה, לרבות הסיום האלים, לא הפתיעו אותו, לדבריו. בפעם הראשונה באו הקונסרווטיבים לארץ ככוח פוליטי, ושורש אומר שהסיבה לכך היא אחת ויחידה: הניסיונות החוזרים ונשנים של המפלגות הדתיות בישראל לתקן את חוק השבות בכנסת. הראיון הבא עם פרופ' שורש מאפשר התבוננות מקרוב על המהפך האידאי שעברה התנועה הציונית בקונגרס האחרון: משיתוף פעולה מסורתי עם האורתודוקסיה והמזרחי לברית הדוקה עם שתי תנועות, שבכיסן נמצא רובן בחו"ל.

שאלה: כיצד חש ציר של תנועה, המשתתפת בפעם הראשונה בקונגרס ציוני, "מוסד" כמעט מרוויאתי, הדי כבר 90 שנה?

פרופ' שורש: אין לי תשובה ספציפית, אבל מלכתחילה לא היו לי ציפיות. התארגנו כתנועה פוליטית, כדי למחות נגד הכוונה לתקן את חוק השבות.

זו הסיבה היחידה שאתם כאן?

זו הסיבה העיקרית שאנו כאן. השאלה היא סמלית ולא מעשית, ואלה שבאמת מנסים לפתור את הבעיה, עובדים במישור הלא נכון. הם רוצים להציע פתרון מעשי לשאלה סמלית. כיום הפכה ישראל, בפעם הראשונה מאז קום המדינה, לגורם מפלג ביהדות העולמית, וזה מדכא אותי. באנו לכאן כדי לנסות ולהפוך מוסד ישן ומנופח לכלי יעיל להפעלת לחץ כביר על מנהיגי ישראל, להתמודד עם ההקצנה הדתית הפוקדת את המדינה ו־החברה.

הניסיונות האלה אינם חדשים. גם לפני חמש ועשר שנים ביקשו לתקן את חוק השבות.

נכון, אבל הדחיפה לשנות את החוק עלתה והתגברה במידה מסוימת, הדחיפה הזאת התעוררה על־ידי ההחלטה של הרפורמים לקבל הגדרה יהודית חדשה. על־פי הגדרה זו, מספיק הורה אחד יהודי, אב או אם, כדי לקבוע מיהו יהודי. ההחלטה הזאת של הרפורמים התקבלה בשנת 1983 ומאז אכן גבר המאמץ לתקן מחדש את חוק השבות. זה לא היה הגורם היחיד לתסיסה כאן בארץ, אבל זה אחד הגורמים שבאמצעותו ניסו לפסול בקרב הרמים הראשיים בארה"ב רבנים לארדתיים.

מדוע אתה מתנגד להחלטת הרפורמים בעניין הורה יהודי?

איני חושב שזה הפתרון הנכון לבעיה. אדם אינו משנה את אמונתו בלי טקס דתי. הוא צריך לעבור מעבר, ועל־ידי ההחלטה הזאת אין מעבר.

ודרישות הרבנים האורתודוקסים לגיור מקבלות עליך?

לא — הן קשוחות מדי. אני חושב שצריך לעודד גיור היום, ואסור להקים מכשולים המונעים מאדם כלשהו, שרוצה להצטרף ליהדות — להצטרף אליה. יש תקדימים מ־תקופת התלמוד ומימי הביניים, של גרים רבים שהתקבלו ליהדות, ואני מתכוון בעיקר לעבדים. לפי ההלכה, עבד צריך להיות יהודי, לכן לחצו על העבדים להתגייר ולא התלבטו אם העבד הוא גר צדק. היתה להם בעיה מעשית והם פתרו אותה בדרך סבירה.

אנשי המפלגות הגדולות, מערך וליכוד, שאלוהים אינם באים לא סמו במעונות על קיפות והחוק שוויון, נאחזים במעמד תמיד בתי להם הקואליציונית במפלגות הדתיות האורתודוקסיות ומפייסים במשמע: אילו היתה עליה הסכנית מקרבכם, היתה השפעתכם גדלה.

עד כה היתה אמביוולנטיות מסוימת ביחס לפעולה בארץ. לא השקענו די, לבנות את הקהילה המסורתית כאן. היום אנו פעילים הרבה יותר ומתכוונים להעניק אפשרות חדשה לאנשים שחיים כאן.

הסרה במדינה עמדה דתית מרכזית. יש קטסביות דתית של דתיים חרדים מצד אחד וחילונים מהצד השני. בתוך יש חלל גדול. אני חושב שהתנועה המסורתית יכולה למלא את החלל הזה, אבל לא כדי פיכתה לתנועה פוליטית בישראל. יש להפריד בין הדת לפוליטיקה.

בעד יהדות מאוזנת

כמי שחי בארה"ב, אתה בוודאי מודע לצורך לתרגם את היהדות המסורתית לדפוסי התנהגות ישראליים.

זו באמת המטרה הראשונה שלנו עתה — לנסות את היהדות המסורתית לניב הישראלי, ולקרב אותה לציבור הישראלי, לספרדים במיוחד. אני חושב שאפשר למצוא שפה משותפת עם הספרדים, משום שהם מסורתיים ולא דתיים. התרבות המשכת ביותר במסורות המסיגריים שלנו בארה"ב היא התרבות הספרדית. יהדות ספרד רוצה להיות בעבר וגם בהווה, והנטייה שלנו לספרד היא זו שמאפשרת את הגשר והגישה לבני עדות המזרח כאן.

היו לכם מפגשים עם נוער יוצא עדות מזרח, כאן בארץ?

יש לנו כאן בית מדרש ללימודי היהדות, ואנו מנסים למשוך סטודנטים לבית מדרש זה.

הרפורמים אומרים שהתנועה המסורתית היא קרש הקפיצה אל האורתודוקסיה והאורתודוקסים אומרים שאתם המבוא לרפורמה. כיצד אתם חיים עם הביקורת הזאת?

הביקורת היא מעין שבח. מה ממקם אותנו באמצע? המאמץ לאיזון. אני חושב שהיהדות האמיתית היתה תמיד היהדות המאוזנת — שילוב של כתבים שונים: אגדה והלכה, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, התנהגות ומוסר, כוהן ונביא. המאמץ לשלב את כל אלה הוא המאפיין את התנועה המסורתית. היהדות היא תרבות של חילוקי דעות. המשנה אצורת בתוכה הרבה חילוקי דעות. שלא לדבר על הגמרא, שהדבר האופייני ביותר לה הוא השקלא וטריא, ולאו דווקא התשובה הסופית. אנו מורשים את פירוש התורה ברוח המימרה דור דור ודורשיו. הפירוש פתוח, ואין אצלנו פחות מסירות לטקסטים הקדושים, אבל את הפירוש ניתן לחבר מחדש בכל דור ודור.

תוכל להגדיר בקצרה את ההבדל שבין הקונסרווטיווים לרפורמים ובין הקונסרווטיווים לאורתודוקסים?

בעזרת דמותו של הרמב"ם ניתן להמחיש את ההבדל המרכזי. הרמב"ם חי בשני העולמות, עולם ההלכה ועולם הפילוסופיה. הרפורמים לוקחים את הפילוסופיה — מורה נבוכים, והאורתודוקסים מזהים עם המשנה־תורה. אנו מזהים עם שני הכתבים הגדולים הללו.

הטור שלי / נתן דונביץ

השפעות צה"ליות

זה זמן אני חושב על אירוע שהוא תופעה: קצין המבצעים של העדה החרדית בירושלים, יהודה משי־זהב. לא אחד המסתיר פניו מן הטלוויזיה, או מציג את מגבעתו השחורה, רחובהירושלמיים, כאילו בין פניו ועולמו לבין מצלמות התקשורת. להיפך. מתייצב לצילום, עם תאורה חושפת. וכאשר מכנים אותו קצין מבצעים — אינו מוחה. התרגל, ככל הנראה, לתואר הצה"לי במקום שבו השירות הצבאי לא רק שאינו מקובל, אלא שהוא נושא למלחמה נגדו.

כאן חוזרים בתשובה משורות הצבא — כמ"ד ומילואים — אל הסוגה החרדי והביאו עמם גדוני, תארים צבאיים, הידע בשימוש קשר, ייעוץ בעריכת כחות במאבקי שבת ויום חול, פשיטות על תחנות אוטובוסים ועל יעדים בולטים של התרבות החילונית.

אפשר לראות בכך קוריוז. כיצד אלה המסמלים לחלק גדול מן האוכלוסייה את ימי־הביניים השחורים, נטלו מן הציוויליזציה של היום את כללי המלחמה החדישים. ומי מבטיח לנו שיום אחד לא ייטלו לידם, בהסתר, גם כלי מלחמה?

כאשר התארגנות מתחילה, אתה יודע כיצד היא נראית בהתחלה. לעולם אינך יכול לצפות לאן תגלגל. לא אפול מכיסאי אם אשמע, יום אחד, כי החרדים משיבים למשטרה באותו נשק עצמו, ברימוני גז מדמיע. וזו רק דוגמה אחת.

נעבור למגזר אחר של השפעות המושגים הצה"ליים, הרבה יותר מקובל. בעבר הלא־רחוק, כאשר עמדה להתמנות משרה חשובה במשק האזרחי, היו לה שניים־שלושה מועמדים רציניים מקרב מה שהיתה הקצונה הבכירה של צה"ל. רב־אלוף, אלוף, תת־אלוף. כולם בכירים.

כיום, כבר אין זה סוד שיש הבנה לגבי סיום תפקידו של הפרופסור חיים דורון כיושב ראש מרכז קופת חולים. המשרה פנויה — אחת המשרות הבכירות ביותר, הקשות ביותר. קופת חולים שקועה במשבר, והאיש הבא חייב לחלץ אותה מתוכה. שאם לא כן, תגבר הנהירה אל קופות החולים האחרות, והמצב במוסדות יחמיר.

הנה, עוד בטרם הודיע הפרופסור דורון רשמית על פרישתו, כבר החלו להעלות ולציין שמות של מועמדים לבוא במקומו. הרשימה, עד כה, דלה מאוד. כך אני מתרשם משיחות שהיו לי בשבוע החולף.

אחד במאפייניה, היעדר מועמדים טובים מקרב קציני צה"ל לשעבר. רמטכ"לים אינם באים בחשבון. לא רפול ולא משה לוי. לא מתאימים. אלופים — אין כאלה שהציגו את עצמם, ואין כאלה שמישהו מכיר את שמם בהתלהבות. אפילו מי ששימשו קציני רפואה ראשיים — וזה שילוב אידאלי של ידע ארגוני ומקצועי — אין מתאימים. הטבע, אומרים, גדול עליהם המעט.

גם אין מועמד "טבעי". דורון לא זו בלבד שלא גידל יורש, הוא לא הניח למי מבין עוזריו להתקרב אל הכס הקדוש. שלטון יחיד. עכשיו גם אין מועמד מבפנים.

במוסדות הרפואה של קופת חולים, ואני מניח שכך גם בוועד הפועל של ההסתדרות, רבים סקרנים לדעת מי יהיה היורש. על כל פנים, לא יהיה זה כנראה בכיר־צה"ל לשעבר. אולי מישהו שמאז שירותו הצבאי כבר מילא כמה תפקידים אחרים, והתאורה במשק הישראלי.

דרושים: משפטנים

שנת הבחירות לכנסת כבר בעיצומה. עסקנים ופוליטיקאים בדרגים השונים כבר נותנים דעתם לכך. מנגנונים פעילויות, יודעים בשורות של מי עליהם למשוך, כדי לזכות בשימת־לב.

באווירה זאת, המתחילה להתחמם, רצוני להאיר פינה אחת, קודרת: בכנסת הנוכחית כמעט שאין משפטנים ברמה נאותה. משפטנים היכולים להיות מחוקקים טובים. על כל פנים, חלה נפילה גדולה ברמת החקיקה לעומת הכנסות הקודמות. הכנסת הנוכחית יכולה, בקושי רב, להצביע על חוק חשוב וטוב שיצא מתחת ידיה. אם לא יפנו המפלגות והרשימות אל משפטנים מן האקדמיה, שייכנסו לכנסת מטעמן, יהיה המצב בכנסת הבאה רע יותר. כי מקצת מאלה שעוד עשו עבודה טובה בכנסת הנוכחית, ימצאו עצמם בחוץ, בשל סיטואציות פוליטיות שנשתנו.

כאשר מערכת החקיקה של הכנסת נחלשת, או מתעצלת, נכנס בית־המשפט העליון לחלל שנוצר. המוסד השיפוטי נהפך, בהחלטותיו, למחוקק. מאחר שבבית־המשפט העליון אין המצב כפי שהיה בימי שיא, מתלבטים בו שופט, או קומץ שופטים, בהחלטותיהם המרחיקות לכת, או המבריקות, או שתיהן גם יחד. אתה אומר בית־המשפט העליון, ומיד מעלים את שמו של אחד. אולי שניים. ואלה חשים כי אין מחוקק בכנסת ומנסים, אולי בלי משים, למלא גם תפקיד זה. שיבוש מערכת גובר והולך.

מאחר שכך, אני חוזר ומדגיש את הצורך החיוני בהכללת משפטנים טובים ברשימות לכנסת. עסקנים יודעים לדחוף עצמם לרשימות, במרפקים, בהפ־לפה ובחוצפה. את המשפטנים הטובים צריך להביא מן החוץ. הצרה, שכאשר מגיעה שעת הרכבה הסופית של הרשימה, דוחקים הצרה את כל מי שהבטיחו להביא, ואת מקומם לוקחים שוב פעילי־סניפים ועסקנים מקומיים מאוד.

כך יורדת הכנסת ומידרדרת, מקדנציה לקדנציה, וכך יורדת רמת החקיקה.

מאת אבי גבאור

סנפירי ישלם

החובות הולכים ותופחים וביצוע הסדר הסיוע לחקלאים מתמהמה. יש ביניהם הגורסים כי לא כדאי להתאמץ לשלם: בסופו של דבר מינהלת הסיוע בראשות אברהם סנפירי תשלם. כמה הסדרים כבר מוכנים ורק ממתינים לחתימה

זה חודשים ארוכים שהמגזר החקלאי ממתין לביצוע הסדר הסיוע למושבים, על־פי מסקנות ועדת רביד כפי שאומצו על־ידי כולם: הממשלה, הבנקים והסוכנות. גם החקלאים בשטח ממתינים בחוסר סבלנות לאנשיו של אברהם סנפירי, שמונה לעמוד בראש מינהלת הסיוע. אלא שההסדרים מתמהמהים, ומבחינת החקלאים כבר הגיעו מים עד נפש: החובות הולכים ותופחים. ויש מהם האומרים "אולי כבר לא כדאי להתאמץ לשלם, בסופו של דבר סנפירי ישלם". אומדנים בנקאיים מעריכים, כי מאז הגיש ד"ר שמעון רביד את מסקנותיו לממשלה צמחו חובות המגזר החקלאי ביותר מ־50%.

בשבועיים האחרונים מורגש שיפור, וממשרד שר האוצר נשמעים דיווחים אופטימיים על התקדמות. מינהלת הסיוע הולה בעבודתה, וצוותיו של סנפירי משוטטים ברחבי הארץ בניסיון להגיע להסדר עם עשרה יישובים "בבודים", כאלה שיש להם הנהלות חשבונות מסודרות ומעודכנות ושאתם אולי יהיה קל יותר לעשות ביוגנ. כמה מאתם המושבים עברו ועדות שיפוט אוזניות וההסדר שהוצע להם גם זכה לאישור הבנקים. אלא שהחתימה עדיין מתעכבת, בשל חילוקי הדעות המתמשכים בין האוצר לבין הבנקים. מכל מקום, כמה הסדרים כבר מוכנים וממתינים רק לחתימה.

12 משפחות יפרשו

אחד מהם הוא זה של מושב בורגתה מאזור תל־מונד. בבורגתה מתגוררות 78 משפחות וחובה של האגודה, שאינו נחשב מהגדולים, מסתכם ב־1.2 מיליון ש"ח. כדי להתגבר על החוב מציעים הכלכלנים את ההסדר הבא: תוכן של 12 משפחות במושב שאין להן הפרספקטיבה הכלכלית לעמוד בתשלומי פריסת החוב. ימשוך. הן ייאלצו לוותר על אמצעי הייצור שברשותן, להחזיר זכויות על אדמה, מים ומכסות ייצור. למעשה, תיוותר להן רק זכות להמשיך ולהתגורר בביתן שבמושב מבלי לעבד את הקרקע. אפילו הזכות להוריש את הבית לצאצאיהן תימנע מהן. עם מות ההורים יידרש דור הבנים לפנות את הבית ולהעבירו לרשות האגודה.

במקרה הפרטי של מושב בורגתה, יימחקו מסבכת חובותיה של האגודה 450,000 ש"ח. סכום של 396,000 ש"ח מהחוב ישולם על־ידי 66 המשפחות שיישארו חברות באגודה. כל אחת תשלם, לפי ההסדר, 70 ש"ח לחודש (צמוד) במשך 10 שנים. את היתרה בסך 384,000 ש"ח יגייסו חברי האגודה ממכירת אמצעי הייצור והמכסות של 12 המשפחות שיפרשו.

מושב בורגתה נמנה עם המושבים החברים בארגון הקניות "הצפוף" שבראשו עומד עמרם חיון, איש מושב צרופה. חיון, במשרדו השוכן בקומה הרביעית של בית המשביר המרכזי הסמוך לנמל חיפה, אינו מאושר כלל — אם לנקוט לשון המעטה — מקצב הפעילות של מינהלת הסיוע ומהעיכובים בביצוע ההסדרים.

בארגון "הצפוף" חברים 26 מושבים, שחלקם "מושבים טובים", כאלה שאפשר להגיע עמם להסדר ללא בעיות. בין המושבים הללו מונה חיון את בורגתה, ציפורי, צרופה, גן ישעיה, לימן (באחרונה בהד רשת מחושש של עיקולים מצד הבנקים) ואחיסמך. לחיון דעה ברורה על העיכובים בביצוע ההסדר. "ברגע שקמה ועדת רביד אמרו חלק מהמושבניקים: רגע, למה לי לשמור על יתרת זכות בארגון? אולי יותר כדאי להיות חייב ולקבל הלוואה זולה ופריסת חוב?" חיון אומר שמאז שמעו המושבניקים על הקמת המינהלה, התחילו כמה מהאגודות לדרוש תשומות בארגוני הקניות — באשראי.

"בעיקרון", מסכם חיון, "מצבנו טוב יחסית. ואם במינהלת הסיוע היו פועלים לפי ההיגיון הכלכלי מהקל אל הכבד, למשל מתחילים בבורגתה ומסיימים בלימן או בציפורי, היו גומרים את ההסדר עם כל המושבים שלנו בתוך שבוע".

הודות לכספי המובטלות

התופעה השפיעה במישרין גם על המתרחש בארגונים. כך למשל, בארגון "הצפוף" שהוא רווחי ואיתן, צמחו חובות המושבים־החברים לארגון לכדי 34 מיליון ש"ח. "הצפוף" הוא אחד משלושת ארגוני הקניות שעדיין מתפקדים במלואם. רבים מארגוני הקניות האחרים צברו הפסדים, בגלל מעורבותם בפעילויות שונות שלא היו קשורות לייעודם המקורי ובגלל הקמת מפעלים כושלים. מזלו של "הצפוף" שפר המפעלים שבבעלותו דווקא סייעו לו לשרוד.

בבעלות הארגון מכון תערובת "דגן" במפרץ חיפה, 50% ממשחטת "עוף חיפה" (היתרה בבעלות פרטית) ואגודה להובלת תוצרת חקלאית ואחרת, "למושב הצפוף". בניגוד לתופעה השכיחה שלפיה נפלו חובות ארגוני הקניות שהסתבכו על שכם האגודות והמושבניקים, במקרה של "הצפוף", חובות המושבים החברים בו מוטלים על הארגון עצמו.

למרבית המזל, כמה מהיישובים החברים בו הם מושבים בשלב הביסוס, הזכאים לתמיכת הסוכנות. זו העבירה לפני כמה חודשים כעשרה מיליוני ש"ח על חשבון חובות המושבים. הכספים נמסרו לארגון כהלוואה, וכאשר יתקבל האישור מהסוכנות, יזכה הארגון את חשבונות המושבים ויפחית בכך את חובם.

איפה הם היום / שמעון סאמט

איש שלום — איש ירושלים

מרדכי איש שלום (פרידמן), בן 85, לשעבר ראש עיריית ירושלים ומי שכונה בפי עגנון "שר הבירה"

מרדכי איש־שלום

בין סימטאותיה המפותלות של שכונת בית הכרם בירושלים, שהוכתרו בכינויי עמל ופיתות, כגון החלוץ, הבנאי, הסתת, הסוללים, החורש וכו', חי כיום מרדכי איש־שלום — לשעבר פרידמן, בן 85; שהעלה תרומה נכבדה לפיתוחה וגידולה של ירושלים, תחילה כחבר מועצת העירייה, אחר כך כסגן ראש העירייה וכראש עירייה, ואת נוסף לפועלו בהסתדרות.

איש רב פעלים ונעים הליכות שנהג להגיע לעירייה בשעות בוקר מוקדמות ולצאת אותה לאחר שקיעת החמה. ש"י עגנון הכתיר את איש־שלום בכינוי "שר הבירה", ואמר כי מיום שהוא מכיר אותו ואת מעשיו הוא רואה בו את "האיש שהקדוש ברוך הוא הפקידו על עירו".

בן־גוריון אמר עליו שהוא "איש עבודה ועמל, שכולו מוקדש למען הארץ, עיר בירתה ותנועת העבודה". טדי קולק, שנבחר כנציג רפ"י לראשות העירייה בתום הקדנציה של איש־שלום מטעם מפא"י, העניק לאיש־שלום תואר אזרחות־כבוד של הבירה. שמונה מדינות (ובהן אפריקאיות) העניקו לו אותות כבוד ממלכתיים גבוהים.

ברחוב ההוצב שאליו מוביל שביל צר בתוך חורשה, עומד ביתו של איש־שלום, אשר הוקם עוד לפני למעלה מחמישים שנה, על דונם אחד שנרכש בשלושים ושבע לירות ארץ־ישראליות מנדטוריות. את הכסף שלח לו מליטא אביו — "שי להתבססות ראשונית בארץ ישראל". אורח חייו הצנוע של איש־שלום כיום מעיד כי עדיין מפעמת בו הרוח החלוצית.

תמיד מפא"יניק

מרדכי איש־שלום עלה לארץ ישראל בשנת 1923 מליטא. תחילה עשה בעמק יזרעאל, היה חבר הגדוד העברי על שם יוסף טרומפלדור ומראשוני תל־יוסף, ועבד בייבוש ביצות העמק. אחר כך עקר לירושלים ועשר שנים עבד בעבודות הבניה ובניין. בשנת 1935 נקרא לפעילות ציבורית בהסתדרות והגיע לתפקיד ממלא מקום מזכיר מועצת הפועלים. בשנת 1950 נבחר למועצת העירייה הנבחרת הראשונה של ירושלים. היה מפא"יניק מאז ותמיד ונשאר בזה גם עם פרישת בן־גוריון והקמת רפ"י.

בשנת 1953 נבחר לסגן ראש העירייה ומשנת 1959 ועד שנת 1965 כיהן כראש עיריית ירושלים. איש־שלום היה גם זמן מסוים חבר מרכז השלטון המקומי.

פעל בארגונים כלכליים, תרבותיים וחברתיים, ובין השאר היה חבר הנהלת בית האמנים בירושלים, יו"ר הנהלת האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין, ממייסדי ומנהלי יד בן־צבי, חבר ועד הנאמנים של האוניברסיטה העברית ויו"ר הנהלת בית ש"י עגנון. היה חבר פעיל ב"הגנה" ומיוזמי ומקימי בית הקיבוץ ע"ש גרשון אגרון ז"ל, שבזמנו ראש העירייה שימש לו איש־שלום סגן.

את קירות ביתו מקשטים תצלומי אישים ומאורעות, ציוני דרך בחייו. בשיחתנו קבע איש־שלום שהוא אמנם נשאר נאמן לתנועת העבודה, אך כיום אינו פעיל בה — "ויש סיבות לכך, לאו דווקא כאלה הקשורות בגילו". הוא מרגיש שכאשר כיהן בתפקידים ציבוריים שירת את כלל הציבור ולא את המפלגתיות הצרה. הוא בריא יחסית, בהתחשב בגילו. כוחו הושתל קונבלבג, ובשעת שיחתנו ביקש את סליחתו ופרש לכמה רגעים כדי ליטול גלולה. איש־שלום נוהג עדיין במכוניתו, בעיקר בסביבה הקרובה.

בעת מפגשנו הירבה הטלפון שלו לצלצל: אנשים ביקשו לקיים אתו מפגשים בעניינים שונים, בהיותו קשור עדיין לשורה של מוסדות וחברות.

רעייתו שעמה עלה מליטא נפטרה לפני שנים מספר, וכיום חיים במחיצתו אחד מבניו ומשפחתו, בקומה השנייה של הבית. כלתו, "שהיא כבת נאמנה ואהובה לי", מקלה עליו בכל הקשור במשק הבית. לאיש־שלום שלושה ילדים נשואים, כמה נכדים וכמה נינים.

הגישה הקיצונית אינה פתרון

אשר לחיים המוניציפליים בירושלים, משבח איש־שלום את הישגיו של טדי קולק וגם משמיע דברי הערכה ל"קרן ירושלים" שלו. בכלל עומד איש־שלום על הבעייתיות המיוחדת לירושלים כלפי פנים וחוץ, מה שמחייב את נבחרי העיר וראש העירייה בפרט למאמץ עליון בהתמודדות מתמדת. המעמסה שהוטלה עליו בעת כהונתו היתה כבדה כל־כך, הוא אומר, שבא לידי סכנה (ואף הכריז על כך) כי לולא פרש בשעתו, "ספק אם הייתי כיום בכלל בחיים". כשאני שואל לדעתו על המחלוקת הסוערת בנושא של פתיחת בתי קולנוע והפעלת מוסדות ציבור בירושלים בשבתות, הוא משיב שעקרונית, יש לאפשר לכל איש "לחיות לפי השקפתו ולפי רוחו, דתיים כלא־דתיים, במסגרת החוק". עם זאת, הוא מטיל ספק אם פתיחת בתי קולנוע בלילות שבת צריכה להיות סלע־מחלוקת עקרוני, המרעיל את האווירה ומעמיק את הפירוד. לדעתו, גישה קיצונית־אגרסיבית לא תפתור את הבעיה. הוא בעד הכשרת מגרש כדורגל הולם לירושלים, כאשר המוני בני נוער זקוקים לכך.

כשיצא בשעתו ממעגל התפקידים המוניציפליים, קיבל על עצמו את ראשות הוועד המנהל של בנק ירושלים ובעבור זמן עבר לשמש בתפקידים ציבוריים התנדבותיים. קיומו בעיקר על הפנסיה ("זוכה אני בכלל אבי זקוק למותרות"). הוא מאושר להיות בירושלים, "שאין דומה לה". באשר לעבר, הוא מודה כי אמנם היו לו יריבים, אך לא שונאים, כי "דרכי היתה — ולכך שאפתי — דרך חיוב ולא שלילה".

בדין ובצדק / צבי הראל

ריבוי בקשות לפסילת שופטים

ביום שלישי בשבוע שעבר התקיים באוניברסיטת תל־אביב דיון בנושא מידת מעורבותו של השופט בהליך השיפוטי. בדיון השתתפו שופט בית המשפט העליון גבריאל בך, נשיאת בית המשפט המחוזי חנה אבנור, השופט המחוזי אורי שטרוזמן, ראש לשכת עורכי־הדין יעקב רובין ועו"ד עמיהוד בן־פורת.

פה־ושם השמעו הערות לעבר ציבור עורכי־הדין. עו"ד בן־פורת אמר, למשל, שאם יטילו הוצאות ממשיות על עורכי־הדין, הם יחשבו פעמיים אם לנצל את זמן בית המשפט בתביעות סרק.

מטבע הדברים משך אליו נושא הדיון עשרות שופטים. אחרון הדוברים היה ראש לשכת עורכי־הדין. רובין מתח ביקורת על השופטים. הוא חזר ואמר שהוא אינו רוצה להשתמש בביטוי הגזעניות. אולם הוא התנבא כי עורכת מ־באחרונה איזו הלהלה כאשר הוא נוכח, כי יותר ויותר מוגשות בקשות לפסילת שופטים שמביעים את דעתם על הנאשם, או על צד אחד או אחר "בעושק", ואת במהלך המשפט. רובין העיר שייתכן כי בקשות הפסילה מוצדקות, אולם אי־אפשר להתעלם מריבוין. עוד אמר, כי לא מקובל עליו שבית המשפט העליון יקבע כי שופט פלוני התבטא בצורה לא ראויה; עם זאת הוא דוחה את בקשת הפסילה.

עו"ד יעקב רובין

ערכאה ראשונה ואחרונה

החוק מאפשר לכל מתלונן שהמשטרה סגרה את התיק הפלילי בעניינו, להגיש ערר על החלטתה. הערר נמסר ליועץ המשפטי לממשלה וזה בוחן את שיקולי המשטרה לסגירת תיק. ניתן לערער על כל החלטה של המשטרה: החל מסכסוך שכנים ועד לעבירות מרמה כלשהן. היועץ המשפטי אינו דן ברוב העררים אלא מאציל מסמכויותיו לפרקליט המדינה.

עד כה הוא חשב במיוחד, מפני שבמסגרת זו נבחנת התלונה על־ידי עורכי־דין, שמטבע הדברים מודעים לדקויות המשפטיות יותר מאשר אנשי המשטרה. למשל: המשטרה טוענת כי המדובר בסכסוך אזרחי בעוד שפרקליט מטעם פרקליט המדינה סבור כי נוסף להליך האזרחי, קיים גם ההיבט הפלילי. הזכות הנתונה לאזרח־המתלונן לפנות ליועץ המשפטי לממשלה, מהווה ערכאת ערעור במסגרת התביעה הכללית של המדינה.

הערכת המשטרה בפרשת תיקי אלבין היא, כי נגרמו לחברות של איש העסקים שאול אייזנברג נזקים בסכום העולה על מאה מיליון דולר. מה יקרה, למשל, אם מתלונן כלשהו בפרשת תיקי אלבין יגיש ערר ליועץ המשפטי לממשלה ויבקש לדון בתיק מחדש? החקירה נפתחה בעקבות קבלת מידע אנונימי ובשלב מאוחר, כנבגע מהפרשה, מסר אייזנברג שתי הודעות במשטרה שכוונו למעשה נגד אלבין והמנו יונתן וזכוביצקי. זה האחרון מעדיף, מאז חשיפת הפרשה, לא לחזור ארצה.

אותו מתלונן, אם יימצא כזה, יבקש לבחון פעם נוספת את התיק ואולי יגלה ששיקוליו של חריש היו מוטעים בפרשנותו לנושא זה או אחר. המתלונן יבקש שהשגותיו יועברו לערכאה גבוהה יותר, כפי שנוהגים בתיק הפלילי הקטן ביותר. במקרה של פרשת אלבין, הרי ערכאה גבוהה יותר היא בלתי אפשרית: חריש הוא זה שהחליט לסגור את תיקי אלבין והוא העומד בראש התביעה הכללית בישראל.

דוגמה זו, ותיקים נוספים חשובים שבהם מחליט היועץ המשפטי לממשלה, מלמדים כי לעתים סמכויותיו הן בגדר אבסורד, מפני שלא ניתן לערער על החלטותיו. במלים אחרות, יש תיקים, כמו תיקי אלבין, שבהם היועץ המשפטי לממשלה הוא הערכאה הראשונה ובה בעת גם ערכאת הערעור.

הערה לסיום: אותם בעלי מעמד ציבורי או כלכלי שבהגים מוכח יותר, "השימוע". נבנים מוכחות־יותר נוספת: כאשר היועץ המשפטי מחליט לסגור את התיק נגדם, זה סוף פסוק ואי אפשר לערער עליו.

גינקולוג חשוד באונס

ביום שישי האחרון הובא גינקולוג לבית משפט השלום בתל־אביב בחשד שאנס מטופלת שלו שהגיעה לטיפול במרפאתו. הוא גם חשוד במעשה מגונה בחברתה, שהגיעה אליו לטיפול באותו יום. מהחומר שהציגה המשטרה עולה, כי שתי הנשים היו אחיות בתור אצל הרופא והוא ביצע את המעשים המיוחסים לו בזה אחר זה. הרופא מכחיש כי עשה את המעשים. השופט אריה זיראב אסר את פרסום שמו, פרטים מזהים עליו, וכן אסר לפרסם את מקום עבודתו. בנימוק לאיסור הפרסום כתב השופט, כי פרסום שמו של החשוד עלול להביא שיעלו בראשם של אנשים אחרים.

לכאורה לפחות, איסור הפרסום עורר שתי בעיות: האחת, הוא מחשיד את כל הגינקולוגים. הבעיה השנייה קשה רחבה יותר של בעלים (קבאים ולא קבאים) ישאלו את נשותיהם אם הן היו אולי קורבנו של רופא הנשים.

הוראות כן, פסיקה לא

בשבוע שעבר נכתב ב"הארץ" על חשיבותם של פסקי־הדין של בית המשפט העליון ועל כך שרק 20 אחוזים מתוכם מתפרסמים בפרסום הרשמי (פד"י). אולם במה שלא זכתה פסיקת בית המשפט העליון — שהיא בבחינת חוק ומחייבת את כל הערכאות הנמוכות — זכו הוראות היועץ המשפטי לממשלה. הוראות אלה הן למעשה הוראות פנימיות, המחייבות את אנשי משרד המשפטים ויועצים משפטיים של גופים ציבוריים הכפופים ליועץ המשפטי לממשלה. כל הוראותיו של היועץ מצויות בספריות משפטיות הפתוחות לקהל.

כאן המקום להזכיר, שמי שתרם להימצאות הוראות היועץ בכל ספרייה משפטית היה פרופ' יצחק זמיר. בשנת 1974 פירסם זמיר, ששימש אז מרצה למשפט מינהלי באוניברסיטה העברית, בכתב־עת משפטי טרוניה על כך שהוראות אלה אינן עומדות לרשותו של כל מי שחפץ לעיין בהן. ומיד אף ציטט בהקשר זה פסק־דין של השופט חיים כהן, שכתב כי אין חוקי סתר במדינת־ישראל וחקיקה שנעשית בסוד ושמורה בגנזי־סתרים היא מסממני שלטון טוטאליטארי. ומיד טען עוד, כי הוראות היועץ אינן חוקים, אבל הן מעין חוקים.

היועץ המשפטי לממשלה דאז מאיר שמגר לא קיבל את ההשוואה שעשה זמיר, אך בינואר 1975 שיגר מכתב לדיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, פרופ' אהרן ברק, ובו הודיע שהוא מסכים כי הוראות היועץ יימצאו בספריית הפקולטה, בתנאי שזו תיסגר על עצמה להתעדכן מעת לעת. כך זכו הוראות היועץ המשפטי למה שלא זכתה פסיקת בית המשפט העליון.

באשר לפרסום פסקי־הדין של בית המשפט העליון, ראוי להוסיף, כי נוסף לפרסום בפד"י מצוי ריכוז פסיקה בקבצים תחת נושאים שונים (מסים, שכירות, תעבורה ועוד). כמו כן, זה יותר מ־25 שנה מתפרסם "תקציר פסקי־הדין" של בית המשפט העליון בעריכת עו"ד נח סכיר הכולל תמצית קצרה יותר של פסקי־הדין. יתרונו בכך, שהוא מופיע סמוך למתן פסקי־הדין ויכול לסייע לשמש קצה חוט למי שזקוק לפסק־הדין המלא.

הואיל ופרסום כל הפסיקה בפד"י אינו מעשי (מדי שנה מתפרסמים ארבעה כרכים), הרי במאמץ ארגוני צנוע אפשר יהיה להפיץ את כל פסיקת בית המשפט העליון, בשיתוף פעולה בין מערכת פד"י ועורכי הקבצים השונים. את פסקי־הדין הלא מקובצים (עותק מכל אחד) יהיה ניתן להשיג בכל ספריה משפטית.

מוכן להקל על אנשי המכירות שלך?

אינפומרקטינג - דמוגרפיה עיסקית ומידע שיווקי בע"מ שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 פקס: 268020

מאגרי מידע, מחקרי שוק, חקר ישימות, נתונים לביצוע

הימור הבחירות של קוריאה

שרות **Newsweek**
מיוחד ל"הארץ"

היום תוכרע השאלה מי יהיה נשיאה הנבחר של דרום קוריאה. השאלה הבאה העלולה לעמוד על הפרק היא, אם יתאפשר לו לשלוט. בשבוע שעבר, ערב הבחירות הישירות הראשונות לנשיאות זה 16 שנים, התורף עוד יותר מסע בחירות שכבר היה קיצוני דיו. מאות מפגינים השליכו אבנים, בקבוקים ובקבוקי תבערה על שיירת המכוניות של מועמד מפלגת השלטון, רו טיי וו בקוואנגג'ו שבדרום מערב המדינה. אחד ממועמדי האופוזיציה, קים דיי ג'ונג, ביטל עצרת בחירות חשובה בנימוק כי סוכני ממשלה החדירו אותו מפני ניסיון רצח. ספקולנטים נידו כי יפתחו במערכה של מרי אזרחי אם ינצח רו בבחירות. שיהיו כרוכות, כך אמרו, באווירה בלתי נמנע במעשי הונאה. ובעיקר מדאיג החשש הגובר פן יחפוש הצבא להתערב אם יבחרו המצביעים באחד משני מועמדי האופוזיציה העיקריים.

"איני חושב שהם (יבצעו הפיכה) אלא אם כל שער האופוזיציה ייראו עוד גרועות יותר", אמר משקיף זר המכיר את הצבא הדרום קוריאני. "אבל אני חושב שזה כמעט בלתי אפשרי שהם לא ידברו על כך".

הבחירות בדרום קוריאה היו הימור מרגע שהוכרזו עליהן, וכעת נשקפת סכנה גדולה שהמפסידה בהן תהיה, עוד טרם ליהודה, הדמוקרטיה. בעוד שכל אחד משלושת המועמדים העיקריים הבטיח כי פניו מועדות לניצחון, נראה שאיש מהם אינו נהנה מיתרון ברור. בשיטת הבחירות של קוריאה, שעל־פיה המנצח גורף הכל, עשוי הנשיא הבא להיבחר בקולותיהם של קצת יותר מ־30% מבעלי זכות הבחירה — לא המנדט האידאלי למי שאמור להוביל את קוריאה בדרכה הלאה מ־40 שנות משטר עריצות.

גסטון סיגור, עוזר שר החוץ האמריקאי לעניינים אסיאניים, קרא למפסידים העתידים לכונן אופוזיציה "אחראית", זאת מחשש פן אחת מבעלות בריתה החזקות ביותר של וואשינגטון תגלוש ביתר שאת לאי־יציבות. באזהרה ברורה למפלגת השלטון ולמבצעי הפיכה צבאית פוטנציאלית, הדגיש סיגור כי "כל מי שעלול לנסות לחתור תחת הליך הבחירות או לדחות הצרה את תוצאותיהן של בחירות הוגנות וגלויות, מסתכן בגינויי ההיסטוריה, העם הקוריאני והקהילייה הדמוקרטית בעולם".

סיוט אחד של ארצות הברית הוא שרו יזכה ברוב כה זעום, עד כי יריביו יוכלו לטעון שזכה בו בדרכי מרמה. תמיכה בתוצאה כזו, או אפילו הכרה בה, רק תגדיל את התחושות האנטי־אמריקאיות בגוש הקוריאני, ההולך ומקצין. אולם פסילת תקפותן של הבחירות במקרה כזה, תביא מתחים חדשים לברית צבאית וכלכלית חשובה. בעיות גם עלולות לצוץ מניצחון של קים דיי ג'ונג, או מנהיג האופוזיציה הרשמית השני קים יאנג סאם. אבל תוך היריבויות האישיות האזוריות שמנעו מהם להקים גוף אופוזיציה משותף, התחייבו שני הקימים לשתף פעולה במקרה שאחד מהם ייבחר.

קוריאנים רבים חוששים שהצבא לא יתיר אף לקים אחד לעלות לשלטון. קים דיי ג'ונג הוא זה כבר שנוא־נפשם של ראשי הצבא, הרואים אותו כרך מדי כלפי הקומוניזם ומוכן להגיע להסכמים פוליטים עם צפון קוריאה. בקיץ האחרון, לאחר שהיתרה הממשלה לדרישות המפגינים לערוך בחירות ישירות, אמרו אנשי צבא בכירים לעיתונות שהם לא יקבלו את היבחרותו של קים דיי ג'ונג. גנרל אחד אפילו אמר שיעדיף לתקוף אישית את קים בדיי־מן מאשר לאפשר לו להיכנס לתפקידו.

בינתיים הרגיז קים יאנג סאם את הצבא כאשר אמר שהוא יפעל להעמדתם לדין של קציני צבא — לרבות הגנרל לשעבר רו — על חלקם בהפיכה ב־1979 שהעלתה את הנשיא הנוכחי צ'ון דו הוואן לשלטון. תשומת הלב התמקדה עוד יותר בדבריו אלה כאשר הגיע את תמיכתו במי הרמטכ"ל לשעבר, צ'ונג סונג הווה, שהודח בעקבות ההפיכה. הצבא הדאיג ביתר שאת כאשר מישהו חילק בעצרת־עם עלונים שנקבו בשמותיהם של משתתפי הפיכת 1979, בעקבות תפקידיהם הנוכחיים.

קים יאנג סאם אמנם ריכך באחרונה את ניבותו, בהיותו מודע לכך שהוא מקים על עצמו כמה אויבים מסוכנים. בין השאר, התחייב שגם רו וגם צ'ון יוכלו לפרוש בלי שיוחקרו בנושא ההפיכה. "אנחנו מראים סובלנות ומשגרים איתותים ברורים שלא נבוא למעשי גמול נגד הצבא", אמר קים סאנג הייון, היו"ר בפועל של "מפלגת האיחוד מחדש הדמוקרטית" של קים יאנג סאם. בו בזמן הצבא, כך אומרים, מודאג משמועות שקים יסה חסד לקצינים שאינם בוגרי האקדמיה הצבאית של קוריאה — איום רציני לאנשים השולטים כעת בצבא ואלה שתורם יגיע לעמוד בראשו. "לו הייתי יאנג סאם והייתי מגלה שאני מנצח", אמר משקיף צבאי מערבי, "הדבר הראשון שהייתי עושה זה לומר לצבא: 'סליחה על מה שהייתי צריך לומר בזמן הבחירות, בחורים'".

ימי המערכה האחרונים היקשו אולי יותר על פיוס כזה. שתי מפלגות האופוזיציה טוענות שקציני צבא ניסו לאלץ חיילים להצביע בעד רו. "אין ספק", הסכים משקיף צבאי זר. "ועל כל קצין בכיר) הוטלה המשימה לדאוג לכך שההצלות יהיו בעד רו טיי וו". בשבוע שעבר דיבר קים דיי ג'ונג על פרשת רב"ט צ'ונג יונג קווא, שאפשר שתימבוד כמוצדנפק. על־פי השמועה, הוכה צ'ונג למוות בידי קצין בבסיס בגמונו קיונגי. פקידי ממשלה הכחישו שמותו קשור לבחירות. אבל חברים במפלגה למען שלום הדמוקרטיה, מפלגתו של קים דיי ג'ונג, אמרו כי קיבלו מידע כאלמוני שהחייל הוכה למוות בגלל תמיכתו בקים.

למרות הסכנות, רואים מיליוני קוריאנים את הבחירות בתקוותם הטובה ביותר, האחרונה, להפוך את ארצם לדמוקרטיה. מצפים שיותר מ־90% מכל בעלי זכות ההצבעה אכן יצביעו, עשרות אלפי מתנדבים מתכוננים לשמש משקיפים בלתי רשמיים, במוסום מפני צורותיה היותר בוטות של הונאת הבחירות. קים קיה הוואן, בן 26, היה אחד מעשרות קוריאנים שלמדו על כל פיסיר החדקירוי ואת תפקידו של משקיף בחירות בכנסייה הקאתולית צ'ונגנו בסיאול. "אני לא בדיוק אופטימי", אמר. "אבל האם אנחנו לא צריכים לנסות?"

מחזרים אחרי הבוחרות

הוויכוח על הבחירות לנשיאות בחוגות מצביעי־המיטה בסיאול עלה לנקודת רתיחה. קולות הדרום, נשים נופפו כודעות והאשמות. "אנחנו רבות על זה כל יום", אמרה תומכת של מועמד האופוזיציה קים דיי ג'ונג, לפני שזינקה בחזרה למערכה וצעקה בגנותו של מועמד מפלגת השלטון רו טה וו וקשריו ההדוקים עם הצבא.

במדינה שבה נמנעו אנשים במשך זמן רב מביקורת גלויה על הממשלה, הוויכוח יכול היה להצטייר מפתיע. עובדה מרשימה יותר היא, שנשים ניהלו את הוויכוח וביטאו בכך אי־תלות פוליטית חדשה. המועמדים עמדו על שינוי בולט זה. מבין 26 מיליון בעלי זכות הבחירה בקוריאה, עולות נשים במספרן על גברים ב־300 אלף, והן עשויות להתגלות כגורם מכריע בבחירות שהמצבה בהן יכה ברוב קטן.

שלושת המועמדים יצאו איפוא במערכת־בוק כדי לזכות בקולן של הנשים. כולם הבלילו נאמנות בעצרותיהם בשבועות האחרונים. ואילו לא השמיעו די הבטחות־בחירות, התחייבו מועמדי האופוזיציה להקים מיניסטריון־נשים בדרג של מיניסטריון לכל דבר, ואילו רו אומר שהוא יצא למאבק בנוהג המקובל לאלץ נשים לעזוב את מקום עבודתן כאשר הן נישאות. מבחינה מסוימת איחוד המועמדים באיתור המודעות הפוליטית הגדלה בקרב נשים. לפני שבתיים העלה משאל שנערך על־ידי הליגה הקוריאנית האזרחית של נשים מצביעות בקרב כ־1000 נשים בסיאול, ש־85% מהן מצביעות כרצונן ולא כרצון בעליהן. עצמאות זו יכולה לנבוע גם מהרווחה הכלכלית והעלייה ברמת ההשכלה. במדינה יש כיום כ־58 אלף בוגרות קולג'ים בהשוואה ל־7000 בבחירות האחרונות לנשיאות ב־1971. הטלוויזיה מביאה את מערכת הבחירות לבתיהן של עקרות הבית שאין להן פנאי ללכת לאסיפות פוליטיות. אפשר גם שמודעות הנשים שאבה עידוד מהמועמדת הראשונה לנשיאות, הונג סוק ג'ה, שנשארה במירוץ די זמן למקד תשומת לב בבעיות ייחודיות לנשים, לפני שפרשה מהמירוץ בתחילת החודש.

נשים רבות מגלות ספקנות ביחס לחיזורים ברגע האחרון של המועמדים. שכן אף אחד מהם לא גילה מחויבות ארוכת טווח לבעיית זכויות הנשים. אך בעוד שלנשים יש קובלנות על מצבן, לרבות נוהגי קבלה לעבודה מפלים וחוקים המאלצים אלמנות להתחלק במרבית עזבון בעליהן עם בניהן הבכורים — רובן מתמקדות יותר בנושאים כלליים, כמו רפורמות דמוקרטיות והעלאות שכר. מכיוון שהועלו הבטחות בחירות שלך חותרסן כה רבות, אומרות נשים רבות שהחלטתן תתבסס על אופיו ומהימנותו של המועמד שבו יבחרו. וזה בדיוק מה שאומרים גם הגברים.

صكتا من الاصل

هكذا من الأصل

נתיבי תחבורה / בעריכת יפעת נבו

בארץ חלם

האינטרס והאידיאל

האידיאל הוא להגיע לאפס תאונות דרכים. אריאה יפתח גם מספר הנפגעים בדרכים לאפס. אידיאל גדוש ערכים זה הרות על רגלה של ארצנו. הבוחלת באלימות לסוגיה, הדבקות בו כה גדולה, עד כי גם מערכותיה הכלכליות, החברתיות, הדתיות והמוסריות בנויות כולן למטרת הגשמתו.

על כגמה זו אפשר היה ללמוד בשבוע שעבר בסמינריון של איל"ת, הלא היא האגודה הישראלית למחקר תחבורה. הסמינריון הוקדש כולו לנושא "האם ערוכה הממשלה כראוי למלחמה בתאונות הדרכים?"

הנה, כמה מן החוקרים השכילו את באי הסמינר בכדאיותן הכלכלית של התאונות. ד"ר משה בקר סיפר, כי בתאונות קטלניות, מבחינתן של המכוניות המעורבות בהן — כלומר: תאונה שהרכב נהרס בה לחלוטין (בלשון המומחים נקרא מצב זה "טוטאל לוסט") — מפסיד מאזן התשלומים של המדינה 50 מיליון דולר לשנה, על אותן 5000 מכוניות המגיעות למצב עגום זה. תוסיפו זה כולל את תשלומי הביטוח ובעיקר את הפסד מטבע החוץ, היוצא מקופת המדינה על רכב חדש הנקנה במקום זה שהלך לעולמו.

אלא שלאבסורד הזה יש גם היבט חיובי, בארץ חלם שלנו. מאחר שהמסים על רכב אצלנו מרקיעים שחקים, והיקפם מגיע לכדי פי שניים, פי שלושה ואף יותר על כל כלי רכב, הרי שרכישתו של הרכב החדש החלופי מכניסה לקופת הממשלה כסף טוב. כך קורה, שהכנסות הממשלה מרכישת אותו מספר של כלי רכב חלופיים לאלה שנהרסו בתאונות, מגיעות להיקף של 75 מיליון דולר לשנה. חישוב פשוט מלמד, כי הכנסות הממשלה מן התאונות הקטלניות גדולות ב-25 מיליון דולר לשנה לעומת הפסדה של המדינה במאזן התשלומים.

על-פי המספרים האלה, קיים ניגוד בין האינטרס הכלכלי של המדינה לאינטרס הכלכלי של הממשלה.

בפי ח"כ אוריאל לין, המכהן כיו"ר ועדת המשנה של הכנסת לבטיחות בדרכים, היה עוד סיפור מאלף: חברי הוועדה זכו באישור מליאת הכנסת, ברוב גדול, בקריאה הראשונה של הצעת החוק הפרטית שלהם, שלפיה ייוקצו 20% מכלל המסים והאגרות שהמדינה גובה מבעלי הרכב, להשקעות בתשתית התחבורתית. השנה מסתכמות ההכנסות מסעיפים אלה ב-2.2 מיליארד ש"ח, ו-20% מהם יסתכמו ב-420 מיליון ש"ח. סכום לא מבוטל.

על-פי ההליכים הדמוקרטיים, יכולה הצעת החוק להגיע לקריאה שנייה ושלישית — כלומר: להיהפך לחוק מחייב — רק לאחר אישורה בוועדת הכספים של הכנסת. הנה, חברי הוועדה זכו גם כאן, ויש להם רוב ברור בוועדה קובעת זו. אלא שבדמוקרטיה של ארץ חלם חשוב מאוד להבחין בין רצון הרוב להליכים בפועל. וההליכים בפועל מלמדים, כי כדי שהרוב יוכל ליישם את רצונו, צריך היו"ר — במקרה זה ח"כ אברהם שפירא — לרצות בכלל להביא את הנושא לדיון. וח"כ שפירא אינו רוצה. או, לפחות, אינו מביא לדיון.

ח"כ אוריאל לין החליט כי הגיע הזמן ליישם את מגילת העצמאות, שבה אסורה אפליה בין הבדואים, ואפליה בכלל — בין חוק לחוק. מאחר שח"כ שפירא מאוד רוצה להעביר את "חוק החזיר", וח"כ לין מאוד רוצה להעביר את "חוק החיים" (של בני אדם, בכבישים), הרי הדרך היחידה שנותרה ללין היא לנקוט את שיטת "עין תחת עין", במובנה החזירי של המלה. "אני אאלץ, כנראה, להגיע עם שפירא להסדר שלפיו אסכים להעברת חוק החזיר בוועדת הכלכלה תמורת הסכמתו להעביר את הצעת החוק שלנו בוועדת הכספים" אמר לין בסמינריון.

ובמצב הנוכחי יוכל ח"כ שפירא — ועמו כל עם ישראל — להתברך בחזיר, העשוי להציל כמה נפשות.

נסיעת היכרות

הכל למען הנוחות

תיבת ההילוכים האוטומאטית דומה במשהו לאליל נערה: יש המתמכרים לה ממש, ולא ינהגו ברכב אלא אם כן הוא מצויד במיתקן זה ויש הנרתעים ממנה כדי חייה, כאילו יש בה כדי להפוך את האוחז בהגה לספיל מנוונן. אשר ל"שרייד" החדשה של דייהטסו, שבה הוצבה תיבת ההילוכים האוטומאטית המלאה, היתה לי, לפחות, תחושה שהתוספת תרמה להוזמנה.

ההפתעה הנעימה הראשונה היתה, כאשר היה עלי לקרב את המושב אל ההגה, כדי להתאימו למידותי. ברוב המכוניות, ולאו דווקא בגדולות שבהן, גם ההתקרבות המירבית אינה מאפשרת גישה נוחה אל הדוושות. והנה, בשרייד הזו, לא נדרשתי להגיע אל המקסימום, כדי שאיפשר גישה נוחה של הרגל אל הדוושות והיעדר מאמץ בנהיגה. למעשה, הנוחות היתה מעין לייט-מוטיב בנסיעה כולה.

לשרייד האוטומאטית חמישה הילוכים, המשודרים מנוע בנפח 993 סמ"ק. לפי נתוני היצרן, היא מפתחת תאוצה — מאפס ל-100 קמ"ש בתוך 19.8 שניות. בניסוי שערכתי מתוך יותר, מ-70 ל-90 קמ"ש, וזה תבע ממנה 16 שניות תמימות. לימפאניות — והשרייד בכלל זה — יצא שם של מכוניות בעלות אופי ספורטיווי. אלא שבמקרה זה, אפילו מקדם הגרר שלה — 0.32 — לא הצליח לגבור על תיבת ההילוכים האוטומטית, הפוגמת בהנאת הנהיגה, לפחות אצל אלה שנהנים מתגובות יותר אפקטיביות כשהם לוחצים על דוושת הדלק. למען ההגינות יש לומר, כי גם היצרן מודה שהשרייד בעלת תיבת ההילוכים הרגילה מפתחת תאוצה מאפס ל-100 קמ"ש ב-14 שניות. אבל יש כאלה שלא זו ההנאה שהם מחפשים בנהיגה. והשרייד האוטומטית בהחלט מעניקה — אבל במקומות אחרים.

כך, למשל, היא מעניקה תחושת הרווחה בתוך הרכב. עם גישה נוחה לידיות הדלת האחורית, עם חגורת בטיחות הנצמדת עליך בעדינות ולא בתוקף. כך הדבר גם בהגה. הוא יציב מאוד, נוח לתימרון, ונוח מאוד בתימרון לחניה. חשוב אף יותר כשנקלעים לסיבוב חד ומהיר, היא נצמדת לכביש ביציבות רבה, מבלי שתתבקש מן הנהג להגיע לכך בשרייד שלה. זו רמת בטיחות שבהחלט יש לברך עליה. אשר לרעש המנוע, קשה לומר שזה החלל האופטימלי להאזנה לקונצרט. אבל בהתחשב בגודלה ובמחירה של המכונית — 26,735 שקל (כולל מע"מ, לא כולל הפקדה), בהחלט אין מקום לטענות.

עינוי דין ועיוות דין

מחלקת התביעות של משרד התחבורה מכירה בזכותו של נהג אוטובוס לקחת ברכב הציבורי ילדים קטנים ומטען, לסגור את הדלת בפני ההורים והמלווים ולהותירם בתחנה ולנסוע. כל זאת בשם החוק

הנה סיפור אמיתי, ורק השמות בו הוחלפו: במוצאי שבת 15 ביוני 1985 המתין עו"ד שלמה וליאנו עם ילדיו הקטנים ומטען, בתחנת עין גב, לאוטובוס אגד שיסיעם לטבריה. בשעה חמש אמנם הגיע האוטובוס המיוחל, ועו"ד וליאנו שאל את הנהג אם הילדים יכולים לעלות, משום שהוא צריך להעמיס גם מטען. הנהג אמר: תתחילו לעלות ולהעמיס. והנה, לאחר שהילדים עלו וחלק מהמטען הועמס, סגר הנהג את דלת האוטובוס — ונסע. ההורים המלווים נותרו בתחנת עין גב ועמם חלק מן המטען. באותו ערב לא היה בקו זה אוטובוס נוסף.

התוצאה היתה שהילדים נסעו להם לבד לטבריה, אחד מתרמיליהם אבד, אבל עו"ד וליאנו, כמי שמכהן כמנהל מחלקת התביעות במשרד התחבורה, היה מרוצה: נהג האוטובוס, כאשר סגר בפניו את דלת הרכב הציבורי ונטל את הילדים וחלק מהמטען עמו, הוכיח שהוא שומר חוק.

הדברים נשמעים כהלכה גרועה, אבל הם אמיתיים להחריד, פרט לעובדה שלילית: הילדים לא היו ילדיו של וליאנו, אלא ילדי הורים אחרים. כך גם המטען. רק הסיפוק מהתנהגותו "החוקית למהדרין" של נהג האוטובוס הוא כולו של עו"ד וליאנו.

הפרשה הזלה באותו תאריך, באותה שעה, עם כיתה של 17 ילדים מחוננים, שיצאה לטיול מתל-אביב בליווי כמה הורים. ד"ר אהוד פינקלשטיין, אחד ההורים המלווים, הוא ששאל את נהג האוטובוס אם יהיה לו מקום ל-17 ילדים, והוא שקיבל את התשובה: תתחילו לעלות. הוא גם שהבהיר לנהג האוטובוס ששאלתו באה משום שהוא מבקש להעמיס את המטען בתא שבגחון הרכב. במכתב התלונה החריף ששלח ד"ר פינקלשטיין למשרד התחבורה הוא אף מדגיש, כי "הנהג לא אמר מראש שלא יהיה לו מקום לאחר שעלו לאוטובוס כעשרה ילדים, וללא כל התראה מוקדמת או ניסיון לבקש מהנוסעים לעבור פנימה, סגר הנהג את דלת האוטובוס והחל לנסוע, כאשר יש לו עדיין מקום באוטובוס וכאשר לא היה עם הילדים כל מלווה" כותב ההורה. בסוף תלונתו ציין כי האירוע התרחש רק ימים מעטים לאחר התאונה בצומת הבונים, שבה נהרגו יותר מעשרים ילדים.

עברו פחות משבועיים, וב-1 באוגוסט '85 מתבשר ד"ר פינקלשטיין כי התלונה הופנתה למחלקת יחסי הציבור של אגד, כדי שזו תגיב. אורנה להבסקין, עוזרת סגן המפקח הארצי על התעבורה, שמסרה לו על כך, שלחה במקביל מכתב חריף לאגד ובו היא מציינת כי "תלונת המלין חמורה במיוחד, מאחר והמדובר בנוסעים שהם קבוצת ילדים".

הימים עוברים, ותשובה אינה מתקבלת. פינקלשטיין אינו מרפה. הוא כותב, מתקשר טלפונית, ולבסוף מקבל, כעבור חודש נוסף, מכתב ממנכ"ל משרד התחבורה עו"ד ברוך לוי. מכתב התנצלות על הסחבת, וגם מחמאה בו, לאמור: "ברצוני להביע את הערכתי לדאגתך לבטיחות הנסיעה בתחבורה הציבורית, ולגילוי האזרחות הטובה בעירנותך לתקינות המינהל הציבורי". "תודה", ענה לו פינקלשטיין, "אבל מה קרה לתשובה העניינית לגופה של התלונה?" באותם ימים, בתחילתו של החודש ספטמבר '85, הוא עדיין לא ידע שיעברו כשנתיים וחצי ותשובה לגופו של עניין — לא יזכה לקבל. לעומת זאת, ילמד פרק באזרחות טובה נוסח עו"ד וליאנו.

פינקלשטיין הוא ישראלי עקשן, מין מאמין אדוק בהליכי הדמוקרטיה בארץ. לא הדמוקרטיה שנעשית למענו בידי פקידים, ממונים, עורכי-דין או חברי-כנסת, אלא דמוקרטיה הבאה מלמטה, מהאזרח, ממנו עצמו. בממסד, שם "למעלה", הוא הועבר מפקיד למשנהו. עתה טיפל בו העוזר למנכ"ל, אבי בן-זאב. ממנו זכה סוף-סוף לשמוע, כי הנהג שבו מדובר פוטר מהעבודה עקב הקיצוצים, ועל כן אגד לא ראתה עוד טעם להמשיך לטפל בתלונה. וכל-כך למה? משום ש"מטרת טיפולנו בתלונות היא בראש וראשונה שהנהג הנדון ילמד מהמקרה ויפיק הלקחים הדרושים, כך שמקרים דומים לא יקרו עוד בעתיד" כתבו. מאחר שאגד ראתה במקרה הזה חריג (שבוע לאחר תאונת הבונים), לא ראתה טעם שגם אחרים יפיקו ממנו לקח, שהרי אין "אחרים" כאלה, אליבא דאגד.

פינקלשטיין לא פנה לאגד מלכתחילה. נימוקו: הם לא יעשו מאומה. אבל הוא פנה למשרד התחבורה מתוך אמונה, שזה ממונה על חברת אגד מטעם המדינה ושמוסמך להגיש תלונה נגד הקואופרטיב בגין הפרת תנאי הרשיון. המציאות הוכיחה לפינקלשטיין, שהוא סבל מאמונה טפלה או, לפחות, תמימה. במשרד התחבורה הוחלט להתייחס להורה הדאגן כאל נודניק מצוי. ענייננו הועבר מפקיד המבקר אל האמרכלית ריקי כהן, ממשרד המפקח על התעבורה במחוזות חיפה והצפון. היא כתבה להורה, שמכתבו הועבר לטיפול משרדה וכי "עניינו(כם) נמצא בטיפול, עם סיומו נודיע(כם)".

זה היה נשמע מרגיז, אלמלא נחלץ לעניין גם עו"ד א' הרד, סגן מנהל מחלקת התביעות בפועל בלשכת היועץ המשפטי של משרד התחבורה. הוא כתב לפינקלשטיין, כי "נפתח תיק חקירה, ועם השלמתו נשקול נקיטת הליכים פליליים נגד המעורבים באירוע עליו התלוננת". אלא שממנו הועבר הטיפול לידיה של העוזרת למנהל מחלקת התביעות, גב' בר-הרדן. היא מבשרת להורה המודאג, ב-22 בדצמבר '85, כי "נשוב להודיעך דבר".

חלפה שנה, והם לא הודיעו דבר. יתר על כן, למרות ההבטחות להגיש תביעה, ולמרות דרישתו המפורשת של פינקלשטיין להציג את העניין בעדות מפורטת, כדי שהתביעה תוכל להגיש תיק מסודר, הוא לא נקרא להעיד. ב-7 בנובמבר כותב אבי בן-זאב להורה, כי "אמנם הוגש כתב אישום נגד הנהג, אולם במהלך הטיפול בעניין התברר לתביעה, כי אין הוכחות מספיקות לאישום המוגש, וכי לא ניתן לייחס לנהג עבירה כלשהי. כתוצאה מכך החליטה התביעה לבטל את האישום המוגש". נימוקים כלשהם לצעד תמוה זה לא נמסרו לפינקלשטיין, אבל העוזר למנכ"ל כתב לו, כי הוא רשאי לפנות בערר לפרקליט המדינה.

והוא אמנם פנה. בצד מכתב מחאה חריף על הטיפול הכושל של משרד התחבורה בעניין, שאותו שלח למנכ"ל משרד התחבורה, פנה ד"ר פינקלשטיין, ב-14.11.86, לפרקליט המדינה. הוא ציין במכתבו, כי למקרה היו עדים רבים הזוכרים אותו ומוכנים למסור עדות, ביניהם אשה שהיתה עמו וכן הילדים שהיו מעורבים באירוע.

חלפה מחצית השנה — ולא כלום. ב-8.5.87 שלח ההורה העקבי תזכורת. ב-11 ביוני — תזכורת נוספת, שבה אף הוזהר כי יפנה לבג"ץ נגדם ונגד משרד התחבורה. ואז, נחלץ פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן בכבודו ובעצמו ועונה לפינקלשטיין, לאמור: "בדקתי את עררך וכן את חומר החקירה. ואכן הגעתי למסקנה, כי טיפולה של יחידת התביעות במשרד התחבורה בתיק זה היה לקוי. יחד עם זאת, לא מצאתי מקום להורות על המשך ההליכים המשפטיים, משום שהנני סבור, כי בנסיבות המקרה אין מקום להגיש כתב אישום נוסף, לאחר ביטולו של כתב האישום הקודם, שכן הדבר יגרום לנהג האוטובוס עוול ועינוי-דין רק בגלל מחדלן של רשויות התביעה".

"ומה על עינוי-הדין שנגרם לילדים?" שואל פינקלשטיין. כאמור, הוא מאמין בדמוקרטיה מלמטה, ולמרות ההתכתבות המסועפת הוא עדיין שולח מכתב תלונה — הפעם לנציב תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה. א' ורדי, עוזר ראשי למנהל נציבות תלונות הציבור, עונה לו: "בירור תלונתך מצריך פניות חוזרות למשרד התחבורה". במלים אחרות: משרד מבקר המדינה נואש מליצור תקשורת עם משרד התחבורה.

דובר משרד התחבורה שהתבקש להגיב על הפרשה, הצליח יותר. הוא מסר, מפי עו"ד וליאנו, כי "לא היה מקום להזמין את פינקלשטיין לעדות, משום שלנהג האוטובוס שמורה הזכות לדרוש לא לעלות יותר, מעל לקיבולת של האוטובוס. על-פי החוק, זכאי הנהג להחליט מתי כמות האנשים באוטובוס מהווה סכנה בטיחותית. במקרה זה עלה, כי טענת הנהג היתה צודקת, והוא פעל על פי החוק" טוען וליאנו.

כלומר, מבחינתו של וליאנו מותר לנהג אוטובוס לסגור את הדלת על ילדים ומטען, כאשר האחראים להם נותרים למטה. אם כך, מדוע טען פרקליט המדינה כי דרך טיפולו בתיק היתה לקויה? וליאנו הודה, כי לא הצליח לרדת לעומקם של הדברים. "עו"ד וליאנו ביקש מבלטמן כי יצביע על הטעון תיקון, ומחלקת התביעות תשמח לשפר את עצמה" מספר דובר משרד התחבורה.

האבסורד של בני-משה

בני-משה הוא רחוב קטן בתל-אביב, הנמתח מרחוב וייצמן, מאחורי יד-לבנים, ומגיע כמעט עד כביש חיפה. ייחודו של רחוב זה שהוא צר בשני קצותיו, ואילו באמצעו הוא מתרחב עד לכדי ציון מכובד.

הבעיה ברחוב קטן זה היא בשני הקצוות. אלא שאין הבעיה של הקצה האחד, המערבי, ליד וייצמן, דומה לזו של הקצה המזרחי, ליד כביש חיפה: דווקא הפער בין שני הקצוות הוא הגובל באבסורד.

תחילה הקצה המערבי: זה קטע, באורך של כ-50 מטר וברוחב של 5.95 מטר, מדוד. עיריית תל-אביב התירה חניה בסמוך למדרכה הדרומית. כל זה לא היה נורא כלל, אלמלא היה הקטע הזה, כמו הרחוב כולו, דו-סיטרי.

בניסה — יציאה לבני משה מכוון ויצמן. שם רוחב הכביש הוא 5.95 מ', החניה מותרת

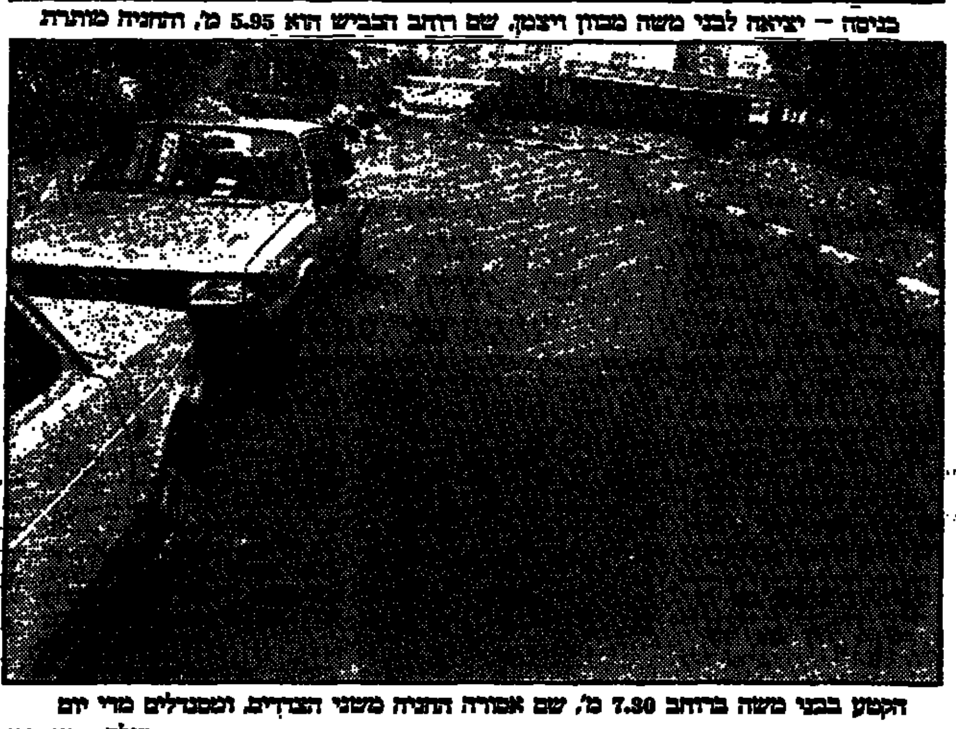

הקטע בבני משה ברוחב 7.30 מ', שם אסורה החניה משני הצדדים, ומסגלים מדי יום

צילם: עוזי קרן

מתכנן התנועה של עיריית תל-אביב, אינג' שלמה פלדמן, מסביר כי לחץ החניה בקטע זה, העמוס כלי-רכב של תושבי האזור, הוא גדול, עד כי הוא שקול כנגד השיקולים האחרים, ואין ברירה אלא להרשות חניה. זאת, למרות שהרוחב כה צר, עד כי אם נוסעת בו מכונית אמריקאית רחבה, אין מקום לרכב בנתיב הנגדי.

הפתרון שמוצאים הנהגים במקרים כאלה הוא נסיעתו של כלי הרכב האחד על המדרכה (על זו שהחניה לצידה אסורה). במקרה שכלי הרכב היכול לעלות על המדרכה אינו עושה זאת — נתקעת התנועה. וכבר קרו מקרים שכל רחוב וייצמן, עד צומת בית-החיל, היה פקוק רק משום שבבני-משה מכונית אחת רחבה נתקעה.

פתרון אפשרי אחד היה הפיכתו של קטע זה לחד-סיטרי. פלדמן מסביר כי הדבר אפשרי רק על-ידי חסימת הכניסה מוייצמן. אפשרות זאת היתה גורמת להעברת כלי הרכב הנכנסים מוייצמן אל רחוב יהודה המכבי, והעתקת כל העומס לשם. כלומר: פתרון במקום אחד על חשבון יצירת בעיה זהה במקום אחר, בעייתי אף יותר. פלדמן אינו סבור שהדרך הזאת תועיל. מה, אם כן, הפתרון? "שיסעו בזהירות", הוא אומר. אבל גם הוא מודה שלעירייה הגיעו תלונות רבות על המקום הזה. לאו דווקא על תאונות עם נפגעים, אבל הרבה תלונות על נזקי רכוש. כמעט אין יום שבו המכוניות לא שורטות או מועכות זו את זו, במהלך הנסיעה "הזהירה" באותו צוואר-בקבוק.

על רק זה, יתכן פתרון אחד: הצרת המדרכות בקטע של צוואר הבקבוק. פלדמן מודה כי על זה לא חשבו. יש שם בית-ספר, ואין העירייה שמחה להצר מדרכות. "אבל אני מוכן לחשוב על כך, צריך לבדוק את זה", הוא אומר.

הקצה המזרחי של בני-משה הוא סיפור הפוך: הוא ברוחב של 7.30 מטרים. יתר על כן, קטע זה, באורך של כ-30 מטר, בנוי ברחוב ללא מוצא, כך שעומס התנועה בו הוא קטן ביותר. למרות זאת, ולמרות הרוחב הגדול, אסרה שם העירייה את החניה משני הצדדים.

פלדמן מסביר כי הסיבה לכך היתה שיש שם בתים רבים עם חניונים, ומכוניתם בטיחותית היציאה מן החניונים יצרה בעיות בטיחות בדומה לצומת. הדבר נשמע תמוה. המקום רחב, מספר המכוניות הנוסעות שם מזערי, ובין הכניסות לחניוני הבתים נותר שפע מקום לחניית מכוניות מורשות, שאינן יכולות להיכנס לאותם חניונים פרטיים. על-ידי התרת החניה שם ניתן היה להקל על לחץ החניה, שעליו מדבר מתכנן התנועה של עיריית תל-אביב. אלא שדווקא שם אוסרת העירייה חניה, ולא זו בלבד, אלא שמדי יום, בהופעות מופתיות, מבצע שם "המסגל" העירוני את פעלו, על-פי הוראתו האישית של אינג' פלדמן. דווקא שם, ברחוב שרוחבו 7.30 מ'.

היכן ההגיון בהתרת חניה בקטע הצר והסואן, ובאיסורה בקטע הרחב והשקט? ההגיון, כך נראה, מעוגן במקום אחר. החשד צף ומציף מאליו, משום שבסמוך מאד לאותו קטע רחוב ללא מוצא, נמצא גם המעון העירוני של עיריית תל-אביב. עשרות הורים באים מדי בוקר ואחר-צהריים עם ילדיהם הפעוטים. מאז הפעלת זרועו הנטויה של המסגל העירוני, נאלצים הורים רבים לבחור בין שליחות הקטנים לבדם ממקום עצירת הרכב עד למעון, לבין הסתבכות בסינדרול רכבם, על כל הכרוך בכך.

לפי תלונות שהגיעו ל"הארץ", ואף ממראה עיניים, התברר כי רבים-רבים מעדיפים לסמוך על הילדים, ובלבד שלא לסכן את הרכב. למרות גישה מקוממת זו מצד אותם הורים, עדיין לא ברור מדוע בחרה מחלקת ההנדסה של העירייה לאסור לחניה קטע רחוב רחב זה. שאלה זו מנקרת לעין עוד יותר, כשמתבוננים ברחובות אחרים, שרחבם פחות מזה של בני-משה באותו קטע, ואשר גם בהם מרבית הבתים המשותפים הם בעלי חניונים פרטיים, ושם עיריית תל-אביב לא אסרה את החניה, ואפילו קבעה חניה מוסדרת בתשלום. כך הדבר ברחובות לסין, קליי, דלזיצסקי, פייבל, זכרון יעקב ועוד.

מה, אם כן, יש באותו קטע של רחוב בני-משה, שהביא את עיריית תל-אביב לדאגה כה עמוקה לגורלם של היוצאים מן החניונים הפרטיים? ושמא, עדיף לשאול לא מה יש בו אלא — מי. "יש בהחלט מקום לבדיקה מחודשת של הנושא", הבטיח אינג' שלמה פלדמן.

תעשיית הרכב העולמית

ימי פומפיי הראשונים

מאת מנחם אדמון

שם המשחק כיום במגרש תעשיית כלי הרכב הוא ניפוץ כל הנבואות הקודרות של "המומחים". נביאי הזעם, שריבו הישר מפי הגבורה, על ירידה במכירות, המה אבנות העניי והתאבות. כל אלה שהפכו ל"עקומה" המובנת עד האפס כנביאי שקר. חוקי הברזל שעל-פיהם ניקפו בנבואות ההתמוטטות, התבררו עד כה כבלתי-הולמים את המציאות. השאלה היא, האם השגשוג המסתמן מצביע על צורך במבואות חוקי-כלכלה שיהלמו את ענף הרכב, או שמא יש לנו כאן תמונת-מצב חלקית בלבד.

לפי עמדה זו, המצב כיום הוא רק "ימי פומפיי הראשונים", ואילו השפע הנוכחי של ייצור מכוניות שאינו יודע שובעה, עוד יביא את הענף, בסופו של תהליך, להנק ולהתמוטטות שמנבאים לו.

היום, המכונית היא היצירה הקוסמופוליטית ביותר בהיסטוריה האנושית. היא מתעלמת ממוסכמות של לאומנות ותפישות טריטוריאליות. חוצה בזלזול גבולות מגודרים ומבוקרים, לועגת להבדלי דת, גזע וצבע ודוהרת קדימה כמעט ללא רסן. היפנים עומדים בתור לרכוש מכוניות גרמניות, אמריקאים מחכים חודשים לקבל מכונית יפנית, אירופים חוטפים כל ג'יפ אמריקאי המגיע לשטחם; האיטלקים מקימים מפעלים בברית-המועצות, והרוסים מוכרים לארצות לאנגליה.

תעשיית הרכב היא מהגדולות בעולם. 175 יצרנים ברחבי תבל מייצרים יותר מ-45 מיליון כלי רכב: מכוניות, משאיות ואוטובוסים, מדי שנה. הדינמיות של התחרות מאפיינת גם את הדינמיות של היצרנים. ענקי העבר כמו סטודבייקר, פאקארד, בוגאטי, טלבוט, סימקה, ליילנד ואחרים נעלמו או נבלעו על ידי גדולים וחזקים מהם. חברות שנהנו בעבר משליטה מוחלטת בשוק, נלחמות פתאום על קיומן.

עסקים קטנים, שיצרו בעבר עגלות, למדו לשאוג ולהחזיק פילים מגושמים. הונדה היתה לפני עשרים שנה חברה קטנה שנאבקה על קיומה, והיפנים, שיצרו אופנועים וריקשות רק לפני שלושים שנה ממוקמים היום היטב בצמרת.

תעשיית הרכב מגיבה השנה רווחי שיא. יצרנים אירופים שסבלו מהפסדים במשך שנים (רנו, לדוגמא) הגיעו לרווחיות בשנת 87. מה גרם לתפנית? האם אפשר להצביע על גורם, או אולי זה שילוב של מזל ונסיבות בלתי צפויות?

מגזין העסקים האמריקאי "פורצ'ן" ערך סקירה מקיפה של תעשיית הרכב העולמית. הם סיכמו את ממצאיהם בסדרת כתבות משופעות בנתונים מרשימים וסטטיסטיקה מבלבלת, כולל טבלת נתונים על עשרים היצרנים הגדולים בעולם. לדברי העורך, עריכת הסקר היתה מורכבת ומסובכת לא פחות מבניית מכונית. החומר מעלה מסקנה עקרונית אחת — המצב הנוכחי של תעשיית הרכב נובע ישירות משכלול מערכות היצור והניהול של היצרנים. מעבר לפיתוחים הטכנולוגיים המרשימים ביותר, מעבר לתכתיבי שוק ולדרישות הצרכן, השתכלל המבנה הניהולי בתעשיית הרכב, בכל הרמות, מההנדסי ועד האנושי.

ניהול האוטומציה

היום מפיקה תעשייה זו תוצרת משוכללת במכוניות גדולות יותר עם תשתית אנושית קטנה יותר מהמקובל בעבר. דוגמאות מעשיות לא חסרות. האם יש מישהו על פני כדור הארץ שלא שמע עדיין על חברת קרייזלר ועל מושיעה הדגול, לי איאקוקה? סיפורם של ז'אק קלווה וחברת פז'ו לא פחות מרשים. פז'ו עמדה בפני פשיטת רגל כאשר קלווה מונה למנהלה. היא הפסידה 443 מיליון דולר בשנת 83'. השנה תרוויח החברה קרוב למיליארד דולר. היא תייצר 1.8 מיליון מכוניות עם 188,000 עובדים — מאה אלף יותר מכוניות ממה שהיא יצרה בשנת 81', ואז עבדו שם 215,000 עובדים.

המיכון והרובוטיקה הם כלי השרת העיקרי של הניהול המתקדם בתעשיית הרכב. פיאט השקיעה מיליונים בפיתוח מנוע הפייר, מנוע המיוצר כולו על ידי רובוטים. היפנים פיתחו רובוטים רב תכליתיים

לי איאקוקה

המבצעים משימות בהתאם לתוכנה המפעילה אותם. פורד ואופל מנצלים מתקנים אוטומטיים להעברת מרכבים מתחנת עבודה לתחנת עבודה בקווי יצור ממוחשבים. קרייזלר פיתחה טכניקות יצור גמישות המאפשרות לה לבנות ארבעה רכבים שונים במפעל אחד, בהתאם למצבי השוק המשתנים. פיתוח טכנולוגי מאפיין לא רק את המכונית עצמה אלא גם את המפעלים המייצרים אותה. קיים תהליך ברור של הוזלת עלות היצור באמצעות קווי יצור ממוחשבים המנצלים רובוטיקה מתקדמת ניצול גמיש. ניצול אופטימלי של טכניקות אלה מאפשר ליצרנים לגוון את ההיצע באמצעות סדרות יצור קטנות יותר בעלות יצור נמוכה יותר.

מאפיין נוסף של השגשוג הוא שיתוף הפעולה. היקפו של שיתוף הפעולה בין חברות המתחרות זו בזו מפתיע ברוחבו ועומקו. הוא מתבטא במו"פ, בייצור חלקים ואף בייצור מכוניות שלמות. פולקסוואגן מובילה בהיקף קשרי החוץ שלה עם יצרנים אחרים. יש לה קשרים עם עשרה חברות, בהן פורשה, הונדה, ניסן ודיימלר-בנץ.

ז'ק קלווה

לאחרונה רכשה פולקסוואגן 75 אחוז ממניות סיאט, היצרן הספרדי. הונדה ורובר סיימו בהצלחה בניית שותף יצור רכב חדש. הלנצ'יה-תמה, פיאט-קרומה, סאאב-9000 ואלפא רומיאו-164 הם תוצאה של פיתוח משותף בין ארבע החברות (ההסכם נחתם לפני שפיאט קנתה את אלפא). שברולט מכרה בארה"ב את הסוזוקי היפני בתור דגם שלה. גם קרייזלר שיווקה משך שנים תוצרת יפנית תחת שמה. שיתוף הפעולה בין חברות מאפשר לכל המעורבים להוריד עלויות ולהגדיל את מגוון מוצריהם מבלי להרחיב את התשתית הקיימת.

העלויות הגדולות של פיתוח מרכבים חדשים הולידו תופעה נוספת בעולם הרכב — השתלטות הענקים על חברות קטנות בעלות מוצרים יחודיים. פיאט קנתה את פרארי לפני כעשר שנים. ג'נרל מוטורס קנתה את לוטוס, קרייזלר קנתה את למבורגיני. הידע הטכנולוגי, הדגמים המיוחדים שברשות הקטנים מנוצלים על ידי הענקים באופקים רחבים. גם היוקרה והמוניטין של הקטנים הם אטרקציה בפני עצמה. מנקודת מבטם של הקטנים, הגיבוי הפיננסי והעוצמה הטכנולוגית של הבעלים החדשים הם גורם בעל חשיבות רבה, והרבה מקרים הוא המאפשר את המשך הקיום.

התוצאה ברורה — היצע רב של מכוניות טובות יותר, בכמויות גדולות יותר. השאלה המתבקשת היא — עד כמה ולאן זה יוביל? יכולת היצור של התעשייה הכלל עולמית עברה כבר את יכולת הקליטה של השוק העולמי. מצב כזה חייב במוקדם או במאוחר להוליד משבר. הנעלם הגדול הוא, מתי זה יקרה ומי יהיו הנפגעים העיקריים. ההיגיון אומר שחברות יעילות, בעלות גמישות ויכולת תמרון, ייפגעו פחות או אף יצאו ממצב כזה. המציאות, ביחוד, לא תמיד דבקה בהגיון. הזמן, והזמן בלבד, יתן את התשובות בנושא הזה.

רעיון

יציאה אחרונה

נתיבי איילון בתל-אביב הם סיפור הצלחה אמיתי. אבל מי שנקלע לכביש מהיר זה לכיוון דרום, מתוך כוונה להשתלב באחד ממחלפי המוצא, והחמיץ, מוצא עצמו לאורך קילומטרים רבים על כביש אשדוד, מבלי שיוכל לשוב לתחומה של העיר. וזה כבר סיפור פחות מוצלח.

ד"ר זאב משל מאוניברסיטת תל-אביב היה עד לאומללות זו. הוא הציע, כי בקטע המוצא הדרומית של נתיבי איילון ייכתב על השלטים בצורה בולטת "יציאה אחרונה לאיזור תל-אביב". עם התקדמות העבודות באופק האיילון צפונה, עד לפי גלילות, יהיה רצוי להציב אזהרה דומה גם באותו כיוון.

מנכ"ל נתיבי איילון, אינג' דן הלפמן, הגיב על ההצעה מיד: "זה רעיון. נעלה אותו לדיון כבר בישיבה הקרובה". הבעיה, נראה, כי הפתיחות והנכונות לראות בכביש כלי האמור לשרת את המשתמשים בו, הן חלק ממרכיבי ההצלחה של "הפטנט" הזה, ששמו נתיבי איילון.

חדש במסחריות של רנו

ל-12 הגירסאות הקיימות של המסחרית הקלה של "רנו-אקספרס" נוספו לאחרונה שני דגמים חדשים: מבנה פיקאפ (עם ארגז אחורי פתוח) ומנוע בנזין בנפח 1108 סמ"ק, 47 כ"ס לבלימה וכושר העמסה של 650 ק"ג, והשני עם מנוע דיזל בנפח 1595 סמ"ק, 55 כ"ס לבלימה וכושר העמסה של 580 ק"ג. לשני הדגמים תיבת הילוכים של ארבעה או חמישה הילוכים ומיתלים אחוריים מחוזקים.

המרכז הישראלי לניהול

סדנאות וסמינרים בדצמבר 1987

(רשימה חלקית)

21.12.87 — **המודל הניהולי החדש-השאיפה להצטיינות**
A Passion for Excellence
מנחה: ד"ר יעקב קדם

21.12.87 — **שיווק ומכירות על פי יעדים**
מנחה: מר ראובן כץ

22.12.87 — **התמודדות עם מתחרים בתנאי תחרות חריפה**
מנחה: פרופ' מיכאל פרי

24.12.87 — **ניהול פרוייקטים ממוחשב בתחום ההנדסה והבניה**
מנחה: מר שמואל ססטבסקי

27.12.87 — **ספרדית עסקית למנהלים**
מנחה: מר ישראל בוצ'קו

28 12.87 — **שימושים ניהוליים במחולל יישומים**
מנחה: מר שלום מגדל

28.12.87 — **הנעת עובדים**
מנחה: מר אברהם סלע

29.12.87 — **טכניקות של ניהול זמן**
מנחה: זב קינן

29.12.87 — **האצלת סמכויות ככלי ניהולי אפקטיבי**
מנחה: מר יוסי פשר

27-28.12 — **תורת אדיג'ס להתחדשות ארגונית**
מנחה: פרופ' יצחק אדיג'ס

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול,
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914

קבלת מודעות
מודעות לוח ומשפחתיות
מ-8.00 עד 20.00
לוח הארץ
הארץ חדשות
לוח העיר
עד 60 יום אשראי
03-738707
03-739297
לבעלי כרטיסי אשראי

מיעוטים בישראל: בעיה או אתגר?

שאלת המיעוטים בישראל, שהיא לכל הדיעות בין השאלות החשובות העומדות על סדר־היום של החברה הישראלית, אינה זוכה לתשומת־לב מוסדית ממוקדת. אין קנס מפורש ומיידי על אי־טיפול בנושא, אך הבעיות לא ייעלמו והקנסות עלולים להצטבר עד שיהיו גלויים לעיני כל

מאת משה ארנס

על־פי השנתון הסטטיסטי לשנת 1987, מנתה אוכלוסיית המיעוטים בגבולותיה הריבוניים של מדינת ישראל, בסוף שנת 1986, כ־770,000 נפש. שיעורם 17.8 אחוז מכלל האוכלוסיה במדינה. לאוכלוסיה זו שני מכנים משותפים: כולם לא־יהודים, וכולם דוברי־ערבית. יש נוטים להתייחס לאוכלוסיית המיעוטים במדינה כאל ישות לאומית אחת, בעלת מאפיינים אחידים. אף יש מתיימרים לדבר בשם ערביי ישראל "המהווים 18 אחוז מאזרחי המדינה" ודורשים את הייצוג היחסי במוסדות הממשל במדינה. ועד ראשי המועצות הערביות מנסה לפרוש את חסותו על כל הישובים הלא־יהודיים במדינה וטוען כי הוא מדבר בשמם. האם המציאות מצדיקה תביעות כוללניות ושאפתניות אלה?

האם הנטיה לאמץ כמטרה את המגמה של יצירת חברה פלורליסטית שבה ישתלבו המיעוטים במדינה? ולעומת זאת, האם הניסיון לזהות באוכלוסיית המיעוטים במדינה שכבות ומגזרים שונים אינו אלא מעשה מלאכותי שבא לבסס מדיניות נפסדת של "הפרד ומשול"?

בהיעדר משאלים וסקרים מדעיים שישקפו את הרגשת הזהות של אוכלוסיית המיעוטים בישראל, עלינו להתבסס על מאפיינים לאומיים וסוציולוגיים מוסכמים לנו. אפשר להבחין בין מאפיינים מושרשים בעבר, כגון דת, רקע אתני/לאומי ורקע תרבותי, ולעומתם מאפיינים המשקפים את היחס לבעיות ומצבים בהווה. בחינת המאפיינים עשויה לסייע להבנת מידת ההומוגניות או ההטרוגניות של אוכלוסיית המיעוטים במדינה. יש להניח שקורלאציה ברורה בין מאפייני שורש ומאפיינים רצויים יצביע על זהות ייחודית של מרכיבי אוכלוסיית המיעוטים; לעומת זאת, היעדר קורלאציות כאלה ילמד כי כלל אוכלוסיית המיעוטים היא למעשה קבוצה אחת.

מאפייני שורש

ההרכב הדתי של אוכלוסיית המיעוטים בישראל הוא בערך כך:

מוסלמים	595,000	77%
נוצרים	100,000	13%
דרוזים	75,000	10%
	770,000	100%

האוכלוסיה הנוצרית נחלקת בין יוונים אורתודוקסים, יוונים קאתוליים, ומרונים. חוץ מהדרוזים והצ'רקסים, לשאר המיעוטים רקע אתני/לאומי ערבי. אך באוכלוסיה הערבית, בולטת כקבוצה ייחודית אוכלוסיית הבדווים בנגב ובגליל.

ל־100,000 הבדווים במדינה, כולם מוסלמים דוברי ערבית, היסטוריה נפרדת ומורשת תרבותית משלהם. המעבר המתקיים בשנים האחרונות מחיי נוודות להתיישבות קבע אף הוא יוצר בעיות מיוחדות לאוכלוסיה זו.

המאפיינים הרצויים

לא כל התושבים הלא־יהודים של המדינה הם אזרחים. לערביי ירושלים המזרחית ולדרוזים ברמת־הגולן פתוחה האופציה לקבלת אזרחות ישראלית. אך חוץ ממיעוט קטן, רובם מעדיפים לא לנצל אפשרות זו. נראה שזה סימן ברור לאי־רצון לשילוב מלא בחברה הישראלית.

על־פי תוך האזרחות, נחלקת אוכלוסיית המיעוטים כך:

אזרחים	625,000
תושבי מז' ירושלים	130,000
דרוזים בר' הגולן	15,000
770,000	100%
770,000	

אוכלוסיית המיעוטים אזרחי המדינה שיעורה 14.9 אחוז מכלל אזרחי המדינה. ההרכב הדתי של אוכלוסיה זו הוא בערך כך:

מוסלמים	470,000	75%
נוצרים	95,000	15%
דרוזים	60,000	10%
	770,000	100%
	625,000	100%

במקביל לירידה ההדרגתית בשיעור הריבוי הטבעי של האוכלוסיה היהודית, מגיע שיעור הריבוי הטבעי של אוכלוסיית המיעוטים לשיא בתקופת 1960–1965 ולירידה עקבית בתקופות לאחר־כן. מרשימים עוד יותר הנתונים לשנים האחרונות:

הריבוי הטבעי השנתי 1955–1979 (באחוזים)

תקופה	יהודים	מוסלמים	נוצרים	דרוזים
1955–1959	1.97	3.83	2.71	3.98
1960–1964	1.67	4.53	2.80	3.99
1965–1969	1.58	4.49	2.45	3.85
1970–1974	1.70	4.37	1.99	3.74
1975–1979	1.64	3.95	1.82	3.68

ריבוי טבעי שנתי 1980–1985 (באחוזים)

שנה	יהודים	מוסלמים	נוצרים	דרוזים
1980	1.48	3.47	1.61	3.48
1981	1.49	3.35	1.44	3.21
1982	1.44	3.35	1.45	2.91
1983	1.47	3.25	1.44	3.10
1984	1.43	3.23	1.30	2.91
1985	1.44	3.13	1.31	2.82

במדינות דמוקרטיות, ההשתתפות בפועל בהגנת המדינה היא הביטוי העליון להזדהות עם המדינה ולנאמנות לה. עשרה אחוזים מאוכלוסיית המיעוטים — הדרוזים והצ'רקסים — משרתים בצה"ל זה עשרות שנים. שירות זה הוא סימן בולט למידת השתלבותם בחברה הישראלית, שילוב המייחד אותם באוכלוסיית המיעוטים בישראל. יותר מכל דבר אחר, מלמד שירות הדרוזים והצ'רקסים בצה"ל כי עדות אלו רואות את עצמן ישויות ייחודיות במרקם אוכלוסיית המיעוטים בישראל, ישויות המזדהות עם המדינה ורוצות להפגין את נאמנותן לה.

צעירים דרוזים וצ'רקסים מתגייסים לצה"ל כפי שעושים זאת צעירים יהודים. נמצאים בצה"ל גם צעירים ערבים המשרתים כמתנדבים. תופעה זו אינה שכיחה וגם לא זכתה לעידוד מיוחד בעבר. אך היא מתחילה לצבור תנופה בשנים האחרונות. מורגשת רתיעה מהתגייסות לצה"ל ברוב הציבור הערבי, תושבי הערים והכפרים. אך אין היא ניכרת בין הבדווים. שיעור ההתנדבות של צעירים בדווים לצה"ל מוגבל היום על־ידי גורמים סביביים ולא על־ידי מספר המוכנים להתגייס.

הצבעה בביטוי לניכור

בבחירות לכנסת, קולות המיעוטים מתפזרים בין הרשימות השונות ומשתנים במשך השנים, בדומה לקולות הבוחרים היהודים. אך כל השנים היה אפשר להעריך את גישת האוכלוסיה הלא־יהודית למדינת ישראל על־פי הקולות שניתנו למפלגה הקומוניסטית. מאחר שידוע כי רוב האנשים האלה אינם מזדהים עם האידיאולוגיה הקומוניסטית, פירשו את שיעור ההצבעה למפלגה זו כהצבעת מחאה. תופעה זו התחדדה עוד יותר בבחירות לכנסת בשנת 1984, כאשר שתי הרשימות הרדיקליות — החזית לדמוקרטיה ולשלום (חד"ש) והרשימה המתקדמת לשלום — התחרו על תמיכת אש"ף, ארגון טרור עוין למדינה.

אין להניח שכל מי שהצביע לאחת משתי רשימות אלו מזדהה עם אויבי המדינה, אך כנראה נתנו רובם ביטוי בהצבעתם להרגשת ניכור ממדינת ישראל. שיעור ההצבעה לרשימות אלו משקף איפוא, במידה זו או אחרת, את גישתם של בני המיעוטים ושל המגזרים השונים באוכלוסיה זו למדינה, ויש בו לבטא את הרגשת הזהות. במחצית הבוחרים בני המיעוטים בישראל הצביעו בעד רשימת חד"ש והמתקדמת. שיעור גבוה חייב להיות כאות אזהרה לחברה הישראלית.

ההצבעה למען שתי רשימות אלו בין המיעוטים בישראל לא היתה אחידה כלל. פחות משמונה אחוזים מהבוחרים הדרוזים וכ־16 אחוזים מהבוחרים הבדווים הצביעו בשבילן. אין הוכחה מרשימה יותר שאוכלוסיה זו, (יותר מ־160,000 נפש: כ־60 אלף דרוזים וכ־100 אלף בדווים; רבע מאזרחיה הלא־יהודים של המדינה) מזדהה עם מדינת ישראל ורואה עצמה שותפה לגורלה. לעומת זאת, 65 אחוז מהבוחרים הערבים הלא־בדווים נתנו את קולותיהם לחד"ש ולמתקדמת.

לסיכום, זה היה שיעור המצביעים בין הדרוזים (כולל צ'רקסים), הבדווים והאוכלוסיה הערבית (ללא בדווים) לרשימות חד"ש והמתקדמת: (כל הנתונים במאמר זה נלקחו מהחוברת "לקט" מס' 41–42, 1984, בהוצאת לשכת היועץ לענייני ערבים, משרד ראש הממשלה):

דרוזים (כולל צ'רקסים)	8%
בדווים	16%
ערבים (ללא בדווים)	65%

ברור שההבדלים הגדולים בתוצאות ההצבעה בין שתי הקבוצות הראשונות ובין הקבוצה השלישית משמעותיים מאד ומבטאים פערים גדולים בין הרגשות הזהות וההשקפות של קבוצות אלו. ממוצעים אלה מבטאים נאמנה את תוצאות הבחירות ביישובי הדרוזים על הכרמל ובגליל וביישובי הבדווים בגליל ובנגב — ואולם אנו מוצאים התפלגות רחבה מאד בתוצאות הבחירות ביישובים הערביים - הלא־בדווים. ביישובים ערבים נוצריים, שרוב תושביהם שייכים לכנסייה הקתולית־היוונית ולכנסייה המרונית, התמיכה בחד"ש ובמתקדמת נמוכה־יחסית. גם ביישובים הערבים המוסלמים התמונה רחוקה מאחידה, פער גדול בין תמיכה מתונה לחד"ש ולמתקדמת בכפרים מסוימים לעומת תמיכה קרובה למוחלטת בכפרים אחרים.

קשה לא להסיק מהצבעה מסיבית זו לחד"ש ולמתקדמת שבאזורים אלה שוררת הרגשת ניכור ממדינת ישראל והחברה הישראלית המלווה אולי אף בתחושת עוינות.

מה אפשר להסיק מנתוני ההצבעה של האוכלוסיה הלא־יהודית? גם אם נתחשב בסיכונים הכרוכים בהכללות נראה שאפשר לנסח מסקנות אלה:

● לאוכלוסיה הדרוזית והצ'רקסית מידת הזדהות רבה עם המדינה, שאינה שונה משמעותית ממידת ההזדהות של האוכלוסיה היהודית.

● חלק גדול מהאוכלוסיה הערבית חש ניכור מהמדינה ומהחברה הישראלית. כנראה לא שותפים להרגשה זו — בוודאי לא באותה מידה — האוכלוסיה הבדווית והנוצרית — יוונים־קתולים ומרונים.

● גם באוכלוסיה הערבית הלא־בדווית בולטים סימנים של רצון לשילוב אמיתי בחברה הישראלית.

נטילת המחויבות

המיעוטים בישראל חשופים זה ארבעים שנה לתנאי־סביבה מערביים. בשנים הראשונות של המדינה היו רוב בני המיעוטים מבודדים ממרכזי האוכלוסיה היהודית ולכן גם מבודדים מתנאי־החיים הישראליים. עקב התפתחות אמצעי התקשורת והתחבורה, נופלות זה מחיצות הפיסיות והסוציולוגיות שיצרו בידוד זה. במושגים היסטוריים, אפשר לומר שהלם ההתמערבות עובר על אוכלוסיית המיעוטים. סימני ההתמערבות ניכרים בוודאי גם בעולם הערבי כולו, אך מהירות התהליך גדולה לאין־שיעור בישראל (ויש להניח כי גם בשטחים שבשליטה ישראלית), נוכח המגע עם החברה הישראלית המתמשכים הפערים בין אוכלוסיית המיעוטים בישראל ובין העולם הערבי.

המדד הבולט ביותר לתהליכים העוברים על אוכלוסיית המיעוטים בישראל הוא שיעור הריבוי הטבעי. אוכלוסיה זו היתה בנויה באופן מסורתי על משפחות מרובות־ילדים. ועם השיפורים בתנאי הבריאות בטיפול הרפואי, אחר קום המדינה, הגיעו שיעורי הריבוי הטבעי של המיעוטים בישראל לשיאים עולמיים. זה מספר שנים ניכרת ירידה תלולה ועקבית בשיעור הריבוי הטבעי. מעניינים הנתונים לשיעור הריבוי הטבעי השנתי בתקופות שונות, למרכיבי אוכלוסיה שונים בישראל, כפי שהם מופיעים בשנתון הסטטיסטי:

הריבוי הטבעי של הבדווים גבוה במיוחד ונאמד בקירוב לחמישה אחוזים לשנה. אם השערה זו נכונה, כי אז שיעור הריבוי לאוכלוסיה המוסלמית הלא־בדווית הוא כ־2.6 אחוזים כיום. באוכלוסיה הנוצרית ירד שיעור הריבוי מתחת לשיעור הריבוי הנוכחי באוכלוסיה היהודית. אין הדגמה ברורה יותר להשפעת תהליכי ההתמערבות באוכלוסיית המיעוטים, מן השינויים בשיעור הריבוי הטבעי. מותר להניח ששינוי זה משקף שורה של שינויים בדיעות, בהשקפות, בנורמות, ובתפיסות בקרב אוכלוסיית המיעוטים.

במקביל לתהליך ההתמערבות אפשר לזהות עוד שני תהליכים באוכלוסיית המיעוטים: ישראליזציה ופלסטיניזציה. תהליך הישראליזציה מתבטא באופן חיצוני בידיעת העברית ובדפוסי התנהגות ולבוש אופייניים לישראלים. המרכיב היותר משמעותי בתהליך זה הוא השאיפה להשתלב בחברה הישראלית, גם אם שילוב זה כרוך בהחלשת הקשרים המסורתיים כלפי ערביי השטחים. לא מעטים הערבים הישראלים זה חוזרים מביקור במצרים, או לאחר שעברו את ירדן בדרך לחאג' במכה, הם חוזרים באותה במדינתם — ישראל.

כנגד הישראליזציה יש תהליך פלסטיניזציה הכרוך בחיזוק הקשרים והרגשת ההזדהות עם ערביי השטחים ועם העולם הערבי. נטיות אלו צומחות במידה לא מעטה על רקע תחושות תסכול עקב ההרגשה שהערבים במדינה אינם זוכים בשוויון אמיתי. תוצאות הבחירות האחרונות לכנסת מעידות את ההתרוצצות בין שני תהליכים אלה בקרב האוכלוסיה הערבית. ברור שלתוצאותיה של תחרות זו השלכות רחיקות־לכת על מדינת ישראל.

האם יש לממשלת ישראל מדיניות כלפי אוכלוסיית המיעוטים? האם יש יעדים מוגדרים? האם כבר הושגו יעדים אלה ולכן אין צורך במדיניות בתחום זה? לא נמצא תשובה לשאלות אלה בדיוני הממשלה או בהחלטותיה. שאלת המיעוטים בישראל, שהיא לכל הדיעות בין השאלות החשובות העומדות על סדר־היום של החברה הישראלית, אינה זוכה לתשומת־לב מוסדית ממוקדת. אין קנס מפורש ומיידי על אי־טיפול בנושא, אך הבעיות לא ייעלמו והקנסות עלולים להצטבר עד שיהיו גלויים לעיני כל.

שוויון, שותפות ונאמנות

לעתים נשמעת הטענה שאין לצפות מצעירים ערבים כי ישרתו בצה"ל וכי הם עלולים להיקלע לנסיבות שבהן יצטרכו להילחם נגד ערבים. אולי היה ממש בטענה זו בימי מלחמת העצמאות, אך היום ערביי ישראל חיים זה ארבעים שנה בחברה דמוקרטית, חופשית, וצה"ל מגן עליהם ועל נכסיהם מפני פורענות. לא מעטים המקומות במזרח התיכון שבהם נלחמים ערבים בערבים. הקיטוב המביא לאלימות הוא לעתים רעיוני ולאו דווקא לאומי. בכל מקום, עד שלא יתחלקו האזרחים הערבים בעול הגנת המדינה, אין לצפות כי יחשבו שותפים מלאים במדינה.

המדיניות שתקדם את יעדי השוויון, השותפות והנאמנות צריכה לכלול מגמות אלה:

● עידוד תהליך ההתמערבות של אוכלוסיית המיעוטים. תהליך זה כרוך באימוץ הנורמות המקובלות בחברה המערבית, כגון שוויון, סובלנות, התנגדות לטרור ונאמנות למדינה.

● עידוד תהליך הישראליזציה של אוכלוסיית המיעוטים. תהליך זה קשור בצמיחת הרגשת השותפות והנאמנות.

בין הצעדים שיקדמו מגמות אלה: אבטחת שוויון־זכויות מלא לכל אזרחי המדינה ואבטחת שוויון הזדמנויות בתחומים שאינם נוגעים בביטחון המדינה; אבטחת שוויון הזדמנויות בצה"ל ובמשק הביטחוני לאוכלוסיית המיעוטים המשרתת בצה"ל; סגירת הפערים בשירותים שנותנת הממשלה, והקדימה הראשונה צריכה להינתן לתחום החינוך; עידוד ההתנדבות לשירות בצה"ל בקרב אוכלוסיה שאינה מתגייסת היום ויצירת תהליך הדרגתי שיביא לשירות מלא כמשמעו הזמן; אבטחת שוויון מלא בתנאים הניתנים לחייל המשוחרר.

תהליך הפלסטיניזציה הקשור על־פי רוב בהרגשת ההזדהות עם גורמים עוינים למדינה, סותר את מגמות ההשתלבות בחברה הישראלית. אין פירוש הדבר ששילוב זה צריך להיות כרוך בהתכחשות לזהות אתנית, תרבותית או דתית, אך ברור שהזדהות עם אש"ף ופעולותיו או עם מדינות ערב הנמצאות עדיין במצב מלחמה עם ישראל, לא יקדם את שילובם של ערביי ישראל בחברה הישראלית. לכן יש לכלול את בלימת תהליך זה בין המגמות הרצויות.

ספרד כדגם לעולם ההיספני

מאת שלמה בן־עמי

הכותב הוא שגרירה הראשון של ישראל במדריד

ספרד "משקמת את הדופק שלה", היה אומר בוודאי פרנסיסקו סילוולה, אותו ראש ממשלה משלהי המאה ה־19, שכינה אז את מולדתו "מולדת דופק", אילו חזה היום בחיוניות הכלכלית של ארצו. ספרד של 1987 היא מדינה היוצאת למרוצה כמעט בכל תחום אפשרי. היא בלמה את האינפלציה, הפכה את המשק שלה לגן־עדן למשקיעים זרים והיא אמורה להגדיל את תפוקתה השנה ב־4% — שיעור הגידול הגבוה ביותר בין כל ארצות הקהילה האירופית. נכון, מחיר בלימת האינפלציה הוא שיעור אבטלה רשמי של כ־20%. אך מעטים נותנים אמון בנתון הזה; הכלכלה השחורה מעסיקה כאן עובדים למאות ולאלפים. לא מן הנמנע שעם ההודה הצפויה בשעורי הנס יגדלו גם ההשקעות של המקומיים, ומקומות עבודה חדשים יווצרו. ספרד מתקרבת בצעדי ענק למועדון האקסקלוסיבי של שבע המעצמות התעשייתיות.

בכבר שאין להתעלם מן התנועות הרבשים, כיסים רבים של אבטלה, עוני, ... הרווחה האזרחית. ניקולס רדונדו, מנהיג האיגודים המקצועיים הסוציאליסטיים, יודע את היטב כאשר הוא קורא תיגר על מדיניותו הליברלית ... של עמיתו למפלגה, פליפה גונסלס, ורודנת תוקף את המיתוס "הזהב והשמה ההמולה" כלפי העובדים, את הארכאיות של השירותים הציבוריים ואת הרווחים ... של המשקיעים. גם התשתית של הארץ רחוקה מלהשביע רצון. "הכבישים שלנו הם אסון", התבטא לפני זמן קצר שר העבודות הציבוריות. אך רשת מסילות הברזל אינה בדיוק מתאימה ליומרות של מדינה תעשייתית מודרנית. אך לקראת שנת היעד הגדולה של ספרד — 1992, יום השנה ה־500 לגילוי אמריקה — מתרומים תקציבי ענק לשיפור דרמטי של תשתית הכבישים והמסילות.

הארץ הצעירה ביותר באירופה

ואין הדברים אמורים רק במסילה והכבישים — אלה היו כבלות הכל תמיד תמונים שהיתה בהם מידה של ברק ואשר על כן גם דיקטטורות, כולל זו של פרנקו, אהבו לעסוק בהם במסגרת ההבנות החקלאיות. החקלאות של ספרד הדמוקרטית — וזו כמובן הכללה בלתי נמנעת — אינה עוד החקלאות הרומנטית של השור והמורשה הצץ. גני ירק עם מיטב חידושי הטכנולוגיה החקלאית — חלקה מיובא מישראל — משנים את פני הנוף החקלאי בארץ הזאת, ודוחקים אט אט מן השוק האירופאי את המוצרים החקלאיים של ארצות ים־תיכוניות אחרות. נעלם לו לאיבנו האיכר נטול הקרקע, זה שלא היה לו דבר לאבד זולת כבליו. מי שנדחק אל עיר הולך מתוך החקלאות המצריכה פחות ידיים עובדות מוצא את מקומו במכרות הזהב הלבן: חמישים מיליון תיירים המעסיקים מעל למיליון ספרדים בתעשייה השוברת כל שנה את השיא של קודמתה והופכת את ספרד לארץ התיירות מספר אחד בעולם.

על כל המעגל האדיר הזה מנצח נער בן 40, שר התיירות אבל קאבאניירו, שהוא גם שר התחבורה והתקשורת. קאבאניירו אינו לבד. ... האליטה הכלכלית והעסקית, התרבותית והאקדמית והאינטלקטואלית. זהו מה זה גדיר כאן להיתקל בקוסה, שר, ראש ממשלה, מנהיג אופוזיציה, מנהל תשלובת, נשיא של בנק, עורך עתון, או מנהל טלוויזיה שעבר את אמצע שנות ה־40 שלו. את הארץ הזאת מנהלים הסטודנטים של אמצע שנות ה־60. רק שבדרך לשלטון קרה להם משהו: הם קיצרו את שערם וחדלו להצביע באגרוף קמוץ.

שעה שנראה כי המודל הסוציאליסטי הסקנדינבי איבד את קסמו המיוחד, וכאשר השמאל האירופאי מוכה כמו אחד זה באירופה, הופכת ספרד למוקד תשומת הלב לרופא של שמאל עם מנהיגות צעירה ומודרנית. אין להעריך כאן בין המצע למגבת, בין המדיניות למראה החיצוני ולתרומות הטלוויזיונית. גונסלס יודע היטב שהוא מנהל מדיניות שכל ממשלת מרכז או ימין היתה מתברכת בה. אבל אלה הן בדיוק המותרות שהוא יכול להרשות לעצמו. אותה מדיניות המנוהלת על ידי איש ימין היתה מוציאה את ההמונים לרחובות. מכל מקום, גונסלס מאמין כי זוהי רק שעת מעבר וכי השלב הבא יהיה "חברתי" יותר.

היסטוריונים מדברים על 1992 כעל תאריך עם משמעויות נתונות — גילוי אמריקה, כיבוש גרנדה, גירוש היהודים. לספרד של היום יש ציפיות אחרות מתאריך היעד הזה. דומה כאילו הארץ כולה מתמרקת לקראת החג הזה. זו אמורה להיות שעתה של ספרד; עיני הכל יהיו נשואות אליה ועליה להיות יפה מתמיד. האולימפיאדה של 1992 בברצלונה היא כבר עכשיו ההזדמנות הגדולה של הקטאלאנים להוכיח את כישוריהם הידועים, יוזמה, כשרון מעשה חוש כלכלי. גם האנדלוסים — אנשי "המזרח", "קליהועם" — שתכונותיהם הידועות הן השפכות מאלה של עמיתיהם בצפון, מתכוננים לשעתם הגדולה: אקספו־92, התערוכה הבין־לאומית בסביליה. כבר עתה הודיעו על השתתפותן יותר מ־30 מדינות, בהן יפאן וגרמניה. תערוכת סביליה תבקש לנוע מסביב לציר "הגילוי" — גילוי העבר ההיסטורי־תרבותי, וגילוי העתיד הטכנולוגי־תעשייתי, אשר על כן תשובה לספרדים כל כך ההשתתפות של מעצמות תעשייתיות.

לקראת 1992 מתייצבת ספרד לתת גם כיסוי לאחד המיתוסים עתיקי הרטוריקה מן העבר: "ההיספניות", בריתת־האחים עם מדינות דרום־אמריקה. דומה כי יותר מאשר אי פעם, מאז 1492, יש היום משמעות עצמה ל"היספנידד", ומנהיגותה של ספרד בתוך הקומונוולת' הזה נבזרת מאותה. העמים דוברי הספרדית מאמינים היום כי הם מתקרבים לשעה יפה, וכי כוח מורשת נולד לו להיספנים.

מודל חיקוי

השפה הספרדית מדוברת היום בפי שלש מאות מיליון בני אדם — זוהי הקבוצה הלשונית הרביעית בעולם, אחרי הסינית, האנגלית והינדי. די להכנס לתצוגת ספרים במדריד כדי להיווכח בכפה האדיר של היצירה המקורית והמתורגמת במרחב הלשוני הספרדי. האחדות הלשונית בתוספת האחדות הדתית — שאולי רק בעולם הערבי ניתן למצוא כדוגמתה — הופכת את העולם ההיספני למרחב תרבותי הדוק למדי.

אבל ההיספנים של שלהי המאה הזאת אינם רק מיתוסים וסטטיסטיקות; אנחנו עדים לשינוי איכותי, שהוא הקובע. ההיספנים היו בעבר כרית באולצת של אומללות, תודעה משותפת של כשלון. הישועה והיציאה מן המשבר אינם נתפסים עוד כאוטופיה של אחרית הימים; יש מוצא בימים האלה ובזמן הזה. וכי איזה דוגמה יכולה היתה לתת ספרד לעמי דרום־אמריקה במאתיים השנים האחרונות? ממשלות "הברוזים הפוליטיים" של הליברליזם הספרדי, שלא לדבר על משטרי היד החזקה של "האנשים על גב הסוס" והאוטוקרטיה של מלחמת האזרחים בתקופה האחרונה לא היו ביטוי של אבטות שליטית ראויה לחיקוי. לדרום אמריקה ייצאה אז ספרד את תרבות ה"תונטה", ה"גרילה", ה"קאדיליו", ה"פרונונסיאמיאנטו". איך קיסוריג בכאב סימון בוליבר באותו אנגוסטורה שלו "שרידי השלטון הספרדי יהיו איתנו עוד שנים רבות בטרם נצליח לשרש אותם; נגע הדספוטיזם מותם את האווירה מסביבנו". ידינו חופשיות עתה, אך לבנו עדיין סובל ממחלת העבדות". ספרד של המאה ה־19 היתה פרובינציה של פרובינציה.

בשני העשורים האחרונים הלך והתרוקם השינוי. ככל שספרד חדלה להיות פרובינציה, כך הנכונות של עמי אמריקה הלטינית לראות אותה כמודל חיקוי היא אמיתית יותר. לא רק פרסומו האישי של הסופר הפרואני ורגס יוסה הוא סוד הצלחתו לקבץ סביבו מאות אלפים מבני עמו במבצעי מחאה נגד מדיניותו "הסוציאליסטית", כדבריו, של הנשיא אלן גרסיה. גולת הקסם שבפיו היא "הדוגמה של פליפה גונסלס", שאליו עלה לרגל לפני שבועות אחדים כדי להתבשם מהצלחותיו.

ספרד, שפעם ייצאה "תונטות" ו"גרילה" מייצאת היום מודל פוליטי מרשים: transicion, מעבר שליו לדמוקרטיה, ללא מלחמת אזרחים או התערבות של "מושיעי מולדת" במדים צבאיים. קשה להגזים בקסם של המודל הספרדי בדרום־אמריקה. האופוזיציה בצ'ילה מאמצת אותו עם תקוות גדולות להיפטר בצורה זו מן הרודן הפרטי שלה. לא מן הנמנע כי היתה זו הדוגמה הספרדית שניצבה ברקע כאשר הצבא העביר את השלטון לאזרחים בלא שפיכות דמים בפרו (1980), בבוליביה (1982), באורוגוואי (1984) ובברזיל (1985). אנחנו עדים למצב חסר תקדים: לראשונה, היבשת הלאטינו־אמריקאית, להוציא את ניקראגואה, צ'ילה, פאראגוואי וקובה — היא יבשת דמוקרטית. נכון, דמוקרטיה שהיא לא פעם מאד "סואי גנריס", אך דמוקרטיה, ומה שמדהים לא פחות הוא הגילוי כי דרום־אמריקה אינה רק יבשת של גנרלים פשיסטים מצד אחד או אינטלקטואלים וולגר־מרקסיסטים מצד שני. כאשר עמי היבשת נקראים לקלפיות הם מביאים לשלטון מפלגות מרכז־ימין או מרכז־שמאל. היכן ה"ראדיקליזם הלאטיני" האגדי?

הספרות האוניברסלית והאמיתית

שינוי הדרגתי מתחולל גם במעמד האינטלקטואל. עדיין קיימים במרחב הקומונוולת' הזה מוקדים של אינטלקטואלים סנטימנטליים ארכאיים, של רטוריקה אנטי־אמריקאית (מה שלא מפריע לרבים לפנות לכל מכרז מזדמן של מילגות "פולברייט" או "פורד") קלת דעת, אם גם מובנת. אך באותה מידה אין עוד מפתיע להיתקל באינטלקטואלים דוברי שפות — מה שאיננו חיזיון נפוץ כלל וכלל בצרפת, אנגליה או ארה"ב — המצויים בענייני אירופה והעולם. גם הספרות בלשון הספרדית חיה היום את אחת משעותיה היפות ביותר. המשורר והמסאי המקסיקני אוקטביו פז סבור כי היום דווקא האינטלקטואלים האירופים והאמריקאים חוטאים בפרובינציאליות ארכאית. הספרות האוניברסלית והאמיתית, הוא סבור, היא זאת הנכתבת בספרדית משני עברי האוקינוס. אוקטביו פז, מריו ורגס יוסה, גבריאל גרסיה מרקס, קמילו חוסה סלה ומיגל דליבס הם היום סופרים אוניברסליים. לא פחות ואולי אף יותר מעמיתיהם ב"מערב".

אם התנופה הזאת תימשך או תיעצר — לא נדע. קיימת ועומדת גם השאלה אם לאשליה ולתקווה הגדולה יש האמצעים למימוש גדול. אבל כך או כך, אנשי התרבות והמדינאים מחוייבים היום לראות את המיעוטים המתרחבים והמשתנים של העולם ההיספני הזה. בארה"ב יש היום מדינות ואזורים שבהם אפשר לנהל חיים מלאים בספרדית בלבד ובלי להזדקק כלל וכלל לאנגלית. השדולה היהודית בוואשינגטון לא איחרה להבין את האתגר שבמשקל הפוליטי הבאה של שלושים מיליון היספנים בארה"ב. הם בודקים בתבונה את הצורך לעבור מתבנית הפוליטית הכושלת והקשה עם השחורים לברית עם ההיספנים.

אינני בטוח אם אנחנו, בישראל, תופסים את האתגר. האתגר שדעת הקהל, אמצעי התקשורת, האוניברסיטאות והאינטלקטואלים אינם מודעים לו — בכך יש לי אך מעט ספק. זו אולי הערה על היחסיות של הפרובינציאליות. העתונות הישראלית, ללא כל יוצא מן הכלל, אינה מסקרת, ולו באופן הספוראדי ביותר את האירועים וההתפתחויות בעולם ההיספני, וממילא אינה מסייעת לגיבוש תודעה ציבורית לנושאים האלה, ואינה תורמת לחידוד הרגישות של המדינאים והפוליטיקאים למשקל הגובר של הקהילה מונולית' ההיספני. ההיפך הוא הנכון.

לפני כחודשים נערכו כאן בספרד בחירות שבהן הפסידה מפלגת השלטון כמיליון וחצי קולות; אצלנו כמעט לא שמעו על כך. בכל פעם שאתה נתקל בידיעה על ספרד בעתונות הישראלית, היא קשורה לרוב בפיגוע או במותו של לוחם פרים — לרוב בצירוף תמונה פיטורסקית. במלים אחרות: במקום לעמת את הקוראים עם הדינמיות המדהימה של התהליכים מחזקים בו את טעם הפולקלור המיתולוגי הנודע, המוסיף להתקיים בשולי החברה הזאת לטעמם חסר התחכום והוולגרי של תיירים צפוניים שבאו לראות אלימות ודם. הכל יודעים שהן הפרים והן הלוחמים אינם מה שהיו פעם, אבל הכל גם יודעים שבשביל התיירים זה מספיק. מה לך מסחר והדרמטיזציה גדולים יותר מאשר העובדה שחברה יפאנית התחילה עתה לפרסם את מוצריה על בגדי הזהב והארגמן של הלוחמים בזירה. אבל, מיתוסים ותרמיות מתים בקשיים רבים, בעיקר משום שבני אדם זקוקים להנצחתם.

ציר ההתעניינות של התקשורת הישראלית עובר מירושלים דרך פריס־לונדון־בון, אל גולת הכותרת, שמצד וינה, וואשינגטון. כל השאר הוא הערת שוליים. המרתק בהתפתחויות של השנים האחרונות הוא שדווקא ההתעקשות להתרכז בציר הזה, תוך התעלמות מן "הפרובינציה" (המתנתקת, כאמור, במהירות מן המעמד הזה) הוא ביטוי לפרובינציאליות מביכה. יש לו לציר הזה הסבר הגיוני, כמובן, אך אין לי ספק שגם בתחום הזה, הזמן יעשה את שלו, ועוד נדע להכיר את מורכבותו של העולם שבו אנחנו חיים ואת התמורות הגוברות של מוקדי העניין, של ההכרעות המדיניות, של המודלים התרבותיים.

איש תקשורת שיישב במדריד לא יאחר לגלות שהעיר הזאת היא כתובת מסר שוקקת לידיעות יומיות על היבשת הדרום־אמריקאית (סוכנות הידיעות הספרדית EFE היא השלישית בגודלה בעולם), ועל צפון־אפריקה, שלא לדבר על המציאות הדינאמית של החיים בספרד עצמה.

הזמן, כאמור, יעשה את שלו. ואולי גם מתנכי הדור יעזרו במעט לזמן. לא כן הנמנע שאנחנו תבועים יותר מדי מעצמנו. עלינו להחזיק צבא גדול, יש אתגרים קיומיים וכי למי יש זמן, דווקא עכשיו, יאמרו, לעניין הזה של ההיספנים? אולי בכל זאת לתקשורת, ולמקצת אינטלקטואלים ש"הכסלנות היוצרת" היא כבלות וכל הטעם האמיתי של חייהם, ואולי בסופו של דבר אלה גם אלה יוכלו כדי לחדד במעט את תודעתנו הקולקטיבית לגבי השינויים המהותיים המתחוללים בחלקי עולם ותרבות שאת הבנתם הזנחנו.

ואם כל זה הוא הרבה מדי, שמא יהיה זה הישג אם נבין לפחות, כי נסיעה לתיאטרון בלונדון, נסיעה לקניות בעיר האורות, או להתבשמות בשדירה החמישית בניו־יורק, הן לעתים הביטוי היותר מובהק של פרובינציאליות. כי הרי מן המפורסמות הוא שהפנטסיות של תיירים נרזונות מתמצאות בפסאודו־מקומות יותר מאשר במקומות. כך אין ספק שקארנבשה באידאן היא אבן מקום בהשוואה לזוהר הריביירה שהוא פסאודו־מקום מובהק. אך, באותה מידה, ובהתאם לרוח המבקר, יכולות גם וואשינגטון, פריז וניו־יורק להפוך לפסאודו־מקום ממש כמו דיסני־לנד.

כפר שמריהו
יש חדש
בטייסט אוף סצ'ואן
דמי חנוכה בנוסח סין
בכל שמונת ימי החג
בצהריים - הזמן את הילדים וכל המשפחה*
לחגיגה אמיתית של מטעמים מן המזרח הרחוק.
ובערב - ממתינה לך ולאורחיך חויה נדירה של אוכל סיני
מעולה, בהגשה מרהיבת עין, זיקוקים והפתעות.
הזמן מקומות מראש
* מחירים מיוחדים במשך שבוע החנוכה
כי יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן
מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448, 547722
הסינית מס' 1 חוגגת 10 שנים.
טייסט אוף סצ'ואן - כפר שמריהו.

עיריית כרמיאל

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

הוגשה לועדה המקומית בקשה למתן הקלה ובניה על חלק מחלקות 3504 כרמיאל.
ההקלה כולל שמוש במבנה תעשיה לצורך משתלות מכן ומכירת פירות וירקות — בשיווק כרמיאל לכל מי שיש לו התנגדות מכל סיבה שהוא לבקשה הנ"ל יואיל להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא בקשה זו למתן הקלה לועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל.

ב. תגר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה — כרמיאל

הודעה ללקוחותינו

החל מיום ד', 16 בדצמבר 1987 ירד שעור הריבית הבסיסית השנתית ב־3% ויהיה 18% לשנה, המהווה שיעור ריבית מתואמת שנתית של 19.54%

שיעורי הריבית הנוספים מעל הריבית הבסיסית השנתית ושיעורי הריבית בגין משיכת יתר חריגה ישארו ללא שינוי.

הודעה זו מתפרסמת במקום משלוח הודעות ללקוחות.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי — טבריה

הודעה

לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965.
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה בקשה להיתר ובניה למתן לגיטימציה לבית בד קיים בגוש 17543 חלקה 34 בבועינה.
היעוד לא מתאים לכתונת תבנית המתאר. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יוכל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. חק
יו"ר הועדה

דרושים 5 חדרי משרד
בגודל 80 עד 100 מ"ר
בשכירות
באיזור מרכזי בקרית־גת
עבור יחידה ממשלתית

נא לפנות ליוסף טוהר
טל: 057-30375, 057-73980
או לת"ד 666 באר־שבע מיקוד 84105.
ללא תשלום דמי תווך מצדנו

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

דחף
03-611001

صكنا من الاهل

כלכלה ועסקים

דטה: הנפקה יוצאת דופן

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

גם לוותיקים מבין סוחרי הבורסה לא זכור מקרה יוצא דופן שכזה. חברה ציבורית ביקשה לגייס הון, קיבלה בתום משא ומתן מתיש את האישור, ובסופו של דבר רוכשת את כל ההנפקה לציבור חברה ציבורית אחת בלבד: ניקוב מחשבים.

הסיפור נוגע לבקשת גיוס ההון של חברת המחשבים דטה. הנהלת החברה קיבלה לפני מחצית השנה הולכה עקרונית לגייס הון בבורסה, אך בשל מצבו של שוק המניות נדחתה ההנפקה. לפני שבועות מספר חודש הטיפול בתשקיף, ובשבוע שעבר הוא פורסם. על־פי התשקיף, התכוונה דטה לגייס חצי מיליון דולר, שמתוכם 460 אלף דולר יגויסו מהציבור והיתרה בהנפקת זכויות לבעלי המניות הקיימים.

מחשבים ופיתוח תוכנה. החברה התכוונה לנצל את תמורת ההנפקה להשקעות נוספות ברכישת ציוד מחשבים, וכן במערך השיווק ומחקר ופיתוח.

תלאות רבות ידעו מנהלי דטה בתהליך המשא ומתן עם רשויות הפיקוח. הרשות לניירות ערך דרשה לשנות את הדו"חות הכספיים, זאת לאחר שמשרד רואי החשבון "בר־וידאר" שינה את צורת ההצגה של ההפרשות למסים. דרישת הרשות

ובין כמות כתבי האופציה שכידי הציבור.

הדו"חות הכספיים של החברה מצביעים בשנים האחרונות על ירידה בהיקף הפעילות. מחזור ההכנסות התפעוליות ירד מ־10 מיליוני שקל בשנה שהסתיימה במרס 1986 ל־6.9 מיליוני שקל בשנה שהסתיימה במרס 1987.

הנהלת החברה מייחסת את הירידה בפעילות בשנת 1985/86 להשלמת עבודה מיוחדת עם מוסר כספי, ולהפסקת פעולות לא רווחיות. הפסד בערעור בעליון בדבר

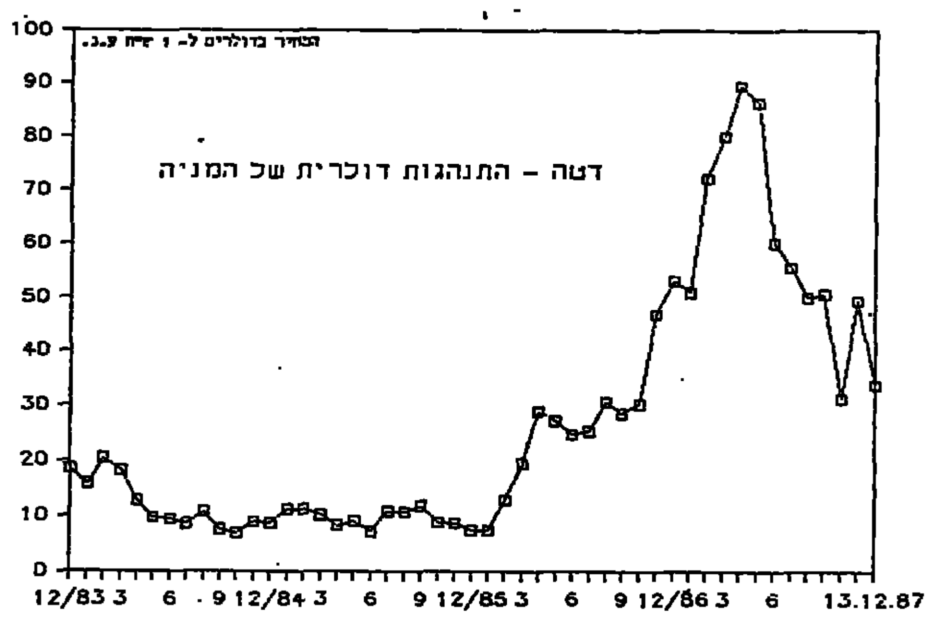

הנהלת דטה בנתה את התנפקה באופן שלומיאלי, שכן הנתונים הצביעו על הפסד מיידי של 14.7 אחוז לגבי מי שיממן את ההנפקה. עובדה שהציבור לא רכש את ההנפקה, וניקוב ניצלה זאת עד תום על־ידי הזמנת כל ההנפקה. בימים האחרונים רכשה ניקוב מניות נוספות בדטה, וכיום היא מחזיקה ביותר מ־15 אחוז מהחברה.

מצב עניינים זה עשוי לפתוח פתח למאבק על השליטה בדטה, שכן דטה נשלטת על־ידי אדורם הדרי, עזרא אפרת ודני פרבר. אלה החזיקו לפני ההנפקה ב־53 אחוז מהחברה, אך כיום הם מחזיקים ב־48 אחוז מהמניות. בעל מניות גדול נוסף הוא מנהל תיקי השקעות, הפועל באמצעות בנק עליה לאומי.

דטה עוסקת, במישרין ובאמצעות חברות־בנות, בעיבוד נתונים, שיווק

גרמה לכך שהרווח של החברה לשנה שהסתיימה במרס 1987, גדל ב־852 אלף שקל והסתכם ב־966 אלף שקל, ואילו הרווח לשנה שהסתיימה במרס 1986 הצטמק ב־762 אלף שקל, והסתכם ב־229 אלף שקל.

השינויים החשבונאיים נעשו מ־כיוון שדטה גורסת כי סיכוייה להגרה כחברה תעשייתית הם טובים, ולצורך העניין היא פנתה לבית המשפט העליון, כדי לערער על גובה שומות המס הקודמות שנקבעו לה. הרשות לניירות ערך דרשה מהחברה להדגיש, כי אי זכייה בערעור תביא להקטנת ההון העצמי ב־1.18 מיליון שקל, עם אפשרות להקטנה נוספת ב־230 אלף שקל אם תיתבע החברה לשלם קנס.

המשא ומתן בין הנהלת דטה לבורסה נגע למבנה ההנפקה, ולדרישת הבורסה לקביעת יחס מסוים בין כמות המניות הרשומות למסחר

שומות המס, עלול לגרום לחברה בעיות נזילות קשות.

אדורם הדרי ועזרא אפרת מ־המחזיקים כל אחד ב־17 אחוז מהמניות, ודני פרבר המחזיק ב־14 אחוז מהמניות, העסקו עד ספטמבר 1985 כשכירים בדטה. מאותו מועד הם פוטרו, ודטה החלה לקבל מהם בתמורה שירותי ניהול.

לכל אחד מהשלושה מגיעים פיצויי פיטורים על סך 90 אלף שקל (צמודים לדולר), אבל בתיאום עם הבורסה הוסכם, כי כל עוד הם מועסקים בחברה, תיעשה משיכת הכספים רק על־פי החלטת הדירקטורים החיצוניים בחברה. תמורת שירותי הניהול שהם מספקים קיבלו השלושה מדטה בחודשים אפריל־אוקטובר 87', 203 אלף שקל.

מניות דטה נסחרות כיום לפי שווי שוק של 2.2 מיליוני דולר, בדומה להון העצמי המתואם של החברה. הגרף של "מיטב" מראה כי מניית דטה ירדה ממחיר של 51 דולר למניה בתחילת 1987 למחיר של 34 דולר למניה כיום.

העורך: נחמיה שטרסלר

קבוצת הפלדה שבבעלות "כור" תוריד ב־20% את מספר העובדים

מאת יונתן שרמן

קבוצת הפלדה שבבעלות "כור" מתכננת ייעול נוסף במערכת כוח האדם שלה, אשר יתבטא בירידה של כ־20 אחוזים במספר העובדים תוך הגדלת התפוקה, באמצעות הרחבת השימוש באוטומציה.

הירידה בכוח אדם שכבר התבצעה במהלך 87', וזו המתוכננת ב־88', תביא לירידה של כ־250 עובדים מכלל 1,100 עובדי הקבוצה. מסר ל"הארץ" אורי ברצון, מנכ"ל קבוצת הפלדה.

הצמצום במספר המועסקים מת־מקד בעיקר בשני מפעלים – קריית הפלדה ומפעל צינורות עכו, וכולו נעשה באמצעות פרישת עובדים.

אורי ברצון מציין, כי הירידה בכוח אדם השנה, בכ־150 עובדים, לא פגעה בתפוקת המפעלים, והמ־מוצע הגדילה הקבוצה את תפוקתה בכ־10 אחוזים במונחים כמותיים. גידול דומה צפוי גם בשנת 88'.

לדבריו, מאמץ מיוחד נעשה להגדיל את התפוקה בייצור ברזל מצולע לבניין, וקריית הפלדה מוכרת כיום 14 אלף טונות ברזל בחודש בהשוואה לכ־9000 בלבד לפני כחצי שנה. בענף זה קיים גי־דול בביקוש של עשרות אחוזים, אף כי העלייה בבריכת המלט, המשמש גם הוא תשומה בבנייה, היתה מתונה יותר והגיעה ל־10 אחוזים בלבד.

ברצון מציין כי לדעתו המחסור בפלדה נובע מאגירת ברזל על־ידי סוחרים, ממניעים ספקולטיביים, אך גורמים אחרים בענף סבורים כי הביקוש הגדול לברזל נובע גם ממחסור שהיה קיים בענף זה עקב השבתת מפעלי הפלדה בקיץ.

"פרשת הריבית" הפחיתה רווח הבנקים ברבעון האחרון של 87'

רווח והפסד / אריה לביא

הרווחיות של מערכת הבנקאות ברבעון האחרון של 1987 תהיה נמוכה מזו של הרבעון השלישי של השנה. "פרשת הריבית" שחייבה את הבנקים לשלם ריבית זכות גבוהה עקב גרעונות נזילות כבדים, תפגע במרווחי הבנקים ברבעון האחרון של השנה.

בין הבנקאים חלוקות הדעות לגבי היקפה של השחיקה ברווחיות המערכת ברבעון זה. כמה בנקאים סבורים שהשחיקה תהיה שולית. אך יש המעריכים שהפגיעה תהיה משמ־עותית. גורמים נוספים שישפיעו לשלילה על רווחיות מערכת הבנקאות ברבעון זה, הם ההפרשות לחובות מסופקים, המוסיפים להיות גדולים; הגידול בשכר; ושחיקה נוספת בהכנסות מעמלות על ניירות ערך, עקב המחזורים הנמוכים בשוק המניות.

עודפי נזילות גדולים

מערכת הבנקאות נהנית כעת מעודפים שדוגמתם אינם זכורים זמן רב. מעריכים שעודפי הנזילות מגיעים כעת למאות מיליוני שקלים. מרבית הבנקים אינם מנצלים, או כמעט שאינם מנצלים, את ההלוואה המוניטארית בסך 540 מי־ליון שקל העומדת לרשותם מטעם הבנק המרכזי.

הבנקים משלמים כעת על פיק־דונות ג'אמבו ריבית של כ־16 אחוז, ולעתים 17 אחוז. על פיקדונות של עד 50 אלף שקל בפק"ם ל־30 יום, משלמים הבנקים ריבית של כ־16.5 אחוז.

במערכת הבנקאות אומרים שכעת הגיעו הבנקים למצב אידאלי, כאשר ההלוואה המוניטארית בשיעור של 20 אחוז מבנק ישראל, משמשת רק רשת ביטחון ואינה מנוצלת לאשראי יום־יומי. בנק ישראל הוריד

מחיר המינימום במכרז האשראי

אתמול נערך מכרז אשראי נוסף של בנק־ישראל למערכת הבנקאות, השני בסדרה של שלושה מכרזים בחודש דצמבר. הבנק המרכזי הוליך על המכרזים האלה כדי להביא להפחתת הריבית על פיק־דונות שקליים.

המכרז מכוון לאמצע החודש, מועד שבו נעשות העברות כספים למע"מ ולמוסר לביטוח לאומי. ההערכות הן, שההעברות הללו יסתכמו בכ־450 מיליון שקל ויותר.

כאשר הכריז בנק ישראל על המכרז, נמסר שמחיר המינימום יהיה 18 אחוז. אך ברגע האחרון החליט בנק ישראל להפחית את מחיר המינימום ל־15 אחוז. המחיר שנקבע במכרז זה עמד על 17 אחוז.

פתרון הסנה לחוסר הון

קבוצת הביטוח ההסתדרותית הסנה מצאה פתרון להגדיל את היקף עסקיה, בלא שתצטרך להגדיל עוד יותר את הונה שלה או של החברות־הבנות שלה. הסנה הגיעה באחרונה להסדר עם קבוצת הביטוח הצרפתית י.ו. אי. פי. שלפיו החברה־הבת שלה "ערבה", הפועלת כסוכנות ביטוח, תקבל עסקים של קבוצת הסנה. בראש "ערבה" עומד דוד פרנס, מנהל האגף הימי והאווירי של הסנה.

בימים אלה הכפילה כמעט החברה הצרפתית את סמכויות החי־תום של "ערבה", ואלה מגיעות כעת לכ־9 מיליוני דולר. סמכויות החי־תום של "ערבה" מקבילות לסמכויות של חברת ביטוח גדולה, והן הוגדלו בזכות התוצאות הטובות של הסוכנות בשנת הפעילות הקודמת.

שינוי נוסף: החל מ־1 בינואר 1988 תקבל "ערבה" עסקים גם מחוץ לקבוצת הסנה ותתחרה בכך על כל שוק הביטוח.

תשלום מסים בכרטיס ויזה

חברת כרטיסי אשראי לישראל, המנפיקה את כרטיס האשראי ויזה בעבור בל"ל ודיסקונט, הגיעה להסכם עם עיריית ירושלים שלפיו יותר לשלם את המסים באמצעות כרטיסי האשראי.

תושבי הבירה יוכלו לשלם את מסיהם באמצעות ויזה בהוראה טלפונית או בכתב, ואפשר יהיה לשלם גם ב"ויזה עיזיר", ובתשלומים חודשיים.

עיריית ירושלים היא העיר השנייה אחרי אילת המנהיגה תש־לום מסים עירוניים בכרטיס אשראי.

16,883 שקלים – סכום הפיצוי הממוצע ב"ביטא"

מאת יונתן שרמן

16,883 שקל – זהו סכום הפיצוי הממוצע שישולם ל־77 עובדי חברת "ביטא", על־פי הסכם פרישה מרצון שנחתם בינם ובין הנהלת חברת "כלל תעשיות אלקטרוניקה".

הסכם הפרישה נחתם בסוף חודש נובמבר, בעקבות מכירת קו ייצור גדרות הביטחון של החברה ובדיקת כדאיות ההפעלה של קו הייצור של מפעל מכונות התפירה הממוחשבות.

"כלל תעשיות אלקטרוניקה" רכשה את השליטה בחברת "ביטא" ביולי 83', כאשר רכשה חבילת מניות שהקנו לה 26 אחוזים מהון המניות של החברה, תמורת 1.9 מיליון דולר.

חבילה זו, יחד עם החזקה קודמת של "כלל תעשיות אלקטרוניקה", הקנתה לה 61 אחוזים ממניות החברה.

באוקטובר מכרה החברה את קו ייצור הגדרות שלה תמורת 1.2 מיליון דולר, המהווים 50 אחוזים מפעילות החברה.

יצוין, כי מכירות החברה בחצי הראשון של שנת 87' הגיעו לסכום של 3.1 מיליוני שקל והרווח הגיע ל־150 אלף שקלים.

"פירסט בוסטון" תגיש את המלצותיה רק באפריל

מאת יונתן שרמן

יועצי הבנק להשקעות "פירסט בוסטון", שנבחרו לייעץ למשרד האוצר בנושא מכירת חברות ממשלתיות, יגישו את המלצותיהם רק בחודש אפריל.

היועצים לא יגישו המלצות ביניים לגבי מכירת חברות מסוימות לפני כן, מכיוון שהחלטו שהם יסקרו את כל החברות במקביל ולא יתמקדו בסקטורים ייחודיים.

יועצי "פירסט בוסטון" אמורים להכין תוכנית כוללת לפריבטיזציה של חלק מהחברות הממשלתיות. תוכנית זו תכלול מכירת חלק מהחברות, הנפקתן של מניות חברות אחרות בארץ או בחו"ל וחיסול מעורבות של הממשלה בסקטורים מסוימים.

החברות שכבר יועצו למכירה וככל הנראה יומלץ למכרן, או להנפיק את מניותיהן גם בהצעת "פירסט בוסטון", הן "כימיקלים לישראל", קבוצת הברום, בזק, אל על, חברת החשמל ומה"ן.

עתידית

פרסים בטל: 629414, 03-629407

מערכת בנק המזרחי לעסקות עתידיות - שקל/דולר יציג.

שערים שנקבעו ביום 15.12.87

שער יציג ליום 15.12.87 — 1.5523

שערי ביצוע-תכנית 'דצמבר' 31.12.87	קניה	1.577
	מכירה	1.575
שערי ביצוע-תכנית 'מרץ' 31.3.88	קניה	1.667
	מכירה	1.661
שערי ביצוע - תכנית 'יוני' 30.6.88	קניה	1.685
	מכירה	1.675

בנק המזרחי

קר־אופ מתכנן גיוס הון בינואר

הגיוס, בהיקף של 12 מיליון דולר, יבוצע באמצעות הנפקת איגרות חוב בבורסה

מאת אבי גנאור

קבוצת קראופ דן השרון הירבוע הכחול, מתכוונת לגייס ראשונה בתולדותיה הון מהציבור שישמש להמשך פיתוחה של הרשת, ולהקמת רשת מזון מהיר שתופעל בסניפים.

את גיוס ההון תבצע חברת "יהודית בע"מ", שבבעלותה המלאה של הרשת. ההנפקה המתוכננת תהיה בהיקף של 12 מיליון דולר, שיגויסו בהנפקת איגרות חוב בבורסה.

חברת "יהודית בע"מ" היא חברת ההשקעות והנכ־סים של רשת קראופ, והיא עוסקת בפיתוח נכסים ובהשכרתם. לחברה נכסים בשווי של כ־15 מיליון דולר, הכוללים ציוד למיזוג אוויר, מקררים, ציוד אריזה והובלה, שרובם בשימוש שוטף בחנויות הרשת.

על־פי הערכות מנהליה, היקף המחזור של הרשת ב־1987 יסתכם בכ־340 מיליון דולר, ולפי התכנון תתרחב הפעילות של הקבוצה ותסתכם ב־1988 ב־400 מיליון דולר.

מקראופ נמסר שיש כוונה להמשיך גם ברכש מפעלים, כמו רכישתו לא מכבר של מפעל "תיקי" המייצר אריזות פלסטיק.

ההנפקה מתוכננת להתבצע לקראת סוף חודש ינואר 88', אך בשלב זה נמנעים ראשי הרשת מלמסור את פרטי החיתום והנאמן של ההנפקה.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "שרונים"

רח' ספטמבר 5 – נתניה טל' 336573 ת.ד. 2171

הודעה עפ"י חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

הודעה בדבר הכנת תכנית הצ/2-1/37 – כפר יונה

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הוועדה המקומית "שרונים" החליטה בישיבתה מיום 23.11.87 על הכנת תכנית הצ/2-1/37 שינוי לתב. הצ/150 + הצ/2-1/30 – כפר יונה.

עיקרי הוראות התכנית:

1. הלקות־למגרשי מגורים־שטח־ציבורי־פתוח־שטח־בנוי־ציבור הוצאות דרך

2. קביעת בינוי והוראות בניה.

ואלה הם השטחים הכלליים בתכנית: גוש 8149 חלקות 17, 16, 11, 10, כפר־יונה.

התאריך: יום בטבת תשמ"ח – 10 בדצמבר 1987.

צבי תורות
יו"ר הוועדה

מבדיקה של הבנק לפיתוח תעשייה:

התשואה על ההון שיושקע במפעל הפטרוכימי החדש תגיע ל־17%

מאת יונתן שרמן

בדיקה שערך הבנק לפיתוח תעשייה, המושלמת בימים אלה, מלמדת כי התשואה על ההון במפעל הפטרוכימי החדש תגיע לשיעור של 17 אחוזים. בדיקה זו נעשתה בהסכמת בתי הזיקוק והמפעלים הפטרוכימיים ואומצה על־ידי שתי החברות הללו ועל־ידי שני השרים הנוגעים בדבר – שרון ושחל.

ממצאי הבדיקה יוגשו גם למשרד האוצר, אשר בעבר התנגד לפרויקט זה משום ההכרה שניתנה למפעל החדש כמפעל מאושר באזור פיתוח ב'.

בחברה החדשה יושקע בשלב ראשון סכום של 85 מיליון דולר, ובהמשך יושקעו עוד 15 מיליון דולר. מסכום זה יופנו 60 מיליון דולר למפעל הפרופילן ו־40 מיליון דולר למתקן האתילן.

כזכור, ועדת השרים לענייני כלכלה אישרה את הקמת המפעל החדש, המשותף לבתי הזיקוק ולמפעלים הפטרוכימיים, כבר בפברואר 87'. החברה החדשה אמורה לקום על בסיס שותפות שווה של שתי החברות בהון ובד־כיות ההצבעה, והמנהלה אמור לכהן יאיר רותם, מנכ"ל המפעלים הפטרוכימיים.

משרד האוצר מתנגד כיום לחלוקת הבעלות שווה בשווה, אף שמבנה בעלות זה קיבל למעשה את אישור ועדת השרים לענייני כלכלה בעת אישור המעמד של מפעל מאושר באזור פיתוח ב'. משרד האוצר מבקש כי הבעלות תתחלק בין שתי החברות על־פי ההשקעה הבסיסית במתקנים שיאוחדו, שכבר הופעלו במלואה, ולעמדה זו מתנג־דים בין השאר גם שרי התעשייה והאנרגיה.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ
מרכז חיפה
לימודי המחשב
מודיעים על קיום סדנא בהנחית:
פרופ' ב. ספולדינג
ראש היחידה למנהלי זרימה ממוחשבים ופרופסור בנושא של מעבר חום ב־ IMPERIAL COLLEGE OF LONDON, בעל ידע ומוניטין רב בתחום זה. עטור פרסים בינלאומיים רבים ומשמש גם כמנכ"ל חב' CHAM
נושא הסדנא:
פניקס – מערכת תכנה כללית לחישובים בדינמיקת זורמים
הסדנא תתקיים בקרית הטכניון, חיפה בין התאריכים 29–31/12/87.
ההרצאות תנתנה בשפה האנגלית.
פרטים והרשמה: היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, חיפה, טל. 04-225150, 04-294464

אפריקה ישראל מנהלת מו"מ על צירוף משקיעים לקניון שיוקם ברמת אביב

ההשקעה בפרויקט תגיע ל־40 מיליון דולר

מאת אריה לביא

חברת אפריקה ישראל מנהלת מגעים לצירוף משקיעים לפרויקט הקניון שהיא מתכננת ברמת אביב. קניון זה מתוכנן להיות מרכז הקניות המפואר בארץ, וההשקעה בו מוערכת ב־40 מיליון דולר, לרבות הקרקע, המוערכת ב־10 מי־ליוני דולר.

בשותפות בקניון מגלים עניין איש העסקים דוד עוזיאלי מקנדה, בעליו של הקניון ברמת גן, וכן איש העסקים אלפרד אקירוב הבונה כעת קניון בנתניה. כבר כבר מתנהלים מגעים לצירוף משקיעים מחו"ל, ובין המגלים בו עניין משקיעים מדרום אפריקה.

הקניון ייבנה בצומת הרחובות איינשטיין, ברודצקי ודרך חיפה, וישתרע על שטח בנוי של 28 אלף מ"ר. שטחי החניה יגיעו ל־32 אלף מ"ר. בתכנון ייטלו חלק מתכננים מחו"ל שהתמחו בהקמת מרכזי קניות גדולים.

בחברת אפריקה ישראל מקווים שאפשר יהיה לקבל מחירי שכירות גבוהים ביותר מהעסקים בקניון זה, לאור ההצלחה הרבה של המרכזים המסחריים הקיימים כבר ברמת אביב. לפי אחת ההערכות, אפשר יהיה לגבות בקניון המתוכנן 60 דולר למ"ר. דמי השכירות במרכזים מסחריים ברמת אביב נעים בין 25 ל־35 דולר למ"ר, וכמה עסקים אף התמו על חוזים לדמי שכירות של 40 דולר למ"ר.

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

15.12.87

המטבע	בנק לאומי – מזומנים – קניה	בנק לאומי – מזומנים – מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות – קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות – מכירה	בנק הפועלים – מזומנים – קניה	בנק הפועלים – מזומנים – מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים – קניה	בנק דיסקונט – מזומנים – מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	–	–	–	–	1.51	1.58	1.5419	1.5611	1.51	1.58	1.5424	1.5618	1.5523	−0.0005
1 לישט	–	–	–	–	2.78	2.91	2.8278	2.8631	2.78	2.91	2.8318	2.8674	2.8472	−0.0146
1 מארק גרמני	–	–	–	–	0.93	0.97	0.9465	0.9583	0.93	0.98	0.9497	0.9616	0.9532	−0.0017
1 פרנק צרפתי	–	–	–	–	0.27	0.29	0.2797	0.2831	0.27	0.29	0.2797	0.2832	0.2811	−0.0005
1 גולדן הולנדי	–	–	–	–	0.83	0.87	0.8426	0.8531	0.82	0.87	0.8412	0.8518	0.8474	−0.0012
1 פרנק שווייצרי	–	–	–	–	1.15	1.20	1.1668	1.1813	1.14	1.20	1.1667	1.1813	1.1720	0.0001
1 כתר שוודי	–	–	–	–	0.25	0.27	0.2604	0.2636	0.25	0.27	0.2603	0.2636	0.2621	−0.0003
1 כתר נורבגי	–	–	–	–	0.24	0.25	0.2425	0.2455	0.23	0.25	0.2424	0.2454	0.2442	−0.0006
1 כתר דני	–	–	–	–	0.24	0.25	0.2461	0.2491	0.24	0.25	0.2458	0.2489	0.2473	−0.0005
1 מרק פיני	–	–	–	–	0.37	0.39	0.3832	0.3880	0.37	0.40	0.3832	0.3881	0.3858	−0.0018
1 דולר קנדי	–	–	–	–	1.16	1.21	1.1800	1.1947	1.16	1.21	1.1796	1.1944	1.1880	−0.0003
1 דולר אוסטרלי	–	–	–	–	1.06	1.14	1.0988	1.1125	1.06	1.14	1.0974	1.1112	1.1087	−0.0046
1 ראנד דרא"פ	–	–	–	–	0.48	0.80	0.7918	0.8016	0.50	0.70	0.7940	0.8040	0.7992	−0.0023
10 פרנקים בלגיים	–	–	–	–	–	–	0.4530	0.4586	–	–	0.4521	0.4578	0.4554	−0.0003
10 שילינג אוסטריים	–	–	–	–	1.32	1.38	1.3451	1.3619	1.32	1.39	1.3470	1.3639	1.4541	0.0976
1000 לירטות איטלקיות	–	–	–	–	1.26	1.34	1.2841	1.3001	1.26	1.35	1.2863	1.3035	1.2932	−0.0013
100 ינים יפאניים	–	–	–	–	1.19	1.25	1.2104	1.2256	1.19	1.25	1.2106	1.2258	1.2196	0.0012

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם – יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

ELAL אלעל

למשתמשי IBM 36/38

יש דברים שחייבים לעשות בזמן הנכון.

כגון עסקאות חשובות לפני 31 בדצמבר, בעיקר כאלו שהמחירים בהן משתלמים ביותר, שתנאי התשלום טובים, שאפשר לבחור בין: קניה / חכירה / שכירות. עסקאות שמקבלים בהן אחריות ל־3 שנים ותמיכה אינסופית...

ויש דברים שמוכרחים לעשות במקום הנכון.

במקום שמציע עשרות פתרונות עובדים המתאימים לצרכים ולרצונות. מקום שמקדים לפעמים את השמות הגדולים ומוצרי משמשים כבר אלפי משתמשים. חברה שלקוחותיה בינלאומיים ומפורסמים וגם מקומיים גדולים ושמיים.

יצרן שמספק לך חומרה למחשב – מסופים, מדפסות, פתרונות תקשורת מגוונים (גם לאתרים מרוחקים), וכל זאת בתנאים באמת מיוחדים!

IIS היא חברה ישראלית שמניותיה נסחרות בבורסה האמריקאית. החברה התקינה ומתחזקת יותר מ־20,000 מסופים ומדפסות במאות אתרים בארץ ורבים נוספים בחו"ל.

בין לקוחותיה: משרדי הממשלה השונים, מערכת הביטחון, תע"א, קו־אופ, חברות ביטוח ועוד.

IIS – זה המקום. ויפה שנה אחת קודם...

תחילת אספקה – תוך 72 שעות

IIS האלטרנטיבה

מכירות: טל. 03-5322470
רח' בן יוסף 26 גבעת שמואל 51905.
פקס: 03-5321349.

שערי המניות 15.12.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הזמנ/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	22400	שב				
הספנות 0.1	1489		400	-17	-1.1	-660
הספנות א 0.5	830		1250	+30	+3.6	+1300
כללי לא בהסדר	14800		10	-1		-40
טרבב 0.5	8050		706			-707
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	101000		155			-137
אידיבי ב 100.0	102000		4	+1600	+ 1	+3
אידיבי בב א	610800	שב				
אגוד 0.1	75100		111	-250	-0.3	-111
דיסקונט ב	129000		6	-700	-0.5	-2
דיסקונט א	128700		56	-701	-0.5	-72
דיסקונט שה ב	15000					-1
המזרחי ש	41450		197	-350	-0.8	-659
המזרחי ם	41300		8	-500	-1.2	-15
הפועלים מבב	88200					
הפועלים ש	68780		673	+350	+0.5	+426
הפועלים ם	68605		99	+100	+0.2	+68
כללי א 1.0	175530		6	-170	-0.1	-89
כללי שה 7	8448	שב				
כלל 0.1	43500		348	-300	-0.7	-666
כלל שה 11	16375		15	+20	+0.1	+9
מימון המד 1.0	58100			+300	+0.5	+18
מימון המד 5.0	29150		20	+200	+0.7	+60
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0	122000		53			+48
אידיבי ב 100.0	122210		1			-1
אידיבי בב א	740570	שב				
אגוד 1 ש"ח	91300		2	-199	-0.2	-2
דיסקונט ב'	156000		4	-420	-0.3	-4
דיסקונט א'	155940		8			+92
מזרחי ש'	50110		10			+95
מזרחי מ'	50108	שב				
הפועלים ש'	83000		112			-3
הפועלים מ'	82650		6			-6
כללי א'	210500		1			-3
בל"ל מסוק	52900		59			-52
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25301		15	+1		+5
לאומשכנ' ש	8550		43			
לאומשכנ' ם	8610	שב				
כרמל ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
כרמל שה 1	—		—	הפסקת	מסחר	—
פת מבב ש	2289		325	+1		+905
משכן ב ש	3480		160	+40	+1.2	+310
טפחות 0.1	20200	שב				
טפחות מבב ש	22450	שב				
טפחות רג ש	22945	שב				
טפחות שה 1	—		—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 2	5415		1500			
ישכור 1.0	2392	בה	15	+1		+7
ישכור 5.0	1450	בה	201	-100	-6.5	-565
מרב 1.0	8202			-2		-75
מוסדות מימון						
שלמון אש	815		2074	+5	+0.6	+2349
החקלאות מבב א	310000		8			-15
החקלאות מבב ג	213000	שב				
לאומי תעש' א ש	12301		17			+3
פתוח תעש' מבב	128069	תב	45	-14230	- 10	-46
פת תעש' בב ג	467000	שב				
פת תעש' בב גג	269000	שב				
פת תעש' בב גגג	274000	שב				
פת תעש' בב ד'	282206	שב				
פת תעש' בב דד	66894	שב				
מרכז קבלנים 5.0	860		4804			
תיירות בב	210500	שב				
כלל ליסנג 0.1א	23200		2	-300	-1.3	-2
כלל ליסנג 0.5ב	21348		30			-30
ביטוח						
איילון	126.5		5000	+5	+2.9	+4000
איתן	134	בה	1000	+2	+1.5	+1117
אריה 0.1	1360		1057			-57
אריה א 0.5	1078		2600			
בטוח משנה 0.1	320		330	-2	-0.6	-330
בטוח משנה 0.5	217	שב				
מנהה אש	224		3000			
מנהה הש	105		10600			
הדר 1.0	162.5			+2	+1.3	+2242
הדר 5.0	126.5			+5	+1.2	+1008
הדר אש סד 2	140		500	+1	+0.7	+1000
הפניקס 0.1	779		511			-511
הפניקס 0.5	562	שב				
המסנר-הראל 1.0	5525		30			-30
המסנר-הראל 5.0	4405		50	+66	+1.3	+200
מנורה 1.0	2100	שב				
מנורה 5.0	1251	שב				
סהר 1.0	380		1500			
סקוריטס 0.1	1083		300	-15	-1.5	-1070
צור ש	320		3000			-3000
ציון החזקות 1.0	4620	שב				
ציון החזקות 5.0	989	שב	55	+50	+5.3	+1147
מסחר						
אינטר גזמא 1 ש	750		6			-6
אינטר גזמא 5 ש	352		943			-1443
מגור עוזיא 1.0	719		1250			+107
מגור עוזיא אש	400	שב				
כלל אש 4	371		12000	+9	+2.5	+39787
כלל אגח 2	161		12400	+3	+1.9	+27290
קריסטל 1.0	780		672	-20	-2.5	-1216
רפק 0.1	19019					
רפק 0.5	19000	שב				
שופרסל א 2.0	11090		291	-140	-1.3	-246
שופרסל אש	5337		382	+10	+0.2	+519
שופרסל אגח	108		44889			-14711
שירותים						
אגוכא	392			+8	+2.1	+1500
סונול הספקה 0.1	770	שב				
סונול הספקה 0.5	251		2900	+1	+0.4	+800
קידר 0.1	854		1297	-80	-3.4	-1316
קידר 1.0	225		14454			-6534
מהנ' עיזבה 0.1	1630	בה	57	+50	+3.2	+258
מהנ' עיזבה 0.5	960			+20	+2.1	+100
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	2536			+1		+40
גלי זהר 5.0	1650		0.6			-6
מלונות דן 1.0	1700		110			
מלונות דן 5.0	1459		250	+15	+ 1	+207
חוף האלמוג 1.0	7249	תב	187	+550	+8.2	+198
מלונות הירדן	3000		334			-34
מחשבים ושירותי מחשבים						
תי.לן 1.0	216		7570	-4	-1.8	-7070
תי.לן אש'	96		6050	-1	- 1	-12010
תי.לן אג"ח	102.5		16056			
יעזא 1.0	5889	בה	94	-150	-2.5	-229
מ.ל.ל. 1.0	11700	שב				
מ.ל.ל. 5.0	2490		91	+60	+2.5	+181
ניקוב מחשבים 1	1154		5043			+1509
ניקוב מחש' 5	427		3500	+16	+3.9	+14606
ניקוב אש סד 2	1075		3038	+1	+0.1	+1772
תים מחשבים 1.0	755		160	-15	- 2	-160
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אש	737		9727	+15	+2.1	+19201
אזורים אגח	141		600	+.5	+0.4	+9400
אילון 1.0	269		7718	-10	-3.6	-4993
אל-רוב 1.0	321		4435			-2433
אפריקה 0.1	43000		21			-10
אפריקה אש	25500		38	+600	+2.2	+89
ארזים	4920		142	+60	+1.2	+42
אילדן 0.1	2900		108	+99	+3.5	+104
אילדן 0.5	1890		172			-172
ביטנון 1.0	2840		176			
ביטנון 5.0	2194			+10	+0.5	+100
דנקור 1.0	6500		48	+140	+2.2	+70
ורעד 0.1	170	שב				-862
ורעד 0.5	140		862			
הכשלל 1.0	729	שב				
הכשלל 5.0	416			+2	+0.5	+501
תלב 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	310		3649	+4	+1.3	+3456
ירושלים אש	104.5		10500			-6200
גבים 0.1	4245		250	+45	+1.1	+545
גבים 0.5	3594		75	+10	+0.3	+100
ישפרו 0.1	3250		386			-296
ישראלום 1.0	1195		360			-360
ישרס 10.0	17800		169			-4
כהן פיתוח 1.0	9000		12			
לוסיר 1.0	7320	בה	418	+170	+2.4	+856
לוסיר 5.0	2495	בה	359	+25	+ 1	+10
מ.ת.ב. 1.0	387		1574	+4	+1.5	+6407
מ.ת.ב. אש 2	162		300	-2	-1.2	-300
מ.ת.ב. אגח	115		38237			-25735
מבני בניה 1.0	516	תב	1386	-30	-5.5	-886
מישב"ל 5.0	162		2787	+4	+2.5	+1737
מישב"ל אש	141.5		16996			-16496
כנרב 5.0	1192		900	-25	-2.1	-800
מרלו 1.0	1950		1007	+49	+2.6	+717
לירנשטין 1.0	395	שב				
לירנשטין 5.0	167		3256			-1770
ליפשיץ 1.0	303	בה	1364	+3	+ 1	+36
ליפשיץ 5.0	172		30569			-4008
ליפשיץ אש 1	110		6642	+1	+0.9	+11445
ליפשיץ אגח	100		7800			-3375
נאות אביב 0.5	3283		2			-34
נכסי אזורים	317		2703			-2103
סגר החזקות 1.0	691			+7	+ 1	+400
סתף 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
ספר וסלע סד 1 ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2929	שב				
קיסריה 0.5	1361		500	+1	+0.1	+600
רסבון 1.0	316		1950	+1	+0.3	+1506

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הזמנ/ביקוש ש"ח ע"נ
רומבין 5.0	182.5	בה	335	+5	+1.4	+4966
רומבין אש'	854		50	-6	-0.7	-50
רומבין אג"ח	126	שב				
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2315		440	-60	-2.5	-440
מטעי הדר 0.5	2080		200			-232
מהדרין 0.1	6300		84			-128
מהדרין אש'	3910	שב				
נכסי הדרים 1.0	1632		287	+5	+0.3	+263
פריאר 0.5	2450	שב				
מזון וטבק						
דובק סב ש	3450		736	-50	-1.4	-722
דובק סב ם	3410		40	-90	-2.6	-40
תלבל 1.0	345		800	-5	-1.4	-800
תלבל 5.0	380	שב				
תלבל אגח	104		21000			
מטבע בירה 1.0	33800		147	+220	+0.7	+12
מטבע בירה 5.0	27900		7	+900	+3.3	+15
יצהר 1.0	950					
יצהר א 5.0	585		200			-200
יצהר אש 2	375	בה	25	-4	-1.1	-247
כן 1.0	496		380			
כן 5.0	378	שב				
סנסנדוס 1.0	15500		100			+300
סנסנדוס ב 0.5	340		2087	-9	-2.6	-2387
אגמל שקל 1	2347	תב	200	+125	+5.6	+227
שמן מבב א	1600		1			-1
טכסטיל והלבשה						
ארגד סד 1 ש	498		1400	-2	-0.4	-685
ארגד אש	270	שב				
ארגד אגח	107	שב				
אתא 1.0	334		305			
אתא בדק 1.0	391		720	+1	+0.5	+1453
אתא בדק 5.0	294	שב				
אתא א	328		740	+5	+0.9	+740
ארגמן רג ש	9700		50			+50
דלתא-גליל 1.0	1627		350	+7	+0.4	+391
דלתא-גליל א 5.0	1261		922			-272
מטוות מאוחד 1	1650	שב				
מטוות מאוחד 5	800					
ויסלבו 1.0	292		460			-60
ויסלבו 5.0	213	שב				
ודיזן 1.0	4546	בה	4	+45	+ 1	+72
זיקית 1.0	1950		300			
זיקית 5.0	1695		560			-260
זיקית אש	673	שב				
טופר	190	בה	1870	+5	+2.7	+5120
טופר אש	115		1800	+5	+4.6	+840
לודזיה 0.1	795		200	-55	-4.2	-200
לודזיה 0.4	542		1276	-2	-0.4	-1276
ליבנת 1.0	251		1260	-3	-1.3	-2260
עיט 1.0	535		2571	-15	-4.3	-3721
עיט 5.0	196		2450	-4	- 2	-6710
עיט אש	168.5		600	-5	-1.5	-1101
עיט אגח	113.5		15670	+5	+1.5	+20000
עסק פריסה 1 ש'	255		2300			-2129
עסק אש	138		7854			+8646
פולגת א	1100		1170			-1200
פלימן א 0.5	9450		50			-50
פרטר	881		460			-660
גיבור סבריה	7381		80	+89	+1.2	+42

כלל בטחה
ניהול תיקי השקעות. ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הזמנ/ביקוש ש"ח ע"נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	8000		76	+100	+1.3	+120
אורדן 0.5	6789					-12
אלומות 1.0	6720		230	+320	+ 5	+290
אלומות 5.0	4970	שב				
כבלים ש	365		3890	+5	+1.4	+2010
כבלים אש	97		2380			-2380
0698073	97		5800			
כבלים אגח	108.5		5834	+1	+ 1	+70084
התבף 1.0	620	בה	25	+20	+3.3	+46
התבף 5.0	335		700	-3	-0.9	-975
התבף אש	2080			-20	-0.7	-50
דיקה 1.0	2876			+28	+ 1	+20
דיקה 5.0	1485		65	+30	+2.1	+65
קוסמוס 5.0	3600		125			-125
כבלי ציון 1.0	2310		183	+2	+0.1	+77
כבלי ציון 5.0	1290		672			-309
קרנבי 1.0	225		700	-6	-2.6	-700
קרנבי 5.0	131		6800	-1	-0.8	-1487
מתכתן 0.1	37800		26	-280	-0.5	-55
מתכתן 0.5	13880	שב				
סקר פלדה 1.0	2031		748	+11	+0.5	+782
קונב 1.0	719	בה	15	+7	+ 1	+80
קונב 5.0	446		[illegible]			
קליל 1.0	2346		302	+40	[illegible]	+598
קליל 5.0	1875		384			+176
קליל אש	869		600			-490
קליל אגח	116		5730			
שלדות 5.0	5370		214	+120	+2.5	+314
תעשיות לביש 1.0	810		300			-301
תעשיות לביש 5.0	460		226	+2	+0.4	+226
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0	285381		31	-619	-0.2	-23
אלקו 0.1	6806		28			
אלקו 0.25 ש	4050		38	+150	+3.9	+136
אלקו 0.25 ם	4081	שב				
אלקטרה 0.1	1910					-50
אלקטרה א 0.5	1422		220	+22	+1.6	+665
אמן 5	1056		4			-4
אמן 3	143		5000			-5000
אלית 1.0	15440		50	-10	-0.1	-45
כלל תעש אלק'	2064		888			-888
מסקמוניקס 1.0	1195		200			-100
מסקמוניקס 5.0	1040		800			-1180
פרסמאר 1.0	486		2354	+8	+1.7	+2166
פרסמאר 5.0	385		500			-600
ציקלון 1.0	1830	בה	456	+140	+8.3	+1824
ציקלון 5.0	799	תב	3700	+49	+6.5	+3606
קבוצת אודלי 1	4800		100	-170	-3.4	-100
קבוצת אודלי 5	3140		120	-120	-3.7	-120
ת.א.ת. 1.0	906		12	+9	+ 1	+237
ת.א.ת. 5.0	420		1155			-155
תדיאה	760		3740	+5	+0.7	+5560
מוצרי בניה						
א.ב.ג. תעשיות 1	186		10000	+5	+0.8	+24065
א.ב.ג. אש	680		800	+11	+1.6	+1110
א.ב.ג. אגח	133.5		20000	+5	+0.4	+20000
אקרשטין 1.0	581		6380	+5	+ 1	+25
אקרשטין 5.0	340		5700	+10	+ 3	+1600
אקרשטין אש'	325		4			-4
אקרשטין אגח	125.5		74	+5	+0.4	+2026
אחים בלוס	143		2060	+2	+1.4	+2060
בלוס אש	98		1500	+1	+1.1	+1500
מודל השק בנעש	521		1057			+450
מנאיקה 1	21886	שב				
מנאיקה 5	16499	שב				
נגב קרמיקה	450		3882	+6	+1.4	+4121
נגב קרמיקה אש	213		500	+1	+0.5	+585
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	1801		1250	+1	+0.1	+250
אליאנס ב	1651		25			
גל תעשיות 1.0	419	שב				
גל תעשיות 5.0	284	שב				
גל אש	122		5828			+2605
גל אגח	97.5		2100	-5	-2.5	-2100
דשנים 0.1	3850		706	-39	- 1	-406
דשנים 0.5	1537		100	+2	+0.1	+100
חיפה כימ' 10.0	844		1158			
לימסקו 1.0	2369		59			
מקסימה 1.0	950		69	-11	-1.1	-69
מקסימה 5.0	621	שב				
מד 1.0	20250	שב				
מד 5.0	16700		33			+2
פויקלאס	545		7700	+15	+2.8	+7400
פויקלאס אש'	168		4078	+5	+0.3	+3350
קים כימיקל 1.0	4564					
קים אש	2286		460			
קים אגח	106		3250			
תאיא 5.0	4250		39	+50	+1.2	+61
פרומאון 10.0	52700		39			+17
עץ, נייר ודפוס						
כתר	178		4750	-6	-3.3	-7350
דפוזן 1.0	6799		9	-10	-0.2	-9
דפוזן 5.0	4143		10			-10
תב.ב. 1.0	9500		157	+100	+1.1	+57
יאה 1.0	1639			-15	-0.9	-860
לבידי אשקלון 1	710		630	+13	+1.9	+1600
מלט ב 0.5	35000		5	+100	+0.3	+5
קרגל	890		5124			-3630
0217315	560		575			-194
רים 0.1	515	תב	1120	-35	-6.4	-1981
רים 0.4	235		2470	-5	-2.1	-1470
תעל ב 0.2	17000		15	+208	+1.2	+65
תעשיות שונות						
אבניר 1.0	588		2551			
אבניר 5.0	157		4958			-14252
הרשת יור	2650		90			-20
הנבלק 1.0	1297	בה	70	-13	- 1	-80
הנבלק 5.0	912	שב				
השקעות בתעשיה						
כור בב' ש	7182		18	-378	- 5	-240
תעשיות אש	169		19915			+34087

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הזמנ/ביקוש ש"ח ע"נ
תעשיות אגח	111		10520	-1	-0.9	-18320
חברות השקעה						
אמיק ש	6500	שב				
אלנר ש	1105		305	+5	+0.5	+205
מולת 1.0	1035			+15	+1.5	+300
מולת אש	735	שב				
מולת אגח	105		3500			-1500
דנבאר 1.0	487	שב				
דנבאר 5.0	416	שב				
חברה לישראל 5.0	3700		2713			
הלפמן 0.1	114080		1	-1000	-0.9	-5
הלפמן 1.0 ש	22300		25	+600	+2.8	+58
אמבא א 0.5	22000		20			-20
מעלים השק ש	822		1435	+8	+ 1	+5103
דיסקונט השק אש	1025		1800	+20	+ 2	+881
דיסקונט השק אגח	110		5100	+2	+1.9	+5100
מזרחי השק ש	31200		28	+300	+ 1	+428
מזר השקעו.12480	13435					+50
חדרן 1.0	2137		168			-168
חדרן 5.0	981		184	+1	+0.1	+16
יצא ש	12420		90	+120	+ 1	+120
ידרן א 0.1	1579	תב		+69	+5.5	+175
כלל 50.0	1138		497			-575
מגור 0.1	464		350	+1	+8.2	+900
מגור א 0.5	430	שב				
מגור אש	181					
אגן 1	121			-2	-1.6	-700
מר השק ש	2720		150	+130	+ 5	+330
מגה א 0.1	7608	בה	2	-70	-0.9	-3
מגה 0.5	5459		217			-41
מריון ב 2.5	12630		108			-147
קרדן 1.0	107		13263			
קרדן 5.0	65.5		6559			+4233
קרדן אש	50.5		25865			-24859
קרדן אגח	184	שב				
נסחרות במט"ח						
בית ם	205		1000			+50
בנין ב' 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הזמנ/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	1400		96	-18	-1.3	-156
יסקל	216		2473	-8	-8.7	-2473
קונצרטים 0.1	1257		406			+130
קונצרטים 0.5	365		1001			-776
קונצרטים אש	125		6500	-9	-6.7	-11254
קטל 1.0	677		65			-150
חבל	244		1705			+705
בני הדר	156		11181			
בני הדר אש 1	101	בה	3906	+1	+ 1	+212
החזיה הישראלית	69.5		10197	+2	+ 3	+20797
כנס מר 1 ש	2000		74.9	-180	-4.8	-4.9
איכות מחשבים	540		500			-200
דנה מיכון 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
כלל מחשבים 1.0	6668	בה	24	+318	+ 5	+48
מעבד מחשבים 1.0	300		724			
רשף	450		300	-5	-1.1	-650
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אבנים 1.0	622	בה	1074	-35	- 5	-1300
בן-יקר בנ 1.0	4420		10			-10
דורקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
דורקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
שיר 3.0	1760			-15	-0.9	-225
רסקו מבב	2102		75			+75
רסקו רג	1819		59	+2	+0.1	+128
שגמר 5.0	1390	תב	835	-85	-5.8	-715
שגמר אש	520		124	-1	-0.2	-576
אשטש	1940		100	+92	+ 5	+70
טלדפרוסט 1.0	1325	בה	30	+13	+ 1	+18
טלדפרוסט 5.0	818	תב	67	+40	+5.1	+147
תעשיה						
מיפ גליקו	—		—	הפסקת	מסחר	—
מקס 0.1	3051	בה	100	-200	-6.2	-377
מקס 0.5	1450		500			-200
תעש ומחזו 1.0	2310		69			
אלקמנס 5.0	1030	תב	300	-110	-9.7	-260
מורק 1.0	624	בה	2539	-6	- 1	-1425
משאבות סלע	126		250	-4	-3.1	-1000
מתכת סדום 1.0	1245	שב		-5	- 5	-68993
מתכת סדום אש	42.5		31480			+25386
אלקול	128		20000			+9400
אלקול אש 2	49		25700			-25042
בי-מון 1.0	1760		127	+40	+2.3	+80
בי-מון 5.0	1070		477	+21	+ 2	+377
פרומארטנטס 1.0	6000	שב				
פרומארטנטס 5.0	1700		50	+45	+2.7	+114
מ.ל.ב. 1.0	1012	תב	500	+92	+ 10	+500
מ.ל.ב. 5.0	578	שב				
אלון-טק	182	בה	5428	+7	+ 4	+3211
דקסטר 1.0	2035	תב	22	+110	+5.7	+148
נקה כימיקל 1.0	4550		20			-20
תגל 1.0	2481	תב	117	+226	+ 10	+1492
תגל 5.0	1945	תב	281	+105	+5.7	+794
[illegible] א 5.0	6700		[illegible]			
אורביט	710		422			-272
סלקודיה 1.0	3160		320	-104	-5.2	-485
[illegible]	498	תב	964	-42	-7.8	-1877
פז זק	391	שב				
מאגרי טכנולוגיה	168	תב	2350	+11	+7.4	+3350
השקעה						
אינקובה 0.1	55		22130	+5	+4.8	+28467
אוהם	280		500			
אוהם אש	108	שב				
אושר בב'	995		355	+30	+3.1	+355
אפיק 1.0	546		13685	+25	+4.8	+16372
אפיק 5.0	270		15555			+10678
ישום החזקות	145.5		6676			-7676
ישום אגח-אש	108		4500	-1	-0.9	-4500
לנדקו 0.1	1372	בה		-72	- 5	-235
לנדקו 0.5	512	בה		-27	- 5	-481
עץ השק ב 0.1	2000		29			
עץ השק ב 0.5	936		185			-35
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	2801		50	+51	+1.9	+161
דלק נפט 5	1620		405			-405
דלק חפש אש 2	891		228	+20	+2.3	+120
פז חיפושי נפט	18600		8	-100	-0.5	-57
יו.א.ל 5.0	399		12077	+14	+3.6	+22899
יו.א.ל אש	116.5		13079			-640
מ.ג.ן. 1.0	5099		142	+169	+5.4	+279
מ.ג.ן. 5.0	2260		125	+1		+28
סהאיל ב 0.3	6666	בה	141	+66	+ 1	+9
נפטא ש	515		7070	+10	+ 2	+6495

משתנים

שם נייר ערך	כלל מחזור ערך נקוב	שער קבע משתנה נקודות	שער מוגבל נקודות	שינוי יומי כלל %	מס' עסקאות
בנק בינלאומי 65	1165	7545	7451	0.51	4
הסנה ש	16113	255	255	1.19	3
כלל סחר	27198	462	457	1.09	12
שופרסל ב 10.0	556	9861	9600	0.75	4
דלק ב ש	5892	2405	2579	1.01	8
אפריקה 1.0	127	36709	36618	0.75	6
אזורים 1.0	27826	1078	1070	0.47	19
נכסים ובנין	2739	2871	2886	0.74	8
הכשרת הישוב	151	68222	68730	0.75	7
כלל בילן	6600	807	797	1.25	4
עלית	46	14061	14061		
שלמה ב 4	2599	772	770	0.26	3
קסטנה מה 1.0	270	4106	4106	0.24	
אלרון 3.0	49	195321	195387	1	11
טבע ש	729	9666	9666		5
ים המלח	3652	2606	2645	1.01	10
מכונוכימיים 10.0	6215	880	871	1.27	4
ממעלי גדי 10.0	54	308053	306522	0.5	12
מרכזית ב 0.1	240	14974	14865	0.75	3
כלל תעש' 1.0	64757	234	232	0.86	9
אידיבי פתוח 2.0	1176	7770	7751	0.25	5
אלרן ש	9070	949	951	0.53	9
חברה לישראל 1.0	5329	4059	3989	1.25	22
דיסקונט השק ש	3859	2894	2889	0.24	5
כלל 10.0	8451	1289	1261	1.51	8

שערים בין-בנקאיים

אתמול, צהריים, 15.12.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.8350/1.8360	ל-1 שטרלינג
מרקים גרמניים	1.6240/1.6250	ל-$1 ארה"ב
גולדנים הולנדיים	1.8325/1.8335	"
פרנקים שוויצריים	1.3220/1.3230	"
פרנקים בלגיים	34.09/34.11	"
פרנקים צרפתיים	5.5140/5.5170	"
לירות איטלקיות	1199.00/1200.00	"
ינים יפאניים	127.30/127.40	"
$ ארצות הברית	1.3546/1.3551	לסד"ר

שער הזהב $ 493.70 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ל"ש/$	מ"ש/$	פר"ש/$
1 ח'	1.8352/1.8363	1.3165/1.3180	1.6171/1.6183
3 ח'	1.8335/1.8348	1.3074/1.3090	1.6055/1.6068
6 ח'	1.8303/1.8317	1.2935/1.2960	1.5885/1.5900

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

נמשכים המחזורים הנמוכים

מחזורי המסחר הנמוכים בשוק המניות נמשכו גם אתמול, אם כי נבלמה הירידה ברמת המחירים. מחזור המסחר במניות חופשיות הסתכם ב-5.4 מיליוני שקל. בניירות-הערך דלי-הסחירות נמשכו התנודות החריפות, ובשלוש מניות נרשם מוכרים בלבד. השיפור הקל באווירה בא לידי ביטוי במסחר במתאגים, שנרשמו בו בדרך-כלל ביקושים. הביקושים הורגשו בחלקם באמצעות "אילנות דיסקונט" וחלקם באמצעות בנק כללי, ונופקו באמצעות בציניה של "לאומי פ"א" בבורסה, תוך עליות מתונות.

מחזור מסחר גדול (300 אלף שקל), נרשם במניות אזורים, שמורגשת בהן בימים האחרונים מגמת רכישות מוגברת. אתמול עלתה המניה במחצית האחוז. מדד המחירים לצרכן שפורסם אתמול, ועלה מעל לצפוי (1.6 אחוזים), לא ישפיע כנראה על מגמת המסחר היום. בבורסה מעריכים כי רק הזרמה נוספת של "כסף זול" למערכת קרנות-הנאמנות, עשויה לעורר מחדש את השוק.

יציבות בבנקאיות

מניות הבנקים נסחרו אתמול בדרך-כלל ללא שינוי שער. מניית בנק הספנות שאינה נסחרת במסגרת ההסדר, עלתה ב-3.8 אחוזים. מחזור המסחר בבנקאיות ירד לשפל של 1.3 מיליון שקל.

	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
	תשואה שנתית הולית ב-%	
בל"ל 0.1	12.31	9.32
הפועלים ש	12.69	9.50
אי.די.בי. רג	13.01	9.58
דיסקונט א	13.22	9.50
המזרחי ש	13.37	9.69

הצלחה מיוחדת לכלל אלקטרוניקה

הנפקת מניות כלל אלקטרוניקה נחלה אתמול הצלחה מיוחדת. לניירות-ערך בהיקף של 4.7 מיליוני דולר נרשם ביקוש כולל של 82 מיליון דולר. המשקיעים יקבלו רק שישה אחוזים מההיקף של הזמנת חבילת ניירות-הערך, שכללה אופציות בחינם ואיגרות-חוב הניתנות להמרה.

שוק סלקטיווי

שוק המניות התנהג אתמול בצורה סלקטיווית. עליות השערים נרשמו דווקא במניות הבכירות, בניירות-הערך דלי-הסחירות נרשמה נטייה לירידות שערים. מניות כלל סחר, אזורים, החברה לישראל תייר תרדה עלו עד אחוז אחד. גם במניות הנסחרות ברשימה המקבילה היתה התנהגות סלקטיווית. כך, למשל, עלו מניות אלרגטק (לאחר רישום מוכרים בלבד), תגל. מצד שני, שער מוכרים בלבד נרשם במניות מתכת סדום ולנרקו.

ועדת המעקב: אין שינויים במועדי המסחר

ועדת המעקב אחר שיטת המסחר החליטה אתמול להמשיך את המסחר במתכונתו הנוכחית. הוועדה החליטה לעשות שינויים טכניים קלים בלוח-הזמנים של המסחר, למשל, לדחות ב-45 דקות את פתיחת המסחר באיגרות-חוב הנסחרות במטבע חוץ.

עלייה בפעילות במק"מ

היקף הפעילות במלוות קצרי-המועד גדל אתמול והסתכם ב-27.8 מיליון שקל. רמת התשואה נותרה ללא שינוי מהותי.

מדד		שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	120.34	+0.09
כללי ללא בנקים	119.84	+0.48
מדד אג"ח כללי	123.37	+0.19
אג"ח צמוד מדד	123.76	+0.21
אג"ח צמוד מט"ח	116.94	+0.10

הנפקה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1247	7	99.72	15.50
1257	14	99.46פ	15.20
118	21	99.18	15.30
128	28	98.61	15.75
138	35	98.32	15.75
148	42	98.00	15.90
218	49	97.66	16.20
228	56	97.37	16.70
238	63	97.07	16.70
248	70	96.83	16.75
318	77	96.55	16.50
328	84	96.20	16.50
338	91	95.94	16.80
348	98	95.65	16.70
358	105	95.35	16.70
418	112	95.02	16.80
428	119	94.68	16.95
438	126	94.35	17.15
448	133	94.06	17.30
518	140	93.73	17.30

הודעות בורסה

● כונף תחלק 350 אחוז מניות הטבה ביום האקס — 27.12.87. הבורסה נופה בחברה על שההודעה לא נמסרה במועד.

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך

מיטב

הניהול באמצעות פקדונך בסניף הבנק שלך
יפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע

מיטב יועצי השקעות וני"ע בע"מ בניהול צבי סטפק ושלמה סימנבסקי,
ר"ג ביאליק 22 טל 727067, 7524214 תל אביב מזמור 9 טלפון 290251

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5505.44	5428.86	4.71	0.09
אבוקה	471.48	462.25	1.99	0.43
אגוז	259.36	254.49	0.65	0.26
אגם	102.49	100.51	0.24	0.24
אדיר	1728.09	1694.16	-2.41	-0.14
אודם	2409.17	2362.58	-22.34	-0.94
אופיר	2063.46	2024.07	1.83	0.09
אור	429.58	420.58	-0.67	-0.16
אוריון	140.83	138.08	0.10	0.07
אורלי	286.40	284.29	-0.02	-0.01
אורן	817.02	801.28	1.06	0.13
איל	5209.24	5113.61	13.25	0.26
איתם	5478.47	5358.67	2.06	0.04
איתן	777.92	762.55	0.82	0.11
אלון	636.15	623.31	0.66	0.11
אלמוג	689.22	675.72	1.37	0.20
אלסים	100.77	98.42	-0.10	-0.10
ארז	345.58	338.91	2.14	0.64
אש	161.13	157.63	0.66	0.42
אשל	187.09	183.46	0.08	0.04
אתגר	98.26	96.39	0.66	0.69
אתרוג	254.33	251.90	-0.32	-0.13
בדולח	2283.82	2240.26	-24.35	-1.08
ברוש	541.94	531.51	0.99	0.19
ברק	506.73	496.75	1.48	0.30
ברקת	307.92	306.49	-0.24	-0.08
גביש	1570.22	1540.53	-5.76	-0.37
גבע	112.30	110.64	0.23	0.21
גורן	452.36	443.84	0.55	0.12
גיא	101.63	100.12	-0.13	-0.13
גיל	3457.20	3390.51	-6.56	-0.19
גלית	637.18	629.69	-0.20	-0.03
דובדבן	370.71	367.14	0.60	0.16
דוכיפת	514.02	504.02	1.34	0.27
דולב	245.43	240.43	0.24	0.10
דורון	1555.10	1525.48	0.51	-0.03
דותן	266.49	261.37	-0.08	-0.03
דליה	603.37	593.23	1.12	0.19
דרור	352.12	345.71	0.98	0.28
דקל	404.76	397.17	0.73	0.18
הדס	399.81	396.07	1.63	0.41
הילה	409.71	405.91	0.48	0.12
ורד	556.33	547.05	0.61	0.11
זהבית	2666.50	2601.51	26.55	1.03
זוהר	107.19	105.61	0.00	0.00
זיו	132.75	130.81	0.01	0.01
זמיר	503.95	494.24	2.64	0.54
חוחית	159.55	157.40	0.40	0.25
חליפין	141.54	140.93	0.15	0.11
חלמיש	214.71	213.80	0.07	0.03
חן	148.69	148.10	0.10	0.07
טופז	1465.82	1434.62	-5.75	-0.40
טל	6487.95	6405.72	5.48	0.09
יובל	459.26	450.41	0.73	0.16
יהלום	2401.41	2355.79	-21.93	-0.92
יסודות	399.15	395.91	1.41	0.36
יערה	455.77	445.95	0.89	0.20
כוכב	338.39	331.85	1.92	0.58
כחל	133.84	131.22	-0.11	-0.08
כלנית	664.47	653.25	1.28	0.20
כספית	259.53	258.56	0.18	0.07
כרמל	148.21	145.89	-0.42	-0.29
כתר	1222.79	1205.38	-5.51	-0.46
להב	4967.52	4871.33	-8.51	-0.17
למשקיע	127.48	125.99	0.13	0.10
לפיד	390.88	383.25	1.18	0.31
לקט	1877.83	1839.85	-22.75	-1.22
לשם	369.27	367.76	0.62	0.17
מבחר	1345.97	1320.51	1.46	0.11
מבטח	3906.25	3871.71	-0.70	-0.02
מגן	250.74	247.16	0.35	0.14
מגוון	3730.75	3697.48	-0.21	-0.01
מור	1793.53	1768.15	4.25	0.24
מורן	888.06	879.68	-3.10	-0.35
מטח	25631.26	25241.66	9.18	0.04
מיטב	1018.79	999.29	-0.70	-0.07
מעוף	4693.67	4604.85	11.43	0.25
מעיין	766.84	752.60	0.05	0.01
מקשה	375.47	373.92	0.08	0.02
מרגלית	1378.50	1351.72	-10.80	-0.79
מרווח	123.10	122.62	-0.09	-0.07
מרום	1335.54	1310.52	0.29	0.02
נגה	146.24	144.10	0.25	0.17
נטיף	307.44	306.16	1.55	0.51
נמש	500.71	493.03	-2.50	-0.50
נילי	152.13	149.92	0.66	0.44
סביון	682.56	670.89	1.80	0.27
סגולה	138.70	135.97	-0.30	-0.22
סלע	365.51	363.98	0.21	0.06
סנונית	531.47	521.04	0.77	0.15
סער	401.06	393.51	1.52	0.39
ספיר	175.64	175.62	-0.05	-0.03
עדיף	381.27	374.10	1.43	0.38
עידית	790.57	787.59	2.91	0.37
עידן	486.64	479.57	-0.48	-0.10
ענבר	1245.70	1219.85	-3.50	-0.29
ענת	2579.48	2559.64	9.26	0.36
עפרוני	498.79	492.13	0.84	0.17
ערמון	134.25	131.74	0.22	0.17
פיא	1681.28	1648.95	-10.59	-0.64
צבר	557.04	546.09	-0.30	-0.05
צופית	491.22	481.58	2.33	0.49
צוק	124.21	124.21	0.08	0.06
צמיר	1111.52	1089.12	-0.87	-0.08
צמיחה	543.90	536.14	-1.88	-0.35
צמרת	1885.10	1849.00	-5.38	-0.29
קלע	2298.32	2264.33	-14.44	-0.63
קשת	104.09	102.09	0.07	0.07
רונית	19294.08	19139.61	123.50	0.65
רימון	132.04	131.84	0.02	0.02
רקפת	873.67	858.53	3.67	0.43
רשף	416.76	408.30	0.33	0.08
שבים	453.27	444.49	0.44	0.10
שהם	339.16	336.97	0.72	0.21
שחף	102.56	100.59	0.16	0.16
שירה	456.78	453.57	0.27	0.06
שמיר	405.48	397.62	0.30	0.08
שנהב	772.99	761.96	-6.27	-0.82
שסק	830.43	810.69	3.48	0.43
שקד	187.52	183.58	-0.29	-0.16
תאנה	257.54	255.19	0.67	0.26
תדהר	547.99	545.26	1.35	0.25
תירוש	541.22	534.89	0.35	0.07
תנופה	102.67	101.97	-0.03	-0.03
תפוז	245.77	241.07	0.25	0.10
תמרה	197.02	195.66	0.30	0.15
תרשיש	1495.79	1467.02	-1.37	-0.09
תשרי	535.68	528.18	0.54	0.10

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי בנק'
4.25% שגיא		
4101	394.9	+3.9
4102	157	+0.2
4103	150.8	+0.2
4104	146.1	+0.3
4301	146.1	+0.3
4302	139.3	+0.3
4303	138.4	+0.5
4304	136.3	+0.2
4105	122.6	+0.5
4106	119.5	+0.5
4107	115.9	+0.5
4108	113.8	+0.4
4109	114.2	+0.3
4110	112.9	+0.3
4201	141.1	-0.4
4204	131.5	-0.4
4205	129.1	-0.4
4206	126.9	--
4207	126.6	-0.1
4208	125	--
4209	122.3	-0.1
4210	119.2	-0.1
4211	115.7	--
4212	114	+1.2
4213	114.5	+1.3
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	42282	- 149
3602	38984	- 138
3603	36259	- 133
3604	32649	+ 42
3605	29797	+ 38
3606	28068	+ 37
3607	25942	+ 10
3608	25035	+ 12
3609	23835	+ 11
3610	21517	+ 3
3611	20781	+ 4
3612	20171	+ 3
3613	18969	- 3
3614	18261	+ 9
3615	16826	+ 26
3616	16604	+ 170
3617	14526	- 15
3618	13964	+ 6
3619	12849	- 9
3620	12350	- 9
3621	11701	+ 6
3622	10539	- 29
3623	9904	- 44
3624	9336	- 15
3625	8626	- 37
3626	7981	- 35
3627	7404	- 33
3628	6818	+ 3
3629	6390	+ 5
3630	6045	+ 3
3631	5547	- 50
3632	5328	- 48
3633	5054	- 46
3634	4475	+ 26
3635	4252	+ 26
3636	4077	+ 24
3637	3815	+ 2
3638	3551	+ 1
3639	3252	+ 1
3640	2728	+ 45
3641	2366	+ 39
3642	2084	+ 1
3643	1809	--
3644	1642	+ 1
3645	1481	+ 1
4.25% גליל		
3701	1215	+ 7
3702	927.3	-21.3
3703	825.8	+4.5
3704	707.3	+5.7
3751	575.2	+1.5
3752	149.9	+0.1
3753	143.8	--
3981	139.3	-0.1
3982	132.7	-0.1
3905	131.8	--
3904	129.7	-0.1
3754	135.5	+0.1
3755	130.6	+0.1
3756	126.1	+0.1
3757	123.7	--
3758	120.4	+0.1
3759	120.1	+0.1
3760	118.4	--
3761	115.9	+0.1
3762	112.9	+0.1
3763	109.4	--
3764	107.5	--
3765	108	--
3766	106.7	--
3791	111.8	+1.9
3792	109.7	+1.8
3826	136.6	+1.2
3827	134.1	+1.2
3828	129.5	+1.2
3829	127.2	+1.5
3830	124.5	+0.8
3831	124.2	+0.8
3832	122.5	+0.7
3833	119.9	+0.8
3834	116.9	+0.8
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3505	169900	--
3521	169100	+ 100
3522	163200	+ 100
3523	154400	+ 100
3524	154300	+ 200
3525	150070	+ 100
3526	150867	+ 200
3527	147775	+ 200
3528	143500	+ 200
3529	143800	+ 100
3530	140500	+ 200
3531	139600	+ 200
3532	135800	+ 200
3533	135850	--
3534	127780	+ 200
3535	127500	+ 100
3536	127700	--
3537	127700	+ 100
3538	120300	+ 500
3539	120350	+ 400
3540	120010	+ 200
3541	115900	+ 100
3542	115740	+ 340
3543	110900	+ 1100
3544	117766	+ 1166
3545	114300	+ 600
3546	113300	+ 500
3547	114000	+ 600
3548	114509	+ 1300
3549	108450	+ 1200
3550	107600	+ 700
3551	107400	+ 700
3552	98970	+ 700
3553	98350	+ 300
3554	98391	+ 300
3555	98800	- 400
3556	94000	+ 500
3557	94500	+ 600
3558	93600	+ 300
3559	90380	+ 470
3560	86000	--
3561	85500	+ 500
3571	84800	+ 500
3572	85600	+ 200
3573	85400	--
3574	78600	+ 300
3575	78051	+ 35
3576	77880	+ 34
3579	71979	+ 32
3577	78072	+ 111
3578	72161	+ 103
3580	66758	+ 122
3581	60768	+ 116
3582	56101	+ 109
3583	52345	+ 21
3584	51985	+ 23
3585	49350	+ 22
3586	44783	+ 20
3588	44768	+ 20
3589	40873	+ 19
3587	45254	+ 119
3591	41297	+ 112
3592	41261	+ 112
3593	41208	+ 115
3590	41672	+ 943
3595	39795	+ 935
3594	39013	+ 18
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	165200	--
2002	164850	--
2003	159500	--
2004	158600	- 2000
2005	150400	--
2006	151100	--
2007	147000	- 1000
2008	146000	--
2009	148000	--
2010	147500	--
2011	144500	--
2012	143400	--
2013	144500	--
2014	141600	--
2015	142458	--
2016	142100	--
2017	135780	- 2000
2018	137600	--
2019	137500	--
2020	134160	--
2021	134000	--
2022	126553	--
2023	125900	--
2024	118400	--
2025	118800	--
2026	118400	--
2027	113300	--
2028	114300	--
2029	107000	--
2030	113230	--
2031	108800	--
2032	110700	--
2033	102600	--
2034	103300	--
2035	94000	--
2036	94500	--
2037	89916	--
2038	89400	--
2039	88300	--
2040	87000	--
2041	84100	+ 2100
2051	82900	--
2052	80266	- 2482
2053	80062	- 503
2055	74189	- 492
2054	73190	- 2026
2056	67907	- 1974
2057	68745	- 1906
2059	62690	- 1823
2058	70342	+ 14
2060	65431	+ 12
2061	44136	- 999
2062	40329	- 945
2063	38508	- 937
צמודות זהב		
יזר 5	134.3	+1.2
רמון		
7006	189.1	--
7007	176.3	--
7008	167.4	--
7009	162.1	--
7010	155.7	+0.2
7011	145.9	--
7012	140.7	-0.1
7013	132.6	--
7014	115.7	-0.7
7015	99	+0.5
7016	98.2	+0.3
7017	97.4	+0.6
7018	97.2	+0.6
7019	97.6	+0.6
7020	97.4	+0.6
7021	96.5	+0.6
7201	95	-0.1
גלבוע		
6101	13291	+ 3
6102	8023	+ 14
6103	7191	+ 10
6104	6518	+ 10
6105	6188	+ 15
6106	6042	+ 79
6107	5821	+ 77
6108	4191	+ 61
6109	3994	+ 55
6110	3926	+ 55
6111	3313	+ 32
6112	3218	+ 31
6113	2125	+ 6
6151	805	-0.6
6152	771.6	-0.6
6153	670.3	+3.5
6154	658.7	+3.4
6155	431.8	+ 5
6156	349.7	+0.7
6157	259.6	-7.9
6158	245.5	-7.5
6159	210.9	-0.1
6160	194.5	+0.2
6161	188.1	--
6162	169.8	+0.3
6163	158.4	+1.1
6164	152.5	+1.1
6165	142.6	+0.1
6166	136	--
6167	132.6	--
6168	130.3	--
6169	122.1	-1.4
6170	115.6	+1.2
6171	81.7	-1.7
6172	80.7	-1.5
6801	91.1	--
100% כט"ח		
אל אום	1549	--
אלבים	226	--
אלחא	1184	--
אלסינט	2425	--
טאיסקס	1065	- 2
תדד 84	105.6	--
תדד 85	391	--
הכ הים	266.1	+0.4
דיס הש	186.9	+0.6
כור	172.6	--
כלל	462	--
כ'צמ ר	194.6	-2.3
כ'צמ ם	273.3	-1.6
כ'צמ י	306	- 1
רן	146	+5.6
סול בנ	188	--
תיעש	265	--
מדד/מט"ח		
בל.ת.	149.4	--
דיס הש	154.2	--
כור	143.2	--
כלל	187.1	--
כב דיס	148.2	-1.6
משא כב	144.3	- 3
משא כב	141.7	- 2
משא כב	131.1	--
לאומי	138.3	--

שרות חדש לחברי דיינרס קלוב ולמינויי Memo

Memo SERVICES LTD

המחלקה החדשה של Memo מאפשרת לך מהיום, בשיחת טלפון אחת לשלוח לחברים, קרובים או שותפים לעסקים הנמצאים בחו"ל, חבילות שי ממיטב תוצרת הארץ. החבילה תימסר, בצרוף ברכתך, לכתובת המבוקשת.

עדיין ניתן לשנה החדשה

הפתע אותם בחו"ל...ובביתם!

חבילות שי כחול לבן לכל כתובת בחו"ל:

■ יינות מובחרים (גולן) ■ פרי הדר... ■ מעדנים

צגג 052-555215;574736 ...צגג

בחסות דיינרס קלוב ישראל בע"מ

صكنا من الاصل

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

רצועת עזה — האומנם אפקט הדומינו?

הליכוד הסמנים הימניים שלו ובראשם ראש הממשלה, יצחק שמיר, השתלחו על שמעון פרס, לשמע הכרזתו בוועדת חוץ וביטחון על פינוי הרצועה. מהי תשובתם לבעיות רצועת עזה — גידול דמוגרפי מהגדולים בעולם, מחסור חמור בקרקעות, מים והון לפיתוח, חוסר בהגדרה עצמית, ניכור, ניתוק, עוינות הולכת וגוברת הבאה לביטוי בהתגברות עוצמתית של גל הפיגועים ותגובות קשות של כוחות הביטחון שלנו.

ראש הממשלה מכריז: "אל תהלכו עלינו איומים עם הדוליל הדמוגרפי". אלוף (מיל') יהושע שגיא חושש מ"אפקט הדומינו": בתחילה הרצועה, אחריה הגדה המערבית, ומה הלאה? ("ערב חדש", 9.12).

יש להזכיר לכל אלה הדוחים על הסף פתרונות לבעיות הרצועה, כי גודלה כבר הוכרע בהסכמי קמפ־דיוויד. תוכנית מסויימת מנוסחת את מפלגת העבודה והיא תוכנית־אלון, שמציגה את מהות האוטונומיה והמינהל העצמי לרצועה ולגדה המערבית. ולכן הכרזתו של פרס איננה מפתיעה, אלא היא המשך התהליך.

מדיניות הליכוד של "שב ואל תעשה" ו"הזמן יעשה את שלו", היא מדיניות של בת־יענה, בלשון המעטה. הסוגיות המדיניות הולכות ומחריפות, ויישוב אחד או שניים (לפי התחייה) לא ישנו את הדמוגרפיה, הביטחון הכלכלה ברצועה.

מכיוון שאין אפוטרופוס ישיר לרצועה, שומה עלינו לעודד פתרון מדיני ובעזרתו יוקל להם ויוקל גם לנו.

דן יהב
תל־אביב

ניצחון בבחירות — למשחררים מכוחות השחור

הדיזור של שתי המפלגות הגדולות אחר המפלגות הדתיות, גורם לרבים מאוד תחושת סלידה שיואל מרקוס היטיב לבטאה במאמרו "הייאוש הוא המסר" ("הארץ" 8.12).

העבודה והליכוד יכלו לקיים קואליציה ללא הדתיים ולשחרר את המדינה מסחיטתם. אך לאסוננו פוחדת כל אחת מהן לעשות זאת, בגלל תחושה סטטית שציבור הבוחרים מתחלק שווה בשווה בין שתיהן, וכדי שיוכלו להרכיב ממשלה צריך לשמור על יחסים טובים עם הדתיים.

כדאי שהפוליטיקאים של שתי המפלגות הגדולות יקלטו, ועכשיו הרגע האחרון לכך, שרבים מהבוחרים שהם רואים אותם כ"נמצאים בכיסם" יביעו הפעם את עלבונם בהצבעה למפלגות קטנות, המצטיירות כהגונות יותר בתחום זה. אז ייחלש עוד יותר כוח המיקוח של כל אחת מהן והמחיר שכולנו נשלם בעבור הקמת ממשלה לאחר הבחירות, יהיה אסון לאומי אמיתי לכל מי שהדמוקרטיה יקרה לו.

מידת התסכול והייאוש של רוב העם, הבהול בסחיטה ובכפייה דתית, הגיעה למדרגה כזאת שרבים מרבים לשנות את דפוסי הבחירה שלהם. יש תקווה שהם יתגבר, ויבטיחו רוב מהולם, לאחת המפלגות הגדולות, לזו אשר תשכיל ראשונה להרות על דגלה את המסר של שחרור מכוחות השחור.

נגה מרון
רמת־גן

לציין את המחיר

גרשון אלון מספר על "סיוט ושמו כבירת דירה" ("הארץ" 16.11). אלא שהאשמה הראשונית והעיקרית למבול הטלפונים מוטלת על כתפי המוכר.

אחד הסודות הכמוסים ביותר במודעות על דירות למכירה או להשכרה בישראל הוא...המחיר. לפני כתיבת מכתב זה טרחתי לעבור על לוח "הארץ" ולהשוות את מספרן של אלו עם מחיר ואלו שבלעדיו, על מנת שלא אוטאא בהגזמה, ומצאתי שרק בכ־20% מהמודעות מופיע המחיר. בניו־יורק, לא יעלה איש על דעתו לפרסם מודעה בלי לציין את המחיר המבוקש, לפעמים בתוספת "גמיש" או "מחלט". כאשר מפרסמים את המחיר המבוקש במודעה מספר הטלפנים קטן לפחות בכדי מחצית. כשמוכר מפרסם מודעה מצומצמת בת 8 מילים ללא ציון מחיר, הוא מבקש לא רק לחסוך במחיר המודעה אלא לעשותה כליכך כללית שתתאים למיגוון רחב ככל האפשר של אוכלוסיית קונים פוטנציאליים, המחפשים דירה.

לשם השוואה, בניו־יורק המודעה הקטנה ביותר מכילה לא פחות מ־20 ובממוצע 30 מילים, כשהמוכר והוצאות ההחזקה מוכללים במחיר.

יואב פלד
ניו־יורק

חשבון הבנק התופח

נס לא קרה לי. אפילו עתה ערב חנוכה, כל אימת שאני בודק את חשבון הבנק שלי, הוא משום מה אינו תופח, ואני שבע רצון שאינו פוחת. אם באחד הימים אמצא אחרת, אהיה מודאג. אחשוב לעצמי שמישהו הוליט לקנות אותי, בלי לשאול לדעתי.

איני יודע מה בדיוק אעשה במקרה כזה. דבר אחד בטוח. על מעשה נפשע כזה לא אעבור בשתיקה. אלה המתבססים במעטפת דדמייה נוכח חשבונם הבנקאי התופח "אוטומטית", אל יבואו בטענות — לאחר שדבר זה מתגלה ברבים — ששופכים את דמם.

מרדכי אורתייקר
תל־אביב

הפתרון: הפחתת המדד

לאחר קריאת "יומן כלכלי" של נחמיה שטרסלר — "המאבק על הפיחות". עולה מחשבה מאוד מהרה. כולם מדברים על הפיחות הצפוי במט"ח. אבל הבה נחשוב בהיגיון, ולא היגיון המקובל.

המקובל הוא שהמדד הוא בלתי מעורער ואין נוגעים בו, אלא המט"ח הוא שמשתנה לפי הצורך — פיחותים וכו'.

מדוע איננו חושבים על פיחות של המדד הקדוש. מדוע רק פיחות של מט"ח?

אילו היו מפחיתים את המדד ולא את המט"ח, היה קטן פער הלחץ על המט"ח. אולי זה הפתרון הרצוי בימים אלה.

רפאל מילר
רעננה

התנצלות בפני אלמוזלינו

בידיעה המצוטטת מפי גורמים באוצר ("הארץ" 13.12) בעניין תפקודה של שרת הבריאות, נאמר: "על שרת הבריאות להפסיק ליילל ולהתחיל לייעל".

אם הדברים האלה אכן נאמרו מפי עובד משרד האוצר, אני מביע התנצלות בפני שרת הבריאות ומבקש לציין כי זו איננה עמדת משרד האוצר ולא עמדתו של שר האוצר.

אם אין לאותו אדם האומץ להזדהות בשמו, מוטב שינצור את לשונו.

יצחק פינברג
יועץ שר האוצר לתקשורת
ירושלים

לתקן חוק השבות ברוח רפורמית

כיהודי רפורמי אני גאה במדינת ישראל ובהסתדרות הציונית, כשמרסיפר מוכרים הרפורמים כתנועה לגיטימית בעולם הציוני.

אך אין די בכך. כבן לאב יהודי ואם נוצרית המרגיש יהודי, אני דורש שעמיתי התנועה הרפורמית — "עבודה" ו"רצ" — יחתרו לשינוי בסיסי בחוק השבות, כדי לאפשר ליהודי כמוני להתקבל כיהודי.

ארתור כהן
פנסילווניה, ארה"ב

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עיריית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 19.12.87 ב־11.00
מוספשבת
בהשתתפות:
- אל"מ (מיל.) אלי גבע — צה"ל, משמעות וליל הגילשונים
- ניסים זוילי — ראש המחלקה להתישבות כפרית בסוכנות
- יעקב אגמון — על חגיגות ה־40 למדינה.
- רות אלמוג — על סיפרה החדש "שורשי אויר".
- הרביעיה הקולית — "קו 4": גילה חסיד, רינה ששקין, צבי שרף וגדעון אפרתי.
- אריק לביא על תוכניתו החדשה — "כל החלומות". ליד הפסנתר עידן סוחובולסקי.
- הזמרת טל אמיר עם המלחין ששה ארגוב.

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.- ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארגון באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

מלכות החשמונאים באספקלריה של ההלכה

מאת הרב שלמה גורן

אחת התעלומות ההיסטוריות הקשורות במלכות בית החשמונאים היא ההתעלמות המכוונת של חכמי המשנה והתלמוד הירושלמי מחג החנוכה, שאינו נזכר במשנה אלא דרך אגב בקשר להבאת ביכורים — "מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא" (מסכת ביכורים א' ו'), ולעניין קריאת התורה (מגילה ג'־ד' ו'). התלמוד הבבלי, המקדיש סוגיה נרחבת להלכות חנוכה, ממקד עם זאת את החג בנס פך השמן ומתעלם מן הניצחונות הצבאיים הגדולים של המכבים. כפי זה מתבטא במסכת שבת כ"א ב' בתשובה לשאלה: מאי חנוכה?

הפתרון לבעיה זו לפי שיטת הרמב"ן (רבנו משה בר נחמן, בן המאה ה־12), בפירושו לבראשית מ"ט י') הוא שהחשמונאים הפרו את עקרון ההפרדה בין המלכות לכהונה הגדולה, כפי שנקבעה בתלמוד ירושלמי שקלים ו' א': "אין מושחין כהנים מלכים" על שם לא יסור שבט מיהודה" (בראשית מ"ט י'), וכן מיד לאחר פרשת המלך (דברים י"ז כ') כתוב "לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה".

נמצינו למדים מכך, שהחשמונאים שריכזו בידיהם את הסמכות המשולשת: מלכות, פיקוד על הצבא וכהונה גדולה, הפרו את צוואת יעקב אבינו ופעלו בניגוד להלכה.

אמנם הדור הראשון והשני לחשמונאים נמנעו מלקבל עליהם כתר מלכות והוכתרו בתואר נשיא. רק הדור השלישי, אריסטובולוס (בנו בכורו של יוחנן הורקנוס), הסב אחרי מות אביו את הנשיאות למלוכה והיה הראשון לשים על ראשו את נזר המלוכה, כפי שמסופר ב"תולדות מלחמת היהודים עם הרומאים" ליוסיפוס פלוויוס (ספר א' ג' א') וב"קדמוניות" ספר י"ג י"א א'. לעומת זאת, בדברים שאומר פלוויוס על יוחנן הורקנוס (שם ב' ח') כי "זכה לשלושה דברים העולים על הכל: לממשלת השלטון בעם (כתר מלכות), לכהונה גדולה ולנבואה לרוח הקודש". הכהונה היא לנשיאות ולא למלוכה. כך מבואר בדבריו בספר "קדמוניות". כן מפורש בספר חשמונאים א' י"ד ל"ט על שמעון בן מתתיהו: "וירא העם את שמעון כי כל מעשהו באמונה וידרש אך טוב לעמו ויגמלו לו כבודתו (...) ויבחרוהו לנשיא ולכהן גדול עליהם".

אשמת ההתחברות לצדוקים

נראה שריכוז סמכויות השלטון בידי הורקנוס, גם במסגרת הנשיאות, יחד עם הכהונה הגדולה היה למורת רוחם של חכמי ישראל הפרושים. כך משתמע מדברי יוסיפוס פלוויוס ב"קדמוניות" (שם י' ה') ש"התחבר הורקנוס עם כת הצדוקים ועזב את כת הפרושים וביטל את ההלכות שקבעו הללו לעם וענש את אלה שקיימו אותן". סיפורו של יוסיפוס על הורקנוס, שקצפו יצא על הפרושים משום שניסו לפסול אותו מכהונה גדולה, מיוחס בתלמוד בבלי במסכת קידושין ס"ו א' לינאי המלך. אבל יש בכך כדי להבהיר את יחסם השלילי של המשנה והתלמוד אל החשמונאים ואל תוכנו הצבאי של חג החנוכה.

בתקופתם הראשונה של החשמונאים עדיין ראו אנשי כנסת גדולה וחכמי הסנהדרין את הניצחונות הצבאיים כסיבה עיקרית לקביעת חג החנוכה, שכן תפילת "על הנסים", שנוסחה כנראה בידי שרידי כנסת הגדולה, כמו שאר הברכות תפילות העמידה (ראה מסכת ברכות ל"ג א'), ממוקדת בעיקר על ניצחונות החשמונאים ואינה מזכירה כלל את נס פך השמן, כנכתב: "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול (...) מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים וכו' ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כיום הזה". רק לאחר שראו את צאצאי החשמונאים, מיוחנן הורקנוס ואילך, סרים מדרך ההלכה ונותנים יד לצדוקים, השתנה כנראה יחסם של החכמים אל החשמונאים ואל חג החנוכה וצימצמו אותו לנס פך השמן בלבד.

גם בשני ספרי החשמונאים לא נזכר נס השמן. בספר החשמונאים א' ד' מתבסס חג החנוכה בעיקר על חנוכת המזבח החדש שבנו החשמונאים, לאחר שחולל מזבח העולה בידי היוונים, ככתוב שם (א' ד' מ"ז): "ויקחו אבנים שלמות אשר לא עלה עליהם ברזל ככתוב בתורה ויבנו מזבח חדש כתבנית הראשון. ויהי ביום החמש ועשרים לחודש התשיעי הוא כסלו, בשנת שמונה הארבעים ומאה, וישכימו בבקר ויעלו עולות על המזבח החדש כמשפט. ויחנכו את המזבח בעצם היום אשר טמאו אותו הגויים".

ארבעה תבנים

הדלקת המנורה נזכרת שם בין שאר כלי המקדש שחודשו, מבלי שתקבל דגש מיוחד, כפי שנאמר: "ויחדשו את כל כלי הקדש וישימו את המנורה אל ההיכל ואת מזבח הקטורת ואת שלחן הפנים. וישימו את הקטורת על המזבח ועל המנורה העלו את נרותיה להאיר במקדש".

בספר החשמונאים ב' ד' משתת תוכנו של חנוכה על טהרת בית המקדש, ושמונת הימים על שמונת ימי חג הסוכות, שלא חגגוהו בהרים ובמערות בימי היוונים. וכך כתוב שם: "ויחוגו חג להי שמונת ימים כימי חג הסוכות. ויזכרו את הימים מקדם בהגגם את חג הסוכות בהרים ובמערות ויתעו בישימון כבהמות שדה ויקחו ערבי נחל וכפות תמרים וישירו שיר שבח והודיה להי אשר נתן להם עת לתשועה לטהר את בית מקדשו". נס השמן כלל אינו נזכר.

משתמע מכך, כי תחילה לא היה פך השמן הגורם הראשי בקביעת חג החנוכה, אלא היו לחג ארבעה תבנים אחרים, והם: הניצחונות הצבאיים של החשמונאים, חנוכת המזבח, טהרת המקדש, חג הסוכות שלא נחוג בימי שלטון היוונים בארץ. רק בתקופה מאוחרת, כאשר צאצאי החשמונאים חברו אל הצדוקים, מיקדו חכמי ישראל את עיקר תוכנו של חג החנוכה על נס פך השמן.

שיטה זו מסתברת גם מהספר ההלכתי הראשון שנכתב על־ידי חכמי ישראל בתקופת הבית השני — "מגילת תענית". שם אנו מוצאים ארבעה טעמים שונים לחג החנוכה: נס פך השמן; בניין המזבח וחידוש כלי השרת; השימוש בשפוד של ברזל למנורת המקדש; תשועת ישראל, המכוונת כנראה לניצחונות הצבאיים. לפנינו איפוא מקור היסטורי מוסמך המשתמש בכל הטעמים שניתנו לחג החנוכה, בתקופות הראשונות והמאוחרות של החשמונאים — כאשר היו מקובלים על הסנהדרין וחכמי ישראל, וכאשר שינו את דרכם והתקרבו לצדוקים.

חג האורים

אמנם בכל המקורות ההיסטוריים הראשונים, כפי שנוכחנו לדעת, לא הושם הדגש על הדלקת המנורה ועל נס פך השמן. אך השם "חג האורים" שניתן לחג החנוכה עוד בימי החשמונאים מוכיח שתוכנו של החג השתית מיד על חידוש הדלקת המנורה בבית המקדש. כפי שכותב יוסיפוס פלוויוס בספר "קדמוניות" ספר י"ב ז': "ומאותו הזמן ועד היום הננו חוגגים את החג וקוראים לו חג האורים". אלא שהפירוש של פלוויוס עצמו לשם זה סותר את הנודתנו, ומוכיח לכאורה שבימיו, דהיינו בסוף הבית השני, לא ידעו על נס השמן. שכן מוסיף שם יוסיפוס ואומר: "ונראה לי שנתנו את הכינוי הזה (חג האורים) לחג, משום שאותה הזכות (לעבוד את אלוקינו) הופיעה לנו בלי שקיווינו לה".

בקשר לחנוכת בית המקדש מכיר פלוויוס ב"קדמוניות" עשיית מנורת זהב חדשה והעלאת נרותיה. בכל זאת אינו רואה את החג לאור נרות המנורה בלבד ומתייחס לחנוכת בית המקדש וחידוש הקרבנות. כלשונו שם: "הבית המקדש נחנך באותו עשרים וחמשה לחודש אלאיוס בשנת מאה ארבעים ושמונה באולימפיאדה המאה וחמישים וארבע (...) ויהודה חגג עם בני עירו את חידוש הקרבנות בבית המקדש במשך שמונה ימים".

דעת הרמב"ם

למרות התעלמות המשנה והתלמוד ממלכות החשמונאים בגלל הפרת עקרון ההפרדה בין המלכות לכהונה גדולה, אין השקפה זו נראית בעיני הרמב"ם. הוא משבח את החשמונאים ואת מלכותם. כדבריו בהלכות חנוכה ג' א': "בבית שני כשמלכו יון, גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם (...) וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול. עד שריחם עליהם אלקי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים. וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנים עד החורבן השני".

מדברים אלה משתמע שהרמב"ם לא ראה כל פסול במלכות החשמונאים. עמדתו זו נוגדת את שיטת התלמוד הירושלמי הקובע "אין מושחין כהנים מלכים", והרמב"ם השמיט הלכה מפורשת זו מספריו.

עיריית תל־אביב־יפו

דחיית מועד הגשת מכרז פומבי מס' 358/87

המועד האחרון להגשת מכרז — אספקת מערכת קשר אלחוט דיבור מס' 358/87 נדחה ליום 14.1.1988

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי רמת השרון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הופקד, ביחד עם התשריט הנלווה אליה, שינוי תכנית מס' 663 שינוי לתוכנית מיתאר 210 א'.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית הקטמכו: שטח התוכנית 78 דונם.
גושים וחלקות: גוש 6611 חלקות 42
גוש 6612 חלקות 45, 90, 91, 94, 55, 62, 85, 65, 4, 106, 104, 65, 19
גוש 6613 חלקות 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
גוש 6616 חלקות 29, 30
גוש 6615 חלקות 23, 24, 34, 3, 46, 35
גוש 6332 חלקות 129, 130, 13, 128, 127, 126, 131
גוש 6333 חלקה 4
גוש 6334 חלקות 8, 10, 12
גוש 6341 חלקות 8, 16, 17, 18, 25, 5, 6, 21, 19
גוש 6340 חלקות 16, 2, 1
גוש 6339 חלקות 9, 13, 10, 11

רחוב: מאיזור פי גלילות במערב לאורך כביש גהה מהלקה, הכביר הוקוק, מרכז העניס, עד כביש גהה כבר מזרח.

עיקרי מטרת התוכנית: יעוד רצועת קרקע להכנות ציבור קו ולק ת קרקעי וקביעת הנאי שימוש בקרקע, לצורך עבודות הפיקוח ההוקה של הציבור.

על המעונין רשאי לעיין בשינוי התוכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התוכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות לתוכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המערבי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המערבי ... שינוי תכנית מפורטת מס' 5955 שינוי לתכנית מפורטת מס' 4595 ...

אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 18215 חלקה 22 (חלק). גוש 18281 חלקה 46 (חלק).

עיקרי מטרת שינוי התכנית: ...
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני ... רשאי ... להגיש התנגדות ...

הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
22.11.87
שמחה קלעצ'י (?)
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי אונו
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקרא: תכנית מתאר מס. תמם 197 שינוי לתב.ע. R/6

בגוש 6491 חלקות 1, 4, 6, 7
גוש 6492 חלקה 6.
המקום: קרית אונו
רחוב: המייד

עיקרי שינוי התכנית: שינוי יעוד של חלק משטח התכנית משטח חקלאי לשטח לבנין ציבורי לשם בניית מרכז חינוך וספורט.

אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס. 3354 תשמ"ך עמוד 2064.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אונו וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מ. כהנא
יושב ראש הועדה
המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

הארץ ממליץ

הקיסר האחרון (ת"א, חיפה, ירושלים) — סיפור חייו של הקיסר הסיני האחרון משמש לבימאי האיטלקי ברנרדו ברטולוצ'י ("הקונפורמיסט", "הטנגו האחרון בפאריס") כהזדמנות לעסוק בחופש האפשרות לשנות ולהשתנות.

ממממו (ת"א) — קומדיה יפאנית חביבה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אומנות בכלל.

תרז (ת"א) — חייה של תרז מרטן, נזירה כרמליטית שנפטרה בגיל 24 משחפת, בסוף המאה שעברה, בסרט מגנטי ופשוט של אלן קבלייה.

מגדל הדבורים (ת"א, חיפה) — יווני בגיל העמידה נוטש את משפחתו ויוצא עם הבחורות שלו למסע מצפון יוון לדרומה. סרט עצוב של אנגלופולוס ("מסע השחקנים", "מסע לקיתירה").

המשפחה (ת"א) — משפחה איטלקית במשך שמונים שנה, מאז ראשית המאה. אטורה סקולה ("יום מיוחד", "פאסיונה ד'אמורה") מביים, עם ויטוריו גסמן, סטפניה סנדרלי, ופאני ארדאן.

ז'אן דה פלורט (ת"א, ירושלים, חיפה) — הראשון בין שני סרטים על־פי ספרו של מרסל פאניול "מי הגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדייה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

סרטי בידור

שיגעון בהלל (ת"א, ירושלים) — פארודיה מטורפת על סרטי הפנטאזיה הבדיונית. קומדיה אפיינית של מל ברוקס.

מלון הוד המיפוזת (ת"א, חיפה) — סרט מתח על גבר המגן על פילגשו הנשואה ממעורבות בלכידת רוצח מטורף, ומסתבך בעצמו.

תיאטרוני ישראל

הערב יום ד' 16.12
תיאטרון הבימה:
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30
מירל'ה אפרת: בתיאטרון באר שבע: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
באמצע היום — בצוותא
תגלי משיח — בכרמיאל
ויקטור נגוש — צפת
להיבצמ — האופרה הישראלית — בקאמרי

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בחסות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 805153
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 8.00—20.00
בימי ו' — 8.00—15.00
טלפונים: 03־433300
שח"ן — שירות רפואי חירום (24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים): ירושלים, מוקד יום — 660585, 669531 מוקד לילה, שבת' וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218898 מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבין ב"ד
שקמ — שירות רפואי לקט (ת"א) שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24. טל' 03־7549111 "שקמ" קוד מנוי 222.
של"ח — שירות רפואי לקט (חיפה) בימי חול בשעות 19־24 ימי שישי 14־24, בשבת 08־24 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: דיזנגוף מגור שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 285822—03

הרוקחה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשב לבית — שרות מיטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
איתורית 1500 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111.
מרכז ושאר באר־שבע: 08־223958
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למשבר לחץ מטעם "מקלט"
א' רה 11.00־13.00
ב' רד 16.00־18.00
טל: 220031
רח' מאפו 13 תל־אביב
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולנוער תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00, 222732
ירושלים — 245358
חיפה והצריה — 229488 מ־20.00־11.00
הגליל המערבי — 04־922222
קו אליי — האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00־20.00
ארגם לשירות ארם — חברה מיטאוית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
03־5461727/8
קהל"ל — שירותי ניידות מיפול נמרץ לחולי לב בגוש דן 330848
ויצו — 24 שעות קו אדום לנשים מוכות
טל: 03—5461133, 08—550506
הוועד למלחמה באיידס — הסברה ומידע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30—23.00 ת.ד. 33602 ת"א
תורנות מודיעה בטלפון — דואון ת"א 611011, 246363, 239952
דואון ירושלים 226335
דואון חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב איכה — (ילדים, פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, כירורגית, עיניים)
הדסה ה"צ — (אורטופדית)
ביקור חולים — (א.א.ג)
שער ציון — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: בני דיזנגוף 174 222386
קופ"ח כללית אמסטרדם 7 232385
ירושלים: מרקחת רחמה המ"ב 28 523191
חיפה: קרית אליעזר כבר באוהוף 6 511707
חולון: אהרון הופיין 52 889153
בת ים: גני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת גן: קופ"ח כללית המיותר 25 782537
פתח תקוה: כפר גנים לוחמי הגיטו 6
נתניה: הדסה הרצל 24 22243
הקריות: מוצקין שד' השופטים קרית מוצקין 737243
רחובות: קופ"ח כללית בני משה 452381
חדרה: יפה הנשיא 66 322122

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

- 08.00 עד כאן. רצף דפי טלטקסט
- 08.05 שעת כושר
- 08.15 גאוגרפיה של א"י
- 08.40 אנגלית ו'
- 09.00 מדעי הטבע יסודי
- 09.20 אנגלית ד'
- 10.00 שעת כושר
- 10.10 מדעי הטבע ה'־ו'
- 10.30 שרפר נחמד. חנוכה
- 11.00 חשבון ו'
- 11.15 אנגלית י"א־י"ב
- 11.30 קשת וענן. חשמונאים (ב)
- 12.00 אנגלית ה'
- 12.25 אנגלית י'
- 13.00 מדעי הטבע על־יסודי
- 13.30 אתמול במשפט דמיאניוק
- 14.00 עד כאן. רצף דפי טלטקסט
- 14.05 האוניברסיטה הפתוחה
- 15.00 טוב טוב הגמד
- 15.25 פאנטט 63. סדרת החומר
- 15.40 שעת כושר
- 15.50 דפי מידע טלטקסט
- 16.00 גברת פלפלת
- 16.05 שביל באמצע שביל בצד
- 16.20 פיננים. שעשועון נושא

פרסים
- 17.00 ערב חדש

כללית

- 17.30 שמיניות באוויר
- 18.30 (ע) קיצור החדשות
- 18.32 (ע) על ספרות התרבות
- 19.00 (ע) בקו הבריאות
- 19.30 (ע) חדשות
- 20.00 כותרות מבט
- 20.02 הדלקת נר חנוכה בהיכל הגבורה עם לוחמי האצ"ל בי־ם
- 20.05 אורות וצללים
- 20.30 תביעות קטנות
- 21.00 מבט חדשות
- 21.30 תשדירי שירות
- 21.35 מוקד
- 22.05 האחים מארקס במערב הפרוע. קומדיה
- 23.25 פסוקו של יום וחדשות

ערוץ 2

- 18.30 (גר שני) התחיל שמיל מארח את נעמי שמר
- 19.00 קריס
- 19.30 מוסיקה. ברנבים על בטהובן
- 20.00 שירים עבריים
- 20.30 תקציר משפט דמיאניוק
- 21.00 פופ 2. סינה פרבר ולהקת דור הנמשך

ירדן ערוץ 6

- 17.30 תכנית בידור בצרפתית
- 19.00 חדשות בצרפתית
- 19.15 ירדן כיום
- 19.30 חדשות בעברית
- 19.45 מגאזין ספורט
- 20.00 חדשות בערבית
- 20.30 "אלרי" (קומי)
- 21.10 בקו הבריאות
- 22.00 חדשות באנגלית
- 22.20 "הבגאת" (סדרה חדשה)
- 23.10 "מתנה קייד" (קומי)

לבנון ערוץ 12

- 13.30 חיים אחרים (סדרה)
- 14.00 מועדון 700
- 14.30 התעמלות
- 15.00 ילדי הכוכבת (מצויר)
- 15.30 סופר־בוק (מצויר)
- 16.00 שוכני הסלעים (לילדים)
- 16.30 סרט. "רחל והדר"
- 18.00 תן לי הזדמנות (קומי)
- 18.30 משפחת קמבל (סדרה)
- 19.00 חדשות
- 20.00 רצח במשיכת קולמוס
- 21.00 המתנך (סדרה)
- 21.30 גרהאמיס (סדרה קומית)
- 22.00 המשווה (בלשי)
- 23.00 מועדון 700
- 23.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

- 06.02 צלילי בוקר
- 07.09 בהאזנה נינוחה
- 09.00 קונצרט בוקר
- 11.57 פינת השיר
- 12.00 אמנים באולפן
- 13.05 בהאזנה נינוחה
- 15.00 מוסיקה ויותה
- 16.00 מקונצרטי התזמורת הסימפונית ירושלים
- 18.00 שעה עם "אנסמבל"
- 19.00 מוסיקה. אורחה עליכם
- 20.05 אינטרלוד. רגע מוסיקלי
- 20.38 פתיחת העונה ה־50 של התזמורת הסימפונית ירושלים
- 23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

- 22.05 רדיודראמה
- 23.05 שירים עבריים

רשת ב'

- 18.06 הדלקת נר שני של חנוכה ומעוז צור
- 18.11 מי ימלל. שירים ומקראות
- 18.45 היום בספורט
- 19.00 היום הזה
- 19.35 מוסף לענייני צבא וביטחון
- 20.05 גלגלי של מנהג. על חנוכה
- 21.05 צימוקים ושקדים
- 22.05 מחפשים את המטמון
- 00.05 יומן חדשות
- 00.15 באו השיר

רשת ג'

- 18.06 הצעקה האחרונה
- 20.05 לשיפוטכם
- 21.05 צליל מכוון
- 23.05 הלילה הזה שירים

גלי־צה"ל

- 16.55 הדלקת נרות חנוכה בצה"ל
- 17.00 ערב טוב ישראל
- 18.05 יער מקורי
- 18.45 מעבר לגבול. ענייני ערבים
- 19.05 קו פתוח
- 20.50 שאלות אישיות
- 21.00 מבט לחדשות
- 21.30 אוניברסיטה משודרת
- 22.05 על הרבש ועל הכיפאק
- 22.55 כתוב בעתון
- 23.05 עשרים הארבע. היום שהיה
- 23.55 שיחת חצות
- 00.05 ציפורי לילה. עם נתן דטנר ואבי קושניר
- 02.05 לא רדים לישון. מוסיקה
- 05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

- 07.30 רדיוקל עברית קלה
- 08.05 הוא בני הגוזל
- 09.05 מלודיה. שיחות מידע
- 10.05 שירוקה. מסלות ושירים
- 11.05 פניני בוקר
- 12.05 מסורת ים תיכוני
- 13.05 בתנה היום. חדשות ומוספים
- 14.06 בראש צעיר. מגאזין לילדים
- 14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות
- 14.30 בתיבותה, הדר הומור
- 15.05 שירים ושיעורים
- 15.30 האוניברסיטה המשודרת
- 15.55 קוראי ספר. קוראים מבליטים
- 16.05 יומן כלכלה
- 16.30 על מספרים ואנשים
- 17.05 הנעריכסה

רשת ב'

- 07.00 הבוקר הזה
- 08.00 עושים עניין
- 09.05 ביקור בית
- 10.05 כל צבעי הרשת
- 12.10 אלף־אלף בב'. עם אהוד מנור

רשת ג'

- 06.04 בחזרה לאושר. להיטים
- 07.07 שירי בבוקר־בבוקר
- 09.05 מה כבר תשמע עם אבי אתגר
- 10.05 דברים טובים. עם עמירה איספר
- 11.05 שבעים מי יודע שירי שנות השבעים
- 12.05 אהבה יומיומית
- 13.05 רק בימי חול
- 14.00 לי ולך שיר וברכה
- 15.05 חדש. חדש ומיוחד
- 16.05 הצגה יומית

גלי צה"ל

- 06.05 אוניברסיטה משודרת
- 06.30 פקודים צין־חדשות
- 07.07 שבע אפס שבע
- 08.05 בוקר טוב ישראל — אקטואליה
- 09.05 אלוהים... עם אלי ישראלי
- 10.05 עכשיו. שירים עבריים
- 11.05 נבון לצהריים
- 13.05 רדיו יומי
- 13.55 40 לאסור. סיפור היום במוש"ח
- 14.05 מגיעה יומית. עם יצחק ברנר
- 15.05 שירים לחג. עם ארז טל
- 16.05 ארבע אחר־הצהרים (ימים ב'־ה')

שידורי צה"ל 2

- 19.05 רדיו, רדיו
- 20.05 8 צו
- 21.57 הודעות לחיילים
- 22.05 הפסקה עבר
- 23.05 קול הגא'ו הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — שגעון בהלל 4.30, 7.15, 9.30
אסתר — הבטלנים מאישתר 5, 7.30, 9.45
בית לסין — להיות או לא להיות 11.15
בן יהודה — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
היפה והחיה 11.00
גורדון — לאבד הבטלים בטיואנה 4.30, 7.15, 9.30
דיזנגוף 1 — ז'אן דה פלורט 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — לו היית כאן 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — גבר מאוהב 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, שם הוורד 7.15, 9.45
דקל — סילבאבנד 7.00, 9.30
הדרייב אין — מלתעות 4 7.15, 9.30, סקס 12.00
הקולנוע בית ציוני אמריקה — אין הקרנת סרטים
הוד — ריקוד מושחת 4.30, 7.15, 9.30 מלתעות מס'4 11.00
חן 1 — מלון הוד המיפוזת 5.00, 7.25, 9.50
חן 2 — מסאל באקס 5.00, 7.25, 9.50
חן 3 — הליווד בשחור 5.00, 7.25, 9.50
חן 4 — המכשפות מאיסטוויק 11.00, 2.00, 5.00, 7.25, 9.50
חן 5 — הגנות מעבר לפינה 11.00, 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
לימור — ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
נוס מסוגר אחר 11.00
שבתון הגשים 12.00 חצות
לב 1 — מגדל הדבורים 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
לב 2 — המשפחה 2.00, 4.40, 7.10, 9.40
לב 3 — זקוף תאוון 2.00, 5.00, 7.40, בדרמי החוק 9.50
לב 4 — ממממו 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — סרט לילה 8.30
רומה לא רומה 9.30
ההנויה הישראלית — הסערה 9.30
סינמטק ישראלי — הקוסם מארץ עוץ 7.00 במהלך הזמן 9.00
סינמה 1 — מגור לרגל קטנצים
סינמה 2 — מקי המלוכלכים 5, 7.15, 9.30
ציון — הציצון 5.00, 7.15, 9.40
פאר — יופיו של הרוצח 5.00, 7.15, 9.30
פריז — לא יכולה בלי זה 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30, שמשר 11.30 בלילה
צפון המחודש — מבון 4.30, 7.00, 9.30
שחף — הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
תמוז — מלך ליום אחד 7.30, 9.40
תכלת — גבי 4.45, 7.15, 9.40
תל־אביב — מלתעות מס'4 — 7.15, 9.40
פוקס (רמת־אביב) — נשק קטלני 9.00

בת־ים

אורנים — מי הנערה הזה 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות — מלתעות 4 4.30, 7.15, 9.30, קרוקודיל דנדי 11.00

רחובות

בית העם — מסאל באקס 7.15, 9.30
הוד — ללא מוצא 7.15, 9.30
היפה והחיה 11.00, 5
חן — המכשפות מאיסטוויק 7.15, 9.30
הרפתקאותיו של סופר כלים 11.00, 5.00

ירושלים

אדיסון ריקוד מושחת 4.30, 7.00, 9.00
השוטר מבבורלי הילס מס' 2 10.30
אורה־גיל — הקיסר האחרון 6.00, 9.00
אורנע — הפורצת מסן פרנסיסקו 4.00, 7.00, 9.00
בית אגרון — העלים מתחוללים 4.00 העכבר שסאג 6.00. מועדון ארוחת בוקר 7.45
מוגני פייתון — ברזיל 9.30
בשיר — ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
מיטשל — שגעון בהלל 7.00, 9.15
סינמטק 1 — פייבל החולם 10.00 שנסון נוזלות 4.00 אחר מהלב 7.00
צ'יקה 9.30
סינמטק 2 — האנס כריסטיאן אנדרסן 7.00 לחיות את חייה 9.00
רון — הבטלנים מאישתר 4.30, 7.00, 9.00
ועלאפון ירושלים — מאנון 7.00, 9.30 ז'אן דה פלורט 7.00, 9.30
עדן — אבא גנוב 4.30, 7.00, 9.00
סמדר — זקף תאוון 7.00, 9.15

רמת גן

ארמון — הציור 7.50, 9.50
אורדע — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — הבטלנים מאישתר 5.00, 7.30, 9.45
הדר — שגעון בהלל 4.30, 7.15, 9.30
לילי — עין לי גין לי 4.30, יופיו של הרוצח 7.15, 9.30
רב גן 1 — מלון הוד המיפוזת 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 2 — הליווד בשחור 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 3 — האלמנה השחורה 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 4 — ללא מוצא 5.00, 7.30, 9.50
שבים — הבלתי משוחדים 7.00, 9.30

עפולה

היכל התרבות — לו היית כאן 9.00
מתתיהו — מי הנערה הזו 9.00

נתניה

קמור — כמבי 11.00, 5, הגנות מעבר לפינה 7, 9.15
שרון — קינג קונג 2, 11.00, 5, אבא גנוב 7, 9.15

חדרה

חדרה — אני והחברה 5.00, 9.15
זוהר — מעקב חשאי 7.00, 9.15

חולון

מתנ"ס קריית יבנית — קשת ענן 7.30, 9.00, סיגה הארוכה 11.00
סבוי — מלתעות 4 4.30, 7.15, 9.30
היפה והחיה 11.00
רינה — ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
מגדל — הבטלנים מאישתר 7.30, 9.30
ארמון — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30

הרצליה

מלון דניאל — לו היית כאן 5.00, 7.15, 9.30
דוד — ריקוד מושחת 4.30, 7.15, 9.30
היכל — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
תפארת — המכשפות מאיסטוויק 4.30, 7.15, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — ריקוד מושחת 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — מגדל הדבורים 6.30, 9.15
אמפיתאטרון — מלון לצעירים 4.30, 7, 9.15
בית העם — פרקי להבה 9.15
חן — ז'אן דה פלורט 6.30, 9.00
קופמן 1 — ללא מוצא 4.30, 6.45, 9.15
קופמן 2 — מלתעות 2 4.30, 7.00, 9.15
קופמן 3 — הבלתי משוחדים 4.30, 6.45, 9.10
קרן אור המוזיאון — כוכבו של סום 4.30, 6.30, 9.00
פאר — הבטלנים מאישתר 6.30, 9.00
רון — אבא גנוב 4.30, 6.45, 9.00
היפה והחיה 11.00
רב גת 1 — הקיסר האחרון 6.00, 9.15
רב גת 2 — מלון הוד המיפוזת 4.30, 6.45, 9.15
אורות — אבא גנוב 5.00, 7.00, 9.15
פאר — הבטלנים מאישתר 7.00, 9.15
מכון — מי הנערה הזו 7.00, 9.15
ציון — שם הוורד 6.45, 9.15 היפה והחיה 5.00
סינמטק — הציפור עם כנפי הברזל 7.00 שביל הזהב 9.30
שביט — באנון 7.00, 9.15
היובל — אני והחברה 9.15

באר שבע

זך — המקצוען 2 4.30, 7.00, 9.30

טבריה

יד כנרות — אבא גנוב 4.00, 7.00, 9.15

בית שאן

מתנ"ס — רובוקופ 7.00

ראשל"צ

גבורון 1 — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
סופרמן 4 11.00
גבורון 2 — ריקוד מושחת 11.00, 4.30, 7, 9.30

כפר סבא

חן — המכשפות מאיסטוויק 7.00, 9.15
עמל — הבלתי משוחדים 7.00, 9.30
היפה והחיה 11.00, 5

עכו

אודיטוריום — הבלתי משוחדים 9.30

רמת־השרון

כוכב — הגמל האהבה הבאוכה 7.00, 9.30
מהרוכים באהבה 4.15
בית אלון — קרוקודיל דנדי 7.30

פתח־תקוה

היכל 1 — אבא גנוב 7.15, 9.30
היכל 2 — ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
אלדין ובנורת הקסמים 11.00
היכל 3 — ריקוד מושחת 5.00, 7.15, 9.30
עמי הנבי 11.00

קריית אונו

כוכבת — בלוז להופס הגדול 9.30
מתנ"ס קריית אונו — מתנ"ס הדרדסים 4.30
סוד הצלחתה 6.30